

Tiskovne in druge pomote

ki so se vrinile v prestavo civilno pravnega reda in ktere naj blagovoli p. t. čitatelj v knjigi sam popraviti.

Stran

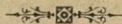
- III. Člen IV. odst. 2. mora biti namesti: „določi se po posebnih predpisih“ pravilno: „določajo posebni predpisi“.
- VI. Člen VIII. četrta vrsta mora biti: „svoje pričevanje“ namesti „svojo pričevanje“.
- XI. Člen XV. je izostala v prvi vrsti beseda: vsaktero in se mora glasiti: „da je vsaktero borzno razsodišče itd.“
- XI. Člen XV. v četrti vrsti mora se glasiti namesti: „izvrševati razsodništvo“ pravilno: „izvrševati sodniško oblast“.
- XII. Odst. 3 vrsta 3 se naj čita namesti: „če se ob pravem času“ pravilno: „da se ob pravem času itd.“
- XIV. Člen XXIII. točka 1 v 8 in 9 vrsti čitaj pravilno: da se podvrže kupec kateremu borznemu razsodišču gledè sporov izvirajočih iz te kupčije.
- XIV. Člen XXIII. točka 3 druga vrsta čitaj „člena XIV.“ in ne „XV.“
- XIV. Člen XXIII. točka 4 zadnja vrsta čitaj pravilno: „ali ako se je s postopanjem zoper pravila“.
- XV. Člen XXIV. v predzadnji vrsti čitaj namesti „določbe“ pravilno „odločbe“.
- XVI. Člen XXV. čitaj v zadnji vrsti pravilno XXIII. in ne XXII.
- XVIII. Člen XXIX. v predzadnji vrsti čitaj pravilno: „kedar nastopajo kakor tožitelji pred tuzemskimi sodišči“.

- XXI. Člen XXXVIII. v predzadnji vrsti čitaj pravilno : „in ki so v shrambi“.
- XXII. Člen XLII. v šesti vrsti čitaj: „o dolgovich“ namesti o „dogovorih“ in v deveti oziroma deseti vrsti „zasebnopravno korist“ namesti: „zasebno pravico korist“.
- XXVI. Člen XLIX. v drugi vrsti čitaj: „na tožbo do dne“.
- XXVII. Člen LIII. v prvi vrsti čitaj „izdanih“ in ne „zidanih“.

1. Civ-pravd. red § 1 glasi se naj prva vrsta : Samostojno delovati kakor stranka (pravdna zmožnost) pred sodiščem itd. in v 7 vrsti čitaj: „to presoja se“ namesti: „to se presoja“.
2. § 3 v opombi izostala je v zadnji vrsti za besedo „trgovinske“ beseda: „in državne“.
3. § 6 odst. 2. v tretji vrsti čitaj namesti: „obrok“, pravilno: „rok“.
3. § 6 odst. 3. v tretji vrsti čitaj namesti: „kot“, pravilno: „kakor“.
3. § 6 odst. 3. v četrti vrsti čitaj namesti: „obroka“, pravilno: „roka“.
3. § 6 odst. 5. v prvi vrsti čitaj namesti: „obrok“, pravilno: „rok“.
3. § 7 odst. 1. v tretji vrsti čitaj namesti: „obrok“, pravilno: „rok“.
4. § 7 odst. 1. v šesti vrsti čitaj namesti: „pravdna zadeva“ pravilno: „pravdna stvar“.
4. § 9. odst. 1. v tretji vrsti čitaj: „na razpravi“ namesti „pri razpravi“.
4. § 9 odst. 2. v drugi vrsti čitaj: „V postopanju“ namesti „O postopanju“ in v zadnji vrsti „stvar“ namesti „zadeva“.
6. § 13 čitaj pravilno: „Vsak pravdni družnik je v pravdi s svojim nasprotnikom v toliko samostojen, da itd.“
6. § 14 v prvi vrsti čitaj: „spornega pravnega razmerja“ namesti „prepirnega razmerja“.
7. v opombi ad § 14 čitaj: „pomanjkanje dokaza o vročbi poziva le enega samega družnika ovira itd.“

11. § 23 v prvi vrsti čitaj: „če auctor pripozna na ro-
čišču razmerje, kakor ga trdi toženec, sme itd.“
12. § 27 odst. 1 v tretji vrsti čitaj: „odvetnika za za-
stopnika“ namesti: „odvetnika kot zastopnika“.
14. § 29 odst. 2. čitaj v tretji vrsti: Sodniku kakor
zakotni pisarči znane osebe ne smejo se pripu-
stiti za pooblaščenca niti itd.“ . . . in na koncu:
„noben praven lek posebe“.
14. § 30 odst. 2. v peti vrsti stoj: „če za pooblaščenca
nastopa sodišču znani odvetnik ali notar itd.“ in
namesti: pri okrajnih sodiščih pravilno: „na-
okrajnih sodiščih“.
19. § 37 odst. 2. v drugi vrsti: „kterim nedostaje iz-
kaza“ namesti: „manjka“.
19. § 38 odst. 1. v 8 vrsti stoj: „doprinese“ namesti:
„prinese“.
20. § 38 zadnji odst. v tretji vrsti odpadi beseda „ni“
pred besedo „posebe“.
21. Opomba v tretji vrsti od spodej stoj: „jej“ na-
mesti: „mu“.
23. Opb. čitaj: „prokuraturam“ nam. „prokuraturom“.
24. § 45 v četrti vrsti čitaj: tožitelja.
33. § 62 odst. 2. v četrti vrsti čitaj: „zadošča“ namesti:
zadoščenje.
42. § 78 točka 1 v drugi vrsti čitaj: „na“, namesti:
„pri“ istotako v točki 2 čitaj: „na razpravi“,
namesti: „pri razpravi“.
44. § 82 odst. 2. čitaj: „na zbornih sodiščih“, namesti:
„pri zb. sod“.
44. § 83 v peti vrsti čitaj: „treh dneh po sprejemu“.
49. § 93 opomba beri: „Ako od ustne razprave izosta-
neta obe stranki“.
52. § 98 v predzadnji vrsti mora izostati „ne“.
53. § 102 odst. 2. čitaj: ako namesti: „aka“.
66. § 128 v opombi v zadnji vrsti mora stati „ome-
njene“ namesti: „omejene“.
67. § 130 stoj v drugi vrsti: „izvzemši posebne določbe“
namesti: „razven posebnih določb“.
85. § 165 odst. 3 v tretji vrsti stoj namesti § 146 pra-
vilno § 164 in v opombi v prvi vrsti: „za“,

- namesti „zai“ in v drugi vrsti „zadevi“, namesti „zadev“.
90. § 177 odst. drugi čitaj namesti besede: „prepričati“ pravilno: „prečitati“.
95. § 184 odst. 1. v šesti vrsti stoj: „okolnost“, mesto „okolnostih“.
100. § 192 odst. 2. v drugi vrsti se naj glasi: „ne sme se izpodbijati“.
100. § 193 odst. 1. in odst. 3. čitaj pravilno: „dok on čanoj“.
111. § 214 odst. 1. čitaj „praven“ namesti pravni.
129. § 245 v prvi vrsti stoj: „pripravljajoče“ namesti: „pripravljalno“.
136. § 255 odst. 1. v 6. vrsti stoj: „pravnim“ namesti: „pravdnim“.
171. § 321 točka 5 v zadnji vrsti čitaj prav.: „umetnostna ali obrtne tajnosti“.
185. § 346 odst. 2. v drugi vrsti čitaj: prikrajšanje.
214. § 403 v 4 vrsti čitaj pravilno: novo razpravo.
228. § 435 odst. 2. v četrti vrsti čitaj: „pravice“ namesti: „pooblaščenja“.
233. § 445 v peti vrsti čitaj: „stanju“ namesti „stanu“.
235. § 451 zadnji odst. v četrti vrsti čitaj: „toženčev“ namesti „tožencev“.
251. § 482 odst. 2. v drugi vrsti čitaj: „stanja“, namesti „stanu“.
256. § 491 v 7 vrsti stoj: „dejansko stanje“ namesti: „dejansk stan“.
259. § 498 odst. 2. v šesti vrsti čitaj: „stanju“ namesti: „stanu“.
264. § 508 odst. 2. v 3 vrsti čitaj: „stanja“ namesti: „stana“.
267. v opombi v 1 in v 12 vrsti od spodej stavi pred besedo „zavrgli“ besedo: „se“.
294. § 563 v drugi vrsti čitaj: „vložiti in vročiti“.
300. § 574 v zadnji vrsti stoj: „ugašenoj“ namesto ugasloj.

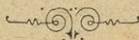
Civilno-pravdni red.

Zakon z dne 1. avgusta 1895, št. 113 drž.
zakonika

(razglašen dne 9. avgusta 1895)

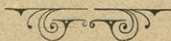
o sodnem postopanju v civilnih pravnih za-
devah [civilno-pravdni red.]

Prestavo na slovenski jezik priredil

dr. Ludovik Filipič

odvetnik v Celji.

V Celju, 1897.

Tiskal in založil Dragotin Hribar.

67690

Kazalo.

	Stran
I. Uvodni zakon k civilnopravdnemu redu od 1. avgusta leta 1895 šte. 112 držav. zak. člen I—LV	I—XXVIII
II. Civilno-pravdni red, zakon od 1. avgusta l. 1895 šte. 113 drž. zak.	1—311

Prvi del.

Občne določbe.

Prvi razdelek.

Stranke.

Prvo poglavje.	Pravdna zmožnost §§ 1—10	1— 5
Drugo poglavje.	Pravdna družba in glavna intervencija §§ 11—16	5— 7
Tretje poglavje.	Pravdna udeležba tretjih oseb §§ 17—25	8— 12
	stranska udeležba §§ 17—20	8— 10
	naznanilo pravde § 21	10
	imenovanje auctora §§ 22—25	10— 12
Četrto poglavje.	Pooblaščenci §§ 26—39	12— 20
Peto poglavje.	Pravdni troški §§ 40—55	20— 29
Šesto poglavje.	Zavarovanje troškov §§ 56—62	29— 38
	izpolnitev zavarovanja § 56	29— 30
	zavarovanje pravnih troškov §§ 57—62	30— 33
Sedmo poglavje.	Pravica ubogih §§ 63—73	33— 40

Drugi razdelek.

	Postopanje §§ 74—170	40— 87
Prvo poglavje.	Spisi §§ 74—86	40— 46
Drugo poglavje.	Vročbe §§ 87—122	46— 63
	v domačih deželah §§ 88—93	46— 49

	Stran
vročevalni pooblaščenec §§ 94	
—99	49— 52
čas vročitve § 100	52— 53
kraj vročitve § 101	53
nadomestna vročba §§ 102—105	53— 55
vročevanje tožeb §§ 106—108	55— 57
odrekanje prevzetbe § 109 .	57
vročilni list § 110	57
menjanje stanovanja § 111 .	58
vročevanje med odvetniki	
§§ 112 in 113	58— 59
neposredna izročba na sodišču	
§ 114	59
vročevanje po javnem raz-	
glasu § 115	60
vročba v roke kuratorja §§ 116	
—118	60— 62
vročitev esteritorijalnim § 119	62
vročitev v inozemstvu §§ 120	
—122	62— 63
Tretje poglavje. Roki in naroki §§ 123—143 .	64— 73
roki §§ 123—129	64— 67
naroki §§ 130—139	67— 72
vkupne določbe §§ 140—143 .	72— 73
Četrto poglavje. Nasledki zamude in postavi-	
tev v prejšnji stan §§ 144—154	74— 79
nasledki zamude §§ 144 in 145	74— 75
postavitev v prejšnji stan	
§§ 146—154	75— 79
Peto poglavje. Zaustavljenje in mirovanje po-	
stopanja §§ 155—170	79— 87
stranke smrt §§ 155—157 . .	79— 81
izguba pravnne zmožnosti in	
izprememba v osebi zako-	
nitega zastopnika § 158 . .	81
razglasitev konkurza § 159 .	82
izprememba v osebi odvetnika	
§ 160	82— 83
prenehanje sodnega delovanja	
§ 161	83

	Stran
slučajni zadržek stranke § 162	83— 84
učinek zaustavljenja § 163 .	84
obnovitev zaustavljenega po- stopanja §§ 164—167	84— 86
mirovanje postopanja §§ 168 —170	86— 87

Tretji razdelek.

	Ustna razprava §§ 171—225 .	88—116
Prvo poglavje.	Javnost §§ 171—175	88— 89
Drugo poglavje.	Govori strank in pravnno vod- stvo §§ 176—196	90—102
	govori strank §§ 176—179. .	90— 92
	pravnno vodstvo po predsed- niku §§ 180—186	92— 96
	pravnno vodstvo po senatu §§ 187—192.	97—100
	konec razprave §§ 193—195 .	100—101
	graja napak § 196	101
Tretje poglavje.	Sejno redarstvo §§ 197—203	102—105
Četrto poglavje.	Poravnava §§ 204—206	105—106
Peto poglavje.	Zapisniki §§ 207—217	106—112
	razpravni zapisniki §§ 207—215	106—112
	izven razprave sestavljeni za- pisniki § 216	112
	zapisnika vsebina § 217. . . .	112
Šesto poglavje.	Akti §§ 218, 219	112—113
Sedmo poglavje.	Kazni § 220	113—114
Osmo poglavje.	Nedeljski počitek in sodni prazniki §§ 221—225	114—117

Drugi del.

Postopanje pred zbornimi so- dišči prve inštanice §§ 226 —430.	117—226
--	---------

Prvi razdelek.

Postopanje do sodbe §§ 226 —389.	117—207
---	---------

Prvo poglavje.	Tožba, tožbin odgovor, pripravljalo postopanje in sporna razprava §§ 226—265	117—142
	tožba §§ 226—231	117—121
	sporni tek §§ 232—234	121—122
	tožbina izpremema § 235	123
	vmesni predlog na obistinitev §§ 236—238	123—125
	prvi narok §§ 239—242	125—128
	odgovor na tožbo § 243	128—129
	uvedba pravnice razprave § 244	129
	pripravljalo postopanje §§ 245—256	129—137
	ustna sporna razprava §§ 257—267	137—142
	ustanavljanje v zapisniku § 265	142
Drugo poglavje.	Občne določbe o dokazu in o vsprejemanju dokazov §§ 266—291	143—156
	dokaz §§ 266—273	143—145
	izkaz verjetnosti § 274	145
	provedba dokazov po odbranim ali zaprosenem sodniku §§ 281—287	151—154
	postopanje v dokazovanju §§ 288—291	154—156
Tretje poglavje.	Dokaz po listinah §§ 292—319	157—170
	dokazna moč listin §§ 292—296	157—159
	nastop dokaza § 297	159—160
	predložitev listine po dokazovalcu §§ 298—302	160—162
	predložitev listine po nasprotniku §§ 303—307	162—165
	predložitev listine po tretji osebi §§ 308—309	165—166
	dokaz pristnosti §§ 310—313	166—167
	primerjanje pisave §§ 314 in 315	168
	sodna shramba listin § 316	169
	obnovitev listin § 317	169
	stvari v pojasnilo §§ 318 in 319	169—170

	Stran
Četrto poglavje. Dokaz po pričah §§ 320—350	170—187
nedopustnost in odrekovanje	
pričevanja §§ 320—326	170—174
ocenjevanje pričine izpovedbe	
§ 327	174
vsprejemanje dokazov po od-	
branem ali zaprošenem sod-	
niku § 328	174—175
vabilo §§ 329—331	176—177
nasledki izostanja §§ 333—335	177—179
zasliševanje §§ 336—345	179—184
pričine pristojbine §§ 346 in 347	184—185
oblika napovedbe § 348	186
pravni leki § 349	186
priče-zvedenci § 350	186—187
Peto poglavje. Dokaz po zvedencih §§ 351	
— 367	187—195
imenovanje zvedencev §§ 351	
— 353	187—189
nasledki izostanja in upiranja	
§ 354	189—190
odklonitev §§ 355 in 356	190—191
vsprejemanje dokaza §§ 357	
— 364	191—194
pristojbine § 365	194—195
pravni leki §§ 366 in 367	195
Šesto poglavje. Dokaz po ogledu §§ 368—370	196—197
Sedmo poglavje. Dokaz po zaslišanju strank	
§§ 371—383	197—203
Osmo poglavje. Obvarovanje dokazov §§ 384	
— 389	203—207

Drugi razdelek

Prvo poglavje. Sodbe in sklepi §§ 390—430.	207—226
Sodbe §§ 390—424	207—224
končna sodba § 390	207
delna sodba §§ 391 in 392	207—208
vmesna sodba § 393	208—209
sodba vsled odpovedi § 394	209

	Stran
sodba vsled priznave § 395	210
sodba v slučajih zamude	
§ 396—403	210—214
vsebina sodbe §§ 404—410	214—217
sodbe pravna moč § 411	217
razsoja, razglas in vročba	
sodbe §§ 412—416	217—219
pismeni odpravek §§ 417—418	219—221
popravek sodbe § 419	221
popravek dejanskega stanja	
§§ 420—422	221—223
dopolnitev sodbe §§ 423 in 424	223—224
Drugo poglavje. Sklepi §§ 425—430	224—226

Tretji del.

Postopanje na okrajnih so-	
diščih §§ 431—460	226—238
posebne določbe za postopanje	
v malotnih rečeh §§ 448—453	234—236
posebne določbe za postopanje	
o tožbah zaradi motene po-	
sesti §§ 454—460	237—238

Četrty del.

Prvi razdelek.	
Pravni leki §§ 461—528	239—276
Priziv § 461—501	239—260
dopustnost §§ 461 in 462	239
občne določbe glede prizivnega	
postopanja § 463	239
prizivni rok § 464	240
oglas priziva §§ 464—469	240—242
postopanje na prizivnem so-	
dišču §§ 470—501	243—260
predhodno postopanje §§ 470	
—479	243—249
določitev prizivne razprave	
§§ 480 in 481	249—250

	ustna prizivna razprava	
	§§ 482—493	250—257
	prizivna odločba §§ 494—501	257—260
Drugi razdelek.	Revizija §§ 502—513	260—266
	dopustnost §§ 502—504	260—261
	napoved revizije §§ 505—508	262—264
	postopanje na revizijskem so-	
	dišču §§ 509—513	264—266
Tretji razdelek.	Rekurz §§ 514—528	266—276
	dopustnost §§ 514—519	266—272
	oglasitev rekurza §§ 520—525	273—275
	postopanje na rekurznem so-	
	dišču §§ 526—528	275—276

Peti del.

	Ničnostna in obnovna tožba	
	§§ 529—547	276—286
	postopanje §§ 533—547	279—286

Šesti del.

Posebne vrste postopanja.

Prvi razdelek.	Mandatno postopanje §§ 548	
	—554	287—290
Drugi razdelek.	Postopanje v meničnih sporih	
	§§ 555—559	290—292
Tretji razdelek.	Postopanje v pravadah iz na-	
	jemnih pogodb §§ 560—576	292—301
	odpoved §§ 560—564	292—295
	izvensodna odpoved §§ 565	
	in 566	295
	nalog na izročitev in prevzetbo	
	najemnega predmeta § 567	296
	razmerje s podnajemnikom	
	§ 568	296
	molčeča obnovitev najemne	
	pogodbe § 569	297
	roki v najemnih rečeh § 570	297

	Stran
	postopanje §§ 571—575 . . . 297—300
	pogodbe, v katerih se najem- nina plačuje s pridelki § 576 300—301
Četrty razdelek.	Razsodniško postopanje §§ 577 —599. . . . . 301—310
	pogodba na razsodnike §§ 577 —586. . . . . 301—305
	postopanje pred razsodniki §§ 587—594. . . . . 305—307
	neveljavnost razsodniške sod- be §§ 595—599 . . . . . 307—310
Pety razdelek.	Postopanje v sporih radi prav- nih žalitev storjenih po sod- niških uradnikih §§ 600 —602. . . . . 310—311

Uvodne besede.

S 1. januarjem l. 1898. stopi v veljavnost novi civilno-pravdni red o sodnem postopanju v civilnih spornih zadevah.

Nujna je zatorej potreba, da se seznanimo s tem zakonom tudi slovensko občinstvo, ker še do danes nimamo uradnega prevoda. Potrebo izdave tega zakona v slovenskem jeziku, zahteva pa tudi slovensko uradovanje pri sodiščih, odvetnikih, notarjih in pri vseh slovenskih strankah, ki imajo opraviti v pravnih poslih pred sodišči. Iz teh ozirov lotil sem se z veseljem dela, da po skromni svoji zmožnosti pripomorem za prvi hip olajšati slovenskemu občinstvu učenje in razumevanje novega zakona. Nikakor si nočem prisvajati zasluge, da bi prevod bil jezikoslovno dovršen in popolnoma pravilen, ker to tudi ni njegov namen, ampak le praktična potreba mi je narekovala delce v prepričanju, da bodi si še tako malo in neznatno, more koristiti vsaj nekoliko.

V uredovanju prevoda bilo se mi strogo držati izvirnega nemškega besedila, da se je mogel izraziti pravi smisel zakona in upam, da se na tem ne bode nikdo spodtikal.

Marsiktera določba zakona izrazila bi se lahko svobodnejše in morebiti tudi pravilnejše, da se mi ni bilo ozirati na juristično terminologijo in na pravni smisel zakona.

Da bi bilo vstreženo tudi različni rabi nekterih pravnih izrazov na primer narok in ročišče, zakon in postava, sodba in rabsodba, uporabil sem oba izraza in upam, da tudi to ne bode nikogar motilo, in da se prevodu ne bo očitala nedoslednost v pravnih izrazih.

V nadeji, da se mi pripozna vsaj dobra volja, po svoji moči koristiti pravoznanstvu, prosim, da najde moj prevod prijazni vsprejem pri gospodih pravnikih in pri slovenskem ljudstvu. Dasiravno bi bilo nujno potrebno, civilno-pravdnemu redu pridjati tudi prevod sodnega pravilnika in uvodnega zakona, moral sem to za sedaj opustiti, ker mi vsled drugih opravkov ni bilo mogoče dovršiti prevoda tudi tega zakona, ki pa kmalu sledi.

Dr. Ludovik Filipič,
odvetnik v Celji.

Zakon od 1. avgusta 1895

(število 112 drž. zak.)

vvajajoč

zakon o sodnem postopanju v državljansko-pravnih sporih (civilno-pravdni red).

Po pritrjenju obeh zbornic državnega zbora ukazujemo, kakor sledi:

Člen I.

Zakon o sodnem postopanju v državljansko-pravnih sporih (civilno-pravdni red) stopi v veljavo z dnem, ki ga določi naredbom justično ministerstvo, najpozneje pa s prvim dnem tretjega koledarskega leta po razglasitvi, kot ravnilo za postopanje v državljansko-pravnih sporih, ki so dodeljeni rednim sodiščem v kraljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru.

Istim dnem izgubê svojo veljavnost, na kolikor nima izjeme ta zakon ali civilno-pravdni red, vse določbe, ki se nahajajo v drugih zakonitih predpisih o predmetih urejenih v civilno-pravdnem redu.

Opomba: Civilno-pravdni red se je razglasil v državnem zakoniku št. 112 dne 9. avgusta 1895 in stopi

torej v veljavo dne 1. januarja 1898. Istega dne stopi v veljavo tudi sodni pravilnik, glej člen I. zak. od 1. avgusta 1895 št. 110 drž. zak., ter eksekucijski red glej člen I. zak. od 27. majnika 1896 št. 78 drž. zak.

Glede jezika, v katerem smejo stranke sodišču podajati vloge in v katerem je sodišču vloge reševati in razpravljati ni nobene določbe niti v civilno-pravdnem redu niti v sodnem pravilniku niti v uvodnih zakonih. Vsled zadnjega odstavka ostanejo torej v veljavi vse dozrajne jezikovne naredbe in izlasti § 13 dozrajnega občn. sodn. reda, ker jezikovno prašanje ne spada med zakonite predpise, ki so urejeni v civ.-pravdnem redu.

Člen II.

Kjerkoli se pozivlje v zakonih ali v naredbah, katerih se ne dotika v veljavo stopajoči civilno-pravdni red, ali v pravilih posameznih državno odobrenih družeb, zavodov in društev, na pravno postopanje v spornih rečeh, ali kjerkoli se predpisuje uporaba predpisov sodnih redov, redne pismene ali ustne pravde, določeb zakona o skrajšani pravdi ali o malotnem postopku, stopajo na mesto rečenih določeb predpisi prvega do petega dela civilno-pravdnega reda in sicer na ta način:

1. da je po različnosti pristojnih sodišč uporabljati predpise civilno pravdnega reda, dane za postopanje pred zbornimi sodišči ali predpise za postopanje na okrajnih sodiščih, in

2. da je tam, kjer stopa okrajno sodno postopanje civilno pravdnega reda namesto malotnega postopanja, uporabljati razven tega posebne določbe §§ 449 do 453 civ.-pravd. reda.

Člen III.

Izlasti izgube vsled določbe člena I. odst. 2 svojo veljavnost:

1. predpisi patenta od 1. novembra 1781 (št. 27. zb. just. zak.) glede postopanja pred rudniškimi sodišči;

2. predpisi patenta od 9. aprila 1782 (št. 41 zb. just. zak.) in ministerske naredbe od 25. januarja 1850 (št. 52 drž. zak.) in od 18. julija 1859 (št. 132 drž. zak.) o postopanju v trgovinskih in meničnih sporih;

3. predpisi navodila o predhodnem poskusu poravnave, razglašenega z naredbo dalmatinskega gubernija od 14. aprila 1829 šte. 6783 (dalm. zb. z 1829 str. 140);

4. predpisi dvornega dekreta od 8. avgusta 1837 (št. 218 zb. just. zak.) izdanega za Tirolsko in Predarlško o audienčnem postopanju.

Člen IV.

Ne dotikajo se:

1. predpisi o zastopanju države, državno upravljanih in dotiranih zalog, crkev, prebend in drugih premoženj po finančni prokuraturi.

Na koliko so pooblaščenih cesarski davčni uradi, da izterjavajo davke, pristojbine in druge javne dajatve sodnim potom, določi se po posebnih predpisih;

2. Zakoniti predpisi glede sodnega zastopanja občin, družeb, zadrug, rudniških in pomožnih blagajn ter glede vročitve vabil in drugih vročitev istim;

3. Predpisi zakona od 26. sušca 1890 št. 58 drž. zak. določajoči izdavo tarif za odplačilo določenih odvetniških opravil in njihovih pisarn v sodnem postopanju;

4. predpisi zakona od 24. aprila 1874 št. 48 in 49 drž. zak. glede imenovanja skupnega kuratorja za posestnike zastavnih listin in delnih zadolžnic glasečih se na imajitelje ali takih, ki se smejo prepisavati na druge;

5. predpisi §§ 1, 2, 3 in 5 naredbe justičnega ministerstva od 8. junija 1857 št. 114 drž. zak. o ravnanju s zakotnimi pisači. Zoper odločbo, s katero se je kdo kaznoval radi zakotnega pisarenja, pristojna temu rekurz po §§ 514 do 528 civ. pravd. reda.

Opomba: Civilno-pravdni red se ne dotika zakonito določenih predpisov glede zastopanja države in drugih od države upravljanih zavodov po finančni prokuraturi, istotako ne določb glede zakonitega zastopanja občin, družeb, društev, zadrug, rudniških in pomožnih blagajn; glej drž. občn. zakon od 5. sušca 1862 šte. 18 drž. zak. člen VIII. in XII.; člen 117, 196, 227 trg. zak.; §§ 15, 41 in 44 zak. o zadrugah z dne 9. aprila 1873 št. 70 drž. zak.; § 17 zak. od 28. julija 1889 šte. 127 o rudniških blagajnah; § 9 zak. od 16. julija 1892 št. 202 drž. zak. o pomožnih blagajnah; ministerška naredba od 25. junija 1890 št. 129 drž. zak.; zakone od 24. aprila 1874 št. 48 in 49 drž. zak. in zakon od 5. decembra 1877 št. 111 drž. zak.; rekurz v točki 5 zoper sklepe okrajnega sodišča gre na zborni sodišče prve inštanice; glej tudi §§ 29 in 42 civ.-pravdn. reda.

Člen V.

Predpisi dvornega dekreta od 4. oktobra 1833 št. 2633 zb. just. zak. glede ugotovljenja

in iztirjanja odvetniških pristojbin v sodnem, spornem in nespornem postopanju ostanejo v veljavi z sledečimi dostavki:

Ugotovljenje sme predlagati stranka, kakor tudi odvetnik. Ako je ugotovitev predlagala stranka, naroči se odvetniku, da predloži v primernem roku svoj troškovnik s pristavkom, da se sicer določijo pristojbine na podlagi pripomočkov, ki jih je predložila stranka.

Rok sme se podaljšati, ako so vzroki zato, ki so vredni, da se ozira na nje.

Določitev mora se raztezati tudi na razrešitev prašanja, na kolikor so odvetnikova opravila v zastopanju bila potrebna, da je zastopal pravico svrhi primerno ali drugače opravičena z ozirom na posebnost slučaja in na obstoječe okolnosti.

Člen VI.

Ne dotikajo se:

1. predpisi §§ 99, 157 in 158 drž. zak. Navedeni zakonski zadržek (§ 99 drž. zak.) se ne sme dokazati po zaslišanju zakonca po § 371 in sld. civilno-pravdnega reda;

2. predpisi razglasa justičnega ministerstva od 14. maja 1854 št. 8346 o zaprisežbi členov cesarske hiše;

3. predpisi, vsled katerih se mora obvestiti vrhovno dvorno maršalstvo, tožencu predpostavljene vojaške oblasti, ali autonomne organe, ki so nad toženimi okraji in občinami, o vloženih tožbah zoper dvorne služabnike, vojaške in do-

mobranske osebe ali o tožbah zoper okraje in občine.

Opomba: Glej § 328 civ.-pravd. reda, ad 3 dvorni dekret od 31. avgusta 1803 št. 625 zb. just. zak. glede dvornih služabnikov, § 12 zak. od 20. majnika 1869 št. 78 drž. zak. in zakon od 2. aprila 1885 št. 93 glede vojaških in brambovskih oseb, in naredbo just. ministerstva od 6. oktobra 1885 št. 16074 glede občin.

Člen VII.

Nedotaknjeni ostanejo predpisi državljan-skega prava:

1. v katerih se določa javnost gotovih listin in enakost s tuzemskimi javnimi listinami;
2. s katerimi se za dokazno moč zasebne listine zahteva gotovih lastnostij;
3. s katerimi se zahteva za datum listine dokaz, ki se razlikuje od izjave izdatelja;
4. s katerim se določa način, kako je predložiti trgovske knjige in pravni nasledki opuščene predložitve;
5. predpisi glede predložitve dnevnikov trgovskih posredovalcev (senzalov) in izvirnih notarskih listin.

Opomba: Glej opombo pod § 294 civ.-pravd. reda nadalje člen XXX. t. z. in §§ 295, 183, 229, 258 in 301 civ.-pravd. reda.

Člen VIII.

Nedotaknjene ostanejo določbe državnih pogodb, po katerih je konzularne funkcijonarje tujih dežel, kedar so priče, zaslišati v njihovem stanovanju ali dopustiti, da oddajo svojo pričevanje pismeno.

Opomba: Glej § 328 civ.-pravd. reda.

Člen IX.

Nedotaknjene ostanejo določbe člena II. in IV. lit. a in e ministerske naredbe od 28. oktobra 1865 št. 110 drž. zak. o izjemah od občnih justičnih zakonov, dovoljenih kreditnim zavodom. V izdavanju plačilnega naloga v prid hipotekarne tirjatve (člen IV. lit. a) postopati je po §§ 548 do 554 civ.-pravd. reda.

Člen X.

Uporabe predpisov civilno-pravdnega reda o razvezi najemnih pogodb ni raztegovati na razmere med zemljiškimi posestniki in zakupniki v Dalmaciji in ostanejo zakoni in naredbe glede razveze teh razmer za sedaj v veljavi.

Opomba: Predpisi §§ 560 do 575 civ.-pravd. reda nimajo veljave za dalmatinske zakupne razmere.

Člen XI.

Istotako ostanejo nedotaknjeni:

1. določeni obroki in roki, ki ustanavljajo odpoved najemnih pogodb glede zemljišč, poslopij in drugih nepremičnih ali po zakonu za nepremične izrečenih stvari, ter za izročitev in sprejem najemnih predmetov. Kjer takih ustanov ni, ali kjer je spremeniti tako že obstoječo uredbo, sme politična deželna oblast v sporazumljenju z nadsodiščem določiti obroke in roke, po katerih se je ravnati pri odpovedbah in izročitvah imenovanih najemnih predmetov. Na enak način sme določati politična deželna oblast v sporazumljenju z nadsodiščem, ob katerem času

in v katerem obsegu mora najemnik po odpovedi dovoliti, da si ogledajo drugi najemne predmete, ki jih žele vzeti v najem. Take odredbe morajo se razglasiti v deželnem zakoniku in v uradnem deželnem časniku;

2. predpisi zakona od 18. aprila 1869 št. 44 drž. zak. o zaustavljanju sodnega postopanja ako se je državnemu sodišču predložil predlog, da reši priterjevalno spor o pristojnosti;

3. predpis § 11 odst. 1 zak. od 28. majnika 1881 št. 47 drž. zak. zadevajoč pomoč zoper nepravilnosti pri kreditnih opravilih;

4. predpisi § 35 zakona od 16. marca 1884 št. 36 drž. zak. o izpodbijanju pravnih opravkov, ki se tičejo premoženja prezadolženca;

5. predpisi §§ 1 do 6 in § 9 zakona od 6. junija 1887 št. 72 drž. zak. glede izpodbijanja odškodninskih razsodbe, izrečenih administrativnim potom po oblastvih stalne vojske, vojne mornarice ali domobranstva.

Člen XII.

Nedotaknjeni ostanejo naslednji predpisi tičoč se rešitve pravnih sporov po razsodnikih:

1. predpisi glede razsodniške rešitve sporov med gališkim zemljiško-kreditnim društvom in njegovimi člani ali dolžniki (§§ 41 do 43 in 53 do 56 pravil kreditnega zavoda galiških stanov objavljenih s patentom od 3. novembra 1841 št. 569 zb. just. zak., oziroma §§ 41 do 43 in 53 do 55 pravil gališkega zemljiško-kreditnega društva).

2. predpisi § 60 pravil c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt, objavljenih po ministerski naredbi od 6. novembra 1855 št. 186 drž. zak;

3. predpisi člena II. § 7 št. 7 zakona od 6. septembra 1885 št. 122 drž. zak. tičeči se pogojev za podelitev nove obratne koncesije za cesar Ferdinandovo severno železnico in uporabe pravice odkupa, ki jo je vsled teh pridržavati državi.

4. predpisi člena 53 in 103 pravil avstro-ogerske banke, objavljenih po zakonu z dne 21. majnika 1887 št. 51 drž. zak.

5. predpisi glede razsodišč delavskih zavarovalnic zoper nezgode (§ 38 zakona od 28. decembra 1887 šte. 1 leta 1888 drž. zak., § 39 zakona od 30. sušca 1888 št. 33 drž. zak. in ministerska naredba od 10 aprila 1889 šte. 47 drž. zak.), bolniških blagajn (§ 41 zakona od 30. sušca 1888 št. 33 drž. zak.) in bratovskih skladnic (§§ 19 in 20 zakona od 17. januarja 1890 št. 14 drž. zak. oziroma zakona od 17. sept. 1892 št. 178 drž. zak);

6. zakoniti predpisi, po katerih so dobile korporacije, zavodi in društva pravico, imenovati za reševanje gotovih sporov razsodišča.

Člen XIII.

Nedotaknjeni ostanejo predpisi glede borznih razsodišč, ki se nahajajo v § 2 šte. 7 in v § 6 odst. 1 do 3 borznega zakona od 1. aprila 1875 št. 67 drž. zak.

Zadnji odstavek § 6 stopi iz veljave. Nadalje zgube borzna razsodišča oblast, podeljeno jim po državno odobrenih pravilih, dovoljevati izvršbo svojih razsodeb.

Člen XIV.

Delovanje borznega razsodišča sme se v borznem statutu razširiti v smeri, da se borznemu razsodišču prideli tudi spori izvirajoči iz takih blagovnih poslov, ki se sklepajo zunaj borze toda le pod naslednjimi pogoji:

1. Vsaktera pravdna stranka mora biti ali ud javne uprave, trgovska družba ali pridobitna ali gospodarstvena zadruga, člen ali obiskovalec borze ali taka oseba, ki se poklicema bavi s produkcijo, trgovino ali obdelovanjem premakljivih rečij, ki so poslovni predmet;

2. opravilo, ki je predmetom spora pred razsodiščem, mora se nanašati na blago, s katerim se sme kupčevati na dotičnih borzah;

3. obe stranki morate se ukloniti ob sklepanju ali ob vrejevanju posla izreku razsodišča v pismeni razsodniški pogodbi; protokolovani trgovci in člani ali obiskovalci borze zapadejo razsodišču že s tem, ako so sprejeli sklepni list, ne da bi ga bili grajali, ako je v njem določeno, da se pravni spori izvirajoči iz tega posla rešujejo po borznem razsodišču.

Ako pripada ena stranka poljedelskim krogom, mora razsodišče vloženo tožbo na predlog ali uradno zavrtni rekši, da ni prikladna za razsodiščno postopanje, ako blagovni posel, ki

je predmetom sporu, očitvidno ni v razmernosti s poljedelskim obratom dotične stranke.

Borzni štatut sme določevati, da se omejitve navedene v prvem odstavku pod št. 1 in v predzadnjem odstavku ne uporabljajo za inozemce. Tudi se v štatutu sme določiti, da inozemci borznemu razsodišču zapadejo že s tem, ako so brez graje sprejeli sklepni list, ki sodržuje določbo, da se spori iz tega posla rešujejo na borznem razsodišču.

Člen XV.

Da je borzno razsodišče veljavno sestavljeno je potrebno, da se k temu pokliče tajnika. To službo morajo opravljati uradniki borzne komore, ki so vsposobljeni izvrševati razsodništvo, in ki so nameščeni na borzi in potrjeni po finančnem ministerstvu sporazumno s justičnim ministerstvom.

Tajnik borznega razsodišča sprejema tožbe, daje strankam potrebno navodilo, nadzoruje vročevanje, opravlja med razpravo potrebne pismene zapiske, udeležuje se razsodiščnih sklepanj s posvetovalnim glasom in izdeluje razsodniške sodbe.

Člen XVI.

Osebe, ki niso udi ali obiskovalci borze, imajo pravico, vzeti razsodnike, ki jih morajo imenovati, iz imenika takih oseb, ki ne pripadajo borzi. V tem imeniku mora biti del razsodnikov, katerih splošno število določa borzni štatut. Osebe, ki se sprejemajo v ta imenik,

imenujejo trgovinske in obrtne zbornice, potreboma po zaslišanju obrtnih zadrug, deželni poljedelski sveti ali kmetijske družbe. Te osebe morajo stanovati ali prebivati v kraju razsodišča.

Naredbenim potom urediti je natančneje določbe o napravi in o popolnitvi tega imenika, izlasti, ktere korporacije je zaslišati pri sestavljanju imenika, o kvalifikaciji oseb, ki bi se naj sprejele v imenik ter glede razsodniške poslovne dobe teh oseb.

Imenik mora se nabiti v lokalni razsodišča. V borznem štatutu mora biti določba za slučaj, če se ob pravem času kdo ni poslužil pravice voliti razsodnike iz tega imenika, ali če izvoljeni razsodniki niso prišli na razpravo.

Ako je razsodišče sestaviti izmed udov ali obiskovalcev borze in izmed oseb, ki borzi ne pripadajo, in ako se razsodniki ne morejo zjediniti glede načelnika, izvoli tega predsednik razsodniškega kolegija po vrsti spornih slučajev enkrat iz števila razsodnikov, ki pripadajo borzi, in drugokrat izmed razsodnikov, ki so sprejeti v imeniku.

Člen XVII.

Postopanje pred borznimi razsodišči določa borzni štatut. §§ 587 do 599 civ.-pravdn. reda ne veljajo za taisto; vendar pa je štatutu dati za podlago sledeče predpise.

Člen XVIII.

V borznem štatutu morajo biti določbe, po katerih je vročitev zanesljivo zagotovljena. Isto-

tako mora ustanoviti statut razloge, vsled katerih smejo stranke odklanjati ude razsodišča. Štatur mora imeti predpise o sprejemanju poravnav.

Člen XIX.

Razsodiščne razprave so javne.

Glede izključenja javnosti veljajo določbe civilno-pravdnega reda (§§ 172 in 173). Ako se je izključila javnost, ima vsaka stranka pravico omenjeno v § 174 civ.-pravd. reda. Načelnik razsodišča vzdržuje sejni red v obsegu §§ 197 in 198 civilno-pravdnega reda.

Člen XX.

Stranke imajo pravico pustiti se zastopati na razpravi po drugih. Strankinim zastopnikom pred razsodiščem pripustiti je osebe, ki so po členu XVI. sprejete v imenik, odvetnike, javne družnike, prokuriste, trgovske pomočnike in druge strankine nameščence, nadalje borzne ude ali obiskovalce ter sodno nameščene kuratorje in zapuščinske razpravljalce.

Člen XXI.

Načelnik in tajnik razsodišča morata skrbeti za pravilno izdavanje sodbe. Odpravek mora kazati imena vseh razsodnikov, ki so se vdeležili razprave. Podpisati ga morata načelnik in tajnik.

Na razsodišču sklenene poravnave so veljavne le, ako so podpisane od obeh strank.

Člen XXII.

Razsodišče sme zasliševati stranke, priče in zvedence neprisežno. Ako je treba zaslišati stranko pod prisego, ali če je potrebno zapriseči pričo ali zvedenca ali če se je upirala izpovedbi stranka, priča ali zvedenec, naprositi se mora za zaslišanje okrajno sodišče, v čigar okolišu stanuje oseba, ki se naj zasliši ali zapriseže. Taka zaprosba sme se tudi staviti, ako je dokazovanje provesti izven kraja, v katerem je sedež razsodišča.

Člen XXIII.

Sodbo razsodišča sme se izpodbijati z ničnostno pritožbo.

1. ako razsodniška pogodba ni veljavna; izlasti ni razsodniška pogodba veljavna, če jo je sklenil pritožitelj z ozirom na dogovor med člani podjetniške zveze (kartel), vsled kterega bi se smelo za njegovo obrtno izdelovanje potrebno tvarino, delalsko orodje ali druge pripomočke prodajati v tuzemskem obratu le pod pogojem, da se podvrže kupec kteremu razsodišču glede sporov iz te kupčije; prigovarjanju te neveljavnosti ne more se veljavno odpovedati pred začetkom razsodiščne razprave;

2. ako se je izreklo razsodišče po krivem pristojnim ali nepristojnim;

3. ako razsodišče ni odbilo tožbe po propisu člena XV. predzadnji odstavek;

4. ako se tožba ni vročila po določbah pravil, ali ako se je vsled postopanja proti pravi-

lom stranki vzela mogočnost razpravljati pred sodiščem;

5. ako je razpravljala oseba, ki v to po zakonu ni bila sposobna ali opravičena;

6. ako se je razprave vdeležil sodnik, ki je bil odklonjen na podlagi pravil;

7. ako razsodišče ni bilo redno sestavljeno;

8. ako se je neopravičeno izključila javnost;

Ničnost oglasi se v štirinajstih dneh po vročbi razsodiščne sodbe na zbornem sodišču prve inštanice (trgovskem sodišču). Zborna sodišče odloči s sklepom, zaslišavši stranke in če potrebno načelnika in tajnika razsodišča.

Vložitev ničnostne pritožbe zoper razsodiščni izrek ne ovira njegove izvršbe.

Ako pa je zmagavša stranka vsled izvršbe ali na drugi način zavarovana, ali če se je položil dotični denarni znesek, na kolikor je po razsodiščnem izreku naloženo plačilo v denarju, na sodišču, mora se odložiti na predlog izvršba do pravomočne odločbe o ničnostni pritožbi.

Opomba: Glej člen XIV., XV., XVI., XIX.

Člen XXIV.

Ako se je razsodišče izreklo pravomočno nepristojnim, ali če se je odbila pravomočno tožba na podlagi člena XIV. predzadnji odst. ne sme odkloniti redno sodišče razprave in določbe v tej stvari.

Člen XXV.

Ako so se v razsodniškem izreku žalili prisilni pravni predpisi, nadalje ako v sporih, ki

ne izvirajo iz borznih opravkov (§ 12 zak. od 1. aprila 1875 št. 67 drž. zak), na prigovor, da je iztoževanemu zahtevku v podlago igra ali stava, ki je prav za prav diferenčni opravke, razsodišče sploh ni odločilo, ali ni odločilo pravilno, sme se razsodiščna odločba izpodbijati kakor neveljavna s tožbo pred rednim sodnikom in zahtevati nazaj, kar se je plačalo na podlagi odločbe.

Tožba se mora vložiti v tridesetih dneh po vročitvi razsodiščne odločbe na zbornem sodišču prve inštanice (trgovskem sodišču), v čigar okolišu je sedež razsodišču.

Vložitev tožbe ne ovira sicer izvršbe razsodiščne odločbe, vendar pa velja tudi tukaj določba člena XXII. odst. 3.

Člen XXVI.

V vseh zadevah, ki se tičejo borznega razsodišča, obrniti se je borznemu vodstvu na finančno ministerstvo, katero odloči sporazumno s justičnim in trgovinskim ministerstvom in po stvarnem stanju tudi sporazumno s poljedelskim ministerstvom. Justično ministerstvo sme si pridobiti vsak čas vednost o pravnem sodstvu razsodišča po odposlancu, sme pregledati spise in se prepričati o rednem postopanju. V to svrho mora se vzeti v statut tudi določba, da imajo borzna razsodišča dolžnost predlagati vsako leto justičnemu ministerstvu statistične izkaze o svojem poslovanju.

Predstoječe določbe se v ostalem ne dotikajo zakonitih predpisov o državnem borznem nadzorstvu.

Člen XXVII.

Borzni statuti, ki so sedaj v veljavi, morajo se v smislu predstoječih določb preurediti, na kolikor se ozirajo na razsodišča ter v treh mesecih po razglasenju tega zakona predložiti v potrjenje. Določbe o razsodiščih po novih borzних statutih potrebujejo potrjenja ministerstev imenovanih v členu XXVI. odst. 1.

Člen XXVIII.

V dosedanjem obsegu ostane v veljavi zakon od 27. aprila 1873 (štev. 67 drž. zak.) o opominjevalnim postopanju s sledečimi spremembami:

1. v izdavanje pogojnega plačilnega povelja, pristojna so tudi okrajna sodišča v trgovinskih in mornarskih stvareh;

2. za vročitev pogojnega plačilnega povelja dolžniku (§ 7 odstavek 2 zakona od 27. aprila 1873 št. 67 drž. zak.) veljajo predpisi civilno-pravnega reda za vročitve tožeb.

3. Rok za prošnjo postavljenja v prejšnji stan radi zamujenega upora (§ 14 navedenega zakona) se podaljša na štirinajst dni;

4. Razveljavljajo se določbe § 20 imenovanega zakona glede kompetence bagatelnih sodišč v trgovinskih stvareh.

Opomba: Glej § 106 in 107, 146 do 154 civilno-pravnega reda.

Člen XXIX.

Za domače dežele v smislu civilno-pravd. reda velja ozemlje kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru. Osebe, ki ne uživajo v tem ozemlju državljanstva, smatrati je obzirno na predpise civilno-pravdnega reda za inozemce.

Ogerski državljani, ki so v stalni vojski ali vojni mornarici ali nameščeni pri oblastvih za skupne zadeve, oproščeni so dajati varščino za pravdne troške, kedar nastopajo kot tožitelji pred tuzenskimi sodišči.

Člen XXX.

Kedar se pozivlje civilno-pravdni red na določbe državljanskega prava, razumevati je pod tem ne samo predpise občnega državljanskega zakonika, ampak tudi predpise trgovinskega prava in meničnega reda in določila drugih zakonov.

Člen XXXI.

Po državnem pravu stranki dohajajočo dolžnost zahtevati zastopanje, kedar se hoče poslužiti jamčevanja, smatrati je za dolžnost naznaniti pravdo.

Opuščeno naznanilo pravde ima iste pravne nasledke, kakor opuščeno zahtevanje zastopanja po državnem pravu.

Opomba: §§ 931 in 933 drž. zak. in § 21 civilno-pravdnega reda.

Člen XXXII.

Določbe civilno-pravdnega reda o odvetnikih in namestnikih morajo se uporabljati smislu primerno tudi za finančne prokurateure.

Člen XXXIII.

Za ubogo stranko v smislu § 64 št. 3 civ.-pravd. reda postavljen odvetnik, sme na pravdnem sodišču prve inštanice prositi oprostitev, ako je razvidel, da poverjeno mu iskanje ali zagovarjanje pravice nima pričakovati nobenega uspeha. O tem odloča sodišče s sklepom, zaslišavši ubogo stranko. Zoper ta sklep sme vložiti uboga stranka tudi na zbornih sodiščih rekurz ustno v zapisnik.

Ako je v dotični pravdni stvari po zakonu zapovedano zastopanje po odvetniku, ugasne s pravomočnostjo oprostitev tudi ubožnostna pravica.

Opomba: Glej §§ 63 do 73 civ.-pravd. reda.

Člen XXXIV.

Naredbenim potom je določiti troške za prehrano in pot, ter vročnine in vravnati postopanje, kako je iste predpisavati in pobirati; dokler se ne izdajo novi predpisi, ostanejo v veljavi sedaj obstoječi ukazi.

Opomba: Ministerska naredba od 3. julija 1854 štev. 169 drž. zakonika.

Člen XXXV.

Za občevanje sodišč z oblastvi in strankami v inozemstvu merodajne se natančneje določbe v obstoječih in v prihodnjih ukazih (v državnih pogodbah, vladnih izjavah, ministerskih ukazih).

Opomba: Glej §§ 120 do 122, 279, 283 in 290 civ.-pravd. reda in §§ 38 do 40 sodn. prav.

Člen XXXVI.

Predpisi civilno pravnega reda o sodnih praznikih nimajo veljave za stvari kazenskega postopanja, za stečajno postopanje in za rešitev zemljeknjižnih stvari.

Z drugimi stvarmi nespornega postopanja ravnati je kakor s prazničnimi, če bi z odlaganjem naredbe stranki mogla nastati škoda.

Opomba: Sodni prazniki §§ 222, 223 in 225; praznične stvari § 224 civ.-pravd. reda.

Člen XXXVII.

Posestniku nepremične stvari ali stvarne pravice po §§ 340 do 342 obč. drž. zak. dohaja joča pravica, zahtevati na sodišču prepoved namerjavane stavbe, mine, ako je stavitelj po stavbenih predpisih prosil za stavbeno dovoljenje, posestnik, kteremu baje nevarnost preti in ki je bil na stavbeni navod redno in pravočasno povabljen, pa na navod ni prišel ali zahtevanemu stavbenemu dovoljenju ni ničesar prigovarjal.

Opomba: Glej §§ 340 po 342 obč. drž. zak. § 72 dosedajnega civ.-pravdn. reda in dvorni dekret od 5. marca 1787 št. 641 zb. just. zak.

Člen XXXVIII.

Namesto pozivne tožbe dopuščene po dvornem dekretu od 6. sušca 1789 št. 984 zb. just. zak., po patentu od 31. decembra 1800 št. 514 zb. j. zak. in po patentu od 16. januarja 1786 št. 516 zb. just. zak. stopa tožba po § 228 civ.-pravd. reda; dokaza pravne koristi na hitrem ustanovljenju pravnega razmerja v tem slučaju

ni treba. V takih pravnah sme na predlog tožitelja ali uradno ukazati sodnik in v postopanju na zbornih sodiščih predsednik, da predloži toženec listine in spise, ki so v njegovi posesti in se tičejo pravnega predmeta. Razven tega smejo oni na tožiteljev predlog ali uradno ukreniti, da se priskrbe listine, ki se tičejo pravnega predmeta in ko so v shrambi na kakem javnem oblastvu ali pri notarju.

Člen XXXIX.

V slučaju § 48 odst. 2 občnega zemljiško-knjižnega zakona sme lastnik zemljišča ali knjižne pravice tožiti na ustanovljenje, da predznamovane pravice ni in v slučaju ugodne rzsodbe s zaznambo te rzsodbe v zemljiški knjigi ubraniti zopetno dovoljenje predznambe.

Člen XL.

Kedar se po predpisih civilno-pravnega reda mora storiti prisega, ravnati se je pri zapriganju po določbah zakona od 3. maja 1868 šte. 33 drž. zak.

Opomba: Glej § 60, 62, 205, 273, 280, 307, 336, 337, 338, 358, 377 do 380, 451, 481 in 489 civ.-pravd. reda.

Člen XLI.

Varhi in skrbniki smejo v pravnah svojih varvancev in oskrbovancev predlagati dokazovanje po zaslišanju stranek, ne da bi v to potrebovali privoljenja varstvene ali skrbstvene oblasti:

Opomba: Glej §§ 371 do 383 civ.-pravd. reda; ako se je sklenila poravnava, ki je odvisna od prisege varovanca ali oskrbovanca treba je, da se poravnava po varstveni ali skrbstveni oblasti v smislu §§ 233 obč. drž. zak. potrdi.

Člen XLII.

Komur je po predpisih državljanskega prava dolžnost očitovati imetje ali dolgove ali komur je dozdevno znano, da se je zamolčalo ali utajilo imetje, sme se primorati s sodbo, da izpove bodisi po predložitvi popisa imetja in dolgov, kaj mu je o tem imetju, o dogovorih ali o zamolčanju ali utajbi imetja znano in da stori prisego, da so njegove navedbe resnične in popolne. Pravico do tožbe ima, kdor ima zasebno pravico korist, da se izve stanje imetja in dolgov.

Ako se je združila s tožbo na zaprisežno navedbo imetja tožba na izročitev tega, kar toženec dolguje iz pravnega naslova, ki je tožbi v podlago, sme se pridržati določna navedba dolžnostij, ki jih zahteva tožitelj, dokler ni storjena zaprisežna izpovedba o imetju.

Opomba: N. pr. v slučaju § 1198 obč. drž. zak. družniki, ki oskrbujejo društveno imetje in polagajo račune; § 1012 obč. drž. zak. oskrbnik tujega imetja.

Člen XLIII.

Predložitev skupne listine (§ 304 civilno-pravd. reda) sme se zahtevati s tožbo tudi izven tekoče pravde.

Opomba: Glej §§ 303 in 304 civ.-pravd. reda.

Člen XLIV.

V slučajih členov 348, 365 in 407 trgovinskega zakona pristojno je sodišče imenovano v § 384 odst. 3 civ.-pravd. reda. Glede imenovanja, zaprisežbe in zaslišanja zvedencev veljajo predpisi civilno pravd. reda o obvarovanju dokazov (§§ 384 do 389).

Člen XLV.

Glede meničnega zastaranja (člen 80 meničnega reda) jednači se vročitev tožbe z zahtevanjem pravice na ustni razpravi (§ 232 odst. 2 civ.-pravd. reda).

Opomba: Po členu 80 menič. reda nepretrga zastaranja vložena tožba ampak vročena. Z vročitvo tožbe zasnovana je po § 232 civ.-pravd. reda pravda. Ako je ktera stranka še le v teku pravde kak zahtevka sprožila, zasnuje se sporni tek glede tega zahtevka s časom, v katerem se je sprožil na razpravi. S določbo člena XLV. raztegnena je slednja določba tudi na menične stvari.

Člen XLVI.

Priposestvovanje ali zastaranje pravice, ki je nastopilo med pravdo ali še le po njeni dovršitvi ne sme se izkoriščati na škodo temu, kateremu se je poznej dovolila obnovitev pravde, ki je tekla o tej pravici.

Opomba: Glej § 1497 obč. drž. zak. in 530 civilno-pravd. reda; primeri § 556 civ.-pravd. reda in člen XLIX.

Člen XLVII.

Ako ni v naslednjem navedeno ničesar drugega, ne razteza se civilno-pravdni red na rešitev pravnih sporov, v katerih se je že vložil

odgovor ali se že začela razprava v glavni stvari dne, ko je stopil civilno pravnici red v veljavo; taki pravni spori morajo se razpravljati in razsoditi po dosedaj veljavnih pravnih predpisih. Za vse druge pravde, ki so se izročile sodišču že pred dnem, ko je stopil civilno pravnici red v veljavo, uporabljati je od tega dne naprej določbe civilno-pravnega reda po razmerji:

1. da je dovršiti razpravo o pravdo ovirajočih prigovorih, ki je ob začetku veljave civilno-pravnega reda v teku, po dosedaj veljavnih pravnih predpisih in da se mora ravnati po teh pravnih predpisih tudi moč razsodbe in

2. da se sme umakniti tožbo v smislu § 237 civilno pravnega reda v slučaju, navedenem pod št. 1 še do začetka prvega naroka, ki se je odredil za razpravljanje glavne stvari.

Z dnem, ko stopi civilno-pravnici red v veljavo, izgube v pravnih, napominanih v drugem odstavku, svojo veljavo izdani odloki, po katerih se je naročilo tožencu vložiti odgovor in neha ob enem tek za odgovor dovoljenega roka. Pravdno sodišče mora na tožbo odrediti uradno narok za ustno razpravo.

Izlasti veljajo tudi te določbe, ako morajo stopiti po členu II. tega zakona predpisi civilno-pravnega reda namesto drugih dosedaj veljavnih vrst postopanja.

Opomba: V tem členu in v sledečih so prehodne določbe za civilno-pravnici red. Glavno vodilo je: da se nadaljujejo po starem pravnem redu le tiste pravde, v katerih se je že začelo pravdno postopanje v glavni stvari, to je, ako se je v pismenem postopanju že vlo-

žil odgovor na tožbo, v ustnem in sumarnem postopanju dal v zapisnik odgovor na tožbo, in se v bagatelnem postopanju razpravljalo že v stvari sami.

Izjemo od tega ravnila delajo pravdo ovirajoči prigovori sodiščne nepristojnosti, tekoče pravde in pravomočno razsojene pravde, ktere je rešiti po dosedaj veljavnih pravnih predpisih, ako so ob začetku veljavnosti civilno-pravdnega reda že v teku t. j. ako se je v primernem postopanju prigovor oglasil pismeno, v ustnem postopanju pa ustmeno na naroku.

Člen XLVIII.

Ako se je vložila v mandatnem, meničnem ali najemnem postopanju tožba, odpoved, ali predlog na izročitev ali prevzetbo najemnega predmeta sicer pred začetkom veljavnosti civilno-pravdnega reda, prigovori zoper plačilni ali za varovalni nalog, zoper odpoved, izročitev ali prevzetbo najemne stvari pa so se vložili pravočasno še le po veljavnosti civilno pravdnega reda, ali če še razprava o poprej pravočasno oglašanih prigovorih ni pričela dne, ko je stopil civilno-pravdni red v veljavo, ravnati se je v postopanju napeljanem po teh prigovorih po predpisih civilno-pravdnega reda. Isto velja za postopanje, ki se je provzročilo s uporom v opominjevalnem postopanju, ako je zahteval upnik v tožbi vloženi pred začetkom veljavnosti civilno-pravdnega reda radi iztirjevanja svoje tirjatve, da se izda pogojno plačilni nalog, upor zoper plačilni nalog pa se je oglasil še le po veljavnosti civilno-pravdnega reda, ali če še ni pričela razprava o tožbi, ki jo je provzročil poprej pravočasno oglašeni upor dne, ko je stopil v moč civilno pravdni red.

Opomba: Po novem civilno-pravdnem redu se je ravnati, ako se je rešila mandatna, menična ali najemna tožba ali odpoved vložena sicer pred 1. januarjem 1898, še le po 1. januarju 1898, ali če se je sicer rešila poprej, prigovori pa se prijavili po 1. januarju 1898 ali ako so se prijavili prigovori pred 1. januarjem 1898, pa razprava o teh še ni pričela pred 1. januarjem 1898. Isto velja v opominjevalnem postopanju.

Člen XLIX.

V pravadah, v katerih se je že odgovarjalo na tožbo dne, ko je stopil civilno-pravdni red v veljavo, ali v katerih je že pričela razprava, dano je strankam na voljo, opustiti sporazumno dosedajno postopanje in zahtevati, da se pravda razpravlja in reši po predpisih civilno-pravdnega reda in odstopi ako je potrebno sodišču, ki je pristojno po določbah novega sodnega pravilnika. Tak dogovor ne vniči pretrganja zastaranja, ki se je osnovalo z vložitvijo tožbe.

Opomba: Konečna določba bila je potrebna, z ozirom na § 1497 drž. zak.

Člen L.

Ako bi bilo uporabiti v slučajih členov XLVIII. in XLIX. po dosedajnih pravnih predpisih skrajšano ali malotno postopanje, dovršiti je pravdo po različnosti pristojnega sodišča po določbah civilno-pravdnega reda veljavnega ali za zborna sodišča ali za postopanje pred okrajnimi sodišči. Ako bi vsled tega moralo namesto bagatelnega postopanja obveljati okrajno sodno postopanje civilno-pravdnega reda, uporabiti je razven

tega posebne določbe §§ 449 do 453 civ.-pravdnega reda.

Člen LI.

Zoper končne sodbe, izdane pred dnem veljavnosti civ.-pravdnega reda in zoper končne sodbe v pravnah, ki so se razpravljale in rešile v zlic veljavnosti civilno-pravdnega reda po dosedajšnjih pravnih predpisih, vrši se postavljenje v prejšnji stan po dozdej veljavnih pravnih predpisih. Nasprotno smejo se pa take sodbe po začetni veljavnosti civilno-pravdnega reda istotako izpodbijati z ničnostno tožbo (§ 529 civ.-pravd. reda) kakor sodbe izdane po predpisih civilno pravdnega reda.

Člen LII.

V veljavo stopajoči civilno-pravdni red ne dotika se teka in trajanja zakonitih ali po sodniku določenih rokov za vložitev tožbe, kakor izlasti tožbe radi motene posesti, tožbe na opravičenje zemljiškoknjižne predznambe ali zavarovalnega sredstva ali rokov za vložitev prigovorov zoper plačilni ali zavarovalni nalog, zoper odpoved najemne pogodbe ali zoper nalog na izročitev ali prevzetbo najemne stvari.

Člen LIII.

Radi izpodbijanja razsodniških izrekov, zidanih po veljavnosti civilno-pravd. reda ravnati se je po dozdejnih zakonitih propisih.

Člen LIV.

Določbe členov XIII. do XXVI. stopajo v veljavnost v šestih mescih po razglasitvi tega zakona, določbe členov II, V, XXVIII, XXXI, XXXII, XXXIII, XXXVI, XXXVII, XXXVIII, XXXIX, XLII, XLIII, XLIV, XLV in XLVI pa še le takrat, kedar stopi v veljavnost civilno-pravdni red.

Opomba: Členi XIII. do XXVI. stopili so v veljavnost že 10. februarja 1896.

Člen LV.

Izvršitev tega zakona nalaga se pravosodnemu ministru.

Na koliko ni določeno v tem zakonu ni česar drugega, mora izdati pravosodni minister vse naredbe, ki so potrebne, da se uvede in izvrši pričujoči zakon in civilno-pravdni red in sicer na koliko se dotikajo iste delokroga drugih ministrov, v sporazumljenju ž njimi.

Civilno-pravdni red.

Zakon z dne 1. avgusta 1895, številka 113 državnega zakonika

o sodnem postopanju v civilnih pravnih zadevah
[civilno-pravdni red.]

S pritrjenjem obeh zbornic državnega zbora
zaukazujem kakor sledi:

Prvi del.

Občne določbe.

Prvi razdelek.

Stranke.

Prvo poglavje.

Pravdna zmožnost.

§ 1.

Samostalno delovati kot stranka pred sodiščem vsposobljena je oseba le v toliki meri, v kolikor se sme veljavno zavezati. Da li ta obvezna sposobnost obstoji, da li je potrebno, da so stranke, katerim pravdna zmožnosti nedostaje, zastopane in da li se za pravdo ali za posamezna pravdna opravila zahteva posebno privoljenje to se presoja po obstoječih postavnih določilih v kolikor se ne najdejo v tem zakonu razlikujoča ravnila.

§ 2.

Posebno ne potrebuje nedoletnik sodelovanja svojega postavnega zastopnika v pravnah, v katerih gre za predmete, s katerimi sme nedoletnik v smislu §§ 151, 246 in 246 obč. drž. zak. sam po svoje razpolagati.

§ 3.

Inozemcu, kateri po pravu svoje države nima pravnih zmožnosti, mora se pripoznati pravna zmožnost pred tuzemskimi sodišči, ako mu po postavnih določbah veljavnih v tuzemstvu dohaja pravna zmožnost.

Opomba: Glej člen 84 men. postave in § 34 obč. drž. zak. in različne trgovinske pogodbe.

§ 4.

Postavni zastopniki takih strank, katerim nedostaje pravnih zmožnosti, morajo izkazati svojo pravico zastopanja in v posebnem slučaju morebiti potrebno še posebno pravno privoljenje po listinah ako oboje sodišču že ni znano, pri prvem pravdnem opravku, ki ga imajo pri sodišču.

Ravno tako mora se izkazati za posamezno pravno opravilo potrebno privoljenje pri tem opravku.

Opomba: Glej § 269 in člen XLI. uvodne postave k civ. pravdn. redu, ter § 233 obč. drž. zak.

§ 5.

V kolikor ta postava ne dela razločka, morajo se postavne določbe za stranke raztegniti tudi na njihove postavne zastopnike.

Opomba: Glej § 49, 158, 185 odst. 2 in 373 odst. 1. in § 198.

§ 6.

Na nedostatek pravnice zmožnosti, postavnega zastopstva in morebiti potrebnega posebnega pravnega privoljenja mora se ozirati v vsakem stanju pravde uradoma.

Ako se ta nedostatek ne da odpraviti, mora izdati sodišče v to potrebna naročila ter določiti za izpolnitev uradoma primerni obrok, in se do njegovega brezuspešnega preteka odloži izrek o pravnih nasledkih nedostatka.

Ako pa je z odlaganjem za pravde nezmožno stranko združena nevarnost, sme se dopustiti tej ali za njo kot zastopnik poslujoči osebi, da še pred pretekom tega obroka opravi potrebna pravdna opravila s pridržkom, da se nedostatek odpravi.

V drugem odstavku označenih sodnih ukrepov ni smeti izpodbijati z nobenim pravnim lekom posebej.

Za odpravo nedostatka dovoljeni obrok sme se podaljšati le takrat, ako se zoperstavlja odpravi nedostatka take okolnosti, da na istih odpravo ne more uplivati stranka ali njeni zastopnik.

Opomba: Glej § 7, 38, 128, 230 odst. 2 in 515.

§ 7.

Če se nedostatek pravnice zmožnosti, postavnega zastopstva ali pravnega privoljenja ne da odpraviti ali če je v to dovoljeni obrok brezuspešno potekel, izreči mora sodišče prve

inštanca ali višje sodišče, pri katerem ravno pravdna zadeva teče, s sklepom ničnost z nedostatkem prizadetega postopanja.

Ta izrek se pa ne da storiti, ako je temu gledé ničnostnega vzroka nasproti od istega ali od kakega drugega tuzemskega sodišča izrečena odločba z vezilno močjo.

Opomba: Glej §§ 158, 163, 477 šte. 5, rekurz § 514. Ničnost § 529 šte. 2.

§ 8.

Če se proti pravdonezmožni stranki, ki nima postavnega zastopnika, mora započeti pravdno opravilo in če bi z odlašanjem nasprotniku pravdonezmožne stranke pretila nevarnost, mora pravdno sodišče na njegov predlog imenovati za pravdo nezmožno stranko skrbnika (kuratora).

Skrbnik mora se za to stranko udeležiti sodnega postopanja, dokler za isto ne vstopi postavni zastopnik in če potrebno povzročiti s primernimi predlogi imenovanje postavnega zastopnika.

Opomba: Glej § 158.

§ 9.

Odločba o predlogu, stavljenem v smislu § 8 odst. 1. izvrši se sklepom in če predlog ni stavljen pri ustni razpravi brez prejšnje ustne razprave.

Pred odločbo se pa smejo odrediti vse za razjasnenje potrebne poizvedbe. O postopanju

pred zbornimi sodišči odločuje o predlogu, ako ni bil stavljen med ustno obravnavo, senatni predsednik, kteremu je pravdna zadeva dodeljena.

Isto velja v vseh drugih slučajih, v kterih se mora po določilih državlanskega prava ali po tej postavi od pravnega sodišča stranki imenovati kurator.

Opomba: Gledé pristojnosti sodišča v posameznih slučajih imenovati kuratorja glej § 112 sodn. pravilnika; posebno vrsto kuratorjev določajo § 3 post. z dne 24. apr. 1874 šte. 48 drž. zak., § 1 post. z dne 24. apr. 1874 šte. 49 drž. zak., §§ 48 in 49 post. z dne 19. maja 1874 šte. 70 drž. zak.; cf. Art. IV. post. z dne 1. avgusta 1895 šte. 112 drž. zak.; kurator absentis cf § 116 te postave; kurator vročbe za izdeželane § 119 te postave. za inostrance § 121 te postave, kurator za nepoznanega nasprotnika v postopanju za osiguranje dokazov glej § 386 odst. 3 te postave.

§ 10.

S postavljenjem kuratorja zvezane stroške ter stroške za poslovanje kuratorja plača stranka, čije pravdno opravilo je imenovanje kuratorja provzročilo, nekrateč jej morebitne pravice da zahteva povračilo.

Opomba: Primeri § 118 odst. 2. § 119 odst. 4.

Drugo poglavje.

Pravdna družba in glavna intervencija.

§ 11.

Razven v drugih postavah posebej imenovanih slučajev sme več oseb skupno tožiti ali se več jih tožiti (pravdni družniki):

1.) ako so gledé na pravdni predmet deležniki vkupne pravice ali če imajo vsi iz istega djanskega ali pravnega vira pravice ali dolžnosti.

2.) ako so pravdni predmet istovrstne zahteve ali dolžnosti, ki izvirajo iz bistveno enakovrstnega djanskega ali pravnega vira in ako je ob enem utemeljena pristojnost sodišča gledé vsakega pojedinega toženca.

Opomba: Glede sodnosti za pravdne družnike, glej § 93 sodn. pravilnika. Menične dolžnike glej § 89 sodn. prav. in § 93 odst. 2 sodn. prav.; o sindikatnem postopanju glej § 600 te postave in § 9 post. z dne 12. julija 1872, šte. 112 drž. zak.

§ 12.

V kolikor ne nasprotuje kakovost sprejetega poročstva smeta se glavni dolžnik in porok tožiti skupno.

Opomba: Gledé sodnosti velja § 93 sodn. pravilnika.

§ 13.

Vsak pravdni družnik je v pravdi proti svojemu nasprotniku samostalen tako, da opravila ali opustitve enega družnika drugemu ne koristijo pa tudi ne škodujejo.

Opomba: Gledé vročitve pravnih spisov primeri §§ 80, 97, 551, 559 te postave, gledé rokov § 127, glede sodbe § 391 in 394, 396 in sl. te postave.

§ 14.

Ako se sodbena moč vsled kakovosti prepirnega razmerja ali vsled postavne določbe raztega na vse pravdne družnike, činijo ti le jednotno pravdno stranko.

Če so posamezni družniki zamudni, raztega se učinek pravnih delovanj delujočih pravnih družnikov tudi na prve.

Opomba: Stranski udeležnik zavzema stališče pravnega družnika, glej § 20; dokaz vročbe poziva ovira izdanje kontumacijalne sodbe glej § 402 odst. 4.

§ 15.

Pravico pravdo pospeševati sme izvrševati vsak pojedini pravdni družnik.

Pod pogoji navedenimi v § 14 morajo se vabiti k vsakemu naroku, ki se določi na predlog kterejakoli pravnega družnika ali nasprotnika, razven inace udeleženih oseb vselej tudi vsi pravdni družniki in sicer tudi takrat, ako so prejšnji v isti pravni zadevi dovršeni narok zamudili.

Opomba: Gledé poganjanja pravde primeri §§ 95, 115, 164, 169, 243, 246, 396 in 398 te postave.

§ 16.

Kdor stvar ali pravico, za ktero je pravda med drugimi osebami, v celoti ali deloma sebi prisvaja, sme do pravomočnosti sodbe tožiti obe stranki skupno (glavna intervencija ali udeležba).

Opomba: Odvetniško pooblastilo velja postavno tudi za glavno udeležbo glej § 31 odst. 1. in primeri določbo § 93 odst. 1.; vsled glavne udeležbe sme se tekoča pravda pretrgati glej § 190 odst. 2. — O sodnosti glej § 94 sodn. prav.

Tretje poglavje.

Pravdna udeležba tretjih oseb.

Stranska udeležba.

§ 17.

Kdor se pravno zanima, da v pravdi tekoči med drugimi osebami, ena zmaga, sme se v pravdi tej stranki pridružiti (stranska intervencija ali udeležba.) Taka pridružitvev dovoljena je nadalje vsem osebam, katerim je po postavnih določbah dana pravica stranske udeležbe.

Opomba: Primeri § 14 in 20; § 9 post. 24 aprila 1874 drž. zak. šte. 49 o varovanju pravic posestnikov delnih zadolžnic; § 25 post. 9. aprila 1873 šte. 70 drž. zak. o pridobitnih in gospodarskih zadrugah § 3 post. 24. aprila 1874 šte. 48 drž. zak. glede pravic posestnikov zastavnih listin, člen 194, 195 in 226 trg. post.

§ 18.

Stranska udeležba sme se vršiti v vsakem stanju pravde do pravomočnosti sodbe z vročitvo spisa obema strankama. — Intervenient (vdeležnik) mora jasno izkazati zanimanje (interes), katero goji za zmago ene pravdne stranke.

Ako ktera pravdnih strank predlaga, da se zavrne stranski intervenient, razsodi se z odlokom po prejšnji ustni obravnavi med ugovarjajočo stranko in udeležnikom. Tek glavnega postopanja se s tem ne sme ovirati.

Dokler se predlogu na zavrnitev ni pravomočno ugodilo, mora se udeležnik pritegniti glav-

nemu postopanju in se ne smejo izključiti njegova pravdna opravila.

Rešitev, s katero se je stranska udeležba proglasila za dopustno, ne sme se izpodbijati z nobenim pravnim lekom posebej.

Opomba: Za vsebino in obliko spisov veljajo določbe §§ 74 do 86, proti zavrnitvi intervencije dopuščen je po § 514 rekurs; na predlog sme senat glavno postopanje pretrgati glej § 190 odst. 2 in ta sklep zopet preklicati § 192; proti preklicu rekurs § 192 odst. 2; dovoljena udeležba sme se izpodbijati s pritožbo proti prvosledečemu sklepu, proti kateremu je pritožba dopuščena glej § 515.

§ 19.

Udeležnik mora sprejeti pravdo v tistem stanju, v katerem se nahaja ob času njegove pridružitve.

V podpiranje stranke, za koje zmago se pravno zanima (glavne stranke) sme podajati borbene in brambene pripomočke, ponujati dokaze in opravljati vsa druga pravdna dela. Njegova pravdna opravila so za glavno stranko toliko pravno veljavna, v kolikor ne nasprotujejo njenim lastnim pravnim opravilom. S privoljenjem obeh pravnih strank sme stopiti udeležnik v pravdo kot stranka na mesto one, kateri se je pridružil.

Opomba: Ako vstopi udeležnik kot stranka, sme se tudi kot stranka zaslišati pod prisego § 371 do 383.

§ 20.

Ako je vsled lastnosti prepirnega pravnega razmerja ali po postavni določbi moč v pravdi

izrečene sodbe pravno veljavna tudi za pravno razmerje med vdeležnikom in nasprotnikom glavne stranke, zavzema udeležnik stališče pravnega družnika (§ 14).

Opomba: Glej ad § 17 cit. postavne določbe.

Naznanilo pravde.

§ 21.

Kdor mora v svrhu utemeljitve civilno-pravnih nasledkov tretji osebi pravdo naznaniti (pravdno naznanilo), sme to storiti po vročbi spisa, v katerem se mora na kratko navesti vzrok naznanila in stanje pravde, ako se je že začela.

S takim naznanilom sme se združiti tudi poziv vtemeljen v določilih državlanskega prava na zastopanje v že tekoči ali še le pripravljani pravdi (stranska udeležba).

Naznanilo pravde ne daje oznanujoči stranki pravice terjati pretrganja tekoče pravde, podaljšanja rokov ali preložitve za obravnavo določenega naroka.

Opomba: Dolžnost zastopanje terjati mora se smatrati kot dolžnost pravdo naznaniti glej člen XXXI. uvodne postave k civ. pravdn. redu; glej tudi § 931 obč. drž. zak.

Imenovanje auctora (prednika).

§ 22.

Kdor je kot posestnik kake stvari ali kake stvarne pravice tožen, se pa noče spuščati v pravdo trdeč, da poseduje v imenu tretje osebe, mora to osebo (auctora) takoj po vročitvi tožbe

pozvati, da se izreče o svojem razmerju do pravnega predmeta ali do tožbenega zahtevka pri prvem naroku odrejenem pri pravnem sodišču.

Poziv na auctora in njega vabilo izvrši se z vročitvo spisa, v katerem mora biti poročilo o začetih pravdi, ki je za utemeljitev poziva potrebno.

Odpravek tega spisa mora se priobčiti tožniku še pred prvim narokom.

§ 23.

Če auctor pri naroku razmerje, kakor ga toženi trdi, pripozna, sme s privoljenjem toženega na mesto njega kot stranka vstopiti v pravdo.

Pritrjenje tožitelja je zato le toliko potrebno, v kolikor pravica zahteva, katerih se ne dotika med auctorom in tožencem obstoječe namestovalno razmerje.

Če auctor pravdo prevzame, mora pravnomočno sodišče toženca na njegov predlog po senatnem sklepu odrešiti od tožbe (§ 241). Ako se pa pri prvem naroku ne doseže sporazumljenje, da auctor pravdo prevzame, ne sme se toženec dalje braniti, da bi se v pravdo ne spuščal.

Opomba: Primeri § 239, 241 in 440; pritrjenje tožnika ni potrebno, ako se v tožbi terja več zahtevkov, katerih se eden ali drugi ne dotika razmerja med auctorom in toženim glej § 227.

§ 24.

Če auctor na določeni prvi narok ne pride, dasi ravno je bil pravilno povabljen, če trditvi

toženca oporeka ali pri naroku sploh nobene izjave ne da, tedaj je toženec opravičen, da ugodi tožiteljevemu zahtevanju in se reši tožbe.

Če auctoru zaradi tega nastane pravica do odškodnine, to presoja se po državljanskem pravu.

§ 25.

Vročitev spisov označenih v §§ 18, 21 in 22 odredi predsednik brez prejšnjega senatnega sklepa.

Četrto poglavje.

Pooblaščenci.

§ 26.

Kolikor ni v tej postavi določeno drugače, smejo stranke pravnne opravke opravljati ali osebno ali po pooblaščencih. Zastopanje po pooblaščencu ne izključuje tudi v onih slučajih, v katerih je zastopanje po odvetnikih zapovedano, da stranka s svojim pooblaščencem pride k sodišču ter z njim vred podaja ustne izjave.

Opomba: Glej § 34.

§ 27.

Pred zbornimi sodišči prve inštanice in pred vsemi sodišči višje inštanice morajo imeti stranke odvetnika kot zastopnika (odvetniška pravda).

Ta določba nima veljave za postopanje v prvi inštanci v zakonskih zadevah in v kolikor ta postava nič drugega ne vелеva, tudi ne za pravnne opravke, ki se vršijo pred zaprošenim

ali odbranim sodnikom pred predstojnikom sodišča ali pred senatnim predsednikom; taista ne velja tudi za izjave in opravke ki se morajo vršiti v sodni pisarni.

Ta določba se ne dotika pravice zastopanja finančne prokurature tudi v onih slučajih, v katerih je odvetniško zastopanje zapovedano.

Opomba: Zapovedano zastopanje po odvetnikih v prizivnem postopanju glej § 463 odst. 2; v revizijskem postopanju § 506 točka 4 in § 513; prizivni spis mora biti podpisan od odvetnika § 467 točka 4; rekurz glej § 520; zastopanje po odvetniku sme sodišče v slučajih § 185 odrediti; v pripravljalnem postopanju pred odbranim sodnikom glej § 248 odst. 2.

Izjeme, v katerih zastopanje po odvetniku pred zbornimi sodišči ni zapovedano, najdejo se v § 72 odst. 3, § 324 odst. 2, § 367, § 465 odst. 2, § 520 odst. 1, § 348 in 367, § 582, člen XXXIII. uvedne post. k sodn. redu in člen XIV. uvedne postave k sodn. pravilniku.

§ 28.

Odvetniki, notari ter osebe vsposobljene za izvrševanje sodniške službe in nastavljene pri sodišču ne potrebujejo, če v pravdi kot stranka nastopajo, niti v prvi niti v kateri koli višji instanci odvetniškega zastopanja.

Če se taki stranki v teku pravde prisodi disciplinarna kazen izbrisa iz odvetniškega imenika, odprave iz službe upokojitve ali odpusta iz službe, mora ista za daljno postopanje naročiti odvetnika, ako je v tem odvetniško zastopanje zapovedano. Postopanje se zaradi tega ne pretrga.

Opomba: V odvetniški pravdi se postopanje vendar le pretrga glej § 160.

§ 29.

V kolikor zastopanje po odvetnikih ni zapovedano in pravdni predmet v denarju ali v denarni vrednosti ne presega zneska 500 gl. sme se pooblastiti vsaka svojepravna oseba možkega spola.

V pravnah črez 500 gld. smejo se v krajih, v katerih bivata vsaj dva odvetnika, le odvetniki za pooblaščenca pripustiti. Sodniku kot zakotni pisarji znane osebe ne smejo se kot pooblaščenca pripustiti niti k razpravi niti k drugim pravnim opravilom. Proti tako odrečeni pripustitvi ni dopuščen noben pravni lek posebej.

Opomba: Odst. 2 je izjema od § 26 odst. 1., rekurs dopuščen po § 515; v bagatelnem postopanju sme žena svojega moža s poobl. zastopati § 449.

§ 30.

Odvetniki in drugi pooblaščenca morajo svoje pooblaščenje izkazati pri prvem pravnem opravku, ki ga v pravdi imajo, z listino (pooblastilom) ktera se predloži v izvirniku ali v poverjenem prepisu in se pri sodišču obdržati sme.

Ako se je pooblaščenje zgodilo z zasebno listino in se o njeni pristnosti pojavijo pomisleki, sme sodišče na predlog ali uradoma zaukazati, da se podpis sodno ali po notarju poveri. Ta določba se ne uporabi, če kot pooblaščenec nastopa sodišču poznati odvetnik ali notar in pristnost podpisa pozivno na svojo prisego potrdi. Odredba poverjenja ne sme se izpodbijati z nobenim pravnim lekom.

Pri okrajnih sodiščih sme se izjava glede danega pooblaščenja zapisati tudi v sodni zapisnik, če stranka k naroku v pravnih zadevah določenemu s pooblaščenecem osebno pride k sodišču.

Opomba: Vide § 37 in 38 in 160 § 451.

§ 31.

Odvetniku za pravdo dano pooblastilo (pravdno pooblastilo) pooblaščuje vsled postave:

1. da vlaga in sprejema tožbo in opravlja vsa pravdo zadevajoča pravdna opravila in sicer tudi taka, ki jih provzroči nasprotna tožba, obnovitev postopanja, predlog na začasne odredbe ali v smislu § 16 sprožena tožba;

2. da o pravnem predmetu sklepa poravnave, od nasprotnika zahtevane tirjatve priznava ter se odrekuje pravicam, za katere se poganja pooblaščujoča ga stranka;

3. da uvede proti pravnemu nasprotniku izvršbo (eksekucijo), izvršuje vsa opravila v eksekucijskem postopanju, ki se opravljajo od izvršitelja in da dosega zavarovalno postopanje;

4. da sprejema pravdne stroške, katere mora pravnih nasprotnik plačati.

Odvetnik sme dano mu pooblastilo izročiti za posamezne opravke ali dele postopanja drugemu odvetniku, on si nadalje sme postaviti pri razpravah, kjer se pričujočnost odvetnika postavno ne zahteva, pri sebi službujočega za namestovanje zmožnega odvetniškega kandidata

za svojega namestnika ter na podlagi svojega pooblastila si imenovati tudi druge namestnike za pravdna opravila, za ktere zastopanje po odvetniku ni zapovedano.

Pravico namestovanja imajo v § 15 odvetniškega reda imenovani odvetniški kandidati, ako so odvetniško skušnjo prestali z dobrim uspehom in ako jim ni prisojena ktera v § 12 litt. c. postave z dne 1. aprila 1872 šte. 40 drž. zak. navedenih disciplinarnih kaznij.

Potrebnost odvetniške skušnje zamore na prošnjo odvetnika odpustiti odbor odvetniške zbornice s pritrjenjem nadsodišča iz ozira vrednih vzrokov takim pri njem službujočim odvetniškim kandidatom, kteri so dosegli na kakem tuzemskem vseučilišču čast juridičnega doktorstva in zamorejo izkazati vsaj enoletno pri sodnem dvoru dovršeno civilno in kazensko prakso ter dveletno prakso pri odvetniku ali pri finančni prokuraturi. Oprostitev od odvetniškega izpita velja pa le za čas službovanja odvetniškega kandidata pri odvetniku, na ktereга prošnjo se je dovolila.

Opomba: Namestovanje zakotnih pisaaev zabranjuje § 29 odst. 2., pravdno pooblastilo neodvetnikom glej § 33; o sprejemanju tožb glej § 106, nasprotne tožbe § 93 št. 1, § 233 in 96 sodn. prav.; obnovitev postopania glej § 529, 530 in daljne §§ o poravnavač § 204 do 206, o priznavač in odrekanju §§ 394 in 395; o stroških § 40 do 55.

§ 32.

Omejitev postavnega obsega pravdnega pooblastila ima za nasprotnika, da si ravno je v

listini izražena, le toliko pravne veljave, v kolikor se dotika v § 31 pod številki 2 in 3 imenovanih pravic in se je nasprotniku posebej naznanila.

Opomba: Postavni obseg poobl. § 31.

§ 33.

Osebam, ki niso odvetniki, zamore stranka dati ali pravdno pooblastilo ali jih pooblastiti le za posamezne in določene pravdne opravke. Obseg, učin in veljavnost pravdnega pooblastila presoja se po določbah te postave, obseg, učin in veljavnost pooblastila za posamezne pravdne opravke pa po vsebini pooblastila in po predpisih državljanskega prava, ako ni v naslednjem nič drugega določeno.

Opomba: O pooblastilih glej določbo § 1008 drž. zak.; glej člen XXX. uvodne postave.

§ 34.

Po pooblaščenju na podlagi pooblastila opravljena pravdna opravila imajo proti nasprotni stranki enako veljavo, kakor da bi jih stranka sama opravila.

Gledé priznav in drugih djanskih izjav pa to le v tolikor obvelja, če stranka, ki sama zraven pride, istih takoj ne prekliče ali ne popravi.

Opomba: Glej § 266, § 26 in 19.

§ 35.

Pravdnega pooblastila ne razveljavi niti smrt pooblastnika niti sprememba v njegovi pravdni zmožnosti in v njegovem postavnem zastopstvu.

Vender pa smejo pravni nasledniki pooblastnika, za pravdonezmožno postalo stranko imenovani postavni zastopnik ter namesto dosedanjega postavnega zastopnika ustopivši novi postavni zastopnik pravdno pooblastilo vsaki čas preklicati.

Opomba: Smrt stranke ne pretrga postopanja, ako je dala pravdno pooblastilo § 155; izjema § 162 smrt odvetnika pretrga postopanje v odvetniški pravdi § 160; glede zgube pravdne zmožnosti, premembe v osebi postavnega zastopnika glej § 158.

§ 36.

Vsled preklica ali odpovedi nastalo razveljavljenje pravdnega pooblastila ali pooblastila za izvršitev posameznih pravnih opravkov zadobi proti pravdnemu nasprotniku pravno veljavnost še le tedaj, kedar mu stranka prenehanje pooblastila v pravnih zadevah s zapovedanim odvetniškim zastopanjem pa postavljenje drugega odvetnika objavi. Ta objava zgodi se z dostavljenjem spisa. Za to dostavljenje velja določba § 25. Po storjeni odpovedi ima pooblaščenec še štirinajst dni pravico in dolžnost delovati za pooblastnika, v kolikor je potrebno, da slednjega varje škodljivih pravnih nasledkov.

Opomba: Glej § 26, 27, 29 te post. § 1020 in 1021 občn. drž. zak.; § 93; vročbo spisa odredi predsednik sam § 25. Če stranka odvetniku pooblastilo prekliče, neha dolžnost za njo delovati še 14 dni, vide § 11 odv. reda.

§ 37.

Na pomanjkanje pooblastila ozirati se je sodišču v vsakem stanju pravde uradoma.

V odvetniški pravdi vložene tožbe in na tožbo odgovarjajoče spise, katerim manjka izkaz odvetniškega pooblaščenja, mora senatni predsednik, kateremu je pravna zadeva izročena, zavriniti, ako stranka v roku po predsedniku ji določenem odvetnika ne najme in ga sodišču s predložitvo pooblastila ne naznani. Podaljšanje tega roka ni dopustljivo.

Opomba: V vsakem stanju, tedaj tudi če zastopnik ali stranka od obravnave izostane in druga stranka sodbo vsled zamude zahteva glej § 396 in sl. Izkaz pooblastila glej § 30; v odvetniški pravdi se mora izkazati pooblaščenje odvetnika, sam podpis odvetnika na vložnem spisu ne zadostuje glej § 75 odst. 3, § 84 in 85. Rok se ne sme podaljšati, akoravno bi tudi nasprotnik privolil § 128. Proti naročilu predsednika, da se predloži pooblastilo ni posebej rekurza § 84.

§ 38.

Kdor za kako stranko brez izkaza pooblaščenja nujne pravnne opravke storiti želi, tega sme sodišče po lastnem prevdarku začasno kot pooblaščenca pripustiti, bodi si proti poprejšnjemu zavarovanju stroškov in škode ali pa tuji brez te varščine. Ob enem mora sodišče odrediti, da se pooblastilo za rečene pravnne opravke poznej prinese ali pridobi strankino odobrilo ter do preteka za to določenega roka z izdanjem rešitve ali odredbe počakati.

Po brezuspešnem preteku roka postopa se brez ozira na ono posredovanje; nasprotnik ima pravico terjati povračilo stroškov in škode proizročene po začasnem pripuščanju.

Razven proti sklepu glede povračila stroškov in škode ni proti sodnim sklepom izdanim v smislu predstoječih odstavkov ni posebej nobenega pravnega pripomočka.

Opomba: Kako se daje varščina glej § 56 do 62; rekurs proti odlokom dopuščen je le v smislu § 515.

§ 39.

V kolikor ta zakon ne dela razločka, raztegajo se njegove določbe o strankah tudi na njihove pooblaščenca.

Peto poglavje.

Pravdni stroški.

§ 40.

Začasno zalaga vsaka stranka s svojimi pravnimi čini provzročene stroške sama. Stroške takih sodnih opravil, ktere obe stranki skupno sprožita ali ktere sodišče na korist obeh strank po predlogu ali uradno izvrši, morata založiti obe stranki skupno.

Če in v kolikor gre strankam pravica terjati povrnitev izdanih stroškov, sodi se po določilih tega poglavja, ako ta zakon nima posebnih določb.

Opomba: Posebne določbe glede stroškov v tej postavi so: § 10 stroški skrbnika, za nameščenje skrbnika v svrhu vročitve glej § 118, 119 in 121; pravdni družniki morajo naznaniti skupnega vročevalnega pooblaščenca, če to opustijo, imenuje jim ga sodišče na

njihove stroške § 97; večje stroške vročevanja spisov med odvetniki trpi stranka, čije odvetnik je tak način vročevanja zahteval § 113, stroške za podaljšanje roka ali preložitve naroka trpi stranka, ki je to provzročila § 142; če nobena stranka k naroku ne pride, trpi vsaka polovico onemogočene obravnave § 142; stroške vpostavitve v prešnji stan in sicer obojestranske trpi stranka, ki taisto predlaga § 154; ako se pooblaščenec pri obravnavi nespodobno vede, da sodišče stranki naroči pri-skrbeti si drugega pooblaščenca in ako se mora zate-gadelj obravnava preložiti, trpi pooblaščenec stroške onemogočene obravnave § 200 odst. 2. Če tožitelj svojo tožbo umakne, mora nasprotniku povrniti vse stroške razven onih, v katerih plačilo je slednji že pravomočno obso-jen § 237. Ako obe stranki ne predlagata sporazumno ste-nografične zabeležbe dokazovanja, trpi s tem provzročene stroške predlagajoča stranka sama brez pravice do povra-čila dotičnih stroškov § 280. Če se dokazna listina nahaja v posesti tretje osebe in pravdna stranka zahteva, da sodišče posestniku naroči listino predložiti, mora mu stranka povrniti stroške, če se predlog zavrže § 308; obnovitev zasebnih listin godi se na stroške predlagatelja § 317; v slučaju § 328 trpi stranka višje stroške sama, ako predlaga, da se priče kličejo pred razsodno sodišče. Ako se priče ali izvedenec brani izpovedati, k sodišču priti ali priseči, sme mu sodišče naložiti povrnitev z njegovim obotavljanjem provzročениh stroškov §§ 326, 333 in 354. Ako se predlog na popravo razsodbe za-vrže, naloži se predlagatelju povrnitev dotičnih stroškov § 422; ako stranka priziv ali revizijo umakne, na-loži mu sodišče z odlokom povrnitev nasprotniku z vlo-žitvo pravnega leka provzročениh stroškov § 484 in 513. Glej tudi § 60 sodn. prav.

§ 41.

Stranka, ki je pravdo popolnoma zgubila, mora povrniti svojemu nasprotniku in temu pri-stopivšemu stranskemu udeležniku vse s prav-

danjem provzročene troške, ki so bili potrebni za primerno iskanje ali obrambo pravice. Kteri troški veljajo za potrebne, določa sodišče pri ugotavljenju troškovne svote, ne da bi dopustilo dokazovanje, po svojem lastnem prevdarku uvažajoč skrbno vse okoljščine.

Če je mera odvetniškega zaslužka ali visokost stroškov inace uravnana po tarifih, določiti je stroške po teh tarifih.

Določbe prvega odstavka veljajo osobito tudi gledé troškov, naraslih vsled poklicanja odvetnika, ki ne stanuje v sedežu sodišča, ali zaprosenega sodnika. Troške narasle s tem, da se je za eno in isto stranko poklicalo več odvetnikov, povrniti je vsekako le v toliki meri, v kolikor ne presegajo troškov enega odvetnika ali če se je v osebi odvetnika morala zgoditi sprememba.

Opomba: Določbe odvetniškega tarifa vpeljanega vsled postave z dne 26. marca 1890 šte. 58 drž. zak. in just. min. naredbe z dne 25. junija 1890 šte. 129 drž. zak. ostanejo po čl. IV. točka 3 uvodne postave k civ. prav. redu v veljavi. Stranski udeležnik glej § 17 do 20 in § 14. Ako stranka popolnoma ne zmaga se stroški medsobno pobotajo ali razmerno delijo § 43, vender sme sodišče v posebnih slučajih § 43 odst. 2 stranki vzlic temu tudi vse troške pripoznati; dalje glej § 44, 45, 46 do 55. Odvetniško pravdno pooblastilo opravičuje odvetnika, da sprejema pravdne troške § 31 točka 4.

§ 42.

Za svoj osebni trud nima stranka in tudi ne stranski udeležnik pri ugotavljenju pravdnih

stroškov terjati nobenega povračila. Ako je bilo potrebno, da je stranka osebno na sodišče hodila, in posebno, ako je v postopanju pred okrajnimi sodišči stranka brez pooblaščenca prišla, mora se ji dati povračilo za škodo, ktera ji je morebiti nastala z zamudo časa, ter za potne stroške. Če je stranka zastopana po pooblaščenjih, ki niso odvetniškega ali notarskega stanú, obsoja se prepali nasprotnik samo v plačilo kolkov in drugih državnih pristojbin ter potrebnih gotovih izdatkov s pravdo provzročeni.

Ta določba pa ne velja za stroškovne terjatve po finančni prokuraturi zastopanih strank.

Opomba: Finančnim prokuraturom odkazano je zastopanje pred sodišči sploh in v pravnih, ki zadevajo državno imetje in s tem enake zaklade brez razločka ministerstva in oblasti, kteremu je oskrbovanje imetja dodeljeno; glej razglas fin. ministerstva z dne 13. avgusta 1851 šte. 188 drž. zak. in služabno navodilo za finančne prokurateure § 2 razgl. fin. min. z dne 16. februarija 1855 šte. 34 drž. zak. in razglas z dne 14. julija 1872 šte. 119 drž. zak.

§ 43.

Ako je vsaka stranka deloma zmagala, deloma pa propala, pobotajo se obojestranski troški ali se razmerno delijo. Delež, ki se mora povrniti, sme se določiti številoma ali v razmeri na celoto.

Vender pa sme sodišče tudi ob takem izidu pravde eni stranki naložiti povrnitev vseh nasprotniku in njegovemu stranskemu udeležniku naraslih troškov, ako je nasprotnik prepal razmerno z neznatnim delom svojega zahtevka,

ki razven tega v pravdi ni provzročil posebnih troškov, ali če je bil znesek zahtevane terjatve odvisen od ustanovitve, po sodnikovem predvarju, od izvida zvedencev ali od medsobnega obračuna.

§ 44.

Ako se navajajo dejanske trditve in dokazi v takih okolščinah, iz katerih se je sodišče prepričalo, da je bilo stranki mogoče taiste že poprej vtrditi, in ako se s pripuščanjem takih navedeb rešitev pravde odlaša, sme sodišče na predlog ali uradno naložiti stranki, ki je tako navedbo storila, povrnitev troškov do cela ali deloma, če tudi zmaga.

To velja posebno gledé trditev in ponudeb dokazov, ktere bi bila zmagujoča stranka morala že navesti v uloženem pripravljalnem spisu in kateri so vsled kesne navedbe zakrivili zakesnitev razprave ali rešitev pravde.

Opomba: Dejanske trditve mora tožitelj že v tožbi, toženec pa v svojem odgovoru na tožbo navesti § 226 in sled. in § 243 in sled., ali če se odredi pripravljajno postopanje, v tem; glej § 245 do 256; ako se odredi takoj sporna razprava glej določbe § 258.

§ 45.

Ako toženec s svojim vedenjem ni dal povoda za tožbo in v tožbi terjano zahtevo takoj pri prvem naroku pripoznal, zadenejo pravdni troški tožiteija. On mora tudi povrniti tožencu vsled napeljanega sodnega postopanja provzročene troške.

Opomba: Ako pravda ni bila potrebna, sme sodišče tožitelju, če je tudi povsem zmagal, povrnitev troškov naložiti. Tožba pa ni bila potrebna, če toženec za tožbo ni dal nobenega povoda in če je tožbino zahtevanje takoj pri prvem naroku pripoznal. Potrebnost ali nepotrebnost tožbe presoditi je po načelih drž. zak., posebno takrat, ako je rešiti prašanje, če je tožitelj pred tožbo moral toženca na izpolnitev opominjati. Toženec mora na prvem naroku izrečno svojo dolžnost pripoznati, če izostane od naroka te pravice ne more biti deležen. Določba § 45 je bila posebno potrebna, da se ne zlorablajo določbe § 228 te post. (iz nagibov zakona).

§ 46.

Ako je za povrnitev troškov zavezanih več oseb, ki v poglavitni stvari niso solidarno odgovorne, nalaga se jim povrnitev troškov v deležih po glavah. Če je udeležba na pravdi znamenito različna, mora pa sodišče troškovne deleže razdeliti po razmeri te udeležbe.

Ako so pa na povrnitev troškov zavezane osebe po predpisih državljanskega prava v poglavitni stvari solidarno odgovorne, raztega se ta odgovornost tudi na pravdne troške nasprotniku pripoznane. Za troške, narasle vsled posebnih pravnih opravkov posameznih vdeležencev, drugi udeležniki niso odgovorni.

Opomba: Ako se civilno-pravdni red sklicuje na določbe državljanskega prava, umevajo se v tem ne samo predpisi občn. državljanskega zakonika ampak tudi predpisi trgovinskega in meničnega zakona in tudi drugi zakoni, ki določajo privatne pravice. Glej člen XXX. uvodne postave.

§ 47.

Ako ni ničesar drugega dogovorjeno, smatra se, da so troški sklenene poravnave vzajemno pobotani. Ravno to velja gledé troškov pravde, s poravnavo končane v kolikor povrnitev stroškov eni ali drugi stranki že ni pravomočno naložena.

Ako poravnava dogovarjanja nimajo vspeha, je odvisna dolžnost povračila s temi združenih stroškov od rešitve v poglavitni stvari.

Opomba: O poravnava h glej III. razdelek četrto poglavje.

§ 48.

Ako se je v teku postopanja prigodilo, da so stranki nastali troški le vsled krivde nasprotnika ali vsled temu se prigodivšega naključja, sme sodišče tej stranki na predlog ali uradno pripoznati povrnitev teh stroškov neodvisno od izida pravde. Stranka, kateri se je povrnitev takih stroškov že v teku pravde pripoznala, ni dolžna istih povrniti in sicer tudi takrat ne, ako je v glavni stvari obsojena troške povrniti.

Opomba: Glej opombo pri § 40.

§ 49.

Zakonitim zastopnikom, odvetnikom in drugim pooblašcencem sme sodišče na predlog ali uradno naložiti, da trpijo sami ali povrnejo tiste troške, ki so jih zakrivili s svojo veliko nemarnostjo.

Posebno velja to tudi glede večjih troškov z veliko nemarnostjo s tem zakriviljenih, da so se v spisih navajale povedbe, ki se stvari ne dotikajo ali da se je v spisih po nepotrebnem preobširno razpravljalo.

Ako se določba ni vsprejela v sodbo v glavni stvari, mora se izreči v odloku. Pred odločbo mora se zaslišati prizadeti zastopnik ali pooblaščenec. Odlok je po pravomočnosti izvršljiv na imetje teh oseb.

Opomba: Vide § 179, 200 in 44.

§ 50.

Določbe §§ 40 do 49 veljajo tudi za pravno-lekovno postopanje in za razsodbe druge in tretje inštanice glede troškov pravno-lekovnega postopanja ter v slučaju preuredbe razsodbe nižjih sodišč glede troškov celega poprejšnega postopanja.

Za vprašanje troškovne povrnitve ni merodajna okolnost, da ima ktera stranka razsodke nižjih inštanc za se.

§ 51.

Ako se je postopanje vsled pravnega leka ali uradno razveljavilo ali ničevnim proglasilo in če se ob enem kateri stranki zamore prištevati krivda, da se je postopanje vzlic obstoječemu razkrepnemu ali ničevnemu vzroku začelo ali nadaljevalo ali če je stranka sama razveljavljenje zakrivila, sme se tej stranki na predlog ali uradno naložiti povrnitev troškov razveljavljenega postopanja in morebitnega lekovnega postopanja.

Če je očitna velika nemarnost sodišča zakrivila, da se razkrepni ali ničevnostni vzrok ni zapazil, ali če je očitna velika nemarnost sodišča razveljavljenje postopanja provzročila, sme se povrnitev troškov razveljavljenega postopanja, kakor tudi morebitnega lekovnega postopanja na predlog ali uradno naložiti sodišču.

Izven teh slučajev pobotajo se obojestranski troški.

§ 52.

V vsakej sodbi in v odlokih, s katerimi se je pravdna stvar v prvi inštanci popolnoma rešila, mora se odločiti tudi o dolžnosti troškovne povrnitve. V drugih sklepih sme se o povrnitvi stroškov odločiti le v toliko, če dolžnost troškovne povrnitve ni odvisna od izida v glavni stvari. Ako sodišču ni mogoče ob izdanju delne sodbe odločiti ob enem o troških glede odsojene zahteve ali delne zahteve, izreči se mora v sodbi, če se taka odločba pridržuje še daljni sodbi.

O dolžnosti troškovne povrnitve mora se odločiti tudi brez dotičnega strankinega predloga, ako se je le pravočasno vložil troškovnik (§ 54).

Opomba: Glej pri § 40 cit. zak. določbe; delne sodbe § 391, 392; sodba vsled odpovedi § 394, kjer je tudi delna sodba možna § 394 in medčasna sodba § 393.

§ 53.

Ob enem z odločbo o dolžnosti troškovne povrnitve mora sodišče ugotoviti znesek povrnljivih troškov, ako se troški obojestransko ne pobotajo.

Ob ustnem razglašenju sodbe ali sklepa, s katerim se izreka dolžnost o stroškovni povrnitvi, sme se vendar v vseh slučajih, v kojih se mora sodba ali sklep še pismeno izdelati, ustanovitev troškovnega zneska pridržati tej pismeni izdaji.

Opomba: Razglasitev sodeb § 412 do 416, sklepov § 425 do 430; ako se o troških ni sodilo, sme se zahtevati popolnitev sodbe ali sklepa § 423 in 430.

§ 54.

Stranka, ki zahteva povrnitev troškov, mora predložiti sodišču, in sicer pod izgubo pravice do povrnitve, svoj troškovnik obložen s prilogami morebiti potrebnimi v izkaz troškovnikovih nastavkov in podatkov pred sklepom razprave, ki se vrši neposredno pred odločbo glede troškovnega zahtevka (§ 52), ako pa se sklepanje naj vrši brez poprejšnje razprave, ob svojem zaslišanju ali ob enem s predlogom, o katerem se naj sklepa.

§ 55.

V sodbi pravnega sodišča prve inštanice ali prizivnega sodišča izrečena odločba glede troškov sme se izpodbijati samo z rekurzom (utok), ako se sodba v glavni stvari ob enem ne izpodbija.

Šesto poglavje.

Izpolnitev zavarovanja.

Kako se daje varščina.

§ 56.

Varščina, ki se mora na podlagi določil tega zakona dati, daje se, ako niso stranke ničē-

sar drugega dogovorile, s sodno položbo gotovega denarja ali tuzemskih vrednostnih listin, ki so po predpisih v to obstoječih sposobne za nalaganje denarjev mladoletnikov, in le tedaj, če takih ni, s sodno položbo drugih tuzemskih na borzi zaznamovanih vrednostnih listin, ki dajejo po sodnikovem izprevidu zadovoljno pokritje.

Vrednostne listine ne smejo biti izven kurza ter morajo imeti tekoče obrestne liste ali liste na deleže dobička ter talone. Računijo se po kurzu položnega dné. Po izprevidnosti sodišča smejo se za izpolnitev zavarovanja dopustiti posebno tudi hranilne knjižice kake tuzemske hranilnice ali kake tuzemske poljedelstvene ali druge posojilnice. Varščino po hipoteki na tuzemsko zemljišče, ki daje zakonito varnost, ali po plačila zmožnih porokih, ki imajo svojo občno sodnost v tuzemstvu, sme sodnik pripustiti, če se od tega, ki je varnost dati dolžen, drugovrstne varnosti dobiti ne more ali le s težavo. S sodno položbo ustanovlja se na njenem predmetu za terjatev, za katero se varščina daje, zastavna pravica.

Opomba: Določbe o varščini glej § 38, 57 in 58, § 407, 458 tega zak., § 200 eks. reda § 43 in 44; § 399, 398, 390, 355, 271, 304, 314 in 196 eks. reda.

Hranilnične knjižice do 500 gl. kot zakonita varščina spadajo tudi pod odstavek prvi, ker so postavno dopuščene za nalaganje denarjev mladoletnikov.

Zavarovanje pravnih stroškov.

§ 57.

Ako nastopajo inozemci kot tožitelji pred sodiščem ležečim v ozemlju, za katero velja ta

zakon, morajo na zahtevanje dati tožencu varščino za pravdne troške, ako v državnih pogodbah ni dogovorjeno inače.

Take dolžnosti na zavarovanje pa vender ni:

1. Ako po zakonih države, kateri pripada tožitelj, avstrijski državljani v enakem slučaju niso primorani dajati varščine za pravdne stroške;

2. če poseduje tožitelj v ozemlju, za katero je ta zakon veljaven, dovolj imetja v posestvih ali v terjatvah zavarovanih zemljejnjižno na takih posestvih, da more z njim pravdne troške pokriti;

3. za tožbe v zakonskih sporih;

4. za tožbe v mandatnem in meničnem postopanju, za protitožbe ter za tožbe, ki se podajajo na javni, sodni poziv.

Ako se pokaže kaka dvomba v zakonodajstvu, v napravah ali v vedenju države, kterej tožitelj pripada, obrniti se mora glede tega na justično ministerstvo za izjavo. Taista je za sodišče obvezna.

Opomba: Glede ogerskih državljanov varščine oproščenih glej člen XXIX. odst. 2 uvodnega zakona; mandatno in menično postopanje § 548 do 559; postopanje v zakonskih sporih dvorni dekret 25. avgusta 1819 števil. 1595 zb. j. zak.

§ 58.

Toženec sme varščino zahtevati tudi takrat, če je tožitelj v teku pravde tuzemstveno lastnost izgubil ali če je pogoj odpadel, vsled kterega je bil inozemec zavarovanja oproščen, in če ni tolik del terjatve neizpodbijan, da v pokritje troškov zadošča.

§ 59.

Izvemši oba slučaja § 58 mora se predlog na zavarovanje pravnih troškov staviti na prvem naroku in pred začetkom pravde v glavni stvari, sicer je izključen.

V predlogu mora se vselej povedati visokost varščine. O predlogu odloča se z odlokom.

Opomba: Prvi narok § 239 in pred okrajnimi sodišči § 440.

§ 60.

Ako se je predlogu vstreglo, mora se ob enem določiti znesek varščine in rok, v katerem se naj ta znesek pri sodišču položi ali v katerem naj tožitelj s prisego potrdi, da varščine položiti ni zmožen.

Določevaje visokost varnostne svote upoštevati je troške, ktere bo toženec za svojo obrambo nemara potrošil, ne pa tudi stroške, ki bi mu narasli s kako protitožbo. V svrhu prisežne potrditve svoje nezmožnosti varnostno svoto položiti, mora tožitelj pri pravnem sodišču prositi za odredbo naroka v roku, ki mu zato mora biti odprt. Prisega se sme storiti pri sodišču tožiteljevega stanovališča ali bivališča.

V pismenem izdanjusk lepa, ki se vroča tožitelju, mora se mu naznaniti, da bo sodišče v slučaju, da v prvem odstavku rečeni rok brezuspešno preteče, na predlog toženca izreklo, da je tožba umaknena, ali da bo smatralo, če je predlog stavljen v teku pravnih lekov (§ 58), da je tožnik pravni lek umaknil. Obojno vrši

se z odlokom, pred sklepom mora se zaslišati tožnik ustmeno ali pismeno.

Opomba: Za priseganje veljajo določbe zakona z dne 3. majnika 1868 šte. 33 drž. zak.; nasledke umaknjene tožbe vide v § 237, pritožbe § 484.

§ 61.

Ako se je predlog na zavarovanje pravnih stroškov pravočasno stavil, ni dolžen toženec do rešitve v glavni stvari nadaljevati postopanja.

Ako se je predlog zavrgel, sme sodišče nadaljevanje postopanja odrediti, ne da bi moralo čakati na pravomočnost zavračujočega sklepa. Zoper to odredbo ni rekurza.

§ 62.

Če se je varščina pravočasno položila ali prisega storila, mora se na strankin predlog postopanje v glavni stvari nadaljevati.

Ako se je pokazalo tekom pravde, da založena varščina ne zadošča, sme toženec predlagati dopolnitev varščine, ako ni tolik del tožene tirjatve neizpodbijan, da za pokritje zadoščenje. Tak predlog nima odloživne moči. Sklep, s katerim se dopolnitev varščine odreja, je po zadobljeni moči izvršljiv.

Sedmo poglavje.

Pravica ubogih.

§ 63.

Kdor ni zmožen zalagati pravnih stroškov ne da bi prikrajševal najpotrebnejši živež sebi

in svoji rodbini, sme si za pravdo pridobiti pravico ubožnosti.

Inozemcem dovoljuje se ta pravica le pod pogojem vzajemnosti. Če je izpolnjevanje vzajemnosti dvomljivo, priskrbeti je izjavo justičnega ministerstva. Taista je za sodišče obvezna.

§ 64.

S podelitvo pravice ubožnosti zadobiva stranka za določeno pravdo:

1. začasno oproščenje kolkov in drugih državnih pristojbin, ktere se povodom pravde dajati morajo;

2. oproščenje dajati varščino za pravdne troške;

3. ako je v pravdi zastopanje po odvetnikih postavno zapovedano, pravico zahtevati, da se za njo postavi odvetnik, ki bo začasno brezplačno varoval njene pravice;

4. če se mora v pravdni stvari, za katero ni zakonito zapovedano zastopanje po odvetnikih, naperiti tožba izven stanovališča ali stalnega prebivališča uboge stranke, oblast zahtevati, da svojo tožbo napove v zapisnik na okrajnem sodišču svojega stanovališča ali svojega stalnega bivališča, in pravico zahtevati, da se ta zapisnik pošlje pravdnemu sodišču ter da to sodišče za ubogo stranko za ustno razpravo postavi zastopnika, da brezplačno varuje njene pravice; to zastopanje sme se naročiti uradnikom na državnem pravdništvu ali sodišču;

5. začasno oproščenje plačila pristojbin izposlanih sodnih uradnikov in služabnikov, pristojbin zvršilnih organov, prič in zvedencev, troškov za sodno napravo prepisov zapisnikov in prilog ter nadpisov, troškov potrebnih razglasov in končno potrebnih gotovih izdatkov, ktere so imeli od pravnega sodišča postavljeni postavni zastopniki ali ubogi stranki dodani odvetnik ali zastopnik. Te pristojbine in izdatki plačujejo se začasno iz državne blagajne.

Opomba: Dolžnost brezplačnega odvetniškega zastopanja raztega se le na odvetniško pravdo § 27.

§ 65.

Prošnja za podelitev ubožnostne pravice mora se vložiti na pristojnem pravnem sodišču prve inštanice pismeno ali v zapisnik. Če uboga stranka ne stanuje ali stalno ne prebiva v okolišu pravnega sodišča, sme prošnjo za podelitev pravice ubožnosti očitovati v zapisnik na okrajnem sodišču svojega stanovališča ali stalnega prebivališča.

V prošnji mora se označiti pravna stvar, za katero se naj ubožnostna pravica podeli. Ob enem se mora predložiti spričevalo glede imovinskih razmer stranke, ktere je ubožnostno pravico podeliti.

V spričevalu morajo se popisati dohodki, ktere dobiva stranka od svojega zaslužka ali od drugih virov, ter imenovati osebe, za kterih vzdrževanje mora stranka morebiti skrbeti, in izrečno potrditi, da stranka pravnih troškov zalagati ni zmožna (§ 63 odst. 1).

Spričevalo mora izdati občinsko predstojništvo tiste občine, v kateri stranka v tem času stanuje ali biva in mora biti potrjeno od cesarske politične okrajne oblasti, ako ne izhaja od občin z lastnimi statuti.

Natančnejši predpisi glede postopanja ob izdavanji in potrjenji takih spričeval izdajo se potem naredbe.

Za varovance sme to spričevalo izdati tudi varstvena oblast.

Opomba: Zoper dovoljenje ubožnostne pravice ni pritožbe § 72 odst. 2, ako se odreče glej § 514 rekurz, in § 522.

§ 66.

Če je stranki proseči za ubožnostno pravico pridati odvetnika, mora istotako odločiti pravdno sodišče prve inštanice. Za to odločbo pristojno je isto sodišče tudi tedaj, ako se je še le po danem dovoljenju ubožnostne pravice pojavil povod zaradi potrebe lekovnega postopanja ali iz drugih vzrokov dodati odvetnika. Prideljenje odvetnika samo izvrši se od v to pristojnega odbora odvetniške zbornice.

§ 67.

Ako je v teku pravde nastala potreba, da se pravdni opravki, ki potrebujejo sodelovanja odvetnika, ne vršijo v okolišu zbornega sodišča prve inštanice, kjer stanuje odvetnik za ubogo stranko postavljeni, mora odbor po tem takem pristojne zbornice imenovati na predlog slednjič imenovanega odvetnika ali na zahtevanje uboge

stranke odvetnika, ki ima svoj sedež v okolišu zbornega sodišča prve inštanice, na katerem se mora pravdno opravilo vršiti.

§ 68.

Ako je stranka, kterej se je ubožnostna pravica podelila, umrla ter ako so se strankine imovinske razmere spremenile tako, da so pogoji, pod kterimi se je prvotno ubožnostna pravica podelila, poznej odpadli, ugaša ubožnostna pravica. V poslednjem slučaju mora pravdno sodišče prve inštanice uradno ali na predlog s sklepom izreči, da je ubožnostna pravica ugasnila.

Ubožnostno pravico mora pravdno sodišče na predlog ali uradno s sklepom stranki odtegniti, ako se je izkazalo, da pogoji, o kterih se je ob podelitvi ubožnostne pravice mislilo, da obstoje, že takrat niso obstajali.

Opomba: Z določbo zadnjega odstavka odpade preiskavanje in odločba političnih oblastij v slučajih pritožbe, da je stranka pravico ubožnosti zvijačno dosegla; ubožnostna pravica ugaša tudi v slučaju navedenem v členu XXXIII. uvedne postave, ako je sodišče odvetnika na predlog zastopanja uboge stranke odvezalo.

§ 69.

Strankam, ktere so dovoljenje ubožnostne pravice tihotapno dosegle, prisoja se kazen za nagajivost. Kdor je v spričevalu označenem v § 65 vedoma napačne podatke spričal ali neresnico vedoma za resnico potrdil, odgovoren je, ako se je vsled tega podelila ubožnostna pravica, za one zneske, kterih plačila je bila stranka za-

časno oproščena, za troške morebitnega odvetniškega zastopanja in za vso drugo provzročeno škodo.

Opomba: Kazni glej § 220.

§ 70.

Ako se je povrnitev pravnih stroškov naložila nasprotniku uboge stranke, smejo se izterjati troški označeni v § 64 številki 1 in 5, katerih zalaganja je uboga stranka začasno oproščena, ter pristojbine in gotovi izdatki za ubogo stranko postavljenega odvetnika neposredno od nasprotnika.

Ugovori nanašajoči se na obstoječe pravne razmere med ubogo stranko in njenim nasprotnikom smejo se v tem odvetniku le v toliko nasproti postavljati, v kolikor gre za poračunanje troškov, katere mora po nalogu uboga stranka v isti pravdi povrniti svojemu nasprotniku.

Opomba: Ta določba je popolnoma nova in služi v varstvo eraričnih pristojbin in troškov zastopnika uboge stranke.

§ 71.

Ako so pogoji za to, da se je ubožnostna pravica pozneje odtegnila, primorati je na predlog vdeleženca stranko, kateri se je ubožnostna pravica podelila, da doplača tiste zneske, katerih plačila se je na podlagi ubožnostne pravice oprostila. Po razmeri imovitosti uboge stranke more se njej naložiti doplačilo le deloma.

Če je nastopila taka dolžnost doplačanja, nalaga se stranki najpoprej povrnitev gotovih iz-

datkov, ki zadevajo v smislu § 64 točka 5 državno blagajno, potem plačilo odvetnikovih pristojbin in končno plačilo kolkov in pristojbin.

Smislu prvega odstavka storjeni sklep je po nastopu pravomočnosti izvršljiv v imetje stranke, ki je doplačilo dolžna.

§ 72.

V slučajih omenjenih v §§ 65, 66, 68 in 71 odločuje se o stavljenih predlogih brez poprejšnje ustne razprave. Sodišče si sme pojasnila, ki se mu zdijo potrebna, pridobiti uradnim potom.

Odločba, s katero se je stranki podelila ubožnostna pravica, ter odločba, da se za ubogo stranko mora postaviti odvetnik, ne sme se izpodbijati z nobenim pravnim lekom. Odvetniškega zastopanja ne potrebujejo stranke v opravkih, ki se morajo, po predpisih tega poglavja pri sodišču vršiti, tudi takrat ne, če kot pravdno sodišče nastopa zborna sodišče.

§ 73.

Vložitev prošnje za dovoljenje ubožnostne pravice ter stavljenje kakega drugega predloga po določenih tega poglavja dopustnega ne daje nobeni stranki pravice, da bi se branila spuščati v pravdo ali nadaljevati obravnavo ali zahtevati podaljšanje rokov ali preložitev razprave. V postopanju pred zbornimi sodišči pa se vendar ne sme zoper ubogo stranko izdati sodba zaradi izostanka niti iz vzroka, da stranka ni pravočasno podala odgovora na tožbo, niti zaradi tega,

da stranka na prvi narok za ustno pravdno razpravo določen ni prišla z odvetnikom, ako še njena po vročitvi tožbe brez odloga vložena prošnja za podelitev ubožnostne pravice ni za dobila rešitve ali če za ubogo stranko v slučaju dovoljene ubožnostne pravice še ni nastavljen nobeden odvetnik.

Opomba: Ako se strankinemu zahtevanju, da se izda kontumacijalna sodba, ne more vstreči, mora se narok preložiti na primeren čas in zamudna stranka k novemu naroku povabiti; § 402 zadnji odst.

Drugi razdelek.

Postopanje.

Prvo poglavje.

Spisi.

§ 74.

Pravdo zadevajoči predlogi, prošnje ali naznanila, kateri se morajo izven ustne razprave podajati, stavljajo se v spisih, v kolikor ne dovoljuje zakon dajati jih v zapisnik.

Opomba: Glej §§ 64 odst. 4, 65 odst. 1, § 27 odst. 2, 72 odst. 3, 162 odst. 2, 286 odst. 2, 323 odst. 1, 348, 355 odst. 2 in 384 zadnji odst. § 520, 434, 465 odst. 2, 468 odst. 2.

§ 75.

Vsak spis mora v sebi imeti:

1. Naziv sodišča, potem imena strank (ime in priimek) posel, stanovališče in stališ strank, imenovanje za stranke poslujočih zastopnikov in označenje pravnega predmeta;

2. zaznamovanje prilog in njih števila ter opombo, so li priloge v izvirniku ali v prepisu priložene.

3. Podpis stranke same ali njenega postavnega zastopnika ali pooblaščenca, v odvetniški pravdi pa tudi podpis odvetnika, ako se ne uporabi določba § 28 odst. 1.

§ 76.

V vsakem spisu morajo se nadalje v kratki, pregledni in jedernati sestavi popisati dejanske okoliščine, s katerimi se v spisu stavljeni predlogi vtemeljujejo, ter ako so te navedbe potrebne dokaza ali verjetnostnega izkaza, morajo se označiti tudi pojedince dokazila, katerih se hoče poslužiti, da se dovrši ta dokaz ali izkaže verjetnost.

§ 77.

Ako je razpravljati ustno o predlogu stavljenemu v spisu, prilagajo naj se spisu samo prepisi listin, na ktere se v spisu pozivlje; če pridejo v poštev le deli listine, zadošča, da se priloži samo izpisek zadržujoč začetek, stvar zadevajoče mesto, konec, datum in podpise.

Ako so listine nasprotniku že znane, ali če so jako obširne, zadošča, da se listine v spisu natančno zaznamvajo in da se stori ponudba, dopustiti nasprotniku uvid ali jih na zahtevanje predložiti sodišču.

Če se listine ne nahajajo v strankinih rokah, mora povedati, kako je pribaviti te listine.

Opomba: Ako se v mandatnem ali meničnem postopanju zahteva izdaje plačilnega naloga, morajo se predložiti vse listine v izvorniku, glej § 548 in 557 tega zakona; vide § 183, 229, 250, 297 do 309, 316. člen VII. šte. 4 uvodne post. k civ. pravd. redu.

§ 78.

Spisi, namenjeni pripravljati ustno razpravo (pripravljalni spisi) mora jo razven drugih spisnih potrebnejšij zadržavati:

1. Predloge, ktere namerava stranka staviti pri ustni razpravi;

2. Predpisu § 76 vstrezajočo navedbo dejanskih razmer, na ktere se hoče stranka v utemeljitev svojih predlogov ali v pobijanje nasprotniških predlogov sklicevati pri ustni razpravi ter naznanilo dokazil, ktera hoče stranka pri tej razpravi uporabiti, da overi svoje lastne trditve ali ovrže dejanske nasprotniške trditve;

3. Primerno stvarnemu položaju izjave gledé resničnosti, pravilnosti in popolnosti dejanskih navedeb izrečenih v predhodnem nasprotniškem spisu ter glede dopustnosti dokazil oznamovanih po nasprotniku.

Pravnih razlaganj in dokazovanj o verjetnosti ali verodostojnosti posameznih dejanskih trditev ali o dozdevni dokazni moči ponujenih dokazov ni sprejemati v pripravljalni spis.

Opomba: Vide § 492, 506 in 520 glede dopustnosti pravnih izvajanj; § 149, 177, 229, 239, 243, 258, 420, 423, 482. Pripravljenih strankinih zapisnikov ni smeti sprejemati § 210 odst. 2 sicer ničnost sodbe in postopanja § 477 odst. 8. Glej § 49.

§ 79.

V zapisnik dane prošnje, ktere nadomeščujejo spise, morajo se uravnati po določilih za spise. Ako se prošnja poda izven ustne razprave, mora pri zbornih sodiščih sestaviti zapisnik sodniški uradnik, ktereга načelnik sodišča ali senatov predsednik v to odloči.

Glej opombo pri § 74.

§ 80.

Ako se podaja predlog v spisu ali vlaga na sodišče naznanilo, ki se mora tudi nasprotniku priobčiti s spisom, mora se tega spisa kakor tudi vseh pripravljalnih spisov, ako ni v tem zakonu določeno kaj drugega, vložiti toliko soglasnih spisnih izvodov, da se more vsakemu nasprotniku vročiti po en izvod in da se vrh tega en izvod obdrži v sodnih aktih. Spisom morajo se priložiti nadalje potrebni nadpisi (rubrike) za obveščenje drugih vdeležencev.

Nadpisi morajo imeti naziv sodišča, strank in pravnega predmeta kakor vелеva določba § 75.

Opomba: Glej § 90.

§ 81.

Ako se mora po določbah tega zakona nasprotniku vročiti izvod vloženega spisa, morajo se temu pridejati tudi prepisi prilog spisa. Izvirne priloge obdržane pri sodišču morajo se predložiti nasprotniku na zahtevanje v uvid v vsakem času.

Glej § 218, 219.

§ 82.

Ako se je stranka v svojem spisu sklicevala na listine, ki so v njenih rokah, dolžna je na zahtevanje nasprotnikovo te listine v izvirniku v treh dneh na sodišče položiti in o tem nasprotnika obvestiti. V treh dneh po sprejetem naznanilu sme potem nasprotnik listine pregledati in si vzeti njih prepise.

Rok za pregled sme sodišče in v postopanju pri zbornih sodiščih senatov predsednik, kateremu je pravna zadeva dodeljena, na predlog primerno skrajšati, če je stranka izkazala, da listino nujno potrebuje.

Zoper odlok o takem predlogu ni nobenega pravnega leka.

Opomba: Ako se stranka v sodnem zapisniku na listine v svojih rokah sklicuje, ima isto dolžnost, § 79.

Ako se obravnava preloži, sme sodišče uradno strankam naložiti, da v določenem času predložijo izvirne listine sodišču glej § 181.

§ 83.

Odvetnikom je dovoljeno, priobčevati si izvirne listine proti sprejemnemu potrjilu iz rok v roke. Ako odvetnik vročene mu listine v dogovorjenem roku in v pomanjkanju dogovora v treh po sprejemu ne vrne, mora se na predlog in po prejšnjem ustnem ali pismenem zaslišanju s sklepom prisiliti, da listine nemudoma vrne. Glede na ta sklep veljajo določbe § 82 odst. 2. Sklep je takoj izvršljiv.

§ 84.

Ako v tem zakonu ni ničesar drugega določeno, mora sodišče uradno odrediti, da se odstranijo oblikovne napake, ki zamorejo ovirati redno opravilno postopanje z vloženim spisom. Tega odloka ni smeti izpodbijati s posebnim pravnim lekom.

Taka oblikovna napaka je posebno, če se ni gledalo na predpise §§ 75 in 77, ali če ni spisnih izvodov ali nadpisov v potrebnem številu.

V postopanju pred zbornimi sodišči sme te odredbe izdati senatov predsednik, kateremu je pravna zadeva dodeljena.

Opomba: Glej § 37 in § 562 slednji odst. in § 435.

§ 85.

V svrhu odstranitve oblikovnih napak sme se stranka poklicati, ali se ji spis vrniti z naročilom, da odpravi oblikovne napake, ktere se ji ob enem označijo.

Ako je vložitev spisa bila navezana na rok, določi se v slednjem slučaju za zopetno vložitev novi rok in če se temu sledi, smatra se, da je spis vložen tega dne, kakor prvič. Podaljšanja tega roka ni dopustiti.

Proti sklepom, storjenim na podlagi predstojećih določil ni dopuščen posebej nobeden pravni pripomoček. V kolikor se zategadelj sme prositi pomoči pri višjih sodnih oblastih, katerim pristojna pravica nadzorstva, presoja se po predpisih izdanih glede notranje vravnave in poslovnega reda sodišč.

Opomba: V rešenju prvega naroka sme sodnik skleniti, da toženec v določenem roku na tožbo odgovori in če se odgovor vloži s formalnimi napakami ter sodnik sklene odpravo teh napak, določi se ob enem novi rok za vložitev odgovora § 243; isto velja za ničnostno in obnovilno tožbo, za katero velja prisilni rok en mesec dnij. § 534.

§ 86.

Stranki, ktera v spisu z razžaljivimi napadi sodišču dolžno spoštovanje žali ali v spisu nasprotnika, zastopnika, pooblaščenca, pričo ali zvedenca razžali, sme sodišče prisoditi kazen zaradi nereda ne krateč s tem pravice kazenskega preganjanja. Iz enakih vzrokov sme se izreči kazen zaradi nereda zoper odvetnika, ki je spis podpisal.

Opomba: Isti kazni zapade tudi pooblaščenec in postavni zastopnik stranke, ker se po § 5 in 39 tega zakona določbe glede strank raztegujejo tudi na postavne zastopnike in pooblaščenca strank. O kaznih za nered glej § 220.

Drugo poglavje.

Vročbe.

§ 87.

Vročitve vršijo se uradno, ako v tem zakonu ni zapovedano ničesar drugega.

Opomba: Vročitve med odvetniki §§ 112 in 113; vročitve po pošti ali po notarju § 581 in 592.

1. V domačih deželah (tuzemstvu).

§ 88.

V domačih deželah vršijo se vročitve navadno po pošti. V kolikor se smejo vročitve iz-

vrševati v kraju sodišča ali drugače v domači deželi po sodnih slugah ali s posredovanjem občinskega predstojnika ali upraviteljev izločenih graščin, določilo se bode naredbenim potom. Ako se vsled teh za vročevanje zahteva sodelovanje občin, ki nimajo lastnega statuta ali izločenih graščin, obrniti se je zaradi izjave na deželni odbor. Sodni sluge smejo se za opravljanje vročitev uporabiti le v okraju sodišča, pri katerem so nameščeni, občinski organi in nameščenci upraviteljev izločenih graščin le v dotičnem občinskem ali graščinskem ozemlju.

Opomba: Vročitev plačilnega naloga v mandatnem postopanju glej § 550 zadnji odst.; sodbe v razsodniškem postopanju vročujejo se po pošti ali po notarju § 592; privilegije kreditnih zavodov pod državnim nadzorstvom glede vročitev vide min. naredbo 28. okt. 1865 št. 110 drž. zak. člen IX uvodne post. k civ. pravdn. redu; neposredno izročitev pri sodišču § 114; za vročitve po pošti velja naredba just. min. z dne 7. decembra 1893 št. 20154.

§ 89.

Način vročitve ima določiti sodišče, čijega sodbe, sklepi ali vabila se vročiti morajo ali pri katerem se je vložil spis, ki se mora vročiti, ali se sestavi zapisnik. To sodišče mora tudi zaradi vročitve potrebno ukreniti.

V postopanju pred zbornimi sodišči sme tako naročilo namesto sodišča izdati senatov predsednik, kateremu je pravna zadeva dodeljena.

§ 90.

Ako ima več vdeležencev skupnega zastopnika, velja izročitev enega samega odpravka,

povabila ali zapisniškega prepisa ali enega spisnega izvoda temu zastopniku kot za vse izvršena vročitev. Ako je za enega vdeleženca več zastopnikov pooblaščenih sprejemati sodne vročbe, smatra se vročitev za izvršeno, ako se izroči enemu teh zastopnikov en izvod vročilnega spisa.

Iste določbe veljajo tudi glede vročitev prepisnih prilog spisa ali zapisnika.

§ 91.

Ako da ktera izmed oseb, katerim je naročena izvršitev vročitve (vročevalci) povod za pritožbo, mora senatov predsednik, sodnik, kteremu je poverjeno nadzorstvo sodne pisarne ali predstojnik sodišča hitro kakor o tem izve, primerno ukreniti, da se temu odpomore. Vzrok pritožbe sme se ustno naznaniti.

Opomba: Vsled te določbe podvrženi so sodnemu nadzorstvu tudi poštni in občinski služabniki, ako opravljajo vročitev sodnih spisov. Proti tem ukrepom pristojna udeleženi rekurs § 515.

§ 92.

V aktivni službi stoječim osebam vojaškega moštva, vojne mornarice ali domobranstva ter v aktivni službi stoječim osebam orožniškega moštva namenjene vročitve, morajo se izvršiti po načelniku (šefu) neposredno predstojne poveljstvene oblasti. Če se morajo vročitve inace izvršiti v vojaških poslopih zasedenih od vojakov, morajo se opraviti na ta način, da se poprej naznanijo poveljniku zgradbe in s pomočjo ene od njega dodane osebe.

Opomba: Povabilo glej § 330 in § 32 sodn. pravilnika.

§ 93.

Ako je stranka dala za pravdo pravdno pooblastilo, morajo se vršiti vse vročbe tičoče se te pravde naznanjenemu pooblaščenцу, dokler pooblastilo ni razveljavljeno (§ 36).

V pravnih zadevah nanašajočih se na trgovinski obrat kake osebe, sme se vročitev za principala izvršiti vroke prokurista.

Opomba: Ako pri ustni obravnavi obe stranki izostaneta in sodišče mirovanje postopanja izreče ali ako obe stranki sodišču med sepoj dogovorjeno mirovanje postopanja naznanita, mora sodišče rešitev vselej vročiti pooblaščenцу in stranki posebej § 170. Glej tudi člen IV. odst. 2 uvodne postave. Posebne določbe za vročbe v trgovinskih zadevah vide čl. 117, 167, 196, 144, 172, 244, 205 in 235 trgov. zak.

Vročevalni pooblaščenec.

§ 94.

Ako je kaka v kraju pravnega sodišča stanujoča oseba pooblaščenca, da sprejema za katero na pravdi udeleženo osebo tej določene spise (vročevalni pooblaščenec) tedaj se naj vrše vse vročitve v roke te osebe.

Vročevalnemu pooblaščenцу za več udeležencev mora se izročiti toliko izvodov vročilnega spisa, kolikor je udeležencev. Zastran prepisov spisnih ali zapisniških prilog pa zadošča, da se vroči po en prepis vsake priloge vročevalnemu pooblaščenцу.

Opomba: Ako ima stranka pravnega pooblaščenca zraven vročevalnega pooblaščenca na kraju sodišča, grejo vse vročitve v roke pravnega pooblaščenca § 93.

§ 95.

Sodišče sme ukazati stranki na predlog ali uradno, da imenuje v roku, ki se mora ob enem določiti, v kraju pravnega sodišča stanujočega vročevalnega pooblaščenca:

1. če ta stranka stanuje izven okoliša zbornega sodišča prve inštanice, ki je pravdno sodišče ali v kterega okolišu leži okrajno sodišče, ki je pravdno sodišče;

2. če je stranka med pravdo svoje stanova-lišče premestila izven v prvi točki imenovanega okoliša zbornega sodišča.

Tak ukaz, zoper kterega ni pravne pomoči posebej, izdaja v postopanju pred zbornimi sodišči senatov predsednik, kteremu je pravdna zadeva dodeljena.

Opomba: Glej § 111, 103, 104, 106, 107, 108 in 562.

§ 96.

Ako se v smislu § 95 izdani ukaz ni izpolnil, smejo se vse poznejše vročitve izvršiti na ta način, da se pisma izročijo pošti pod najzadnje naznanjenim strankinim naslovom.

Z izročitvo pošti je vročba opravljena, če se pošiljatev tudi kot neizpeljiva vrne.

Ako v posameznem slučaju vročba po pošti ni dovoljena in ako je za imenovanje vročevalnega pooblaščenca postavljen rok brezuspešno pretekkel,

mora se stranki naznaniti, da se bodo odslej naprej vsa za njo določena pisma shranjevala pri sodišču z nasledkom dovršene vročitve.

Izročitev pošti v smislu prvega odstavka ne velja, ako bi se vročbe morale izvršiti izven ozemlja, za katero ta zakon velja.

§ 97.

Pravdni družniki, kateri nimajo skupnega zastopnika, morajo sodišču naznaniti skupnega vročevalnega pooblaščenca, ki stanuje v kraju pravnega sodišča in sicer tožitelj v tožbi, drugače pa z opravljanjem prvega pravnega opravka. Vender je pravnim družnikom dovoljeno postaviti si vročevalnega pooblaščenca izmed sebe, dasi isti ravno ne stanuje v kraju pravnega sodišča, pa v okolišu zbornega sodišča prve inštanice, ki je za nje pravdo sodišče ali v katerega obsegu se nahaja okrajno kot pravdo sodišče in če se do stanovališča tega pravnega družnika ob enem vročba poštnih pošiljatev po poštnih služabnikih redno opravlja.

Če so pravdni družniki opustili skupnega vročevalnega pooblaščenca pravočasno naznaniti, mora se jim na predlog nasprotne stranke na njihovo nevarnost in troške postaviti za skupnega vročevalnega pooblaščenca na mestu pravnega sodišča stanujoča sposobna oseba. Ta sklep se ne sme izpodbijati.

V postopanju pred zbornimi sodišči pristaje to sklepanje senatnemu predsedniku, kateremu je pravna zadeva dodeljena.

Opomba: Pravdni družniki glej drugo poglavje prvega razdelka; glej opombo pri § 40.

§ 98.

Za stranskega vdeleženca, s katerim je ravnati kakor s pravnim družnikom, velja tako dolgo za vročevalnega pooblaščenca glavna stranka, kateri se je stranski udeleženec pridružil, dokler ni sodišče s privoljenjem stranskega vdeleženca ne postavilo drugega skupnega vročevalnega pooblaščenca (§ 97 odst. 2 in 3).

Opomba: Glavna stranka in stranski vdeleženec smeta pa tudi sporazumno imenovati vročevalnega pooblaščenca § 97 odst. 1. Stranski vdeleženec zavzema stališče pravnega družnika v slučajih § 14 in 20.

§ 99.

Za posamezno osebo postavljeni vročevalni pooblaščenec mora vse za njo mu vročene spise tej vsakokrat brez odloga vposlati. Istotako mora skupni vročevalni pooblaščenec, ako po dogovoru ni določeno drugače, prejete spise vsakokrat brez odloga vposlati osebam, za ktere je iste sprejel, ter njim dopustiti pregled prepisov prilog, ki jih pri sebi shranjevati mora in dovoliti, dasi naredijo daljne prepise.

Čas vročitve.

§ 100.

Po nedeljah in praznikih sme se vročevanje vršiti le z dovoljenjem sodnika, razven ako se opravi po pošti. To dovoljenje sme izdati senatni predsednik, kakor tudi predstojnik pravnega ali

okrajnega sodišča, v čijem okolišu se naj vročba vrši in se mora na vročilnem spisu zaznamovati. Sklep, s katerim se dovoljenje da ali odreče, ne more se izpodbijati po nobenem pravnem leku.

Zgornji predpisi veljajo tudi, ako se mora vročitev vršiti po noči.

Opomba: Nedeljski počitek glej § 221.

Kraj vročitve.

§ 101.

Vročitev v vročevalnem kraju mora se zvršiti v stanovanju, v obrtni delavnici, v prodajalnici ali na delavskem torišču dotične osebe ter pri odvetnikih in notarjih v njihovi pisarni, izven teh prostorov izvršena vročba velja le, ako se sprejem ni zavrnil.

Če oseba, kateri se naj vroči, nima stanovanja, obrtne delavnice, prodajalnice ali tvorišča sme se ji vročiti tam, kjer se jo najde.

Nadomestna vročba.

§ 102.

Ako se osebe, kateri se naj vroči, v njenem stanovanju ne najde, more se vročitev veljavno izvršiti vsakemu vročevalcu znanemu v stanovanju bivajočemu odrašenemu rodbini pripajočemu domačinu ali kaki odrašeni osebi, ki je pri obitelji v službi.

Aka tudi takih oseb ni najti, more se vročilni spis vročiti v isti hiši stanujočemu najmodalcu ali po tem najetemu ravno tam stanujočemu pazniku, če so te osebe vročbe sprejeti voljne.

§ 103.

Za osebe, katerih v njihovi poslovalnici ali na torišču njihove obrtne delavnice ni najti, sme se vročitev izvršiti tam navzoči odrašeni osebi, za katero vročevalec vé, da je od rodbine adresatove ali da je v njegovem poslu ali obrtu v službi.

Če se odvetnika ali notarja v svrhu vročitve v njegovi pisarni ne najde, more se vročiti vsaki tam pri odvetniku ali notarju nameščeni ali služeči vročevalcu poznani osebi.

Vročitev v 1. in 2. odstavku ter v § 102 imenovanemu družinskemu členu, dcmačinu, nameščencu, služabniku itd. ni dopustna, če so isti udeleženi kot pravdni nasprotniki osebe, kateri se naj vroči

§ 104.

Ako se vročitev ne more opraviti niti neposredno osebi, kateri se mora vročiti, niti po določbah §§ 102 in 103, sme se opraviti tako, da se vročilni spis v slučaju, da se je vročitev morala opraviti po pošti, položi pri onem poštnem uradu, pod katerega uradnim področjem je vročevalni kraj v vseh drugih slučajih pa občinskemu predstojniku v vročevalnem kraju v shrambo da ali položi pri oskrbniku izločene graščine in da se ta položba razglasi s pismenim naznanilom, ki se nabije na vrata v stanovanju ali na vhodna vrata prodajalnice ali delavnice in da se ob enem po mogočnosti ustno objavi v sosedstvu prebivajočim osebam.

Pismeno naznanilo sme se le ob delavniku nabiti na prodajalnična vhodna vrata.

Ako se s položbo vročilnega spisa po zgornjih določbah ravna, velja ista toliko kakor vročba. Če se naznanilo poškoduje ali odtrga, nima to na veljavnost vročbe nobenega vpliva.

§ 105.

Vročitve javnim organom, ki so poklicani zastopati erar ali drugim oblastvom, občinam, korporacijam in zavodom, opravljajo se, če v posebnem slučaju ni zaukazano drugače, v roke uradniku ali služabniku, kateri je v to določen, da sprejema spise za oblastvo, občino, korporacijo ali zavod, ako bi tak ne bil znan, v roke vsakteremu vročevalcu poznanemu v dotičnem uradu ali poslovalnici navzočemu uradniku ali služabniku oblasti, občine, korporacije ali zavoda, kteremu je spis namenjen.

Vročevanje tožeb.

§ 106.

Tožbe smejo se vročevati tožencu le lastno-ročno (§ 92) ali v roke zastopniku, ki je od njega za sprejemanje tožeb pooblaščen ali v pravnih zadevah, ki se nanašajo na trgovinsko obrt katere osebe, vroke prokurista tožene tvrdke.

Ako se vročba tako ne da dovršiti, mora se stranka, kterej bi se imelo vročiti, pozvati v pismenem naznanilu, ki se v njenem stanovanju ali pisarni, v obrtni ali trgovski posloval-

nici ostavi in v slučaju, da so ti prostori zaprti na vhodne vrata nabije, da bodi ob enem določenega dne in ure v dotičnem prostoru navzoča, da se vročitev opravi. Ako stranka temu pozivu ni vstregla, postopa se v smislu § 104.

Poškodovanje ali odtrganje pismenega poziva nima na veljavnost ravnanja nobenega upliva.

§ 107.

Ako bi se vročitev bila morala izvršiti po pošti ali po sodnem slugi in bi se zopetna vročitev ne mogla kmalo dovršiti bodisi zaradi prevelike oddaljenosti vročevalnega kraja ali ker je tje težko kmalo priti, sme se tožba takoj po prvem brezuspešnem poskusu vročitve, izročiti občinskemu predstojniku ali upravitelju izločenega ozemlja v svrhu, da odslej tale ukrene vročitev tožencu.

Če se potem vročitev tožencu lastnoročno ali v roke njegovemu pooblaščenemu zastopniku tudi tem potom ne da dovršiti v štirih tednih, odkar se je tožba izročila občinskemu predstojniku ali upravitelju izločenega ozemlja, mora se tožencu v smislu § 104 naznati, da leži vročbeni spis pri občinskem predstojniku ali pri upravitelju izločenega ozemlja z učinkom, kakor da bi se bil vročil njemu samemu. Občinski predstojnik ali upravitelj izločenega ozemlja mora to oznanilo takoj po pretečenem zgor omenjenem roku ukreniti. — Tisti dan, na kateri se je pismo naznanilo nabilo na vrata toženčevega stanovanja ali na vhodne vrata njegove poslo-

valnice ali obrtne delavnice velja za dan ovršene vročbe.

Dovoljenje, da se tožba, ki se mora vročiti, izroči po potrebnosti občinskemu predstojniku ali upravitelju graščine v svrhu vročitve, mora se podeliti že z odredbo tožbine vročitve (§ 89).

§ 108.

Določbe §§ 106 in 107 veljajo za vse vročitve, katere se morajo po zakoniti odredbi vršiti po ukazu za vročevanje tožeb.

Opomba: Za vročevanje tožeb ni veljavna nadomestilna vročba § 102 do 105, glej § 106 odst. 1. Na določbe § 106 do 108 pozivlje se zakon v § 155, 550 oz. § 559, § 564, 567.

Odrekanje prevzetbe.

§ 109.

Če se oseba, kateri se vročilni spis veljavno sme vročiti, brez zakonitega vzroka brani ga sprejeti, pusti se naj spis na vročilnem mestu ali če bi to ne bilo mogoče shrani pri poštnem uradu označenem v § 104, pri občinskem predstojniku ali pri graščinskemu upravitelju.

Ostavljenje ali shramba ima veljavo vročitve.

Opomba: Ako se vročitev ni v redu vršila je pritožba po § 91 dopustna in se mora tudi uradno popraviti. Zoper neresnično poročilo o izvršitvi vročbe je po § 292 dopuščen protidokaz.

Vročilni list (vročilnica).

§ 110.

Oseba, kateri je izvršitev vročitve zaukazana mora taisto pismeno posvedočiti (vročilni list).

Opomba: Glej § 292 in 122.

Menjanje stanovanja.

§ 111.

Stranka, ki med pravdo menja prebivališče ali stanovanje, mora to sodišču naznaniti; isto velja za strankinega zastopnika ali pooblaščenca, ki ima pravico sprejemati vročila.

Če se je to naznanilo opustilo in če imenovanih oseb vsled spremembe stanovanja ni več najti, morajo se vse daljne vročbe, ki se te pravde tičejo, izvrševati na dosedanjem vročilnem kraju po določbah § 104 z utesnilom, da se v § 104 odst. 1. zahtevano naznanilo objavi ustno v isti hiši stanujočemu gospodarju ali njegovemu ravnotam stanujočemu hišnemu pazniku.

Vročevanje med odvetniki.

§ 112.

Ako imata obe stranki odvetnike za zastopnike, morejo se vročitve strankam vršiti na ta način, da odvetnik tiste stranke, ktera je s svojim pravnim dejanjem vročitev napeljala (tirajoča stranka) pošlje vročbeni spis odvetniku nasprotne stranke po poslu ali po pošti. V tem slučaju mora sodišče vročbeni spis izročiti odvetniku tirajoče stranke v svrhu, da ga tale pošlje proti sprejemnici nasprotniškem odvetniku.

V dokaz dovršene vročbe zadošča pismena sprejemnica datirana in podpisana po odvetniku, kteremu se je vročilo.

Vsa naznanila in poročila na sodišča, ktera v vročbenih zadevah inace pristojajo vročeval-

nim organom mora pri vročevanju med odvetniki storiti odvetnik tirajoče stranke.

§ 113.

Dokler se ni odvetnik s privoljenjem nasprotniškega odvetnika sodišču nasproti izrekel, da je voljen vročitev oskrbovati, dotlej se morajo potrebne vročitve v dotični pravni zadevi uradno opravljati.

Po vročevanju med odvetniki v primerju z inače uradnim vročevanjem morebiti narasle višje troške mora trpeti stranka, čije odvetnik se je v oskrbovanje vročitve ponudil, ne da bi imela pravico zahtevati njih povračilo.

Opomba: Glej opombo pri § 40 in § 52 te postave.

Neposredna izročba na sodišču.

§ 114.

Vsi spisi, ki jih je kaki osebi vročiti, morajo se tej izročiti neposredno na sodišču, ako se je za sprejem spisa na sodišču oglasila še poprej, kakor se je spis na pošto dal, ali sodni sluga vročbo izvrševati začel, ali predno se je zaprosilno pismo za vročitev občinskemu predstojniku ali upravitelju izločenega ozemlja odposlalo ali sploh potrebno glede vročbe ukrenilo.

V takih slučajih izkazuje se izvršena vročba po posebni sprejemnici osebe, kateri se je spis izročil ali po njenem podpisu v uradnem registru, ki je zato namenjen.

Vročevanje po javnem razglasu.

§ 115.

Ako se verjetno izkaže, da bivališče osebe, ktorej se naj kaj vroči, ni znano, sme se vročitev na predlog vršiti po javnem razglasu, ako ni uporabiti določb § 111. Ta predlog se rešava, ako se ne stavi na ustni razpravi, brez prejšnje ustne razprave in v postopanju pred zbornimi sodišči po senatovem predsedniku, kateremu je pravna zadeva dodeljena.

Vročitev po javnem razglasu godi se tako, da se vročilni spis nabije na sodno desko pravnega sodišča.

Ako sodišče v dovoljenju javnega razglasa ni določilo daljšega roka, ali če se oseba, ktorej se mora vročiti, še poprej za sprejem spisa na sodišču ni oglasila, smatra se, da je spis vročen, ako je po nabitem lepaku minolo trideset dnij. Veljavnost vročbe ni prizadeta, če se lepak še pred tem časom raz sodne deske odtrga ali poškoduje.

Opomba: Verovni izkaz glej § 274.

Vročba v roke kuratorja.

§ 116.

Osebam, katerim bi se vsled neznanega bivališča le po javnem razglasu vročiti moglo, mora postaviti sodišče na predlog ali uradno kuratorja (§ 9), ako bi te osebe morale vsled vročitve, ki bi se morala dovršiti, za varstvo svojih pravic storiti pravdno opravilo in posebno, če je v vročilnem spisu poklic.

Opomba: Vide § 8 in 9.

§ 117.

Postavljenje kuratorja, njegovo ime in stanovališče in kratek podatek vsebine vročilnega spisa ter označenje pravnega sodišča in pravdne zadeve mora se oznaniti po razglasu (ediktu). V razglasu se mora opomniti, da bode osebo, kateri se je postavil kurator, ob njeni nevarnosti in troških zastopal kurator tako dolgo, dokler ne nastopi sama ali ne naznani pooblaščenca.

Razglas se mora nabiti na sodno desko pravnega sodišča in enkrat uvrstiti v časnik, ki je določen za razglaševanje sodnih oznanil tega sodišča. Ako je v posameznem slučaju koristno in v primerju s prepirnim predmetom ne dela velikih troškov, sme se na predlog ali uradno odrediti, da se razglas uvrsti tudi v druge časnike, ali da se uvrsti večkrat. Zoper to odredbo ni dopuščen noben rekurz. V postopanju pred zbornimi sodišči pristaje ta odredba senatovemu predsedniku, kteremu je pravna zadeva dodeljena. Razglas se nabija in v časnik uvršča uradno. V pravnih zadevah do sto goldinarjev sme se vršiti razglašenje po krajevni navadi na mesto da se uvrsti v časnik.

§ 118.

Vročitev je veljavno opravljena, kedar se je lepak nabil in temu sledé vročilni spis vročil kuratorju.

Troške za razglašenje in postavljenje kuratorja mora plačati stranka, ktera je s svojim

pravdnim delom oboje provzročila, ne da bi se ji s tem prikrajšala pravica zahtevati povračilo.

Vročitev exteritorialnim.

§ 119.

V svrhu vročitve osebam, ki uživajo pravico izdeželnosti ali takim osebam, ki se nahajajo v stanovanju exteritorialnih mora sodišče prositi najvišje dvorno maršalstvo za posredovanje.

Ce se vročba tem potom ni dala opraviti, mora sodišče, pri katerem pravda teče, na predlog ali uradno za osebo, kterej bi se moralo vročiti, postaviti kuratorja (§ 9), kteremu se more veljavno vročiti.

Kurator mora ob enem z naznanilom vsebine vročenega mu spisa, pravnega sodišča in pravnice zadeve osebi, kterej bi se bilo moralo vročiti, svoje imenovanje brez odloga sporočiti in se udeleževati za njo sodnega postopanja, dokler ni nastopila sama ali imenovala pooblaščenca, ako pa so dani pogoji §§ 115 ali 116, predlagati, da se v smislu § 115 ali 117 izda javni razglas.

Glede troškov za postavljenje kuratorja in javno razglašenje ravnati se je po § 118 odst. 2.

2. V inozemstvu.

§ 120.

Vročbe avstrijskim državljanom, ki bivajo v tuji deželi in tam uživajo pravico izdeželnosti, opravljajo se na zaprosilo sodišča po ministerstvu za vnanje stvari.

§ 121.

Osebam bivajočim izven ozemlja, za katero ta zakon velja in ktere ne spadajo med osebe v § 120 imenovane, vročuje se po zaprosilu pristojne inozemske oblasti, ako se v to svrho ni zahtevalo posredovanje avstro-ogerske konzularne oblasti po v to veljavnih določbah.

Zaprosilno pismo gre od sodišča, pred katerim je ravno pravna zadeva, in katero se v tem ravna po posebnih odredbah za posamezne države.

Če potrdilo o vročbi v primernem času ni dospelo, sme tirajoča stranka predlagati kakor ravno stvar stoji, vročbo po javnem razglašenju (oznanilu) ali da se v smislu § 116 postavi kurator. Enako je ravnati tudi v slučaju, če se je vročba v inozemstvu poskusila brezuspešno ali če vsled očividnega odrekanja pravne pomoči od inozemske oblasti ni pričakovati, da bi zaprosba dosegla kak uspeh.

§ 122.

V §§ 119 do 121 omenjene zaprosbe za izvršitev vročbe izdaja pri zbornih sodiščih senatov predsednik, kateremu je pravna zadeva dodeljena.

Vročba izkazuje se v teh slučajih po pismenem spričevalu zaprošene oblasti ali po njenem pismenem naznanilu o ovršeni vročitvi. — V svrho vročbenega dokaza sme se zaprosilnemu pismu pridjati tudi vročilni list v porabo pri vročitvi.

Tretje poglavje.

Roki in naroki.

Roki.

§ 123.

V kolikor ni neposredno v zakonu določeno, kako dolgo rok za opravilo pravnih dejanj traja (zakoniti roki), določi ga sodnik kakor potreba in posebnost v posameznem slučaju nanese (sodniški roki).

Opomba: 1). Zakonite roke vide § 231 odst. 2, 346 odst. 3—24 ur; § 280 odst. 3—48 ur; § 82, 83, 347, 445, 555 odst. 1., 557, 558 tri dnij; § 562, 566 osem eventuelno tri dni; § 246 teden dnij; § 257, 334, 420, 423, 478, 484, 555 odst. 2, 567, 575 osem dnij; § 148, 409, 464, 468, 480, 505, 507, 521, 550, 569, 581 in člen XXIII. uvodne postave štirinajst dnij; § 454 in člen XXV. uvodnega zak. trideset dnij; § 534 mesec dnij; § 97 sodn. prav. 90 dnij; § 596 tri mesce; § 534 deset let.

2.) Sodniške roke §§ 6, 37, 38, 60, 85, 95, 160, 181, 243, 279, 283, 308, 309, 328, 332, 335, 360, 459, 573, § 47 sodn. prav. člen V. uvodnega zak.

§ 124.

Tek sodniškega roka začenja, ako se v postavljenju istega ni določilo ničesar drugega, z vročitvo rok določujočega odloka stranki, ktere je rok na korist; ako pa sklepa ni potrebno vročevati, z naznanitvo sklepa.

§ 125.

Pri računanju dnevnih rokov se ne računi zraven dan, na katerega čas ali prigodek pade, po katerem se naj ravna začetek roka. Po ted-

nih, mescih in letih določeni roki se končujejo s tistim dnevom v zadnjem tednu ali v zadnjem mesecu, kateri se po svojem nazivanju ali številu sklada z dnevom, s katerim se je rok začel. — Če tega dneva v zadnjem mesecu ni, konča se rok s pretečenim zadnjim dnevom v tem mesecu.

Konec roka more se označiti tudi z imenovanjem gotovega dneva po koledaru.

Opomba: Pri podaljšanih rokih mora se vselej imenovati dan, na kateri se podaljšani rok konča § 128 zadnji odst.; o računanju rokov v najemno pravnem postopanju glej § 573.

§ 126.

Nedelje in prazniki ne ovirajo začetka in teka zakonitih in sodniških rokov.

Če se rok konča z nedeljo ali praznikom, je prihodnji delavnik zadnji rokovni dan.

Opomba: Sodni počitki ovirajo rokovni tek glej § 225; glej § 127.

§ 127.

Ako roki pristoječi posameznim pravnim družnikom za opravek pravnega dela v različnih časih potekajo, smejo vsi pravdni družniki dotično pravdno delo tako dolgo opraviti, dokler še je odprt le enemu pravnih družnikov rok za to pravdno opravilo.

Opomba: Glej § 11, 20 in 97 tega zak.

§ 128.

Zakonite roke, izvzemši one, ktere podaljšati zakon izrečno zabranjuje [zasilni roki], ter

sodniške roke, zbok katerih v tem zakonu ni ničesar drugega določeno, sme sodišče podaljšati. Podaljševanje rokov po dogovoru strank ni dopustno.

Tako podaljšanje sme sodišče dovoliti na predlog, če je stranka, kateri je rok na korist, vsled neodvrnljivih ali vsaj jako tehtnih vzrokov zadržana v dovoljenem času pravdno opravilo pravočasno storiti in posebno ako bi v nepodaljšanju roka trpela škodo, ki se ne da več popraviti.

Predlog se mora sodišču podati poprej kakor poteče stari rok. Rešiti sme se predlog brez prejšnje ustne razprave; če predlog ni podan sporazumno od obeh strank, mora se pred zopetnim podaljšanjem roka vendar le zaslišati nasprotnik.

Navedene okoliščine, ki opravičujejo predlog, morajo se sodišču na zahtevanje verjetno izkazati.

Ako se je rok podaljšal, mora se vselej ob enem določiti dan, kterega podaljšani rok doteče.

Opomba: Glej opombo pri §§ 125 in 126; zasilne roke, katerih podaljšanje zakon zabranjuje glej § 418 oziroma § 555 in 575, §§ 464 in 468, §§ 505, 521 in 534, §§ 550, 557 in 558, §§ 562, 566, 569 in 570, §§ 459, 555, 557, 573 in 459.

Posebne določbe glede sodniških rokov so v postavi omejene v § 6 in 37, v § 21 in 73, § 85.

§ 129.

Dogovorno smejo stranke vsakoršne roke skrajšati. Dogovor mora se izkazati po listinah, da je za sodišče veljaven. Sodniške in zakonite

roke sme skrajšati sodišče na predlog ene same stranke, ako se verovno izkažejo okolnosti, iz katerih se razvidi opravičenost takega skrajšanja, da se odvrne preteča znatna škoda in če je stranki, ktorej je za opravek rok določen, ob enem mogoče dotično pravdno opravilo dovršiti brez težave v skrajšanem roku. Poprej kakor se skrajšanje dovoli, mora se nasprotnik zaslišati.

Opomba: Skrajšanje roka dovoljuje pri zbornih sodiščih senatni predsednik, kteremu je pravna zadeva dodeljena, med razpravo pravdno sodišče § 140, v postopanju pred izbranim ali zaprošenim sodnikom pa izbrani ali zaprošeni sodnik § 143. Proti odloku, s kterim se skrajšanje dovoli ni pravnega pripomočka § 141.

Naroki (ročišča).

§ 130.

Če zakon drugače ne vелеva, odrejajo se naroki na strankin predlog. Razven posebnih določb v tem zakonu odredi sodišče narok in določi kraj, dan in uro za narok.

Niti odredba naroka, niti nobeno vabilo k naroku ne sme se izpodbijati s posebnim pravnim lekom.

Opomba: Uradne naroke: glej § 85, ako je treba popraviti v spisu oblikovne napake; § 152, ako se po rešitvi predloga na postavljenje v prejšnji stan pretrgano postopanje uradno obnovi; isto tako v slučaju §§ 190 in 191; po sklepu razprave glej § 194; uradna preložitev naroka glej § 200; uradna odredba naroka v pripravljalnem postopanju § 248, 256; med ustno razpravo § 260, 261; v dokazovalnem postopanju § 281, 285, 288, 360, 368, 371, 373, 377, 379; ako se izdanje kontumacijalne sodbe odreče glej § 402 in fine; v postopanju pred okrajnimi sodišči § 431, 435; v prizivnem

postopanju § 479, 499; v revizijskem postopanju § 511; v postopanju o ničnosti tožbi in v tožbi na obnovitev postopanja § 540, 541, 546.

§ 131.

Odredba naroka in poziv na narok [vabilo] naznani se stranki, ki je za odredbo naroka prosila, po nadpisu, nasprotni stranki pa z vročbo spisnega izvoda ali zapisniškega prepisa, kteremu se pridene odpravek vabila. — Na uradno odrejeni narok vabita se obe stranki z vročbo nadpisov. V odvetniški pravdi mora prvo vabilo na ustno razpravo, ako isto že itak ne gre na odvetnika, imeti posebej tudi poziv, pravočasno postaviti odvetnika kot zastopnika, in naznanilo, kateri kvarni nasledki zakonito nastopijo, če se odvetnik ne naroči in narok zamudi. Na naroke, odrejene po ustno razglašanih sodnih odločbah, vabijo se stranke le takrat posebej, ako pri razglašenju niso bile niti same navzoče niti njihovi zastopniki ali pooblaščenici.

Opomba: Glej § 438, § 37, 36 in 93, § 133, § 85, 160, 144 in 145.

§ 132.

Če zakon drugače ne določuje, opravljajo se naroki v sodni hiši.

Na kraju izven sodišča smejo se naroki za ustno razpravo odrejati, če se na tem kraju razprava lažje dovrši ali se tako izogne večjim troškom.

Opomba: Izven sodišča vrši se posebno dokazovanje po pričah § 328 odst. 2. in 3. po zvedencih § 352 odst. 1. in sodni ogled § 368.

§ 133.

Narok začenja z oklicem stvari. Narok je stranka zamudila, če v določenem času na narok ni prišla, ali če je tudi prišla pa vzlic sodnikovemu pozivu ne razpravlja ali po oklicu stvari zopet odide.

Zamujen je narok tudi takrat, če je stranka k takim pravnim opravilom, za ktera zakon privzetbo odvetnika zahteva, brez odvetnika prišla.

Opomba: Tako imenovana hora legalis je odpravljena. Nasledki zamude § 144.

§ 134.

Naroki smejo se le po sodniški odločbi prelagati (preložitev). Taka preložitev godi se na predlog ali uradno:

1. Če se pravočasnemu prihodu ene ali obeh strank ali začetku ali nadaljevanju njihove razprave zoperstavlja za nje nepremagljivi ali vendar jako znameniti zadržek, in posebno, če bi ktera stranka trpela škodo, ki se več popraviti ne da;

2. če je sodišče vsled drugih neodloživnih uradnih poslov ali vsled drugih važnih vzrokov zaprečeno razpravo pričeti ali jo nadaljevati;

3. če se odredi dokazovanje, katero se na pravnem sodišču takoj ne more dovršiti, ki pa je vendar bistveno za nadaljevanje razprave, ali če se je v svrhu nadaljevanja in dovršitve razprave pokazala potreba, pribaviti listine, stvari v pojasnilo ali ogledne predmete;

4. če se razprava na naroku v to določenu ne more dokončati, če tudi prej imenovane zapreke ne pridejo vmes.

Opomba: Sodniške odločbe glede preložitve glej § 140, 143, 204, 284, 300; proti prvi preložitvi naroka ne čez 4 tedne ni rekurza § 141; druge vzroke za preložitev glej § 185, 200, 254, 359, 379. Troški preložitve glej § 142.

§ 135.

V slučaju § 134 odst. 1., mora se predlog na preložitev opravičiti tudi takrat, če ga po data obe stranki sporazumno in sicer z navedbo okoliščin, ki zadržujejo strankin prihod, začetek ali nadaljevanje razprave.

V utemeljitev predloga navedene okolščine morajo se na zahtevanje sodišču verovno izkazati.

Opomba: Verovno izkazanje § 274.

§ 136.

Predlog na preložitev naroka sme se staviti na tem naroku samem ali pred njegovim početkom.

V prvem slučaju odloči se po zaslišanju navzočega nasprotnika brez odloga s sklepom in ako se je preložitev odrekla, začeti ali nadaljevati je razpravo brez daljnega prenehanja.

Za stranko, ktera je pred odločbo odišla ali se po zavrnitvi predloga stvarne razprave brani, nastopijo pravni nasledki zamujenega naroka.

Glede predlogov na preložitev, ki pridejo sodišču pred narokom, uporabiti je primerno določbe § 128 odst. 3.

§ 137.

Če se narok preloži, naznani sodišče strankam dan in uro zopetnega naroka po mogočnosti takoj ustmeno. Inače godi se obveščenje po nadpisu.

Po tej določbi ravnati se je posebno tudi takrat, če se je narok preložil v svrhu dokazovanja.

Opomba: Glej § 281 odst. 1., 140, 143 in 131.

§ 138.

Če se zaradi izpremembe v sestavi sodišča ne more vršiti razprava na novo, mora v slučaju, da se je narok preložil, sodnik ali senatni predsednik, pred katerim se razprava vrši, bistveni izid prejšnje ustne razprave na podlagi razpravnega zapisnika ali inace uvaževalnih pravnih spisov pri poznejšem naroku ustno razložiti in pretrgano razpravo od tukaj naprej nadaljevati.

§ 139.

Ako se je vročitev pripravljalnega spisa ali zapisniškega prepisa, s katerim se izda povabilo, tako zakesnila, da čas med vročbo povabila in določenim narokom nasprotniku ne pripušča, da bi se zadostno pripravil za ustno obravnavo ali v slučajih odvetniške pravde pravočasno si naročil odvetnika in če nasprotnika ob enem na tej zakesnitvi ne zadene nobena krivda, mora sodišče in v postopanju pred zbornimi sodišči senatov predsednik, pred katerim bi se razprava

morala vršiti, na predlog ali uradno narok preložiti še poprej, kakor bi se moral opraviti.

To se mora vsem na narok povabljenim osebam brez odloga naznaniti.

Opomba: Glej §§ 231, 257, 436, 480, 509.

Vkupne določbe.

§ 140.

Če se določitev rokov ali odredba narokov ne vrši po sodni odločbi ali pri ustni razpravi, pristaja ista v postopanju pred zbornimi sodišči senatovemu predsedniku, kteremu je pravna zadeva dodeljena.

Isto velja glede odločbe o predlogu na podaljšanje ali skrajšanje roka ali na preložitev naroka, ako se predlog ni podal med ustno razpravo.

Opomba: Glej § 143, 130, 128, 129, 134 do 139.

§ 141.

Prvo podaljšanje roka in prva preložitev naroka ne da se izpodbijati z nobenim pravnim pripomočkom, ako dovoljeno podaljšanje roka ne presega dobe prvotnega roka in dovoljena preložitev ne dobe štirih tednov. Zoper odrečeno skrajšanje roka sploh ni nobenega pravnega pripomočka.

Opomba: Samo zoper prvo podaljšanje roka, prvo preložitev naroka in zoper odrečeno skrajšanje roka ni rekurza; v vseh drugih slučajih pa je rekurz v smislu § 514 in sled. dopuščen. Glede troškov podaljšanja ali preložitve glej § 142.

§ 142.

Stranki, ki je dala povod podaljšanju roka ali preložitvi naroka mora se na nasprotnikov predlog naložiti povrnitev slednjemu s tem provzročeni troškov v sodno določenem znesku. Povračilo teh troškov se ne more zahtevati in sicer tudi takrat ne, če se je nasprotnik v glavni zadevi v povrnitev troškov obsodil.

Če se tak predlog na povrnitev troškov stavlja na naroku, odločiti se mora o njem nemudoma po zaslišanju pričujočega nasprotnika.

Če se narok vsled izostanja obeh strank pokazi, zadene vsako stranko polovica s tem provzročeni troškov.

Opomba: Troškovnik se mora priložiti ali troški zaznamovati v smislu § 54, sicer se ne morejo pozneje pripoznati. Primeri § 40 do 55, potem § 123 do 139; v slučaju § 200 trpi troške skaženega naroka pooblaščenec.

§ 143.

V tem poglavju sodišču ali senatovemu predsedniku dodeljene oblasti, pristajajo tudi iz branemu ali zaprošenemu sodniku glede na določitev rokov in narokov.

Opomba: V svrhu poravnave smejo se stranke napotiti na izbranega ali zaprošenega sodnika § 204; sprejemanje dokazov § 282 do 291 in 328 do 350, predložitev važnih izvernih listin § 300, sodni ogledi § 368 do 370, zaslihanje strank pod prisego § 375, če sodišče v prizivnem ali revizijskem postopanju določi popolnitev dokazovanja § 488 in 509, vrši se pred izbranim ali zaprošenim sodnikom.

Četrto poglavje.

Nasledki zamude, postavitv v prejšnji stan.

Nasledki zamude.

§ 144.

Ako se pravdni opravek zamudi, je nasledek tega, negledé na daljne za posamezne slučaje v tem zakonu določene nasledke, tá, da stranka pravdnega dela ne sme več opraviti.

Opomba: Nasledke zamujenega naroka glej § 133, 136, 198, 396, 397, 398, 399, 400 do 403; nasledke zamude v imenovanju vročevalnega pooblaščenca glej § 96, 97; nasledke zamujenega roka za postavitev v prejšnji stan § 152; daljne nasledke zamude v pravnih opravkih glej § 156, 160 in 37, § 61, 170, 235, 254, 312, 483.

§ 145.

Zakonite nasledke zamude zapretiti je potrebno le v posebnih v zakonu navedenih slučajih. Ti nasledki nastopijo sami ob sebi, ako po določbah tega zakona njihov ustop ni odvisen od predloga, ki meri na uresničenje pravnih nasledkov zamude.

V poslednjem slučaju sme se zamujeno pravdno opravilo, ako je za to bil določen rok, še izvršiti do tistega dne, kterege se je predlog pri sodišču stavil, ako pa se je zamujeno pravdno opravilo moralo storiti pri naroku, do konca obravnave, ki se vrši črez predlog, da se uresničijo nasledki zamude.

Opomba: V odloku, s katerim se sklene, da mora tožitelj položiti tožbeno varščino, morajo se mu naznaniti nasledki, ako tega ne stori § 60; v odvetniški pravdi morajo se v prvem vabilu k ustni obravnavi stranki naznaniti nasledki zamude naroka in če pravočasno ne naroči odvetnika § 131; z odredbo naroka za razpravo črez predlog na obnovitev postopanja (§ 155) in v odlokih, s katerimi se predlogom v smislu § 158—162 in 164 vstreže, ali s katerimi se postopanje uradno obnovi, naznaniti je strankam nasledke zamude, glej § 165. Dalje glej § 185, 198, 254, 437, 438.

Nasledki zamude, ki se izrečejo na predlog nasprotnika so n. pr.: § 97, ako se pravočasno ne imenuje vkupni vročevalni pooblaščenec; § 279 ako se v določenem času dokazovanje ne dovrši, sme sodišče razpravo nadaljevati brez ozira na nedovršeno dokazovanje, istotako v slučaju § 283 in 335, § 396 in 442, če toženec prvi narok zamudi; § 398, če toženec pravočasno ne vloži odgovora na tožbo.

Postavitev v prejšnji stan.

§ 146.

Ako je bila stranka vsled nepričakovanega in neodvratnega dogodka zadržana pravočasno priti na narok ali pravočasno v določenem roku izvršiti pravdno opravilo in ako je s tem povzročena zamuda za stranko imela pravni nasledek, da je njeno pravdno opravilo izključeno, mora se tej stranki na predlog dovoliti postava v prejšnji stan, ako ni v zakonu določeno drugače.

Predlog na postavitev v prejšnji stan se ne more opirati na okolščine, katere je sodišče že za nezadostne spoznalo, da bi isti stranki dovolilo podaljšanje roka, katerega je potem zamudila, ali preložitev zamujenega naroka.

Opomba: Postavitev v prejšnji stan sme stranka zahtevati le, če zamujenega pravnega opravila ne more več opraviti § 145 odst. 2. in § 147 odst. 1.

§ 147.

Prošnja za postavitev v prejšnji stan mora se odbiti brez daljnega postopanja, dokler je stranki mogoče zamujeno pravdno opravilo v smislu § 145. odst. 2 še opraviti neposredno.

Ako ena in ista stranka predlaga postavitev v prejšnji stan zoper sodbo izrečeno vsled zamude in postavitev v prejšnji stan proti preteku roka za pritožbo zoper sodbo, mora se odlagati postopanje čez poslednji predlog postavitve v prejšnji stan, dokler ni stopila v moč odločba glede prvoimenovano predlagane postavitve v prejšnji stan.

Prošnji za postavitev v prejšnji stan se ne sme ugoditi, če je stranka zaradi zaprek navedenih v opravičenje predloga na postavitev v prejšnji stan, mogla prositi za podaljšanje roka ali za preložitev naroka, ali če so te zapreke že minile ob času, da je stranki možno bilo v smislu § 415 odst 2 pravdno opravilo še opraviti.

Opomba: Sodba vsled zamude: glej § 396 do 403. Rok za pritožbo § 464 v menjiškem postopanju § 555, za revizijo § 505 in 555, v postopanju v najemno-zakupnih sporih § 575

Ako se postavitev v prejšnji stan dovoli, ni proti odločbi rekurza § 153; če se zavrne dopuščen je rekurz.

§ 148.

Prošnja za postavitev v prejšnji stan mora se vložiti na sodišču, na katerem je bilo zamu-

jeno pravdno opravilo opraviti. Če zakon drugače ne določa, staviti se mora predlog v štirinajstih dneh. Rok začenja z dnevom, ko odpade zamudo provzročivša zapreka; podaljšati se ta rok ne da.

Očividno prepozno podani predlogi morajo se odbiti brez daljnega postopanja.

Opomba: Prošnja vloži se vselej pri sodišču prve inštanče.

§ 149.

Postavitev v prejšnji stan predlagajoča stranka mora v dotičnem spisu ali namesto tega v prošnji dani na zapisnik povedati vse okoliščine, na katere se predlog na postavitev v prejšnji stan opira in navesti sredstva, s katerimi iste verovno izkazati more. Ob enem s predlogom mora se izvršiti še zamujeno pravdno opravilo, ali če se je zamudil narok, doprinesiti vse, kar je imela zamudna stranka za pripravo ustne obravnave razložiti.

Prošnjo za postavitev v prejšnji stan rešuje sodišče s sklepom (odlokom) po prejšnji ustni razpravi.

Opomba: Primeri določbe zadevnih §§ 75 do 80, 274, 153, § 239 in sl. § 248 in sl.

§ 150.

Po dovoljenju postavitve v prejšnji stan stopi pravda zopet v položaj, v katerem je bila pred zamudo. Vsled zamude že izdana sodba mora se po dovoljeni postavitvi v prejšnji stan razveljaviti.

Ako se je zamudil narok, sme se že z narokom, določenim za razpravo o predlogu na postavitve v prejšnji stan postopanje o predlogu na dovoljenje postavitve v prejšnji stan zjediniti z razpravo, ktera bi se bila morala vršiti na zamujenem naroku ali pa v slučaju, da se predlogu na postavitve v prejšnji stan ugoti, takoj vršiti razprava.

§ 151.

Ako se rok za prošnjo za postavitve v prejšnji stan ali narok določen za razpravo o predlogu na postavitve v prejšnji stan zamudi, potem ni več postavitve v prejšnji stan.

Opomba: Taka prošnja se mora à limine zavriniti, § 148 odst. 3.

§ 152.

Prošnja za postavitve v prejšnji stan ne ovira nadaljevanja pravde. Vender pa sme sodišče na predlog odrediti začasno zaustavljenje, če se mu zdi neobhodno potrebno, da se postavitvi v prejšnji stan, ktere se bo previdoma moralo ugoditi, zagotovi popolni vspeh in če se ob enem s zaustavljenjem pravde nasprotniku prositelja za postavitve v prejšnji stan ne godi nobena znamenita škoda.

Če se pravda v tem času razpravlja v kateri višji inštanci, mora se začasno zaustavljenje lekovnega postopanja taistej takoj naznati. Po rešenju predloga na postavitve v prejšnji stan, mora se zaustavljeno postopanje na predlog ali uradno zopet začeti.

§ 153.

Zoper odločbo, s katero se je postavitev v prejšnji stan dovolila, ni dopuščen noben pravni pripomoček.

Opomba: Proti sklepu, s katerim se prošnja odbija, dovoljen je rekurz v 14 dneh §§ 514 in 521; v menjškoprav. zadevah in v postopanju v najem. zakupnih sporih v 8 dneh §§ 555 in 575. V opominjevalnem postopanju je vsled člena XXVIII. točka 4 uvodne postave rok za prošnjo na postavitev v prejšnji stan zaradi zamujenega upora raztegnjen na 14 dnij in vsled tega tudi rok za rekurz proti nepovoljni rešitvi prošnje.

§ 154.

Stranki, ki je predlagala postavitev v prejšnji stan, mora se naložiti, negledé na to, če se je predlogu ugodilo ali ne, povrnitev vseh stroškov provzročeni nasprotniku vsled zamude in z razpravo o predlogu na postavitev v prejšnji stan, ter tudi stroškov postopanja, ki je vsled postavitve v prejšnji stan neveljavno postalo.

Peto poglavje.

Zaustavljenje in mirovanje postopanja.

Stranke smrt.

§ 155.

Smrt stranke zaustavi postopanje le takrat, če umrle stranke ne zastopa niti odvetnik niti ktera druga oseba s pravnim pooblastilom. Zaustavljenje traja, dokler pravni nasledniki umrle stranke postopanja ne obnovijo ali če ni nasprotnik poprej predlagal postavitve kuratorja

[§ 811 drž. zak.], da bi se postopanje zoper tega nadaljevalo, dotlej, da se kurator postopanja poprime.

V dosego obnovitve postopanja po pravnih naslednikih umrle stranke, sme nasprotnik tudi predlagati sodišču, pri katerem je pravdna zadeva ob času smrti umrle stranke tekla, poziv na pravne naslednike. Na tak predlog morajo se ti le poklicati na obnovitev postopanja in ob enem na razpravo v glavni stvari ali na nadaljevanje te razprave.

Vročitev tega poklica vrši se po predpisih § 106 in 107.

§ 156.

Ako nobeden poklicanih pravnih naslednikov ni prišel, mora sodišče, če je trditev glede pravnega nasledstva dovolj izkazana, izreči na predlog nasprotnika po sklepu, da smatra postopanje po pravnih naslednikih umrle stranke obnovljenim.

Na naroku, na katerem se je razglasil sklep tičoč se obnovitve postopanja, mora se postopanje v glavni stvari takoj obnoviti.

Opomba: V odločbi mora se določiti čas, s katerim je smatrati postopanje v glavni stvari obnovljenim, ako se ob enem v razpravi črez predlog na obnovitev ne obnovi § 166 odst. 1. Proti odločbi dopuščen je rekurz glej § 157 in 514.

§ 157.

Ako so poklicani pravni nasledniki ali le nekteri na narok prišli, pa oporekali dolžnosti vstopiti v pravdo, odloči o tem sodišče po ustni

razpravi. Če je odločilo sodišče v smislu, da se postopanje mora obnoviti, sme se po razglašenju odločbe po stvarnem položaju še na istem naroku obnoviti ali nadaljevati postopanje v glavni stvari. Posebno velja to, če rekurz zoper razglašeni sklep, kakor je pričakovati, ne bi imel nobenega uspeha.

Izguba pravnomočnosti, izprememba v osebi zakonitega zastopnika.

§ 158.

Če je izgubila stranka pravnomočnost ali če je zakoniti strankin zastopnik umrl ali če je nehala njegova namestovalna pravica, ne da bi stranka postala pravdnozmožna, zaustavlja se postopanje le takrat, če po teh izpremembah prizadeta stranka ni zastopana niti po odvetniku niti po drugi osebi s pravnomočnim pooblastilom.

V teh slučajih traja zaustavljenje tako dolgo, dokler ni zakoniti zastopnik ali novi zakoniti zastopnik svojega nameščenja nasprotniku naznanil in obnovil postopanja. Da se taka obnova doseže, sme tudi nasprotnik predlagati, da se pokliče zakoniti zastopnik stranke, ki je postala pravdonezmožna ali njen novi zakoniti zastopnik.

Opomba: Glej določbe §§ 31, 32, 33, 34, 35; predlog v smislu odst. 3. podaja se v spisih ali na zapisnik § 74, 75, 79, 81 in 434. V silnih zadevah uporabljati je določbe § 8 in 9.

Razglasitev konkurza (stečaja).

§ 159.

Kako in kedaj se vsled razglasitve konkurza o imovini stranke zaustavlja postopanje, določa konkurzni red.

Opomba: Glej člen VII. uvodnega zak. k sodn. prav. ter §§ 7, 126, 128, 134, 58, 59, 60 in 61 konk. reda.

Izprememba v osebi odvetnika.

§ 160.

Ako je umrl strankin odvetnik ali izgubil sposobnost stranko nadalje zastopati, zaustavlja se postopanje, ako je bilo zakonito odvetniško zastopanje zapovedano dotlej, dokler stranka ni naročila drugega odvetnika in ta odvetnik svojega nameščenja nasprotniku ni naznanil in ob enem postopanja ni obnovil.

Da se obnovitev postopanja doseže, sme sodišče na nasprotnikov predlog ukazati tudi stranki, ki mora namestiti drugega odvetnika, da to nameščenje dovrši v roku, ki se ji je ob enem določil. Ta predlog se stavi na sodišču, na katerem je tekla pravda ob času odvetnikove smrti ali nastopila nesposobnost daljnega zastopanja. Če se novi zastopnik sodišču v določenem času po predložitvi pooblastila ni naznanil, smatra se postopanje po preteku roka obnovljenim in zadevajo od tega časa naprej stranko, ki je naznanilo zamudila, vsi pravni kvarni nasledki, ki jih določuje zakon v slučajih odvetniške pravde, ako se odvetnika ni namestilo. Glede spisov, ki jih

je zamudna stranka vložila po preteklem roku, mora se uporabljati smislu primerno določba § 37 odst. 2.

V postopanju pred zbornimi sodišči pristaje izdajanje ukaza za nameščenje odvetnika predsedniku senata, kteremu je pravda dodeljena.

Prenehanje sodnega delovanja.

§ 161.

Ako je vsled vojne ali kakega drugega prigodka sodišče delovati prenehalo, zaustavlja se postopanje v vseh pravnih tekočih na tem sodišču tako dolgo, dokler ono stanje traja.

Kedar je ta zapreka odpadla, sme vsaka od obeh stranek doseči obnovitev postopanja.

Slučajni zadržek stranke.

§ 162.

Ako je stranka v bojnih časih v vojaški službi ali biva v takem kraju, ki po oblastvenem ukazu, vsled vojne ali vsled drugih prigodkov nima prometne zveze s sodiščem, na katerem teče pravda in če se je ob enem bati, da bi te okoliščine za nenavzočno stranko mogle neugodno uplivati na pravdo, sme se celó v slučajih, da stranko zastopa oseba s pravnim pooblastilom, odrediti zaustavljenje postopanja, dokler se zapreka ne odvrne.

Na to mereči predlog stavi se na sodišče, na katerem pravda teče; sme se pa tudi dajati v zapisnik. Rešuje se brez predhodne ustne raz-

prave; vendar pa sme sodišče pred odločbo ukreniti potrebne poizvedbe v pojasnenje.

Vsaka stranka sme zahtevati obnovitev postopanja.

Učinek zaustavljenja.

§ 163.

Zaustavljenje postopanja učini, da se v času, dokler zaustavljenje traja, ne sme izdajati poklicev na pravdno razpravo, 'da poklici, ki so morebiti pred zaustavljenjem že bili izdani, svojo moč zgubijo in končno da preneha tek vsakršnega roka za izvršitev pravnega dejanja.

S obnovitvo postopanja začenja popolni rok svoj novi tek. Pravdna dejanja, ki jih je ena stranka v tekoči pravdi med zaustavitvo dovršila, nimajo nobene veljave drugej stranki nasproti.

Po sklepu ustne razprave nastopivše zaustavljenje ne ovira razglasitve sodbe, ki se mora storiti na podlagi te razprave.

Opomba: Glej izjemo § 168 in 170.

Obnovitev zaustavljenega postopanja.

§ 164.

Ako ni v zgornjih določbah nič drugega zapovedano, uvede se obnovitev zaustavljenega postopanja po predlogu na odredbo naroka za ustno razpravo, ali za nadaljevanje ustne razprave, ako se je pa zaustavljenje zgodilo v teku roka za opravilo pravnega dejanja, po predlogu na določitev novega roka za to pravdno opravilo. Prestanek zaustavljalnega vzroka mora se

verovno izkazati. Te določbe veljajo izlasti tudi za slučaj, da se je vsled strankine smrti v smislu § 811 obč. drž. zak. ali vsled drugih vzrokov za njeno zapuščino imenoval kurator; obnovitev sme predlagati ne samo kurator ampak tudi nasprotnik umrle stranke.

Opomba: Glej § 155, 156, in 160; obnovitev postopanja sme se v slučajih §§ 190 in 191 uradoma odrediti.

§ 165.

V dosego obnovitve postopanja v smislu § 164 potrební predlog stavlja se sodišču, na katerem je pravda ob času tekla, ko je nastopil zaustavljalni vzrok.

O predlogih označenih v § 164 razsodi se brez poprejšnje ustne razprave; vendar pa sme sodišče pred razsojo zaslišati nasprotnika, če se mu zdi dvomljivo, da je zaustavljalni vzrok ugasnil.

V odredbi naroka za rapravo o obnovilnem predlogu (§ 155) in tudi v sklepkih, v kterih se je v smislu §§ 158, 159, 160, 161, 162 in 146 stavljenemu obnovilnemu predlogu vstreglo ali se postopanje uradno odredilo, morajo se strankam naznaniti nasledki, ki nastopijo v slučaju zamude.

Opomba: V slučaju § 156 naznanilo nasledkov zai mude ni potrebno, ako se postopanje v glavni zadev-takoj po razglašenju sklepa vrši.

§ 166.

V slučajih §§ 156, 157 in 158 odst. 3 mora se v odločbi izrečeni o dolžnosti obnovitve po-

stopanja označiti čas, s katerim velja postopanje za obnovljeno, ako se postopanje v glavni stvari ni obnovilo takoj na naroku določenem za razpravo o obnovilnem predlogu.

V vseh slučajih, ako se niso uporabile določbe § 160, mora ta čas določiti sodišče v odločbi o obnovilnem predlogu ali v sklepu, vsled kterega se postopanje uradno obnavlja.

§ 167.

Te določbe morajo se smislu primerno uporabljati, kedar se po tem zakonu iz drugih vzrokov kakor v tem poglavju navedenih postopanje zaustaviti mora in o tem ni določeno nič izjemnega.

Opomba: Glej določbe § 61, 152, 190, 191, 309, 393, 544, 545; glej člen XI. točka 2 in 3 uvodnega zak. k civ. prav. redu; različne določbe § 21 in 73 t. z.

Mirovanje postopanja.

§ 168.

Stranke se smejo pogoditi, da naj postopanje miruje; tak dogovor je veljaven še le od tega časa, ko sta ga obe stranki sodišču naznanile. Z mirovanjem postopanja zvezani so pravni nasledki zaustavljenja z izjemo, da tek zasilnih rokov ne preneha.

Razven tega je nasledek mirovanja v postopanju ta, da se postopanje ne sme obnoviti pred tremi mesci, ki pretečejo po naznanilu sklenenega dogovora.

Opomba; Glej izjemo § 398.

§ 169.

Mirovanje postopanja traja tako dolgo, dokler ktera stranka ni predlagala odredbe naroka za ustno razpravo ali če se je postopanje zaustavilo v teku roka, v katerem je bilo kako pravdno opravilo storiti, določitve novega naroka za to pravdno opravilo.

Če se je to storilo poprej, kakor je potekel trimesečni rok (§ 168) ali med strankami za mirovanje v postopanju dogovorjena doba, mora sodišče dotični predlog uradno ali na nasprotnikovo zahtevanje odbiti brez razprave ali izreči, da morebiti že izdana odredba naroka ali določitev roka nima veljavnosti.

§ 170.

Če na ročišče, ki se je odredilo za ustno razpravo, nobena stranka ni prišla, sledi temu mirovanje postopanja, v kolikor po določilih tega zakona tako izostanje na nadaljevanje pravde ne upliva.

O došlem naznanilu dogovorjenega mirovanja v postopanju ter o izostanju obeh strank od naroka mora sodišče razven pravnega pooblaščenca obvestiti tudi še stranke osebno; strankam se v tem morajo naznaniti zakoniti nasledki mirovanja v postopanju.

Opomba; Glej opombo pri § 93. Mirovanje v postopanju sledi tudi v slučaju § 133, če so stranke sicer na narok prišle, pa se razprave niso udeležile. Cf. § 398 odst. 5. Glede troškov od obeh strank neobiskane razprave glej § 142 odst. 3.

Tretji razdelek.

Ustna razprava.

Prvo poglavje.

Javnost.

§ 171.

Razprava pred razsodnim sodiščem vstevši naznanitev sodniške odločbe vrši se javno. Kot poslušalci smejo se pripustiti le odrasle neoborožene osebe. Osebam, ktere so vsled svoje javne službe primorane orožje nositi, se pristop ne sme zabraniti.

Opomba: Glej § 175 odst. 2.

§ 172.

Javnost mora se izključiti, ako bi sicer bila nevarnost za nravnost ali javni red ali če nastane vtrjen sum, da bi se javnost razprave mogla zlorabiti v to, da se moti razprava ali obtežuje ugotovitev stvarnega položaja.

Razven tega sme sodišče javnost izključiti na zahtevanje le ene stranke, ako se v svrhu pravdne rešitve morajo razpravljati in dokazovati dogodki v rodbinskem življenju.

Javnost sme se izključiti za celo razpravo ali za njene posamezne dele; na razglasitev sodbe pa se ne sme raztegati v nobenem slučaju. V kolikor je javnost izključena, zabranjuje se javno razgláševanje razpravne vsebine.

§ 173.

Razprava o predlogu na izključenje javnosti vrši se v nejavni seji.

Sklep, da se izključi javnost, mora se proglasiti javno. Proti temu posebni pravni lek ni dopuščen.

Opomba: Rekurz proti sklepu ni dopuščen, pa ničnostna pritožba, ako se je javnost neopravičeno izključila glej § 477 tečka 7.

§ 174.

Ako se je izključila javnost, sme vsaka stranka zahtevati, da se razven njenega pooblaščenca še tri zaupne osebe smejo udeležiti razprave.

Stalno nameščenim sodnikom, konceptnim uradnikom državnega pravdnštva in justičnega ministestva ter odvetnikom dovoljen je pristop vzlic izključeni javnosti, ako se javnost ni izključila vsled vzroka navedenega v § 172 odst. 2.

§ 175.

Zahteva javne razprave nima veljave, ako se po določbah tega zakona pred sklepanjem o kakem predlogu mora zaslišati ali poprašati ena stranka ali obe.

Zasliševanje strank, svedokov, zvedencev in drugih oseb izven razprave pred razsodnim sodiščem vrši se istotako nejavno.

Opomba: Glej § 259.

Drugo poglavje.

Govori stranek in pravnno vodstvo.

Govori stranek.

§ 176.

Pred razsodnim sodiščem razpravljajo stranke o pravi ustno. V pravnih s zapovedanim odvetniškim zastopanjem, pripravlja se ustna razprava po spisih. Inače je pripravljalne spise vlagati potrebno le v slučajih, ki so v zakonu posebej označeni.

Opomba: Odvetniško zastopanje je ukazano v pravnem postopanju pred zbornimi sodišči in pred sodišči višjih instanc glej § 27; določbe glede spisov glej § 74 do 86, 345 in 440.

§ 177.

Po oklicu stvari morajo se zasliševati stranke se svojimi predlogi, se svojimi dejanskimi navedbami, po katerih utemeljujejo svoje predloge ali pobijajo nasprotniške predloge ter se svojimi dokazi in dokaznimi ponudbami in se svojimi pravnimi razlaganji, ki zadevajo prepirno razmerje. (Govori stranek). Čitanje pismenih sestavkov namesto ustnega prednašanja ni dopustno.

Pisma, na ktera se kdo v govorih sklicuje, smejo se le na toliko prepričati na kolikor še sodišču ali nasprotniku niso znana ali če gre za doslovno vsebino.

Opomba: Čitanje zapisnikov v pripravljalnem postopanju, dokaznih zapisnikov itd. pri ustni razpravi glej § 262, v prizivnem postopanju § 486 odst. 3 in vsled § 509 tudi v revizijskem postop.

§ 178.

Vsaka stranka mora v svojih govorih po resnici popolnoma in določno navesti vse dejanske okoliščine, ki so potrebne v dotrdbo njenih predlogov, ponuditi potrebne dokaze v poistinitev svojih navedeb, se izreči določno o dejanskih navedbah in ponujenih dokazih svojega nasprotnika, razložiti izid dokazovanj in se določno izjaviti o dotičnih izvodih svojega nasprotnika.

Opomba: V tem § postavljen je zakoniti temelj pravnega vodstva, ki pristaje po § 180 sodišč (iz nagibov zak.); ako se nasprotnik dokazovalca ni izjavil o pristnosti listine, katero slednji v dokaz ponuja, smatra se, da pristnosti listine ne ugovarja § 312: glej § 313; prerekanje nasprotnikovih dejanskih navedeb ni potrebno in če se opusti nima za stranko pravnih nasledkov, da bi sodišče moralo neprerekanne navedbe smatrati za resnične, ker zakon za dokaz po priznanju zahteva izrečno priznanje. Glej §§ 182, 266, nadalje pa § 267.

§ 179.

Stranke smejo do konca ustne razprave navajati nove trditve in dokazila, ki se nanašajo na razpravni predmet. Vender sme sodišče na predlog ali uradno tako navedbo proglasiti za nedopustno, ako se nove navedbe in dokazi poprej niso navedle, razvidno v namenu, da se pravda zavleče in ako bi se s pripuščenjem istih rešitev pravde izdatno odlašala.

Če je na tem zadela strankinega odvetnika velika krivda, sme se njemu razven tega prisoditi kazen za nered.

Opomba: Konec razprave glej § 193; O dopustnosti novih navedb in dokazov sklepa pri zbornih so-

diščih senat glej § 186 odst. 2, proti odločbi senata ni rekurza posebej § 186 odst. 2, pač pa v smislu § 515. Kazni za nered glej § 220; kazen se izreče ali v sodbi ali v posebnem odloku § 49 odst. 3.

Pravdno vodstvo.

1. Po predsedniku.

§ 180.

Pred zbornimi sodišči vodi ustno razpravo senatni predsednik, kteremu je pravda dodeljena.

Predsednik otvarja, vodi in sklepa razpravo; on daja besedo in jo sme odtegniti onemu, kteri se njegovim ukazom ne pokorava; on zaslišuje osebe, ktere v namen dokazovanja izpovedajo in razglašā senatove odločbe.

Predsednik mora skrbeti, da se stvar do dobrega pretrese, razprava pa tudi preobširno in z nevažnimi stranskimi obravnavami ne razteguje in kolikor možno brez prenehanja dovrši.

Opomba: Vzdrževanje reda v sejah pristoja predsedniku § 197; kazni za nered glej § 199, 200 in 202. Izpovedbe strank kot priče glej § 375; dolžnosti predsednika izven razprave glej §§ 9, 25, 37, 79, 81, 82, 85, 89, 91, 95, 97, 100, 115, 117, 122, 139, 140, 160, 230, 239, 241, 243, 244, 255, 256, 257, 258, 265, 280, 288, 301, 340, 342, 418, 429, 601.

§ 181.

Ako se mora narok za nadaljevanje že začete razprave preložiti na pozneje, mora predsednik ne samo novi narok po mogočnosti takoj določiti ampak ob enem uradno vse, kar je potrebno ukreniti, da se pravda na prihodnjem naroku rešiti more.

Poprej kakor predsednik take odredbe izda, sme se zaradi sklepanja obrniti na senat, ako se mu zdi potrebno.

Posebno sme se strankam zaukazati, da položijo na sodišču v roku, ki se mora ob enem določiti, za nasprotnika za uvid listine, ktere hočejo porabiti v dokaz, ter da naznanijo imena in prebivališče prič, ki se naj zaslišijo.

Če stranka takega naročila ni izpolnila hotеча pravdo zavleči in je navedla, zahtevana dokazila še le v nadaljevani ustni razpravi sme senat na predlog ali uradno tako navedbo kot nedopustno zavriniti, ako bi se s tem zavleklo nadaljevanje razprave.

Opomba: Razprava preloži se kakor narok uradno ali na predlog, vzroke glej § 134 do 137; glej § 82, 83, § 297 do 307. Proti zavrnitvi prepozno oglašanih dokazov po senatu ni pravnega leka posebej § 186 odst. 2. pač pa v smislu § 515. Na podlagi § 181 odst. 2. za nedopustne proglašene navedbe morajo se vsprejeti v učin rabsodbe § 417 slednji odst.

§ 182.

Na ustni razpravi mora predsednik po izpraševanju ali na drugi način delovati na to, da se za odločbo važne dejanske povedbe navedejo, nezadostne povedbe glede okolnostij navedenih v dotrdbo ali v izpodbijanje zahtevka popolnijo, dokazila za te navedbe označijo ali ponujani dokazi dopolnijo in v obče vse razjasni, kar je potrebno, da se resnično vgotovi stanje pravic in zahtev, ktere si stranke trdijo.

Ako se strankin govor ne vjema s vsebino njenega vloženega pripravljalnega spisa ali če

govori strank ne soglašajo z drugimi pravnimi spisi, na katere se je ozirati uradno, mora predsednik opozoriti na to. Istotako mora izraziti pomisleke, ki se pokazujejo v točkah, na katere je gledati uradno.

Razven predsednika smejo tudi člani senata strankam stavljati vprašanja, ki so primerna, da se poižve prepirno razmerje in ugotovi stanje.

Opomba: Na razpravne zapisnike in njihove priloge, potem na zapisnike izbranega ali zaprosenega sodnika mora se ozirati uradno § 217, cf. § 193. Točke, na katere se mora gledati uradno so: nedostatek pravdne zmožnosti, varhu ali kuratorju potrebno pravdno privoljenje, nedostatek pravnega zastopstva § 6 tega zak., pomanjkanje pooblastila § 37; pristojnost sodišča § 42 sodn. prav.

§ 183.

Izvrševâje dolžnosti predsednika po § 182 dovoljeno je predsedniku izlasti:

1. pozivati stranke osebno na ustno razpravo;

2. ukazovati strankam, da predložijo in določeni čas pustijo na sodišču listine, ki so v njihovih rokah, na katere se je ena ali druga stranka sklicala, pisma, stvari v pojasnilo ali predmete za ogled, nadalje rodbinske izkaze, načrte, črteže in druge narise in sestave;

3. pribavljati listine, hranjene pri javnem oblastvu ali pri notarju, na katere se je katera stranka sklicala, stvari v pojasnilo in predmete za ogled;

4. odrejati ogled, kateremu je pritegniti stranke, ter presojo po zvedencih in pozivati

osebe za priče, od katerih je po tožbi in teku razprave pričakovati pojasnitve važnih dogodkov.

Teh odredb pa predsednik ne sme ukreniti glede listin in prič, ako temu obe stranki nasprotujeta.

Take poizvedeb smejo se ukreniti celo pred začetkom ustne razprave, kedar se je bati, da bi se inače za odločbo važne okolnosti ne dale več ugotoviti ali da bi se dokazilo poznej ne moglo več uporabiti ali le pod znamenito težjimi pogoji.

Opomba: Ako so listine in druge dokazovalne reči v rokah tretje osebe, ktera ima dolžnost po določbah drž. zak. iste dati dokazovalcu na razpolago, mora se postopati po § 308 in oz. po § 318. Glej § 437.

§ 184.

Vsaka stranka sme na pričujočo nasprotno stranko ali na njenega zastopnika po predsedniku ali vsled njegovega dovoljenja neposredno sama stavljati vprašanja, s katerimi bi se naj pojasnil stvarni položaj glede vseh za pravdo važnih okolnostih, ki zadevajo sporni predmet ali predmet ustne razprave in posebno tudi dali obstoje za pravdo služna pisma, stvari v pojasnilo in predmeti za ogled in kake lastnosti so.

Če je predsednik ktero vprašanje kot neprimerno zavrnil, ali če je nasprotnik dopustnosti vprašanja oporekal, sme stranka na to zahtevati odločbo sodišča.

Opomba: Proti tej odločbi ni posebne pritožbe § 186 odst. 2 pač pa v smislu § 515.

§ 185.

Ako stranka, ki je prišla na ustno razpravo brez pooblaščenca, ni zmožna umevno se izraziti o pravnem predmetu ali ustno razpravljati, mora predsednik narok na kolikor mogoče kratek čas preložiti in dotično stranko napotiti, da naj na zopetni narok pride zastopana po sposobnem pooblaščenču, če potrebno po odvetniku, sicer bi se smatralo, da je izostala. Preložitev iz tega vzroka se ne sme ponavljati.

V enakem smislu uporabljati je te določbe tudi takrat, kedar strankin pooblaščenec ni zmožen umevno se izjaviti o pravnem predmetu ali ustno razpravljati in če stranka ali sama ni navzočna ali če se razprava vsled določeb § 27 odst. 1 ž njo vršiti ne more.

Ako je nastopila taka zapreka glede strankinega zakonitega zastopnika, mora predsednik ob enem dati potrebna naročila, da se postavi sposoben pooblaščenec.

§ 186.

Ako ktera na razpravi vdeležena oseba predsednikovemu ukrepu glede pravnega vodstva ali kateremu prašanju predsednika ali senatovega člana kot nedopustnemu oporeka, odloča senat o takem ugovoru.

Proti odločbi senata ni dopuščen posebne nobeden pravni lek. Isto velja glede senatovih odločeb, ki se izrekajo v smislu §§ 179 odst. 1, 181 odst. 2 in 184 odst. 2.

Opomba: Primeri določbe §§ 289, 291 in 342. § 425 in 522.

2. Po senatu.

§ 187.

Ako je pri katerem sodišču med istimi osebami več pravn, ali če je v takih pravnah ista oseba različnim tožiteljem in tožencem nasproti smejo se te pravde po senatovem sklepu zediniti v skupno razpravo, ako se je razvidelo, da bo njihova rešitev prostejša ali da se pospeši ali da se zmanjšajo izdatki za pravdne troške.

V vkupni rzsodbi smejo se rzsoditi pa le pravde med istimi strankami.

Opomba: Do konca razprave v prvi inštanci sme toženec pri tožbinem sodišču vložiti nasprotno tožbo § 233 t. z., ako je sodnost za protitožbo po § 96 sodn. pr. utemeljena. Pravdno pooblastilo velja tudi kot legitimacija za protitožbo § 31 odst. 1. — Glej § 227; ako je od več združenih pravn le ena za rešitev dozorela, sme se izdati sodba § 390 odst. 2. sicer pa velja določba § 404 odst. 2, da se morajo vse pravde rešiti v skupni rzsodbi, ako sodišče pred sodbo ni odredilo rzdružitve pravn. Proti odredbi skupne razprave ni pravnega pripomočka glej § 192 odst. 2; o združenju razprave in sodbe glede vzroka in dopustnosti obnovitve postopanja z razpravo v glavni stvari glej § 540 odst. 1. Glej tudi § 55 sodn. prav.

§ 188.

Senat sme odrediti, da se zastran več zahtev toženih v isti tožbi razpravlja posebe. Isto tako se sme odrediti, da se o nasprotnih toženčevih terjatvah razpravlja posebe.

Opomba: Proti odredbi ločenega razpravljanja ni pravnega leka § 192 odst. 2.

§ 189.

Če se je v obrazložbi ali v pobijanju ene in iste zahteve pokazalo več samostalnih sporov ali če se je glede enega in istega zahtevka navedlo več samostalnih borbenih ali zagovornih pripomočkov, sme senat odrediti, da se razprava omeji najpoprej na eno ali na nekatere sporne točke. Naročito sme senat določiti, ako se ugovarja nepristojnost sodišča, sporni tek ali pravomočnost razsojene pravde, da se najpoprej razpravlja o teh ugovorih posebe.

Opomba: Ugovor nepristojnosti sodišča mora se podati na prvem naroku § 240 odst. 1; in § 441; glej § 43 sodn. prav.; proti odredbi senata ni rekurza § 192 odst. 2.

§ 190.

Ako je rešitev pravde popolnoma ali deloma odvisna od obstanka ali neobstanka pravnega razmerja, ki je predmet drugi tekoči pravdi ali ki se mora ugotoviti v tekočem upravnem postopanju, sme senat odrediti, da se postopanje na toliko časa zaustavi, dokler ne izide pravomočna odločba glede tega pravnega razmerja.

Tako zaustavljenje sme senat tudi odrediti na predlog, če se je vnel spor o dopustnosti stranske vdeležbe in takrat, če toži tretja oseba zaradi pravic, ki si jih lasti na pravnem predmetu, obe stranki skupaj (§ 16).

Po pravomočnosti rešitve dotične pravde ali upravnega postopanja mora se obnoviti postopanje v glavni stvari na predlog ali uradno.

Opomba: Tožbe na poistinitev pravnih razmer ali pravic glej § 228; o predlogih na poistinitev med razpravo glej § 236 in 259 odst. 2; stranska udeležba glej §§ 17 do 20; glavna udeležba § 16, sodnost § 94 sodn. prav., pravomočnost sodbe § 411 tega zak. Skleneno zaustavljenje sme senat na predlog ali uradno preklicati § 192 odst. 1; proti zaustavljenju postopanja dopuščen je rekurz § 192 odst. 2 po § 514, kateremu sodišče, ki je sklep izdalo, v smislu § 425 in 522 lahko tudi samo vstreže. Zaustavljenje postopanja v sindikatni pravdi § 601 odst. 2. Glej tudi člen XXXVIII in XXXIX uvedne postave in glede sodnosti § 88 in 91 sodn. prav.; obnovev postopanja § 164 do 167.

§ 191.

Če se je v teku pravde pojavil sum kaznivega dejanja, katero bi po pozvedbi in obsodbi previdoma uplivalo merodajno na rešitev pravde, sme senat odrediti, da se zaustavi pravda, dokler se ni rešilo kazensko postopanje.

Tako zaustavljenje sme se zgoditi zlasti, ako se je pojavil utrjen sum, da se je listina naredila po krivem ali da se je pre naredila, ali da se je zakrivila stranka v zaslišanju o bistvenih okolnostih ali priča ali zvedenec, na kojih izpovedbe bi se senat inace v odločbi previdoma oziral, krive izpovedbe.

Po pravomočni rešitvi kazenskega postopanja mora se zaustavljeno postopanje v glavni stvari obnoviti na predlog ali uradno.

Opomba: Na vsebino kazenske pravomočne obsodbe je sodnik v civilnem postopanju navezan. § 268 in sledi iz te določbe, da mora kazensko sodišče v vsakem zaradi uvedanja kazenskega postopanja ustavljenem civilno-pravdnem slučaju civilnemu sodišču izid

kazenskega postopanja naznaniti, kakor je v postopanju na obnovilno tožbo § 539 in fine izrečno zaukazano. Glej tudi § 530 štev. 1 do 4 in § 559 odst. 1. Na prošnjo kazenskega sodišča mora se ustaviti civilno postopanje v smislu § 11 zak. od 28. majnika 1881 štev. 47 drž. zak., kateri ostane vsled člen. XI. štev. 3 uvodnega zak. k civ. pravdn. redu v veljavi.

§ 192.

Na predlog ali uradno sme senat svoje odredbe tičoče se ločenja, združenja ali zaustavljenja razprave ali postopanja zopet razveljaviti. Razveljavljenje se pa ne sme več ukreniti, kedar je senat po svoji sodbi vezan ali kedar ima o odredbi odločiti viša inštanca.

V smislu §§ 187 do 191 izdanih odredieb ne sme izpodbijati z nobenim pravnim lekom, ako se v istih ni ukazalo da se postopanje zaustavi.

Opomba: Glej opombo pri § 190 in 522 odst. 3.

Konec razprave.

§ 193.

Predsednik mora razpravo proglasiti dokončano, kedar je senat določil, da je pravda ali posebni rešitvi podvržen predlog, zaradi katerega se je vršila razprava, na podlagi provedenih dokazov dozorel do sodbe.

Razpravo smatrati je do razglasitve sklepa za celotno.

Razprava se pa tudi pred provedenjem vseh pripuščenih dokazov sme proglasiti dokončano, ako so zaostali samo še posamezni dokazi, katere mora izvršiti zaprošeni sodnik in ako ste

se ali obe stranki odpovedale razpravi o izidu tega dokazovanja ali ako je senat odločil, da se lahko pogreša taka razprava. V tem slučaju mora sodišče, kedar dospejo dokazni spisi, izreči odločbo, ne da bi odredilo vnovič ustno razpravo.

Opomba: Posebno se razpravlja o predlogih imenovanih v §§ 188 in 189, ako senat tako sklene. Pravda in posamni spori se končujejo ali s konečno sodbo § 390, ali z delno sodbo § 391 ali z vmesno sodbo § 393, s sodbo na podlagi odpovedi § 394, s sodbo na podlagi priznanja § 395, s sodbo po ogluhi § 396 do 400; o ugovorih, ki rešitev pravde in merito zadržujejo s sklepom § 261. Razsodba ali odločba mora se izreči v 8 dneh po sklepu razprave in v slučaju § 193 odst. 3 v 8 dneh potem, ko so dospeli dokazni spisi § 415. Glej § 278.

§ 194.

Senat sme odrediti, da se zopet začne že sklenena razprava, ako se je v svrhu rzsodbe pokazala potreba navedbe pojasniti ali popolniti ali dokaz kakega dogodka pretresovati, kar je senat še le po sklepu razprave spoznal dokaza potrebno, nadalje če je senat v slučaju § 193 odst. 3, ko so dospeli dokazni spisi z ozirom na izid dokazovanja ali na izjave strank pri provedbi dokazov odločil, da je potrebna še daljna razprava.

Opomba: Glej § 278 glede novih navedb.

§ 195.

V §§ 180 do 199 senatnemu predsedniku in senatu dane oblasti pristajajo v postopanju pred okrajnimi sodišči posamnemu sodniku, pred katerim se vrši ustna razprava.

Opomba: Vide § 431 do 460.

Graja napak.

§ 196.

Stranka, ki bi sicer imela pravico pritožbe, če se je žalil predpis vrejajoč postopanje in posebno obliko pravnega dela, ne more iste več uveljaviti, ako se je v daljno stvarno razpravo spustila, ne da bi grajala žalitve, akoravno je za njo vedela ali vedeti morala.

Ta določba ne velja, če se je žalil tak predpis, čigar izpolnjenju se stranka ne more veljavno odreči.

Če se je graja izrekla med ustno razpravo, mora se zabeležiti v zapisniku, ako se jej ni ustreglo takoj na razpravi odpravivši povdarjano žalitev.

Opomba: Take napake so n. pr. ako se vročba ni propisno izvršila, ako se ni opazoval v zakonu določeni rok pri odredbi naroka ali ustne razprave ali če se je pri dokazovanju opustilo obveščanje stranke.

Zoper pomankljivosti, ktere mora sodišče uradno opazovati glej § 6, 30, 31, 37, 210 in dr. ostane pritožba neprikrajšana in se sme uveljaviti v pritožbi zoper sodbo ali v rekurzu § 462 ali 514.

Tretje poglavje.

Sejno redarstvo.

§ 197.

Na razpravah pred zbornimi sodišči skrbi senatni predsednik za vzdržavanje reda na ustni razpravi. On ima pravico opominjati osebe, ki motijo z nespodobnim obnašanjem razpravo na

red, ter ukreniti potrebne odredbe za vzdržavanje reda.

Opomba: Enake pravice ima tudi posamen sodnik glej § 203. Zoper odredbo dopuščen je rekurz § 514, 516.

§ 198.

Izrazi pohvale ali graje so prepovedani. Kdor se je vzlic opominu zakrivil motenja razprave, sme se odpraviti od razprave. Odprava osebe na razpravi udeležene sme se odrediti šele po prejšnjem zagroženju in opominu na pravne posledke take odredbe.

Stranka se mora posebno opomniti na možnost, da se sme vsled njenega odpravljenja izreči sodba vsled zamude ali po § 399.

Ako se je na razpravi udeležena oseba odpravila, smeti je zoper njo na predlog ravnati ravno tako, kakor če bi bila samovoljno odšla.

Opomba: O odpravi stranke sme sklepati samo senat § 201 odst. 2. Glej § 145 odst. 1.

§ 199.

Kdor se je na razpravi zakrivil hujšega nereda, zlasti razžalitve sodiščnih členov, stranke, zastopnika, priče ali zvedenca, temu sme senat s pridržkom kazenskega ali disciplinarnege preganjanja po sklepu naložiti kazen zaradi nereda do petdeset goldinarjev.

Kdor se zoperstavlja predsednikovim ali senatovim odredbam izrečenim v zdrževanje reda in mira, temu se sme prisoditi zapor do treh dnij.

§ 200.

Ako se je pravdni pooblaščenec zakrivil motenja razprave (§ 198) ali nespodobnosti ali razžalitve (§ 199), sme se kaznovati po senatu z ukorom ali z globo do zneska eno sto goldinarjev.

Če je pooblaščenec svoje nespodobno obnašanje nadaljeval ali če se je zoperstavljal predsednikovim ali senatovim ukazom odrejenim za vzdrževanje reda in mira, sme se mu po senatem sklepu odvzeti beseda in če je potrebno stranki naročiti, da namesti drugega pooblaščenca; če se to ne more takoj zgoditi, mora se razprava uradno preložiti. Troški obrezuspešenega naroka in preložitve zadenejo pooblaščenca, ki jih je zakrivil.

V obtežilnih okolščinah sme senat, če je pooblaščenec odvetnik ali odvetniški kandidat, razven tega zadevo izročiti pristojni disciplinarni oblasti.

Opomba: Odvetnika zadene kazen za nered do 100 gld. § 220, druge pooblaščenca do 50 gld. § 199; proti sklepu, s katerim se je pooblaščenec naložilo plačilo troškov dopuščen je rekurz § 414 in § 524 odst. 1.

§ 201.

Po zgornjih določbah storjeni sklepi so takoj izvršljivi. V postopanju pred zbornimi sodišči sme se na razpravi vdeležena oseba s odpravo kaznovati le po senatovem sklepu.

Opomba: Izjema § 524 odst. 1, ako se proti sklepu na povrnitev troškov vloži rekurz.

§ 202.

Ako se je po § 199 kaznivega dejanja zakrivila vojaška oseba, ki v kazenskih stvareh spada pod vojaško sodstvo, mora se predsednik obrniti zaradi kaznovanja te osebe na bližnjo vojaško oblast.

Opomba: Ta določba se naslanja na §§ 1. do 3. zakonov od 20. majn. 1869 šte. 78 in od 2. aprila 1985 šte. 93 drž. zak.

§ 203.

V tem poglavju senatnemu predsedniku in senatu dane oblasti, pristajajo tudi posamnemu sodniku, pred katerim se ustna razprava vrši, ter zaprošenemu in odbranemu sodniku v razpravah in vsprejemanju dokazov pred njimi, ter tudi v uradnih opravkih izven ustne razprave.

Četrto poglavje.

Poravnava.

§ 204.

Na ustni razpravi sme sodišče v vsakem položaju stvari na predlog ali uradno poskusiti pravdo zdoobra poravnati ali doseči poravnavo o posameznih spornih točkah. Če se je poravnava sklenila, mora se njena vsebina zapisati na predlog v razpravni zapisnik.

V svrhu poskusa poravnave ali upisa poravnave smejo se stranke po njihovi pritrdbi napotiti na odbranega ali zaprošenega sodnika. Če se zaradi poravnavnih nasvetovanj ali porav-

navnih pogajanj sme odlašati začetek ali nadaljevanje razprave, presoja se podoločbah §§ 128 in 134.

Opomba: Glej § 239 odst. 2. in 433.

§ 205.

V sodni poravnavi sme se priznava kakega pravnega razmerja ali prevzetba dolžnostij, nekaj storiti, trpeti ali opustiti navezati na dogovorjeno zapriseženje. Predmet prisega smejo biti le sporni dogodki.

V poravnavi mora se določiti narok, na katerem se naj prisega stori ali vsaj rok, v katerem naj stranka, ki je dolžna prisegati, prosi za odrebo tega naroka.

Priseganje vrši se pred sodnim uradnikom, kateremu je predstojnik v poravnavi imenovanega sodišča zapriseganje naročil.

Opomba: Dogovoriti se morajo tudi troški, sicer se smatra, da vsaka stranka trpi svoje § 47.

§ 206.

Na zahtevanje morajo se strankam na njihove troške izdajati odpravki poravnane zapisa, ki obsega poravnavo.

Istotako se mora izročiti stranki, ki za to prosi, prepis prisežnega zapisnika, ako je v poravnavi dogovorjena prisega bila storjena.

Peto poglavje.

Zapisniki.

Razpravni zapisniki.

§ 207.

O vsaki ustni razpravi na sodišču mora se pisati zapisnik (razpravni zapisnik). Razven

zabeležb in podatkov, ktere zakon posebe uka-
zuje, mora biti v zapisniku:

1. Naslov sodišča, imena sodnikov, zapis-
nikarja in če se je poklical tolmač, tudi njegovo
ime; naznanilo razpravnega časa in kraja in na
razpravi pred razsojevalnim sodiščem navedba,
ali se je razprava vršila javno ali se izključila
javnost.

2. Imena stranek in njihovih zastopnikov
in kratko imenovanje sporne stvari.

3. Imenovanje oseb, ki so prišle na raz-
pravo kot stranke ali kot njihovi zastopniki ali
pooblaščenci.

Opomba: V tem § navedene bistvene podatke
mora vsak zapisnik imeti. Posebne zaukazuje zakon n.
pr. v §§ 65, 204, 208 do 210, 216, 250, 251, 252, 253, 254,
265, 343, 370, 377, 443, 445, 451, 493.

§ 208.

V razpravnem zapisniku morajo se zapisati
in ugotoviti:

1. Izjave stranek, ki zapopadajo utesnitev
ali premembo tožbinega zahtevka, izrečno pri-
znanje dolga ali dela dolga ali odpoved iztože-
vani terjatvi ali njenemu delu ali pravnemu
pripomočku ter izjave o predlaganem zaprisež-
nem zaslišanju stranke.

2. Med razpravo po strankah stavljeni pred-
logi, katerim sodišče ni ugodilo ali katerih stranke
niso umaknile do konca razprave, ako se isti
tičejo glavne stvari ali so važni za tek in reši-
tev pravde.

3. V razpravi izrečene in razglašene sodne odločbe ter predsednikove odredbe in ukazi, zoper katere ni pravnega pripomočka.

Pod števil. 1 in 2 navedene izjave in predlogi smejo se zapisniku priložiti tudi kot priloge v posebnih spisih. V tem slučaju odpada ugotovitev v razpravnem zapisniku.

Isto velja za razglašene sodne odločbe, ako so se priložile ob enem z razglašenjem v pisni obliki zapisniku.

§ 209.

V vsak zapisnik na ustni razpravi mora se vpisati razven podatkov, po katerih se spoznava tek razprave v obče, tudi vsebina obojestranskih razložeb glede stvarnega položaja v na kratko posnetem popisu.

Nadalje se morajo v zapisniku označiti dokazila, katera so stranke ponudile za navedbe, ki so ostale sporne.

Sodišče sme na predlog ali uradno odrediti, da se posamezni deli dejanske trditve ali dokaznih ponudeb zapišejo obširneje v zapisnik.

Če se razprava ne more dovršiti na en dan, mora se na vsakem posameznem naroku posebe zabeležiti, kar se je na tem govorilo.

Opomba: V postopanju na okrajnih sodiščih sme se v zapisnik zapisati tudi pravdno pooblaščenje kake osebe glej § 30 in 451 števil. 2. Na predlog mora se v razpravnem zapisniku zapisati poravnava glej § 204; nadalje graja napak § 196; prigovori zoper pravilnost zapisnika § 212, opomin na svetost in važnost prisege in na nasledke krive prisege § 377.

§ 210.

Zapisovâje vsebino dejanskih trditev in dokaznih ponudeb pozivlje se naj kolikor možno na pripravljalne spise, na akte pripravljalnega postopanja, ter na razložbo stvarnega položaja v odpravku dokaznega sklepa; če so pripravljalni spisi ali akti pripravljalnega postopanja pri rokah, zadoščuje, da se zapišejo vse važne razlike med temi in ustnim prednašanjem.

Zapisovanje posameznih govorov strank ni dovoljeno. Načrtov za razpravne zapisnike ni smeti sprejemati.

Zapisovanja ne ovira, če se tudi stranka brani udeležiti se zapisovanja.

Opomba: Nasledek sprejemanja načrtov za razpravni zapisnik je ničnost sodbe in predidčega postopanja § 477 šte. 8.

Skrajšano protokoliranje v razpravnem postopanju pred okrajnimi sodišči glej § 444 in 445; o vsebini zapisnika v prizivni razpravi § 493, v revizijski § 513.

Če stranka noče zapisnika podpisati, mora se to in če je navedla vzroke, tudi ti zapisati v dodatku 12 zapisniku § 213 odst. 2.

§ 211.

V § 209 zapovedano zapisovanje more se tudi vršiti na ta način, da predsednik ali posamen sodnik, kateri razpravo vodi, nemudoma po dovršeni razpravi v navzočnosti strank (§ 210 odst. 3) stvarni položaj kakor iz njihovih odgovorov sledi, v pregledni sestavi razloži, in to razložbo pozivâje se po mogočnosti na vsebino pravnih spisov zapiše v zapisnik.

Ako se vsled obsežnega razpravnega gradiva ali vsled drugih okolnosti zdi potrebno ali umestno, da se že prej zapisuje, sme se tako zapisovanje vršiti že med ustno razpravo na ta način, da se vsebina posameznih razpravnih oddelkov (§ 188, 189) skupno zapiše v zapisnik.

§ 212.

Dogotovljeni zapisnik mora se predložiti strankam v pregled, ali se jim prečitati, kterega potem naj podpišejo. Strankam je dovoljeno po pregledanju ali prečitanju zapisnika opozoriti na točke, v kterih se popis razpravne vsebine ne vjema z istinitim obtekom razprave.

Izprava zapisnikove vsebine, ki se sodišču zdi potrebna mora se izvršiti v dodatku k zapisniku.

Ako se pa na izjave stranek nič ne ozira, sme se zoper dotične navedbe v zapisniku oglašiti prigovor. Če se upira stranka iz tega ali iz kterega drugega uzroka zoper posamezne navedbe v zapisniku, mora se v dodatku k zapisniku opomniti, da in kteri prigovori so se naznanili zoper zapisovanje.

V zastopanju po odvetniku sme sodišče odrediti, da se prigovor ugotovi po kratkem spisu, ki se zapisniku pridene za prilogo.

Opomba: Zapisniki o zaslišanju prič in zvedencev morajo se dati tudi pričam in oziroma zvedencem ter navzočim strankam v pregled, na zahtevanje pa prečitati; prigovor zoper zapisnik dovoljen je pričam, zvedencem in strankam § 343 in 367. Prigovore zoper razpravne zapisnike v postopanju pred okrajnimi sodišči glej § 444 in 445. Glej tudi § 498 odst. 2. Važnost ugovora glej § 215.

§ 213.

Če stranka sploh ne zna podpisati ali le z ročnim znamenjem, pristavi zapisnikar njeno ime v zapisnik. Če je stranka pred zapisovanjem odšla ali zapisnik podpisati odklonila, mora se v dodatku k zapisniku opomniti, kako se je postopalo in ktere vzroke je stranka za to navedla.

Zapisnik mora podpisati predsednik ali posamen sodnik, ki razpravo vodi, zapisnikar in tolmač, ako se je pritegnil razpravi. Če je predsednik zadržan, podpisuje namesti njega najstarši člen senata.

§ 214.

Zoper sklepe in odredbe posamnih sodnikov v vodstvu razprave tikajoče se zapisovanja ni dopuščen noben pravni pripomoček posebe.

Če se je v postopanju pred zbornimi sodišči dotičnim predsednikovim ukrepom in odredbam prigovarjalo, razsoja o tem senat. Zoper to odločbo ni pravnega leka posebe.

Opomba: Pritožba po § 515 je dopustna.

§ 215.

Ako ni izrečnega strankinega ugovora, daja zapisnik spisan po zgornjih predpisih popolni dokaz gledé razpravinega obteka in vsebine.

Da so se izpolnjevale za ustno razpravo predpisane obličnosti, more se dokazati le po zapisniku.

Dokazne moči protokolaričnega zapisovanja ne dotika se izprememba v osebi sodnika.

Opomba: Dopusčen pa je protidokaz v smislu § 292 odst. 2, da se ni tako ravnalo, kakor zapisnik svedoči ali da se dogodek ni na posvedočni način prigodil ali da se je neistinito popisal.

Izven razprave sestavljeni zapisniki.

§ 216.

V zapisnikih sestavljenih izven ustne razprave mora se, razven naredeb omenjenih v § 207 in ustanovitev po § 208, na kratko popisati uradno poslovanje in tesno navesti vsebina stvarne navedbe prepirajočih se strank ali zraven poklicanih tretjih oseb. Določbe § 209 do 215 veljajo tudi za tote zapisnike.

Zapisnikova vsebina.

§ 217.

Na vsebino razpravnega zapisnika in njegove priloge, nadalje na zapisnike in njegove priloge sestavljene v teku pravde po odbranem ali zaprošenem sodniku, ki so razsojevalnemu sodišču pri rokah, mora se ozirati uradno.

Če stranke niso bile navzočne na uradnem poslovanju odbranega ali zaprošenega sodnika, mora se jim dati prilika, da se na ustni razpravi izjavijo o izidu dotičnega uradnega poslovanja in o navedbah v doposlanih pismih, ako se niso uporabile določbe § 193 odst. 3.

Šesto poglavje.

Akti.

§ 218.

Vsaka stranka sme se v svrhu vtemeljevanja svojih predlogov pozivati tudi na spise,

kteri so se jej vročili po volji nasprotnikovi. Ako so se ti spisi izgubili in tudi ni nobenega izvoda na sodišču, sme zahtevati od nasprotnika dovoljenja, da si napravi na svoje troške prepise spisov nalazečih se v njegovih rokah.

§ 219.

Vse akte, ki so na sodišču (pravdne akte) in se dotikajo njihove pravne reči, smejo stranke pregledati in si od njih na svoje troške jemati prepise in izpiske, izvzemši sodbene in sklepne načrte, zapisnike o sodiščnih posvetovanjih in glasovanjih in take spise, ki zapopadajo disciplinarne odredbe. V svrhu, da si pripravijo svoje govore, dovoliti jim je izlasti tudi, da si pregledajo zapisnike in akte pripravljalnega postopanja.

S privoljenjem obeh strank smejo tudi tretje osebe pravdne akte pregledati in si dobiti prepise.

Če takega privoljenja ni, sme tretji osebi, ki je izkazala pravno zanimanje, uvid in prepise dovoliti sodiščni predstojnik.

Spisi, ktere je stranka sodišču izročila, morajo se njej vrniti na zahtevanje, če je namen hranjenja odpadel.

Opomba: Po dovršenju pripravljalnega postopanja morajo se pravdni akti izročiti senatnemu predsedniku, pred katerim se razprava vrši, § 256.

Sedmo poglavje.

Kazni.

§ 220.

Redovna kazen ne sme presegati zneska 50 goldinarjev ali če se je naložila odvetniku, ne

zneska 100 goldinarjev, kazen za nagajivost, ne zneska 300 goldinarjev.

Kazni naložene po določbah tega zakona kateri osebi, stekajo se v ubožki zaklad tistega kraja, v katerem ta oseba stanuje; ako pa v ozemlju, za katero ta zakon velja, nima takega stanovanja ali če ni znano, v ubožki zaklad tistega kraja, v katerem je sedež sodišča, ki je kazen izreklo.

V slučaju, da se plačilo ni moglo izterjati, spremeniti je globo v zapor; trajanje zopora določa sodišče, vendar zapor ne sme prestopati deset dnij.

Kazenske odredbe morajo se izvršiti uradno.

Osmo poglavje.

Nedeljski počitek in sodni prazniki.

§ 221.

Ob nedeljah in na božični dan se ne smejo naroki opravljati. Na kak drugi praznik sme se določiti narok le takrat, kedar bi s odlašanjem bila združena nevarnost.

Kteri dnevi veljajo v smislu tega zakona za praznike, določi se naredbenim potom.

Opomba: Zakoniti in sodniški roki tečejo tudi ob nedeljah in praznikih naprej, le kedar pride zadnji dan v roku na nedeljo ali na praznik, doteče rok še le na prihodnji delavnik § 126.

Ob nedeljah in praznikih smejo se vročitve opravljati le po sodniškem dovoljenju § 100 in 104.

§ 222.

Sodni prazniki trajajo šest tednov. Začetek istih določi se za posamezne kraljevine in krovine naredbenim potom.

§ 223.

Ob sodnih praznikih opravljajo se naroki in izdajajo odločbe samo v prazniških rečeh.

Na opominjevalno postopanje in na zvršilno postopanje vštrevši razpravo o skupilni razdelitvi nimajo sodni prazniki nobenega upliva.

§ 224.

Prazniške reči so:

1. Menične pravde.
2. Pravde, v katerih se pravda o nadaljevanju započete stavbe.
3. Spori zaradi močenja stvarne in pravne posesti, če gre tožbino zahtevanje zgolj na varstvo in obnovitev zadnje posesti.
4. Spori glede odpovedi, predaje in prevzetbe v zakup ali v najem danih stvari, stanovanj ali drugih prostorov ter takih stvari, ki so prepuščene v rabo na obrest v pridelkih.
5. Spori iz služabne in mezdne pogodbe med službodajalci in posli ali drugimi osebami, ki imajo služabno pogodbo, med poljedelskimi in gozdnimi gospodarji in njihovimi poljedelskimi in gozdnimi hlapci in dninarji, med rudniškimi posestniki in vsemi drugimi delodajalci in rudniškimi delovodniki, pomočniki, delavci in učenci,

ki so pri njih na delu, ter spori iz služabnega razmerja med mornarji.

6. Spori med krčmarji, brodniki, plovci in vozniki s ene strani ter njihovimi gosti, potovalci ali naročevalci s druge strani gledè njihovih dolžnostih izvirajočih iz teh medsobnih razmer.

7. Vsi drugi spori o imovinskopravnih terjatvah, katerih predmet ne presega 50 gold. v denarju ali v denarni vrednosti.

8. Predlogi na dovoljenje, utesnitev ali razveljavljenje začasnih odredb.

Predstojnik sodišča ali senatni predsednik, kteremu je pravdna reč dodeljena, sme razven tega še tudi druge reči od slučaja do slučaja proglasiti za prazniške, kedar potrebujejo hitre rešitve.

Take odredbe ni smeti izpodbijati po nobenem pravnem pripomočku.

Opomba: ad 2) glej §§ 340, 341 in 342 obč. drž. zak., člen XXXVII. uvodnega zak. k civ. pravdn. redu in § 456 tega zak.

ad 3) glej §§ 454 do 460 t. zak. in §§ 49 št. 4, 81 in 92 sodn. prav.

ad 4) glej §§ 560 do 576 t. zak., §§ 1103 in 1114 do 1118 obč. drž. zak. § 49, 83 in 85 sodn. prav. in člen X. uvodnega zak. k civ. pravdn. redu.

ad 5) glej § 49 št. 6 sodn. prav.

ad 6) glej § 970 in 1316 obč. drž. zak.; §§ 49 št. 7, 52, 90 in 98 sodn. prav.

ad 7) glej § 448 do 553 in §§ 54 do 60 sodn. prav.

ad 8) glej §§ 378 do 402 eks. reda.

§ 225.

Sodni prazniki ovirajo tek roka; tek še ostalega roka začenja, kedar so prazniki minoli.

Če pride začetek roka v sodne praznike, začčenja tek roka po minolih praznikih.

Na začetek in obtek zasilnih rokov in na roke v prazniških rečeh nimajo nastopivši sodni prazniki nobenega upliva.

Opomba: Glej opombo pod § 128.

Drugi del.

Postopanje pred zbornimi sodišči prve inštanice.

Prvi razdelek.

Postopanje do sodbe.

Prvo poglavje.

Tožba, tožbin odgovor, pripravljajno postopanje in sporna razprava.

Tožba.

§ 226.

V tožbi ki naj se vlaga v pripravljajnem spisu s določnim zahtevkom, morajo se povedati posamno na kratko in popolnoma dogodki, na ktere se opira tožiteljev zahtevk v glavnih in v pritičnih stvareh in istotako imenovati v posameznem in natančno dokazila, ktera misli tožitelj uporabiti na razpravi v dokaz za svoje dejanske trditve.

Če odvisi pristojnost prizvanega sodišča od vrednosti spornega predmeta, in se tožba ne glasi na denarno svoto, vsprijeti se morajo v

tožbo tudi napovedi o vrednosti spornega predmeta. Če se tožba tiče predmeta trgovskega pomorskega ali rudarskega sodstva, pa se je vložila na zborni sodišče, kateremu pristaja ne samo to posebno, ampak tudi občno sodstvo, mora se v nazivu sodišča razjasniti, da se predlaga razprava pravne reči pred trgovinskim senatom ali pred senatom določenim za izvrševanje sodstva v rudniških rečeh. Sicer pa se za tožbeni spis morajo uporabljati občne določbe o pripravljalnih spisih.

Opomba: Tožba se mora vložiti pismeno v spis in se ne more dati v zapisnik kakor pri okrajnih sodiščih, glej § 74; o vsebini spisa glej § 75, 76 in 78; o obliki § 84 in 85.

Več ali kaj družega, kakor stranka v spisu zahteva, jej sodišče ne sme prisoditi glej § 405.

Preobširnost v tožbinem spisu sme se kaznovati v prisojevanju troškov glej § 49; o pristojnosti zbornih sodišč v prvi inštanci za občno sodstvo glej § 50, v trgovinskih rečeh § 51 in 52, v rudniških rečeh § 53 in o vrednostni cenitvi tožbinega predmeta § 54 do 60 sodn. pravilnika. Stranke si smejo tudi sporazumno izbrati sicer nepristojno sodišče prve inštanice za rešitev pravne stvari, sporazumna pogodba mora se izkazati po listini v tožbinem spisu § 104 sodn. prav. O spremembi tožbinega zahtevka glej § 235 t. z.

§ 227.

Tožitelj sme iztoževati več zahtevkov zoper istega toženca, če tudi niso v dejanski ali pravni zvezi med seboj, v eni in isti tožbi, ako je pravdno sodišče za vse zahktevke pristojno in je za vse dopustna ena in ista vrsta postopanja.

Opomba: Glej § 11 t. z. in § 55 sodn. prav.

§ 228.

Če je tožitelju iz pravnih razlogov na tem ležeče, da se po sodni odločbi kmalu obistini kako pravno razmerje ali kaka pravica ali pristnost listine, sme podati tožbo, da se ustanovi obstanek ali neobstanek takega pravnega razmerja ali take pravice, da se pripozna pristnost listine ali da se obistini njena nepristnost.

Opomba: Tožbo sme tožitelj podati do konca ustne razprave glej § 236, toženi v teku ustne razprave glej § 259 odst. 2; senat sme odrediti ločeno postopanje § 188 in 189 in postopanje v glavni stvari vstaviti § 190, ta sklep pa zopet preklicati § 192; o tožbenem zahtevku razsoja sodišče ob enem s sodbo v glavni stvari ali v posebni vmesni sodbi § 236 in 293; ako se je zoper vmesno sodbo vložila pritožba ali revizija, miruje postopanje v glavni stvari do prvomočnosti vmesne sodbe § 393. Tožitelj mora v tožbi na obistinitev vrednost tožbenega zahtevka v denarju označiti § 56 sodn. prav. Glej člen XXXVIII. in XXXIX. uvodnega zak. Z novim civilno-pravdnim redom odpravljene so takozvane pozovne tožbe in na njih mesto stopajo tožbe na ustanovitev pravnega razmerja, pravice itd. v smislu § 228 in 236.

§ 229.

Že v tožbi se sme predlagati:

1. da se tožencu ob enem s povabilom na prvo ročišče ali s povabilom na ustno sporno razpravo ukaže, naj prinese na razpravo stanovite listine, ki se morajo natančno opisati, reči v pojasnilo ali predmete, ki jih bo treba ogledati, ako se to tožitelju zaradi dokazovanja potrebno zdi in ako so te reči v posesti toženca;

2. da se potrebno ukrene, da se za prvi narok ali za ustno sporno razpravo pravočasno

pribavijo za dokazovanje previdoma potrebne, pri kateri javni oblasti ali pri katerem notarju hranjene listine, nadalje reči v pojasnilo ali predmeti za ogled, ktere je treba istotako natančno opisati;

3. da se priče naznanjene v tožbi za dokaz dejanskih trditev pokličejo na prvi narok ali na ustno pravdno razpravo.

Pod točko 2 rečenemu predlogu vstreči je le takrat, kedar stranki po obstoječih zakonitih določbah brez sodne pomoči ni bilo mogoče pri-skrbeti si dotičnih listin, rečij v pojasnilo ali oglednih predmetov ali kedar ji je bila izročitev od oblasti ali od notarja neopravičeno odrečena.

Glede dokazil, ki se nanašajo na druga prašanja kakor na prašanja ki so pridržana prvemu naroku, ne more se z odredbo prvega naroka ničesar ukreniti.

Opomba: V § 229 imenovani predlogi smejo se stavljati še v času med odredbo in začetkom pravdne razprave po spisih, ako se ni vršilo pripravljajno postopanje enako kakor dosedaj v repliki in dupliki § 258; predlog sub šte. 2 celo na ustni razpravi § 301. Toženeec sme dotične predloge stavljati v spisu, s katerim odgovarja na tožbo § 243, pozneje pa istotako kakor tožitelj § 258 in 301. Dotične tožbine predloge rešuje senatni predsednik § 183 in 257; zoper odločbo predsednika ni pritožbe, vendar pa smejo stranke svoje predloge na ustni razpravi ponavljati, ako jim senatni predsednik ni vstregel ali njegovim dotičnim odredbam prigovarjati s 257.

§ 230.

Na podlagi tožbe mora določiti senatni predsednik, kteremu je pravdna stvar dode-

ljena, narok za ustno razpravo. Če pa misli, da tožba ni dopustna zaradi sodiščne nepristojnosti ali zaradi nedostatka pravnomožnosti ali zaradi potrebnega postavnega zastopanja bodisi na strani tožitelja ali toženca, mora se obrniti na senat, da odloči, se li odredi narok ali izda ukaz v smislu § 6 ali se tožba vrne kot nepripravna za odredbo naroka.

Opomba: Glej § 6 do 9; na sodiščno pristojnost gledati je uradoma § 41 sodn. prav.

§ 231.

Z ozirom na čas, ki se bode previdoma za tožbino vročbo potreboval, določi naj se prvi narok tako, da bo med vročbo in narokom doba kakih štirinajst dni.

Ako toženčevo bivališče ni znano, sme se prvi narok po obstoječih razmerah odrediti tudi na daljši čas, v nujnih slučajih pa, če se toženec mudi na sodiščnem kraju ali vendar na ta kraj v kratkem času lahko pride, po predlogu na bližnji čas in če potrebno celo tako, da bodi med vročbo in narokom samo štirindvajset ur.

Opomba: Izjema v postopanju zaradi močenja v posesti glej § 436.

Sporni tek (tekoča pravda)

§ 232.

Pravno zasnovana je pravda (sporni tek) s vročbo tožbinega spisa tožencu. Da se ohrani rok in zaustavi dotek roka, zadošča, če ni ničesar drugega ukazano, da se tožba vloži na sodišču.

Če je ktera stranka še le v teku pravde kak zahtevek sprožila zasnuje se sporni tek glede tega zahtevka s časom, v katerem se je sprožil na razpravi.

Opomba: glej določbe o vročbah § 87 do 122. Posebne določbe glej § 563 in 567; glej tudi člen XLV uvodne postave.

§ 233.

Učin spornega teka je, da se glede iztoževanega zahtevka tako dolgo, dokler spor traja, ne sme začeti pravda niti na istem niti na katerem drugem sodišču. Glede istega zahtevka v spornem teku naperjena tožba mora se na predlog zavrnuti uradno.

Po zasnovanem spornem teku sme vlagati toženec ako so drugi pogoji podsodstva za protitožbo dani, na tožbinem sodišču protitožbo tako dolgo, dokler se ni sklenila ustna razprava v prvi inštanci.

Opomba: Sporni tek uvaževati je uradno § 240, prigovor spornega teka mora se oglasiti na prvem narku § 239 sicer kazni v troških § 44. Nova tožba glede istega zahtevka v spornem teku zavrne se z odlokom ugovori rešujejo se po senatnih sklepkih § 361. Protitožba sme se vložiti na tožbinem sodišču do sklepa razprave § 193 t. z in § 93 sodn. prav.

§ 234.

Če se v pravdo zapletena stvar ali pravica proda, nima to na pravdo nobenega upliva. Pridobitelj nima pravice brez nasprotnikovega privoljenja pristopiti pravdi kot glavna stranka.

Opomba: Glavna intervencija § 16 in 19.

Tožbina izprememba.

§ 235.

Pred zasnovanim spornim tekom svobodno je vsele tožitelju na sodišče vloženo tožbo izpremeniti in izlasti raztegniti tožbino zahtevanje, ako se s tem ne izključuje sodiščna pristojnost.

Po zasnovanem spornem teku treba je v to nasprotnikovega privoljenja; privoljenje obvelja, če se toženec izpremembi ni upiral in o predrugačeni tožbi razpravlja. Sodišče sme pa tako izpremembo dopustiti celó po zasnovanem spornem teku in vzlic nasprotnikovemu upor, ako ni skrbi, da bi se s izpremembo razprava znatno obtežavila ali zavlekla.

Tožba ni izpremenjena, ako so se izpremenile, popolnile, pojasnile ali popravile dejanske tožbine navedbe in v tožbi ponujani dokazi, ne da bi se izpremenil tožbin naslov, ali če se je istotako neizpremenivši tožbinega naslova skrčilo tožbino zahtevanje v glavni stvari ali v pritičnih terjatvah, ali če se je na mesto prvotno zahtevanega predmeta zahteval drugi predmet ali interes.

Opomba: V prizivnem postopanju se tožba tudi z nasprotnikovnim privoljenjem ne sme izpremeniti, glej § 485; predlog na izpremembo tožbe sme se vstaviti na prvem naroku glej § 239; v bagatelnem postopanju glej § 453;

Vmesni predlog na obistinitev.

§ 236.

Do konca ustne razprave, na kateri se izreka sodba, sme tožitelj brez toženčevega privoljenja

predlagati, da se v sodbi, ki se izreče na podlagi tožbe ali v sodbi tej predidoči ugotovi v teku pravde sporno nastalo pravno razmerje ali pravica, od kojih obstanka ali neobstanka je odvisna rešitev tožbinega zahtevka do cela ali deloma.

Ta določba se ne uporablja, če je o predmetu novega predloga razpravljati možno edino le v posebnem postopanju predpisanem izključno za stvari take vrste ali če predlagani odločbi nasprotujejo predpisi o stvarni sodiščni pristojnosti.

Opomba: Glej opombo pri § 228. Predlagana obistinitev rešuje se ali v sodbi na tožbo ali v vmesni sodbi § 393. Glej § 259 odst. 2; glej člen XXXVIII. in XXXIX. uvodnega zakona. V postopanjih za posebno vrsto sporov ni tožba na obstinitev mogoča n. pr. v meničnem postopanju, v najemno-zakupnem postopanju, v mandatnem postopanju, v postopanju zaradi močenja v posesti, v razsodniškem postopanju; vrednost tožbinega zahtevka se mora v tožbi označiti glej § 56 sodn. prav., ker se potem mora tudi sodba ravnati § 410 t. z.

§ 237.

Brez toženčevega privoljenja sme se tožba umakniti do početka prvega naroka, če pa toženec na ta narok ne pride, tedaj še tudi na prvem naroku.

Tožba se umika s spisom, ki se mora nasprotniku vročiti ali z izjavo, ki se odda pri ustni razpravi. Vročitev spisa se obavlja na podlagi predsednikove odredbe brez poprejšnjega senatnega sklepa.

Posledica tožbinega umaknenja je, da se smatra tako, kakor da se tožba ni vložila in

da mora tožitelj povrniti tožencu vse pravdne troške, v katerih plačilo ni že toženec pravomočno obsojen.

O predlogu na prisodbo troškov odločuje senat po predidoči ustni razpravi s sklepom. Umaknena tožba sme se vložiti v novič, ako se ž njenim umaknenjem tožbinemu zahtevku ni odreklo.

Opomba: Prvi narok glej § 239; ako se je moral prvi narok preložiti, sme se tožba umakniti tudi še pri preloženem naroku brez toženčevega privoljenja § 242. Glej člen XLVII. odst. 2. uvod. zak.

§ 238.

V § 237 imenovane posledice nastopajo tudi takrat, kedar se tožba v smislu določb tega zakona mora smatrati za umakneno.

Opomba: Glej določbo § 60 odst. 3. Primeri § 484.

Prvi narok (ročišče).

§ 239.

Prvi narok vrši se pred senatnim predsednikom ali pred senatnim členom, kterega je senat odbral.

Prvi narok se določuje za poskus poravnave, za oglas prigovorov, da pravdno postopanje ni dopustno, da sodišče ni pristojno, da je spor v teku ali da je pravda že pravomočno razsojena, ter za sprejem auktorjevega imenovanja. Na prvem naroku mora se nadalje predlagati zavarovanje pravnih troškov; tudi se sme na prvem naroku pravda rešiti z rzsodbo temeljem

priznave ali zamude ali tožitelj predlagati, da se mu dovoli tožbo izpremeniti.

Takoj na prvem naroku mora se razpravljati in reševati predlog na zavarovanje troškov ali na privolitev v tožbino izpremembo ter predlog, ki ga je sprožila ktera stranka na prvem naroku, da se tožba zavrne zaradi pravnne nezmožnosti ktere pravdne stranke ali ker nedostaja osebi, ki nastopa kakor zastopnik, pravice v to.

Tudi uradno se sme na prvem naroku začeti pretresovanje poslednjih točk ali sodiščne nepristojnosti, ki se po izrečnem dogovoru strank ne da odpraviti ter na tej podlagi sklepati o zaustavljenju postopanja.

Vsaka druga navedba je izključena s prvega ročišča

Opomba: Prvi narok odreja predsednik § 140; glede poravnave glej § 204; če pravdno postopanje ni dopustno, mora se vničiti postopanje in sodba ali vsled pritožbe ali uradno glej § 471 točka 5 in 7, § 477 točka 6 in § 42 sodn. prav.; na svojo pristojnost mora se sodišče ozirati uradoma glej § 41, 42 in 43 sodn. prav.; ako pa se je na tožbo odredila ustna razprava, sme se sodišče le takrat izreči za nepristojno, kedar je toženec pravočasno nepristojnosti prigovarjal ali kedar je nepristojnost take lastnosti, da je sodišče ne more odpraviti, če bi se tudi stranke izrečno o pristojnosti sodišča dogovorile § 43 sodn. prav. sicer ničnost § 477 točka 3, določbe glede stvarne nepristojnosti glej §§ 61 do 64 sodnega pravilnika; o dogovoru sodiščne pristojnosti glej § 104 sodn. prav.; če se narok mora preložiti, smejo se v § 239 navedeni prigovori prijaviti še na preloženem naroku § 242 glej tudi § 243; sporni tek glej § 232 do 234, imenovanje auctora §§ 22 do 25. Zavarovanje pravnih troškov §§ 57 do 62; sodba vsled priznave § 395 in 397; sodba vsled zamude §§ 396, 397, 133 in 73 odst. 2;

izprememba tožbe § 235; tudi na nedostatek pravnih zmožnosti, postavnega zastopanja in potrebnega posebnega pravnega privoljenja mora se sodišče ozirati uradno glej § 6 in 230.

§ 240.

Prigovor sodiščne nepristojnosti mora se oglasiti na prvem naroku.

Po prvem naroku sme se na sodiščno nepristojnost ozirati še le v toliko, v kolikor gre za nepristojnost, ki se ne da odpraviti po izrečnem dogovoru strank.

Na nedopustnost pravnega postopanja, na sporni tek in na pravomočnost sodbe, dotikajoče se pravnih reči mora se ozirati v vsakem času uradno.

Opomba: Prigovor nepristojnosti sodišča se mora na prvem naroku samo oglasiti, v odgovoru na tožbo pa v temeljiti § 243, ako ni sodišče v to odredilo posebne razprave §§ 76, 252 in 260; rešitev prigovora § 261. Če toženec ni dal odgovora na tožbo v glavni stvari, na prvem naroku pa vendar oglasil prigovore § 240 odst. 3, mora se ustna razprava omejiti na te prigovore § 298 in 399. Prigovor sodiščne nepristojnosti v postopanju pred okrajnimi sodišči glej § 441 v bagatelnem postopanju § 450. Pravomočnost sodbe glej § 411.

§ 241.

Ako se je vsled izjave imenovanega auctora na prvem naroku med vdeleženci doseglo sporazumljenje glede prevzetbe pravde po auctoru, odreši predsednik ali sodnik, kateremu je naročeno prvi narok opraviti, sé sklepom toženca od tožbe na dotični predlog takoj na ročišču.

Opomba: Vide §§ 22 in 23 t. z.

§ 242.

Ako se je preložil prvi narok zaradi okolišnosti, ki je bila pravočasnemu prihodu toženca na poti ali ki ga je ovirala, da ni na prvem naroku oglasil prigovorov in stavil predlogov, za katerih oglasitev je prvi narok določen, uporabljajo se določbe gledé prvega naroka tudi za preloženi narok.

Slednji vrši se istotako pred senatnim predsednikom ali pred senatnim členom, ktereга je predsednik odločil.

Opomba: Vzroke za preložitve § 134 do 139, § 200; glej opombo § 235 in 239.

Odgovor na tožbo.

§ 243.

Če se je že na prvem naroku pokazala potreba pravnega razprave, mora sodnik, ki ima prvi narok, tožencu takoj na naroku po sklepu naročiti, da poda na tožbo odgovor ter določiti za odgovor po okolišnih posameznega slučaja primerni rok, kateri ne sme presegati štirih tednov. Proti temu sklepu ni dopuščen posebne noben pravni lek.

Odgovor podaja se v pripravljalnem spisu.

Če sodišče med tem že ni odredilo posebne razprave za oglašene prigovore nedopustnega pravnega postopanja, nepristojnosti, spornega teka ali pravomočno razsojene pravde, navedi toženec v svojem spisu posebne še okolišnosti, s katerimi te prigovore vtemeljuje in označi dokaze, ki jih opravičujejo.

V spisu sme toženec staviti tudi po enega ali po več predlogov navedenih v § 229 ali predlagati, da se uvede pripravljalno postopanje pred odbranim sodnikom.

Opomba: Sklep, da se na tožbo mora dati odgovor, objavi se strankam ustmeno, pismeno le tedaj, če je zoper sklep dopuščen rekurz glej § 426.

Uvedba pravnne razprave.

§ 244.

Po pravočasno vložnem odgovoru na tožbo, mora senatni predsednik, kteremu je pravdna stvar dodeljena, če se je predlagala uvedba pripravljalnega postopanja ali če predsednik misli, da bi uvedba takega postopanja bila potrebna ali koristna, iskati rešitve senata, inace pa odrediti narok za ustno pravdno razpravo. Slednje mora se storiti tudi, kedar je senat sklenil, da se uvedba pripravljalnega postopanja odkloni.

Opomba: Glej § 398.

Pripravljalno postopanje.

§ 245.

Ustno pravdno razpravo pripravljalno postopanje pred odbranim sodnikom sme se odrediti:

1. V pravnah, tičočih se pravilnosti računa, razločitve imovine ali enakih razmer, v kterih je razpravljati o znatnem številu spornih zahtev ali nasprotnih zahtev in opazk;

2. če so dejanske napovedbe v pripravljalnih spisih tako obširne ali takovrstne, da se

pokazuje potreba iste poprej vrediti in pretresovati v svrhu, da se pospeši ali uprosti ustna pravdna razprava.

3. če se stranke opirajo na dokaze, da s temi obistinjijo sporne pa vidno važne dejanske okolnosti, katerih med ustno pravdno razpravo ni možno sprejemati ali če bi se sprejemanjem teh dokazov ustna pravdna razprava predvidno znamenito obtežavila ali nerazmerno zadrževala izlasti, kedar se stranke sklicujejo na priče, ki ne stanujejo niti v sedežu pravdnega sodišča niti v bližini ali če je za poizvedbo resnice koristno, da se naznanjene priče zaslišujejo izven razprave na licu mesta.

Opomba: Stranke smejo med seboj pripravljajno postopanje dogovoriti glej § 258. Toženec sme v svojem odgovoru na tožbo predlagati pripravljajno postopanje § 243, tožitelj po § 246, uradno § 244; rekurz glej § 247; pred okrajnimi sodišči dovoljeno je pripravljajno postopanje strankam le v pravnah imenovanih v § 245 št. 1, ako so zastopane po odvetnikih glej § 440 odst. 2, dokazovanje pred odbranim sodnikom glej § 328.

§ 246.

Na tožiteljev predlog sme sodišče celo po odrejenem naroku za ustno sporno razpravo določiti, da se uvede pripravljajno postopanje, ako se je predlog stavil v enem tednu po vročitvi odgovora na tožbo.

Če se je pokazala potreba v § 245 šte. 3 navedenih dokazovanj še le med ustno sporno razpravo, tedaj sme senat zaslišavši stranke pravdo ali eno ali več samostalnih spornih točk vsak čas odkazati v pripravljajno postopanje

pred odbranim sodnikom, ako se mu zdi, da bi ta odredba mogla ustanovitev stvarnega položaja olajšati ali rešitev pravde pospešiti in ako se s tem predvidno izdatki troškov ne povišajo.

§ 247.

O uvedbi pripravljalnega postopanja odločuje senat izvzemši v § 246 odst. 2 navedeni slučaj, brez poprejšnje ustne razprave. Vsele pa sme senat pred odločbo pozvedovati vse, kar je za pojasnilo potrebno. Sklepov, s katerimi se odreja pripravljalno postopanje ali odklanja predlog na uvedbo, ni smeti izpodbijati z rekurzom (utokom).

V sklepu, s katerim se odreja pripravljalno postopanje mora se imenovati ob enem odbrani sodnik, pred katerim se naj vrši to postopanje.

Ako je ta bil zadržan naročilo zvršiti, mora imenovati sodiščni predstojnik drugega sodiščnega člana, da dovrši pripravljalno postopanje.

§ 248.

Narok za pripravljalno postopanje in v slučaju da se preloži, vsak daljni narok določa odbrani sodnik ter ga naznanja strankam ali njihovim zastopnikom.

Tudi v postopanju pred odbranim sodnikom morajo stranke zastopati odvetniki.

Opomba: V povabilu mora se stranki, ako že nima odvetnika, naročiti, da namesti odvetnika ter ji naznani, kateri zakoniti nasledki nastopijo, če stranka odvetnika ne namesti, glej § 131 odst. 2 in 133 odst. 2.

§ 249.

Vse v §§ 180 do 185 navedene oblasti in dolžnosti predsednika ima v pripravljalnem postopanju odbrani sodnik. On sme določevati dokazovanje, ki je v pripravljalnem postopanju dopustno in taisto ali sam izvršiti ali po zaprošenem sodniku.

Zlasti mu grejo pri sprejemanju dokazov tudi oblasti, ki jih v postopanju pred zbornimi sodišči v sprejemanju dokazov pred razsojevalnim sodiščem izvršuje predsednik. Istotako mora odbrani sodnik opravljati predsednikove dolžnosti gledè spisov vposlanih od zaprošenega sodnika o obavljenem dokazovanju.

V pripravljalnem postopanju se ne morejo stranke pod prisego zasliševati.

Opomba: O postopanju v dokazovanji glej § 288, 289, 290 in 291 t. z., dokaz po zasliševanju strank glej § 371 do 383 t. z.

§ 250.

Če se je odkazal kateri v § 245 št. 1 navedenih sporov v pripravljalno postopanje, razpravlja se v tem postopanju o pojedinih zahtevah in nasprotnih terjatvah strank, o borbenih in zagovornih pripomočkih, opazkah in pojasnilih posebe in ustno po redu, kakor ga določa odbrani sodnik. Na podlagi te razprave mora se v zapisniku ustanoviti:

1. ktere terjatve in nasprotnne terjatve se zahtevajo in kaki borbeni in zagovorni pripomočki se povdarjajo;

2. ktere teh terjatev ali nasprotnih terjatev, borbenih in zagovornih pripomočkov so sporni in kateri nesporni;

3. glede spornih mora se opisati popolno stvarno razmerje, kakor se pokazuje po navedbah strank ter navesti od strank naznanjena dokazila, navedene dokazne prigovore in izjave o dokazilih in dokaznih prigovorih.

Odbrani sodnik mora ob enem skrbeti, da stranke predložijo listine, na ktere so se sklicevale stranke gledé oporekanih trditev in ktere se bodo, kakor izid razprave pokazuje, potrebovale v dokazovanje; ako se po določbah tega zakona zahteva, mora on priskrbeti te listine. Isto velja glede rečij v pojasnilo in oglednih predmetov, ki služijo za dokazovanje in ogled in se morajo spraviti na sodišče.

V pripravljalnem postopanju vrši se sprejemanje dokazov le takrat, kedar se glede teh dokazov primerijo v § 245 števil. 3 navedene okolnosti ali če je sprejemanje dokazov potrebno v svrhu obvarovanja dokaza.

§ 251.

Ako se je pravda zaradi lastnosti dejanskih razložeb odkazala v pripravljalno postopanje (§ 245 števil. 2) mora odbrani sodnik zaslišavši stranke ali po ustni razpravi provedeni med njimi pozvedeti popolno pravno razmerje gledè vseh po obsegu pripravljalnih spisov spornih zahtev gledè borbenih in zagovornih pripomočkov in to ustanoviti v zapisniku, navedši dokazila, pov-

darjane dokazne prigovore ter izjave stranek o dokazilih in dokaznih prigovorih.

Razven tega mora odbrani sodnik pripravljati dokazovalno postopanje pred razsojevalnim sodiščem v smislu določeb § 250 zadnji odstavek.

§ 252.

Pripravljalno postopanje ne sme segati črez zahteve in nasprotnne zahteve, za ktere se stranke potegujejo v pripravljalnih spisih; vendar pa smejo stranke pred obranim sodnikom navajati tudi take dejanske trditve ter ponujati dokaze, katerih še v pripravljalnih spisih niso navedle, da s temi vtemeljujejo ali izpodbijajo rečene zahteve.

Pozvedbe, protokolarične ustanovitve in dokazna sprejemanja v pripravljalnem postopanju morajo se raztegovati tudi na okolnosti, ki so se navedle v utemeljitev prigovorov, da ni dopustna pravedna pot, da sodišče ni pristojno, da je spor v teku in da je pravda že pravomočno razsojena, ako sodišče zaradi teh prigovorov ni odredilo posebne razprave.

Če se nahajajo strankine trditve, izjave in ponudbe dokazov, ki bi se sicer morale ustanoviti v zapisniku, že v spisu vložnem na sodišču ki je v rokah odbranega sodnika, nadomešča se zapisovanje s pozivom na spis.

Če je nasprotnik na ročišču v pripravljalnem postopanju ktero zahtevo priznal, ni potrebno v zapisniku ustanavljati razpravne vse-

bine, ki se je morebiti že vršila in se tiče pri-poznane zahteve.

Opomba: Glej opombo pri § 240 in § 243 odst. 2 glej tudi § 260 odst. 1.

§ 253.

Ako se je odredilo pripravljalno postopanje za provedbo dokazov (§ 245 šte. 3), mora od-brani sodnik najpoprej stranke zaslišati in stvarno razmerje v toliko poizvedeti, v kolikor isto mora poznati, da more naročeno mu dokazovanje vo-diti in popolnoma tako ovršiti, kakor to zahteva olajšavni in pospeševalni namen resnične usta-novitve stvarnega položaja v ustni razpravi za posamezni slučaj. Uspeh tega zaslišanja mora se v zapisniku ustanoviti (§ 252 odst. 3.) Dokazo-vanje pred odbranim sodnikom je omejeno na dokaze, zaradi katerih se je sporna reč odkazala v pripravljalno postopanje.

§ 254.

Če ktera stranka ni prišla na narok, ki ni določen samo za sprejemanje dokazov pred odbranim sodnikom, ustanavlja se v zapisnik povedba stranke, ki je prišla, po predpisih veljavnih v posameznem slučaju za pripravljalno postopanje in odreja se novo ročišče. Na to ročišče mora se povabiti stranka, ki na prejšnji narok ni prišla in sicer na nasprotnikov predlog, da se jej pri-obči prepis zapisnika in jej naznanijo nasledki, ki so združeni s zopetnim izostanjem.

Če stranka tudi na novo ročišče ni prišla, verjame se dejanskim trditvam došle stranke

popisanim v vročenem zapisniškem izpisku in izostala stranka se ne more več izjavljati o ponujanih ali predloženih dokazilih.

Opomba: Ako ste izostale obe stranki, izreka odbrani sodnik, da postopanje miruj. § 170.

§ 255.

Zoper odredbe in sklepe odbranega sodnika v teku pripravljalnega postopanja, sme se iskati pomoči pri senatnem predsedniku, kateremu je pravdna stvar dodeljena, ako je po določbah tega zakona dopuščeno izpodbijati iste s posebnim pravdnim lekom. Dotični predlog sme se stavljati ustno. Pred rešitvo dati je odbranemu sodniku priliko, da se izjavi; tudi se smejo poprej vpeljati druge pozvedbe.

Isto tako mora predsednik na naznanilo od ene ali druge stranke ali uradno ukreniti, da se odpravi kako zadrževanje rešitve pripravljalnega postopanja. Zoper predsednikovo odločbo ni dopuščen noben pravni pripomoček.

Od odbranega sodnika zavrjnjeni predlogi na sprejem dokazov ali priskrbljenje listin, stvari v pojasnilo, predmetov za ogled smejo se ponavljati v razpravi na pravdnem sodišču.

§ 256.

Po dovršenem pripravljalnem postopanju, ki se naj kolikor možno pospešuje, izročijo se naj senatnemu predsedniku, pred katerim se ima vršiti pravdna razprava, vsi spisi in izlasti tudi vsi zapisniki, sestavljeni v teku pripravljalnega

postopanja, ter dokazilne listine, pojasnilne reči in ogledni predmeti, ki so bili odbranemu sodniku predloženi ali izročeni.

Ako ni predsednik ali na njegov predlog senat odredil v nejavni seji, da se pripravljajno postopanje dopolni, določi predsednik uradno ročišče za ustno pravnomočno razpravo.

Zoper odlok, da se pripravljajno postopanje dopolni, ni dopuščen noben praven pripomoček.

Opomba: Glej § 286.

Ustna sporna razprava.

§ 257.

Narok za ustno sporno razpravo mora se določiti na tak način, da imajo stranke od vročitve povabila računajoč najmanj osemdnevni rok za pripravljajne za sporno razpravo.

Ob določanju naroka mora predsednik ob enem ukreniti potrebne odredbe o predlogih, ki so bili v smislu § 229 stavljeni v katerem pripravljajnem spisu, ako isti še morebiti niso bili rešeni ob določitvi prvega noroka ali v uvedenem pripravljajnem postopanju.

Zoper take odredbe ni dopuščen noben praven pripomoček; stranka pa sme ponavljati predloge, katerim ni vstregel predsednik na ustni sporni razpravi. Isto tako ni strankam zabranjeno, da prijavijo na ustni sporni razpravi svoje prigovore, ktere morebiti imajo zoper predsednikove odredbe glede označenih predlogov.

Odredbe in odloke, ki se izdajajo o predlogih omenjenih v poprejšnjem odstavku, morajo

se vsele brez odloga naznaniti tudi nasprotniku stranke, ki jih je stavljala.

§ 258.

Ako se je odredila sporna razprava, ne da bi se poprej vršilo pripravljajno postopanje, dovoljeno je strankam; da si priobčujejo v času med določitvo in začetkom sporne razprave po posebnem pripravljajnem spisu predloge, borbene in zagovorne pripomočke, navedbe in dokaze, katerih še ni v tožbi ali v tožbinem odgovoru in ktere želijo uveljaviti v sporni razpravi. Pod istim pogojem smejo stranke med tem časom stavljati predloge v smislu § 229 v spisu ali v sodnem zapisniku. O tem mora predsednik brez odloga ukreniti odredbe, ki se mu zdijo potrebne (§ 257)

Ako so se na ta način prijavili dokazi za sporno razpravo, za ktere bi se z ozirom na sprejemanje izpolnili pogoji § 245 šte. 3, sme sodišče nemudoma preklicati določeno ročišče in izreči, da se pravdna stvar odkaže odbranemu sodniku v pripravljajno postopanje (§ 247).

Opomba: Glej določbo § 399.

§ 259.

Sporna razprava vrši se po občnih določbah, ki veljajo za ustno razpravo; ona obsega tudi dokazovanje in razpravljanje o tem, kar je dokazovanje podalo.

V teku ustne sporne razprave sme toženec, ne da bi potreboval tožiteljevega privoljenja, predlagati ustanavljanje po § 236.

Opomba: Občne določbe za ustno razpravo glej §§ 171 do 175, govore strank §§ 176 do 179, pravdno vodstvo § 180 do 196; dokazovanje glej § 275 do 291; glej opombo pri § 236.

§ 260.

Stranka, ki je oglasila kak prigovor označen v § 239 odst. 2, nima pravice opirati se zategadelj začetku razprave v glavni stvari; senat sme že pred začetkom ustne sporne razprave odrediti posebno razpravo o takih prigovorih; v tem slučaju odredi se ob enem uradno ročišče za razpravo na prigovor.

Glede teh odredob veljajo predpisi § 192.

Zgornje določbe uporabiti je tudi takrat, kedar stranka še le v teku ustne sporne razprave prigovarja, da sodišče ni pristojno, da je spor že v teku ali da je tožbena zahteva že pravomočno razsojena (§ 240). Iz tega vzroka se stranka ne sme braniti daljne vdeležbe na razpravi v glavni stvari.

§ 261.

O napovedanih prigovorih, da pravda ni dopustna, da sodišče ni pristojno, da je spor v teku ali pravomočno razsojen, ter o predlogih mora se razsoditi po predšedši ustni razpravi. Razsodi se z odlokom; ako se je pa o teh prigovorih in predlogih razpravljalo v zvezi z glavno stvarjo, ne izdeluje se odlok, s kojim so se tile zavrnil, posebe ampak izdava se skupno z razsodbo v glavni stvari.

Če se je zavrnil prigovor ali predlog sicer na ustni sporni razpravi pa na podlagi posebne

razprave, sme senat po razglašenju sklepa na predlog ali uradno odrediti, da se takoj začne razprava v glavni stvari. V tem slučaju ne izdaja se razglašena odločba o dopustnosti pravnega pota, pristojnosti, spornem teku ali pravomočnosti posebe, ampak pride tudi v razsodbo v glavni stvari. Zoper odločbo, s katero se je določil začetek razprave v glavni stvari, ni nobenega pravnega pripomočka.

Če se je sprejel izrek glede dopustnosti pravnega pota, pristojnosti, tekočega spora ali pravomočnosti v razsodbo v glavni stvari, sme se taisti le izpodbijati s pravnim lekom, ki gre zoper razsodbo v glavni stvari

Če se je kateri zgor omenjenih prigovorov ali predlogov zavrnil s posebno odločbo, ne da bi se bilo takoj prešlo v razpravo v glavni stvari, sme po pravomočnosti sklepa vsaka stranka predlagati, da se odredi narok za ustno sporno razpravo v glavni stvari.

Zgornje določbe morajo se tudi uporabljati, če je senat sam uradno sprožil prašanje o dopustnosti pravnega pota, o tekočem sporu ali o pravomočnosti sodbe glede tožbinega zahtevka ali če o njem ustno razpravlja.

Opomba: Glej opombo pri § 240.

§ 262.

Ako se je pred sporno razpravo vršilo pripravljajno postopanje v smislu § 250 ali 251 prednaša na sporni razpravi člen senata po-

datke pripravljalnega postopanja na podlagi sodnih zapisnikov.

Zapisniki o razpravah, zasliševanjih in dokazovanjih, vršivših se v pripravljalnem postopanju, smejo se na sporni razpravi na predlog ali uradno prečitati v celoti ali deloma.

Prečitanje se godi po členu senata ali po zapisnikarju.

Opomba: Glej § 287.

§ 263.

Stranka, ki je bila v pripravljalnem postopanju pred odbranim sodnikom pričujoča, pa je opustila vzlic sodnikovemu pozivu ali se branila izjaviti o dogodkih, ponujenih ali predloženih dokazih, ne more tega več popraviti na ustni sporni razpravi.

Ako se je pred sporno razpravo vršilo pripravljalno postopanje v smislu §§ 250 in 251, smejo se na ustni razpravi nove zahteve, trditve, dokazi in dokazni prigovori, ki se ozirajo na že razpravljane dele pravde v pripravljalnem postopanju, v slučaju, da se nasprotnik upira, le takrat uveljaviti, kedar je stranka verjetno izkazala, da ob času pripravljalnega postopanja ni vedla za obstanek teh zahtev, na novo navedenih trditev, dokazov in dokaznih prigovorov.

Opomba: Glej § 254 t. zak.

§ 264.

V pripravljalnem postopanju že zaslišane priče ali izprašani zvedenci morajo se na ustni sporni razpravi vnovič zaslišati, če senat sodi,

da je ponovitev dokazovanja potrebna, da se odpravijo dozdevno vtemeljeni prigovori zoper popolnost in pravilnost dokazovanja v pripravljalnem postopanju, ali da se resnično ustanovi stvarni položaj, ki je važen za pravdno rešitev.

Opomba: Glej § 344 in 289. Zoper sklep na zopetno zaslišanje prič ali zvedencev ni pravnega leka § 291 odst. 2. Glej tudi določbe § 286; v prizivnem postopanju §§ 481 in 488.

Ustanavljanje v zapisniku.

§ 265.

Predsednik sme odrediti, da predloge in izjave, ki se morajo vsled §§ 208 in 209 vpisati v zapisnik, spiše stranka sama, ki je ta predlog stavila ali izjavo oddala in je izroči predsedniku.

Tudi če predsednik ni odredil, da se predloži zapisek, sme se strankam na predlog dovoliti, da ustanovijo imenovane predloge in izjave s izročenjem kratkih zapiskov. Zapisek mora se spisati takoj na ustni razpravi. Predsedniku izročeni zapiski pridevajo se razpravnemu zapisniku kot priloge.

Naročene ali dovoljene pismene ustanovitve morajo se prečitati; o njihovi pravilnosti sodi senat.

Sklep, s katerim se je taka pismena ustanovitev naročila ali pripustila ter o pravilnosti pismene ustanovitve ne da se izpodbijati z nobenim pravnim lekom.

Opomba: V postopanju pred okrajnimi sodišči glej § 440 zadnji odst. O zapisku prigovorov zoper resničnost in pravilnost zapisnika glej § 212 zadnji odst. Primeri odločbe § 343 in 367 in § 498. Nadalje §§ 444 in 445.

Drugo poglavje.

Občne določbe o dokazu in sprejemanju dokazov.

Dokaz.

§ 266.

Dogodki, ktere stranka trdi, ne potrebujejo nobenega dokaza takrat, kedar jih je nasprotnik izrečno priznal v kakem pripravljalnem spisu, na koji ustni razpravi v teku pravde ali v zapisniku pred odbranim ali zaprošenim sodnikom. Za veljavnost sodne dejanske priznave ne potrebuje se nasprotnikovega vsprejetja.

V kolikor se priznava jemlje veljava po pristavkih in utesnilih, ktere je stranka njej dodala in kak upliv ima preklic na veljavnost priznave, presoja sodišče po svojem resnem predarku uvaživši skrbno vse okolnosti. Enako mora sodišče presoditi, kedar je odpadla potrebnost dokaza vsled izvensodne priznave.

Opomba: Vide § 5, 19, 26, 34.

§ 267.

Če je smatrati dejanske trditve ktere stranke priznanimi, ker jih nasprotnik ni izrečno priznal, presoja sodišče, uvaživši skrbno celo vsebino nasprotnikovih navedeb.

Enakomerno mora tudi sodišče presoditi zlasti, jeli smatrati strankino izjavo, da ne vé ali da se ne spominja, za tako, ki izključuje sklepanje na priznavo ali za tako, ki vsebljuje priznavo.

§ 268.

Če je razsodba odvisna od dokaza in prištevanja kaznivega dejanja, vezan je sodnik na vsebino o tem izrečene pravomočne obsodbe kazenskega sodišča.

Opomba: Po § 191 sme senat odrediti zaustavljanje postopanja, dokler se ne reši kazensko postopanje. Na strankin predlog sme se v smislu § 530 šte. 1, 2, 3, 4 postopanje obnoviti. Postopanje o obnovilni tožbi glej § 539 in 544 t. z.

§ 269.

Za dogodke ki so sodišču obče znani, ni potrebno nobenih dokazov.

Opomba: Glej § 402 odst. 2 in § 4.

§ 270.

Dokaza ne potrebujejo dogodki, za katerih obstanek je v zakonu izrečena domneva. Nasprotno sme se dokazati, če zakon dokazovanja ne izključuje. Nasprotno sme se dokazovati tudi s zasliševanjem strank po § 371 in sled.

Opomba: Glej § 99, 150, 158 obč. drž. zak. in člen VI. šte. 1 uvodnega zak. in člen XXX. uv. zak.

§ 271.

V ozemlju druge države veljavno pravo, običajne pravice, privilegiji in statuti potrebujejo dokaza le, če sodišču niso znani.

V pozvedovanje zastran teh pravnih določil ni omejeno sodišče na ponujene dokaze strank, ter sme vse pozvedbe, ki se mu v to svrho zdijo potrebne, uradno napeljati in zlasti, kedar je treba zahtevati posredovanja justičnega ministerstva.

§ 272.

Ako ni v tem zakonu določeno ničesar drugega, mora sodišče presoditi po svojem svobodnem prepričanju skrbno uvaživši uspehe cele razprave in dokazovanja, če je dejansko navedbo smatrati za resnično ali ne. Zlasti mu je enakomerno razsoditi, koliko upliva na presojo slučaja, ako se je ktera stranka branila odgovarjati na prašanja, ktera so se ji stavljala po predsedniku ali vsled predsednikovega ali senatovega dovoljenja.

Okolnosti in oziri, ki so bili merodajni za prepričanje sodišča, morajo se navesti v sodbini obrazložbi.

Opomba: Glej § 215; dokazovanje po javnih listinah § 292 do 296.

§ 273.

Če je gotovo, da stranki gre povračilo škode ali interesa, ali da ima inace kako terjatev, sporni znesek povračilne škode ali interesa ali terjatve pa se sploh ne more dokazati ali le z nerazmerno težkočo, sme ugotoviti sodišče ta znesek na predlog ali uradno po svojem svobodnem prepričanju ne oziraje se na dokaz, ki ga je stranka ponudila. Pred določitvo zneska sme se tudi zaslišati ena stranka pod prisego o okolnostih, ki so merodajne za določitev zneska.

Opomba: Glej § 408; o zasliševanju stranek § 371 do 383.

Izkaz verjetnosti (potrjevanje).

§ 274.

Kdor je dolžen kako dejansko trditev verjetno izkazati, (potrjevanje) sme v to uporabiti vse

dokazne pripomočke izvzemši zaslišanje strank pod prisego. Dokazovanje, ki se ne more takoj zvršiti, ni sposobno v svrhu verovnega izkaza.

Dokazovanje v svrhu verovnega izkaza ni navezano na posebne predpise, veljavne za dokazno postopanje.

Opomba: Verovno izkazati je § 54 stroškovne postavke, § 115 neznano bivališče osebe, kterej se naj vroči, § 128 okolnosti, s katerimi se podpira predlog na podaljšanje roka, ako to sodišče zahteva; § 129 okolnosti, s katerimi se podpira predlog na skrajšanje sodniških ali postavnih rokov; § 135 okolnosti, s katerimi se vtemeljuje predlog na preložitev ročišča; § 149 sredstva, s katerimi stranka vtemeljuje predlog na postavitev v prejšnji stan; § 156 naslednike umrle stranke; § 164 daje vzrok zaustavljenja minol; § 219 pravno zanimanje, ako tretja oseba želi pravdne akte pregledati in spiske od njih imeti, ne da bi obe stranki v to bile privolile; § 263 ako stranka za nove zahteve, trditve, dokazila ali dokazne prigovore poprej ni vedela in jih v pripravljalnem postopanju uporabiti želi; § 289 da stranki vsled nepričakovanega dogodka ni bilo mogoče vdeležiti se zasliševanja prič ali zvedencev in da je dokazovanje vsled tega nepopolno ostalo; § 308 če stranka predlaga, da naj tretja oseba predloži listino in verovno izkaže, da jo ta oseba v rokah ima; § 323 če se priča brani izpovedati in vzroke temu ustno ali pismeno verovno izkaže; § 355 in 356 vzroke gledè odklonitve zvedencev; § 386 okolnosti, s katerimi stranka podpira predlog na zavarovanje dokaza; § 538 na zahtevanje sodišča, da se je ničnostna tožba v zakonitem roku vložila.

§ 275.

Od strank ponujani dokazi, ki se pa sodišču ne zdè bistveni, morajo se izrečno zavrniti.

Sodišče sme provedbo dokazov odreči na predlog ali uradno, kedar je zadobilo prepričanje, da

so se dokazi ponudili zgolj v namenu, da bi se pravda zavlekla.

Opomba: Dokazni predlogi, katerim sodišče ni vstreglo, morajo se zabeležiti v razpravnem zapisniku, razven če so jih stranke pred zvršetkom razprave preklicale in če se tičejo glavne stvari in so važni za rešitev pravde. Glej § 208. Zoper odločbo ni pritožbe posebe § 291 ampak le v smislu § 515. V dejanski razložbi sodbe morajo se navesti dokazi, ki jih je sodišče po § 275 odst. 2 odreklo, glej § 417.

§ 276.

Dokaze, ki jih sodišče smatra za važne, mora razsojevalno sodišče provesti tekom razprave, ako

1. ne odloči sodišče po določbah tega zakona, da se dokazovanje ovrši izven razpravnega ročišča ali

2. če se je dokazovanje zvršilo že v pripravljalnem postopanju in po določbah tega zakona zopetna provedba ni dovoljena ali se sodišču ne zdi potrebna.

Če je potrebno, da se provede dokaz izven razpravnega ročišča po odbranem ali zaprošenem sodniku, mora pravdno sodišče ukreniti, kar je potrebno.

Opomba: Glej določbe § 300, 328, 352, 368, 375 in 264.

§ 277.

Provedba dokazov določa se po sklepu (dokazni sklep). V teh sklepih morajo se natančno oznamovati sporni dogodki, o katerih se naj provede dokaz, ter dokazila.

Na razumevanje, ki je dokaznemu sklepu v podlago, ni vezano sodišče v daljnem teku pravde.

Take sklepe je le takrat izdajati pismeno, kedar se dokazovanje naj vrši pred odbranim ali zaprošenim sodnikom.

V tem slučaju mora se popisati v odpravku tudi stvarni položaj v toliko, v kolikor je sodniku stvarni položaj poznati potrebno, da more dokazovanje voditi in popolnoma dovršiti.

Zoper dokazne sklepe ni dopuščen posebe noben praven pripomoček.

Opomba: V zapisniku o ustni razpravi se sme sklicevati na stvarni položaj, kakor je opisan v dokaznem sklepu glej § 210; ako se dokazni sklep ne izda pismeno, mora se na razpravi strankam ustno naznati in zapisati v razpravnem zapisniku glej § 208 točka 3, ker zoper tak sklep ni posebe rekurza.

§ 278.

Vsa dokazovanja, katerih ni možno zvršiti že na razpravi in izlasti dokazovanja, ki se morajo vršiti izven razpravnega ročišča pred odbranim ali zaprošenim sodnikom, morajo se odrediti še le tedaj, kedar se je stvarni položaj popolnoma pojasnil ter po enem in istem sklepu, razven ako okolnosti nanesejo potrebo, ali ako se sodišču zdi koristno, da se postopa drugače.

Da se razpravlja o vspehu takih dokaznih provedeb, mora razsojevalno sodišče po dovršitvi razpravo uradno obnoviti, ako niso dani pogoji § 193 odst. 3. Nove dejanske navedbe in dokazne ponudbe na tej razpravi smejo se na predlog ali

uradno proglasiti po sklepu za nedopustne, ako po izidu med tem dovršenega dokazovanja ni nobenega povoda za nove naredbe in se poprej niso storile v očitnem namenu, da bi se pravda zavlekla.

Opomba: Glej § 276, § 193; zoper zavrnitev novih navedeb in dokazov ni nobene pritožbe posebe § 291, ampak le v smislu § 515; v dejanski razložbi sodbe mora se opomniti, da je sodišče nove navedbe in dokaze v smislu § 278 odst. 2, zavrnilo glej § 417. Vide § 179 in 275 odst. 2.

§ 279.

Ako dokazni provedbi nasprotuje kaka zapreka od ktere se ne ve, kako dolgo bo trajala, ako je dvomljivo, da bi se dokazovanje moglo dovršiti, ali če bi se moralo dokazovanje vršiti zunaj ozemlja, za katero velja ta zakon, določi sodišče v dokaznem sklepu na predlog rok s pristavkom, da se bo po brezvspešnem preteku roka na zahtevanje ene stranke nadaljevala razprava, ne da bi se oziralo na zaostalo dokazovanje.

Na nadaljevani ustni razpravi sme se potem ta dokaz uporabljati le, ako se s tem ne zadržuje postopanje.

Opomba: Glej § 309 in 335, §§ 291 in 417.

§ 280.

Na predlog sme pravdno sodišče dovoliti, da en ali več zapriseženih stenografov dokazovanje zabeleži. Stenograf, ki v obče za to nalogo ni zaprisežen, mora storiti prisego, da

ustno povedano vestno zabeleži in zabeleženo resnično prepíše. Zaprisežbe ni treba, če se je za stenografa namestil kateri sodni uradnik.

Stenografa namešča predsednik po nasvetu predlagatelja.

Prepis stenografične zabeležbe v navadno pisavo mora se v osemindesetih urah po zabeležbi izročiti predsedniku ali sodniku, kteremu je provedba dokazov naročena, ter se priložiti spisom.

Ako nista predlagale obe stranki sporazumno stenografične zabeležbe, trpi predlagajoča stranka vse s tem predlogom provzročene troške ne da bi smela zahtevati povrnitev teh troškov, da si je zmagala.

Opomba: Zoper dovoljeno stenografično zabeležbo ni nobene pritožbe § 291 odst. 2, glej opombo pri § 40.

§ 281.

Če se je moralo v svrhu dokazne provedbe pred razsojevalnim sodiščem ročišče preložiti, mora se določiti ročišče, na kterem se naj vrši dokazovanje, ob enem v nadaljevanje ustne razprave.

Ako pa se mora dokazovanje vršiti po odbranemu ali zaprošemu sodniku in se čas, kedaj da se dovrši, ne da z gotovostjo določiti, mora predsednik potem ko pridejo dokazni spisi in zapisniki, uradno odrediti ročišče v nadaljevanje ustne razprave in to strankam naznaniti.

Opomba: Glej § 134 točka 3 in § 193 odst. 3.

Provedba dokazov po odbranemu ali zaprošenemu sodniku.

§ 282.

Provedba dokazov izven razpravnega ročišča v kraju pravnega sodišča ali v bližini naroči se udu pravnega sodišča in sicer navadno udu senata, ki je poklican v pravdni stvari soditi.

§ 283.

Zaprosilna pisma, ki se izdajajo zaradi provedbe dokazov izven ozemlja, za katero ta zakon velja, smejo se izročiti na predlog dokazovalcu, da jih pošlje na zaproseno oblastvo.

Nadalje sme sodišče na predlog dokazovalcu dovoliti, da se zaprosilo ne izdaja ampak dokazovalec pooblaščuje, doprinesti o dovršenem dokazovanju javno listino, ki zadošča zakonom državnega ozemlja, v katerem se je dokazovanje moralo provesti. Dokazovalec mora nasprotniku kraj in čas dokazne provedbe po mogočnosti tako zgodaj naznaniti, da slednji more na primerni način varovati svoje pravice pri sprejemanju dokazov.

Če se je naznanilo opustilo, mora sodišče skrbno uvaživši vse okolnosti odločiti, ako in v koliki meri sme dokazovalec na ustni razpravi uporabiti provedene dokaze.

Da se predložijo spisi o dovršenem dokazovanju, določi se v to v obeh slučajih v dokaznem sklepu rok in če je ta brezvspešno pretekel, nastopijo pravni nasledki označeni v § 279.

Opomba: Zoper sklepe izdane v smislu tega § ni nobenega pravnega leka § 291 odst. 2. Ako je sodišče uporabo v inozemstvu provedenih dokazov zavrnilo ni dopuščen noben praven lek posebe § 291 odst. 1, ampak le v smislu § 515, zavrjnjeni dokaz ali deloma zavrjnena uporaba dokazov provedenih v inozemstvu mora se opomniti v dejanski ob razložbi sodbe § 417 odst. 3.

§ 284.

Sodniku, ki opravlja dokazovanje vsled naročila ali zaprosbe, pristajajo oblasti, ktere izvršuje predsednik v dokazovanju, ki se vrši pred razsojevalnim sodiščem.

Druge sodniške odredbe, ki se tičejo dokazovanja sme tak sodnik le v toliko izdajati, v kolikor niso izrečno odkazane pravnemu sodišču.

Opomba: Oblasti predsednika določene so v § 180 do 185; § 280 odst. 2 in 3; § 288 in 289.

§ 285.

Če se je med dokazovanjem pred odbranim ali zaprošenim sodnikom vnel spor, od čigar izida odvisi nadaljevanje dokazovanja in če ga nima rešiti sodnik, ki vodi dokazovanje, mora ga na njegovo poročilo rešiti pravdno sodišče. Pravdno sodišče mora uradno odrediti ročišče za razpravo o tem vmesnem sporu.

Če se mora v teku dokazovanja, ki se vrši pred odbranim ali zaprošenim sodnikom v svrhu izvedbe ali dovršitve dokazovanja zaprositi drugo sodišče, izdaja zaprosilo neposredno sodnik, kteremu je provedba dokazov naročena.

On ima tudi pravico drugo sodišče za provedbo dokazov naprositi, ako so se pojavili stvarni

razlogi za to, da se dokazovanje vrši pred tem sodiščem.

§ 286.

Zapisnike in druge spise dokazovanja, ki jih je predložil odbrani ali zaprošeni sodnik, mora predsednik pregledati in če zapazi nedostatke ukreniti, da se po potrebi popravijo ali popolnijo. Do prihodnjega naroka, ki se določi za ustno razpravo, morajo potem biti spisi dokazovanja strankam na pregled, kar se strankam ob enem naznani.

Če je med tem časom ktera stranka predlagala, da se posamezni nedostatki dokazovanja odpravijo ali da se dokazovanje popolni, odločuje o tem predsednik. Ako je na ta način nastala potreba ukreniti kake odredbe, mora jih ukreniti tudi predsednik brez odloga. Predlog sme se staviti tudi ustno.

Pokaže li se potreba dokazovanje popolniti ali ponoviti še le na ustni razpravi, vkrene sodišče stvarnemu položaju primerne odredbe. Sodišče sme tudi odreči, da se dokazovanje še na ustni razpravi popolni ali ponovi.

Opomba: Glej §§ 360, 281 odst. 1 in 2, 289 odst. 2 in 344; zoper sklep, s katerim se je popolnitev dokazovanja odklonila ni rekurza posebe § 291 odst. 1, pač pa v smislu § 515; zoper odlok, s katerim se je popolnitev ali ponovitev dokazovanja dovolila ni sploh nobenega pripomočka § 291 odst. 2.

§ 287.

Izid dokazovanja, ki se ni vršilo pred razsojevalnim sodiščem, razloži predsednik na ustni

razpravi ob primernem času na podlagi zapisnikov in drugih spisov dotikajočih se tega dokazovanja.

Ako se to razložnje po mnenju ktere stranke v važnih točkah ne vjema s vsebino spisov, morajo se na njen predlog prečitati v celem obsegu dokazni zapisniki in drugi spisi dotikajoči se dokazovanja.

Strankam je dano na voljo, ako se že pred razloženjem predsednikovim v svojih govorih hočejo sklicavati na vsebino dokaznih spisov.

Opomba: Glej določbe §§ 262 in 401.

Postopanje v dokazovanju.

§ 288.

Za vabila, ki so potrebna v svrhu provedbe dokazov in za vse druge priprave, ki se potrebujejo za sprejemanje dokazov, mora skrbeti uradno senatni predsednik sicer pa sodnik, kteremu pripada dolžnost sprejemati dokaze. Poslednji mora tudi uradno odrediti ročišče zaradi sprejemanja dokazov. Stranke smejo priče, ktere so že naznanile ali osebe, ktere namerjavajo na razpravi sodišču naznaniti za priče ali zvedence, na razpravo pred razsojevalnim sodiščem s seboj privedi tudi brez poprejšnjega sodnega vabila.

§ 289.

Stranke smejo biti navzočne pri sprejemanju dokazov, ter stavljati na priče in zvedence po predsedniku ali po sodniku, ki vodi dokazovanje ali z dovoljenjem enega ali drugega tudi same

taka prašanja, s katerimi bi se po njihovi misli izpovedba pojasnila ali popolnila ter razjasnilo sporno razmerje ali okolnosti, ki so bistvene za dokaznost izpovedeb.

Prašanja, ki se sodniku ne zdijo primerna, mora zavrniti.

S spremanjem dokazov se mora pričeti, v koliko je to po stvarnem položaju mogoče, če tudi ni prišla nobena obveščenih strank. Vendar sme razsojevalno sodišče ali dokler še dokazovanje ni dovršeno tudi odbrani ali zaprošeni sodnik dovoliti popolnitev dokazovanja, ako stranka verjetno izkaže, da je vsled njenega izostanja, ki ga je povzročil nepričakovani dogodek, dokazovanje bistveno nepopolno in ako se more ob enem dokazovanje popolniti, ne da bi se pravda izdatno zadrževala.

Opomba: Zoper zavrnitev strankinih prašanj na priče ali zvedence ni nobenega pravnega pripomočka posebe glej § 291 odst. 1, sicer pa odločuje senat, ako je predsednik kako prašanje na pričo ali zvedenca kot neprimerno zavrnil glej § 342 in 367 in zoper odločbo senata ni nobenega pravnega leka posebe § 186; ako je odbrani ali zaprošeni sodnik prašanje na pričo ali zvedenca pripustil, katero pa smatra razsojevalno sodišče za nedopustno, odloči sodišče, da se ni ozirati na odgovor na tako prašanje glej § 342 odst. 2 ozir. 367. Zoper dovoljenje, da se na predlog izostale stranke dokazovanje popolni, ni nobenega pravnega leka § 281 odst. 2, zoper zavrnitev predloga pa ni rekurza posebe.

§ 290.

Iz razloga, da je dokazovanje provedeno po inozemski oblasti po inozemskih zakonih po-

mankljivo, ne more se temu takrat ničesar prigovarjati, kedar vstreza provedba dokazovanja zakonom veljavnim za pravdno sodišče.

Opomba: Glej § 36 sodn. prav., glej § 286 t. z. in § 283.

§ 291.

Poseben praven lek ni dopuščen zoper sklepe, s katerimi se odbijajo ponujeni dokazi ali nove stvarne navedbe ali ponudbe dokazov v smislu § 278 odst. 2 ali s katerimi se odreja dokazovanje ali izroča odbranemu sodniku ali izdajajo zaprosilna pisma v svrhu provedbe dokazov, nadalje zoper sklepe, s katerimi se zavračajo prašanja strank v sprejemanju dokazov končno zoper sklepe, s katerimi se dovoljuje ali izključuje uporaba dokaza po § 279 odst. 2 ali odreka popolnitev dokazovanja, ki se je predlagala v smislu § 286 odst. 2.

Z nobenim pravnim lekom sploh se ne morejo izpodbijati sklepi, s katerimi se dovoljuje stenografična zabeležba dokazovanja, prepušča dokazovalcu v smislu § 283 odst. 1, vročba zaprosilnega pisma ali s katerimi se določa rok za sprejem dokazov ali predložitve spisov o dokazovanju, ki se je vršilo izven ozemlja, za katero je veljaven ta zakon, nadalje zoper sklepe, s katerimi se odreja popolnitev ali ponovitev dokazovanja.

Opomba: Glej opombe pod §§ 275, 278, 279, 280, 283, 286, 289.

Tretje poglavje.

Dokaz po listinah.

Dokazna moč listin.

§ 292.

V ozemlju veljavnosti tega zakona po javnom oblastvu v mejah njegove uradne oblasti ali po osebi s pravico javne poverjenosti v njej odkazanem poslovnem področju ter v predpisani obliki izdane listine (javne listine) stvarjajo popoln dokaz o tem, kar v teh listinah oblastvo ali javna oseba spričuje. Isto velja o listinah, ki so se izdale sicer izven ozemlja veljavnosti tega zakona pa vendar v mejah uradne oblasti po takih javnih organih, ki spadajo pod oblastvo s sedežem v ozemlju, za katero velja ta zakon.

Dopuščen je dokaz, da ni resničen posvedočen postopek ali posvedočen dogodek ali da ni istinito posvedočen.

§ 293.

Enako dokazno moč imajo tudi listine, katerim je po posebnih zakonitih predpisih priznana lastnost javnih listin.

Izven ozemlja veljavnosti tega zakona izdane listine, ki veljajo za javne v kraju, kjer so izdane, imajo dokazno moč javnih listin pod pogoji vzajemnosti tudi v ozemlju, za katero velja ta zakon, ako so propisno poverjene.

Opomba: Po členu VII. uvodnega zakona k civilno-pravdnemu redu ostanejo v veljavi določbe državljanskega prava, ki pridevajo določenim listinam last-

nost javnih listin ali ki istim spoznavajo enako veljavo kakor tuzemskim javnim listinam. Glej tudi člen XXX. uv. zak. Dotične posebne določbe državljanskega prava glej v Mauzovi izdaji civilno-pravdnega reda od dr. Huga Schauera.

§ 294.

Zasebne listine stvarjajo popoln dokaz zato, da v istih vsebljene izjave izhajajo od izdateljev, ako so od izdateljev podpisane ali če imajo njihovo sodno ali notarsko poverjeno ročno znamenje.

Opomba: Glej člen VII. uvodn. zak.; zakon od 25. julija 1871 šte. 76 drž. zak., kateri določa da se morajo sledeče pogodbe ustanoviti po notarskih pismih da so veljavne in sicer *a)* ženitna pisma, *b)* kupne, menjalne, rentne in zajemne pogodbe in zadolžnice, ktere sklepata zakonca med seboj *c)* potrjila o sprejeti doti, če jih mož daje svoji ženi ali tretjim osebam *d)* darilne pogodbe brez izročitve darovanega predmeta *e)* vse listine o pravnih opravilih med živimi, ktera sklepajo osebno slepci ali glušci, ki brati, ali nemaki, ki pisati ne znajo; § 1001 obč. drž. zak. določuje posebne predpise za dolžna pisma o posojilih in sicer, da se v dolžnem pismu imenuje resnični posojevalec ali upnik in resnični izposojevalec ali dolžnik, predmet ali znesek posojila, vrsta denarja, pogoji, ki se tičejo glavnega dolga in obrest; po dozdnem sodnem redu zahtevalo se je za veljavnost dolžnega pisma tudi še podpisov dveh prič, ta formalni pogoj pa odpade, ker novi civilno-pravdni red v § 294 tega več ne zahteva; Glej tudi določbe §§ 884 885 in 886 obč. drž. zak. nadalje § 1426 obč. drž. zak.; člene 174 in 208 trgov. zak. glede družbene pogodbe komanditske družbe na akcije in glede akcijske družbe, v kterih se zahteva notarsko pismo; glej tudi § 1226 občn. drž. zak. in § 49 konk. reda in § 56 zemlj. knjiž. zak.; za listine, ki jih izdajajo javne finančne blagajne, obstoje posebni predpisi gledè podpisov po dveh ali več uradnikih.

§ 295.

Pod katerimi pogoji, za katero dobo in v kaki meri imajo dokazno moč trgovske knjige, dnevniki in končne note sensalov, presojati je po obstoječih zakonih.

Trgovske knjige, ki se vodijo izven ozemlja veljavnosti tega zakona po predpisih veljavnih v kraju knjigovodstva, nimajo dokazne moči v večji meri in za daljšo dobo, kakor se priznava v onem kraju trgovskim knjigam, ki se vodijo v ozemlju veljavnosti tega zakona.

Na koliko dokazuje knjiga, ki se vodi o gospodarskem ali obrtniškem prometu ali o kakem drugem poslovnem podjetju, glede njene vsebine ter glede del in opravil, ki so vpisom za podlago, presodi sodišče v smislu § 272.

Opomba: Glej člen VII. točka 4 in 5 in člen XXX. uv. zak., nadalje člene 34, 35, 37 do 40 trgov. zak. in § 7, 19, 20 in 22 uvod. zak. k trgov. zak.; glede knjig sensalov zakon od 4. aprila 1875 števil. 68 drž. zak. oziroma člene 77, 78 in 79 trg. zak. glej tudi člen IX. uv. zak. k civ.-pravdn. redu.

§ 296.

Dali in v kateri meri se zmanjšuje ali popolnoma uničuje dokaznost listine, v kateri se nahajajo prečrtanja, ostrganja ali druga izbrisanja, uvrstitve ali druge izvanjske pomankljivosti, presodi sodišče v smislu § 272.

Nastop dokaza.

§ 297.

Ako nima po določbah tega zakona sodišče samo skrbeti, da se listine pribavijo in predlo-

žijo, mora stranka predložiti sodišču listine, na ktere se je v dokaz svojih trditev sklicevala.

Opomba: Glej §§ 77, 82, 183 odst. 2., 229, 250 zadnji odst. in 299.

Predložitev listine po dokazovalcu.

§ 298.

Listine morajo se predlagati tako, da more sodišče in nasprotna stranka uviditi celo vsebino listin.

Ako pridejo v poštev le posamezni deli, listine, ki se nanaša na več pravnih razmer, sme na predlog določiti sodišče pregledavši celo listinsko vsebino, da se pokažejo nasprotniku razven uvoda, konca, datuma in podpisa samo ona mesta, ktera se dotikajo pravnega razmerja, ki je predmet pravdi.

Dokazovalčev nasprotnik mora se pozvati, da se izjavi o predloženi listini.

Opomba: Zoper določbo ni nobenega pravnega leka glej § 319, ako se nasprotnik o pristnosti listine ni izjavil, obvelja listina za nesporno glej § 312.

§ 299.

Ako je stranka predložila listino zgolj v prepisu, sme se ji naročiti na predlog ali uradno, da predloži izvornik. Ako in koliko je vzlic temu, da se naročilo ni izpolnilo, verjeti predloženemu prepisu vsled njegovega poverjenja, njegove starosti, njegovega vira ali iz drugih razlogov, mora odločiti sodišče po lastnem prevdarku. V tem je skrbno ocenjevati razloge, ki se navajajo za

opustitev izvirnikove predložitve in tudi druge okoljnosti v posameznem slučaju.

Opomba: Spisu, v katerem se predlaga ustna razprava, prilagajo se listine v prepisih § 77; nasprotnik sme zahtevati, da stranka izvirne listine v 3 dneh na sodišče položi, da jih more pregledati § 82; naročilo v to izdaja predsednik § 183; tožnik sme že v tožbi predlagati, da toženec na prvo ročišče ali na ustno razpravo prinese stanovitne listine § 229. V mandatnem in meničnem postopanju morajo se vsele predložiti izvirne listine ako se zahteva plačilni nalog §§ 548, 557, 558; zoper naročila predložiti izvirne listine ni nobenega pravnega leka § 319.

§ 300.

Ako se izvirna listina na ustni razpravi zaradi znamenitih zaprek ni mogla predložiti ali ako se je zdelo pomisleka vredno zahtevati njeno predložitev zaradi važnosti listine ali zaradi skrbi, da se ne bi izgubila ali poškodovala, sme sodišče na predlog ali uradno odrediti, da se listina predloži odbranemu ali zaprošenemu sodniku.

V tem slučaju mora sodišče določiti, ktere okolnosti se naj dotrdijo v zapisniku, ki se sestavi o uradnem opravilu odbranega ali zaprošenega sodnika; sodišče sme tudi odrediti, da se z zapisnikom vred predloži prepis ali izpisek listine.

Narok, ki ga je zaradi predložitve listine odredil odbrani ali zaprošeni sodnik, mora se pravočasno naznaniti nasprotniku dokazovalca.

Ako se listina na tem ročišču ni predložila, ne more se dalje zadrževati nadaljevanje pravde ozirno na to dokazilo.

Opomba: Zoper odločbe sodišča v smislu tega § ni nobenega pravnega leka glej § 319 odst. 1.

§ 301.

Tudi med ustno razpravo sme se predlagati, da se ukrene predložitev v dokaz rabljive listine, ki leži na javnem oblastvu ali ki je v shrambi notarja in ktere stranka s svojo neposredno vlogo ne more dobiti v roko ali je predložiti.

Ako se je temu predlogu vstreglo, mora predsednik odrediti primerno, da se listina priskrbi.

Opomba: Zoper odločbo sodišča o tem predlogu ni nobenega pravnega leka § 319 odst. 1.

§ 302.

Po predložitvi listine sme se dokazovalec temu dokazilu odreči le s nasprotnikovim privoljenjem.

Predložitev listine po nasprotniku.

§ 303.

Če je stranka trdila, da se nahaja listina, ki je važna za njeno dokazovanje v nasprotnikovih rokah, sme na njen predlog sodišče nasprotniku po sklepu naročiti, da listino predloži.

Predlagajoča stranka mora prinesiti prepis listine, katero bi naj predložil nasprotnik ali če tega ne more, povedati kolikor možno natančno in popolno vsebino listine ter navesti dogodke, ki bi se naj izkazali s listino, ktere predložitev se zahteva. Istotako se morajo razložiti okolnosti, da se listina verjetno nahaja v nasprotnikovi posesti.

Predno se reši predlog, mora se ako je bil stavljen izven ustne razprave zaslišati ustno ali pismeno nasprotnik.

Opomba: Zoper sklep v smislu tega § ni nobenega pravnega leka posebe § 319 odst. 2, ampak samo po § 515.

§ 304.

Predložitev listine se ne sme odreči:

1. če se je nasprotnik sam sklicaval na listino v svrhu dokazovanja v pravdi;
2. če ima nasprotnik po državljanskem pravu dolžnost izročiti ali predložiti listino;
3. če je lista po svoji vsebini obema strankama skupna.

Skupna je lista izlasti osebam, katerim v korist je napravljena ali katerih medsobne pravne razmere ista spričuje. Za skupne veljajo tudi pismeni dogovori, ki se razpravljajo glede kakega pravnega opravila med vdeleženci ali med enim od njih in med skupnim opravičnim posredovalcem.

Opomba: Glej člen VII. šte. 4 uvod. zak. in člene 37 do 40 trg. zak.; primeri tudi člene XXX. in XLIII. uvod. zak. in § 593 odst. 2 t. z.

§ 305.

Predložba drugih listin sme se odreči:

1. Če se tiče vsebina rečij rodbinskega življenja;
2. če bi prelomil nasprotnik s predložitvijo listine častno dolžnost;

3. če bi bila listina za stranko ali za tretje osebe sramotilna ako bi se za njo izvedelo ali če bi se njim s tem naklonila nevarnost kazenskega preganjanja;

4. če bi stranka prelomila s predložitvijo listine od države priznano dolžnost molčljivosti, od katere ni bila veljavno odvezena ali izdala kako umetnostno ali obrtno tajnost;

5. če je drugih enako važnih razlogov, ki opravičujejo, da se predložitev odreče.

§ 306.

Če zadeva kateri razlogov navedenih v § 305 le posamezne dele listinske vsebine, predložiti je poverjeni izpisek listine.

Opomba: Glej § 300.

§ 307.

Če nasprotnik taji posest listine in sodišče sodi, da so važni dogodki, ki bi se po listini morali izkazati in ako ob enem najde dolžnost, da se listina predložiti mora, sme po sodnem sklepu odrediti, da se nasprotnik pod prisego izpraša v svrhu, da se izvé, če nasprotnik listino poseduje ali vendar vé, kje bi se mogla najti, ali če se listina ni morebiti od njega ali po njegovi provročitvi vstran spravila ali za rabo pokvarila z namenom, da bi se odtegnila dokazovalcu. Kakoršni upliv ima na razsojo slučaja, ako nasprotnik naročila listino predložiti ni izpolnil, dasi ravno je posest listine priznal ali če je zastran listine, čije posest je tajil, odklonil zasli-

šanje ali zaprisežno izpovedbo ali če se iz njegove izpovedi razvidi, da se je listina namenoma vstran spravila ali pokvarila in posebno, ako je v teh slučajih smatrati za dokazane dokazalčeve navedbe o listinski vsebini, prepuščeno je izprevidu sodnikov, ki ga zadobijo po skrbnem uvaževanju vseh okolnostij.

Predložitev listine po tretji osebi.

§ 308.

Če je listina, ki se potrebuje v dokazovanje, v rokah tretje osebe, ktera ima dolžnost izročiti in predložiti listino po predpisih državljanskega prava ali zategadelj, ker je ista po svojej vsebini za dokazovalca in za tretjo osebo skupna (§ 304) sme pravdno sodišče poslednji na predlog dokazovalca po sklepu naročiti, da položi listino v roku, ki se ob enem določi, na troške dokazovalca na pravdnem sodišču v svrhu porabe na ustni razpravi. O takem predlogu mora razsoditi pravdno sodišče zaslišavši nasprotnika in tretjega baje posestnika listine; če je poslednji posest listine tajil, sme se predlogu le takrat ugoditi, kedar je predlagajoča stranka verjetno izkazala, da je listina v rokah tretje osebe. V svrhu zaslišanja vdeleženih sme odrediti pravdno sodišče posebno ročišče. Kedar sklep pravno moč dobi in za predložitev določeni rok doteče, je sklep izvršljiv. Ako se je predlog zavrnil, morajo se dozdevnemu posestniku listine na zahtevanje povrniti potrebni troški, kateri so mu bili provzročeni s postopanjem.

§ 309.

Če se mora dozdevni posestnik listine prisiliti s tožbo na izročitev in predložitev listine, ker se ni dalo verjetno izkazati, da je listina v njegovih rokah ali ker se zahteva za odločbo o dolžnosti listino izročiti in predložiti, da se poprej poizvejo in ustanovijo sporne dejanske okolnosti, sme pravdno sodišče, če smatra dogodke za važne, ki bi se morali z listino dokazati, na predlog odrediti, da se počaka z nadaljevanjem ustne razprave, dokler dokazovalec ni predložil listine, v katero svrho se mu ob enem mora določiti rok (§ 279). Nasprotnik dokazovalca sme pa še pred obtekom tega roka predlagati nadaljevanje razprave, če se je tožba dokazovalca proti tretjemu rešila poprej ali če zavlačuje dokazovalec vložitev tožbe ali poganjanje pravde ali izvršitev.

Predložitev listine gre na troške dokazovalca.

Opomba: Zoper odločbe v smislu § 309 ni nobenega pravnega leka § 319 odst. 1.

Dokaz pristnosti.

§ 310.

O listinah, ki se pokazujejo po svoji obliki in vsebini kakor javne listine, domneva se, da so pristne.

Ako je pristnost sodišču dvomljiva, sme na predlog ali uradno napotiti oblastvo ali osebo, po kateri je neki listina izdana, da se izjavi o njeni pristnosti. Če se dvom o pristnosti listine na ta način ne da odpraviti, mora dokazati

njeno pristnost tisti, kateri hoče porabiti to listino za dokaz.

Opomba: Glej §§ 292, 293; zoper odločbo ni nobenega pravnega leka, glej § 319 odst. 1.

§ 311.

Če je brez daljnega dokaza smatrati za pristno listino, kateri se vidi, da je izdana po inozemskem oblastvu ali po inozemski osebi javno poverjeni, mora presoditi sodišče po okoliščinah slučaja.

Ako ni v posebnih določbah določeno kaj drugega, zadošča v dokaz pristnosti take listine poverjenje po ministerstvu zunajnih stvari ali avstro-ogerskem poslaniku ali konzulu.

§ 312.

Pristnost zasebne listine ni izpodbijana, če je dokazovalčev nasprotnik opustil izjaviti se o pristnosti listine, razven če izhaja namen pristnosti izpodbijati iz drugih nasprotnikovih izjav. Če je na listini imenski podpis, mora se izjaviti dokazovalčev nasprotnik pod enakimi pravnimi posledki glede pristnosti podpisa.

Oporekano pristnost zasebne listine ali oporekani imenski podpis na njej, mora dokazati tisti, kateri hoče porabiti listino za dokazilo

Opomba: Glej § 298 odst. 3 in § 178.

§ 313.

Sranki, ki je iz nagajivosti izpodbijala pristnost listine, prisoditi je kazen za nagajivost.

Opomba: Istotako zakonitemu zastopniku in pooblaščenцу § 39; kazni glej § 220, rekurz § 514.

Primerjanje pisave.

§ 314.

Pristnost ali nepristnost listine more se dokazovati tudi s primerjanjem pisave.

Za primerjalne pisave smejo se uporabljati samo taki spisi, katerih pristnost ni oporekana ali se vsaj izkazati more brez znatne zamude. Določbe tega zakona glede predložitve dokaznih listin uporabljati je tudi glede predložitve primerjalnih pisav.

Nedostaje li zadoščajočih primerjalnih spisov, sme se naročiti stranki, čije rokopis se ima dokazati pristnim, da napiše pred sodiščem ali pred odbranim ali zaprošenim sodnikom neko število jej označenih besed. Kar je stranka napisala, mora se priložiti razpravnemu zapisniku. Kakoršen je upliv na provedbo dokaza, če stranka takega sodnega naročila ni izpolnila ali če očevidno s pretvorjeno pisavo piše, prepuščeno je presoditi sodišču.

Opomba: Glej določbe §§ 298 do 309; zoper sklepe po tem § ni nobenega leka § 319 odst. 1, glej § 183 točka 1, 195, 217 in 272.

§ 315.

Primerjanje rokopisov sme opraviti sodišče samo ali če so se mu pojavili dvomi prašati zvedence za mnenje. O izhodu primerjane pisave sodi sodišče po svojem svobodnem prepričanju.

Opomba: Glej § 319 odst. 1, 272 in 351 do 367.

Sodna shramba listin.

§ 316.

Listine, katerih pristnost je sporna ali katerih vsebina se je izrekla za izpremenjeno, smejo se do pravomočne rešitve pravde zadržati na sodišču, ako ni na korist javnega reda potrebno, da se izročijo kateremu drugemu oblastvu.

Opomba: Glej § 319 odst. 2 in § 515, glej tudi § 219.

Obnovitev listin.

§ 317.

Če se listina več brati ne more ali če je skažena, sme teh imetnik ali vsak drugi udeleženec od izdatelja listine zahtevati, da se ista na troške predlagatelja sodno obnovi. Poklicati se morajo zraven vse osebe, zoper ktere bi listina po stvarnem stanju mogla služiti za dokaz.

Ako se je izdatelj obnovitvi upiral, sme se v to prisiliti le s tožbo.

Stvari v pojasnilo.

§ 318.

Kolikor se more dokazati po spomenikih, po mejnih znamenjih, po mejnikih, po merilnih napravah in urezih ali po enakih znamenjih ali po rovaših ali po projah, ktere strankam kakor je dokazano za občevanje med seboj rabijo, mora presoditi sodišče skrbno uvažuje vse okolnosti.

Določbe § 303 do 309 uporabljati je smiselno tudi za predložitvev pojasnilnih stvari.

§ 319.

Zoper sodne sklepe, odredbe in naročila izdana v smislu §§ 298, 299, 300, 301, 309, odst. 1 in 2, 310, 314 in 315 ni dopuščen noben praven pripomoček.

V smislu §§ 305, 307 in 316 storjeni sklepi ne smejo se izpodbijati posebe z nobenim pravnim pripomočkom.

Opomba: Sklepi navedeni v drugem odstavku smejo se izpodbijati s pravnimi pripomočki v smislu § 515.

Četrto poglavje.

Dokaz po pričah.

Nedopustnost in odrekovanje pričevanja.

§ 320.

Za priče se ne smejo zaslišati:

1. osebe, ki nimajo sposobnosti razodevati svojih zaznav, ali ki ob času, na ktere ga se naj nanašajo njihove izpovedbe, niso bile sposobne doznati dokaznih dogodkov;

2. duhovniki zastran tega, kar se jim je zaupalo na spovedi ali inače pod duhovno uradno molčečnostjo;

3. državni uradniki, ki bi sè svojo izpovedbo prelomili dolžno uradno tajnost, ako jih niso njihovi predpostavljeni odvezali dolžnosti varovati tajnost.

Opomba: Glej § 372.

§ 321.

Priča sme odreči izpovedbo:

1. na prašanja, katerih odgovarjanje bi bilo na sramoto ali naklonilo nevarnost kazenskega preganjanja priči, njenemu zakonskemu družetu ali osebi, s katero je priča v ravni vrsti ali v stranski vrsti do drugega kolena v sorodstvu, ali s katero je v posinovstvu, nadalje njenim rejnikom in rejencem, kakor tudi njenemu varhu ali varovancu;

2. na vprašanja, katerih odgovarjanje bi prizadelo svedoku ali kateri pod števil. 1 navedeni osebi škodo na imetju;

3. glede dogodkov, o katerih priča ne bi mogla izpovedati, ne da bi prelomila od države priznano dolžnost molčečnosti, v kolikor ni bila veljavno od iste odvezana;

4. glede tega, kar je svedoku zaupala njegova stranka v njegovi lastnosti kakor odvetniku;

5. na prašanja, na katera bi svedok ne mogel odgovoriti, ne da ne bi razodel kake umetnostne obrtne tajnosti.

Izpovedba sme se v slučajih pod št. 1 in 2 ozirno na tamkaj imenovane svojce tudi takrat odreči, kedar več ne obstoji zakonsko razmerje, po katerem se vtemelji domačinstvo.

Opomba: Glej § 339, odst. 1 in § 9 odvet. reda.

§ 322.

Zaradi skrbi kakega poškodovanja na imetju ne sme se odreči pričevanje, kedar gre za naravo ali vsebino pravnih opravil, h katerim je

bil svedok poklican za listinsko pričo, nadalje kedar gre za dogodke, ki se tičejo imovinskih razmer zavisnih od zakonskega ali rodbinskega razmerja, potem kedar gre za pravde, ženitve ali smrtne slučaje glede svojcev napominanih v § 321 št. 1, končno kedar gre za dejanja, ki jih je vršil svedok glede na sporno razmerje kakor pravni prednik ali zastopnik ene stranke.

Opomba: Glej §§ 321 točka 2, 38, 6 in 2.

§ 323.

Svedok, ki hoče odreči izpovedbo sploh ali na posamezna prašanja, povedati mora pred narokom določenim v njegovo zaslišanje ali na razpravi sami ustno ali pismeno svoje razloge, zakaj se brani in mora iste overoviti, če se jim je oporekalo.

V prvem slučaju mora se tak svedokov izgovor naznaniti strankam ako možno še pred narokom določenim v zasliševanje.

Opomba: Vide §§ 348, 74, 79, 274.

§ 324.

O zakonitosti upiranja odloči s sklepom razsojevalno sodišče, ako se je upiranje zgodilo pred njim, sicer pa odbrani ali zaproseni sodnik, pred katerim se je upiranje godilo.

Pred odločbo sme sodišče stranke zaslišati.

Ako se zaradi zakonitosti upiranja morebiti vrše kake razprave, ni potrebno, da bi pričo zastopal odvetnik. Ako je priča svoje upiranje naznanila pismeno ali v zapisniku, mora se ozi-

rati pri razsojevanju na njen izgovor tudi takrat, če tudi ni prišla na ročišče, ki se je odredilo v njeno zasliševanje.

Opomba: Ako je priča brez zadostnega razloga izostala, zadenejo jo nasledki § 326 in 333. Zoper odločbo sodišča ali sodnika o zakonitosti upiranja priče ni rekurza posebe § 349 odst. 1 ampak le po § 515.

§ 325.

Ako je priča odrekla pričevanje, ne da bi povedala razlogov za to ali če ostane na svojem upiranju še tudi potem, ko se isto ni spoznalo opravičenim, ali če se je priča branila storiti prisego, ki se od prič zahteva, sme se uradno prisiliti pričo na izpovedbo potom eksekucije, ki je dopustna v izsiljevanje kaknega dela, s globami ali s zaporom. Zapor se ne sme podaljšati čez čas, v katerem se dovrši pravda v inštanci in ne sme presegati v nobenem slučaju šest tednov.

Odločba, da je proti priči postopati z eksekucijo in odredba posameznih prisilnih sredstev pristaja razsojevalnemu sodišču, ako pa se naj zasliševanje vrši po zaprošenem sodniku, temu.

Pred sklepom mora se priča zaslišati.

Opomba: Zoper odločbo, da se priča na izpovedbo prisili, dopuščen je rekurz po § 514.

§ 326.

Razsojevalnemu sodišču pristaje sklepanje o tem, ako in na kak način uplivajo na napredovanje postopanja v glavni stvari neopravičeno upiranje izpovedbi ali pričini prisegi ali prisilne naredbe, ki so se uvedle zaradi tega zoper pričo.

Odbrani ali zaprošeni sodnik mora zatorej vsaki čas obvestiti pravdno sodišče o takih prigodkih. Razsojevalno sodišče sme odločiti brez poprejšnje razprave.

V vseh slučajih, v katerih upiranje ni bilo opravičeno, odgovorna je priča obema strankama za škodo, provzročeno z obrezuspešenjem ali z zakesnitvijo dokazovanja; izlasti je dolžna povrniti vse troške, ki so bili provzročeni z njenim upiranjem.

Če je upiranje bilo nagajivno, prisoditi je priči razven tega kazen za nagajivost. Sklepanje o dolžnosti troškovne povrnitve pristaja razsojevalnemu sodišču; kazni za nagajivost prisojevati pa sme tudi odbrani ali zaprošeni sodnik.

Opomba: Glede pravnih pripomočkov zoper odločbe napominane v tem § vide § 349; glej §§ 333 in 334, §§ 348, 522 in 514.

Ocenjevanje pričine izpovedbe.

§ 327.

Sodišče mora po svojem svobodnem prepričanju skrbno pretehtati vse okolnosti, ki upli-vajo na pričino nepristranost in verjetnost.

Opomba: Vsled § 272.

Sprejemanje dokazov po odbranem ali zaprošenem sodniku.

§ 328.

Dokaz po pričah sme se sprejemati po odbranem ali zaprošenem sodniku:

1. če se kaže, da bo zasliševanje priče na licu mesta pozvedbi resnice v prosepah;

2. če bi provedba dokazov pred razsojevalnim sodiščem zadela na zdatne težkoče;

3. če bi provzročilo zasliševanje priče pred razsojevalnim sodiščem z ozirom na odškodnino, ki se bo morala dati priči za zamudo časa, za potne troške in za bivanje na mestu zaslišanja, neprimerno velike izdatke;

4. če je priča zaprečena priti na razsojevalno sodišče. Priča, ki zaradi bolezni, slabotnosti ali iz drugih vzrokov ne more zapustiti svojega stanovanja v svrhu zaslišanja ali ktera po obstoječih naredbah ni dolžna priti v sodnico, da bi pričevala v državljansko-pravnih stvareh, zasliši se v svojem stanovanju.

Členi cesarske rodovine zaslišujejo se kakor priče po vrhovnem dvornem maršalstvu ali zunaj Dunaja po predsedniku okrožnega ali deželnega sodišča svojega bivališča na svojem stanovanju.

Vzlic okolnostim napominanim v odst. 1 št. 3 povabiti je priče na predlog v zasliševanje pred razsojevalno sodišče, ako je ktera stranka izjavila, da je pripravljena založiti s tem združene izdatke, v kolikor isti presegajo troške dokazovanja po zaprošenem sodniku, ne da bi zahtevala povrnitve.

Predsednik sme odrediti, da predlagajoča stranka v stanovitem roku založi od njega določeni znesek kot predujem v pokritje teh izdatkov (§ 332 odst. 2).

Opomba: Glej § 245 št. 3 in 246 odst. 2, člen VIII. uvodnega zak. k civ.-pravd. redu in člen III. uvodn. zak. k sod. prav. in §§ 332 in 349 t. z.

Vabilo.

§ 329.

Povabilo pričam mora izdati sodišče.

V vabilu mora biti razven imenovanja strank in kratkega zaznamovanja predmeta zaslisanju tudi poziv, da je priti zaradi pričevanja na ročišče za katero se ob enem določi kraj in čas.

V vabilnem listu morajo se naznaniti zakonite določbe glede pričnin in zakoniti nasledki izostanja.

Opomba: Zoper povabilo kot priča ni nobenega pravnega pripomočka § 349 odst. 2, pričnine glej § 346 do 348, nasledke izostanja § 333 in 334.

§ 330.

Oseba, ki je v aktivni vojaški službi, vabi se na tak način, da se izda zaprosilo na poveljništvo, ki je priči predpostavljeno ali na bližnje vojaško postajno poveljstvo.

Vabila na samostalne poveljnike orožništva, vojaške policijske straže ali redarstva vročiti je neposredno poveljniku. Zaradi vročitve vabila drugim členom teh oddelkov, obrniti se je na njihove predstojnike.

Opomba: Druge vročbe opravljajo se po določbah § 92.

§ 331.

Ako je oseba, katero je vabiti za pričo, v javnem uradu ali v javni službi in ako je predvidno potrebno namestovanje za čas, ko bode ta oseba zadržana, da se varuje varnost ali druge javne koristi, mora se izdano vabilo na-

znaniti ob enem njenemu neposrednemu predstojniku.

To določbo uporabljati je tudi takrat, kadar se mora vabiti nameščeneec ali služabnik pri kakem prevoznem zavodu z mehničnimi motorji, kak rudar, plavžar ali valjar ali oseba, ki je v zasebni gozdarski službi.

§ 332.

Ako se vidi, da bo se priče moralo odškodovati, sme določiti predsednik ali odbrani ali zaprošeni sodnik, da založi dokazovalec predujemno v določenem roku v pokritje troškov, kateri nastanejo z zaslišanjem priče, znesek, ki ga oni morajo določiti.

Če se zaloga pravočasno ni dala, sme se opustiti izdavanje vabila in razprava na nasprotnikov predlog nadaljevati brez ozira na to, da še dokazovanje ni dovršeno (§ 279).

Opomba: Glej §§ 328, 346, 349, 291 in 417.

Nasledki izostanja.

§ 333.

Zoper redno povabljeni pričo, ki ni prišla na ročišče določeno v njeno zaslišanje in se ni zadostno opravičila, mora izreči razsojevalno sodišče ali odbrani ali zaprošeni sodnik s sklepom, da je dolžna povrniti vse troške, ktere je povzročilo njeno izostanje; razven tega prisoditi je priči kazen za nered in jo povabiti vnovič. Za slučaj zopetnega izostanja mora se podvojiti redovna kazen v mejah zakonite mere in odrediti, da se priča privede prisilno.

Ako se je izostanje poznej zadostno opravičilo, razveljaviti je kazni prisojene priči za nered; razven tega smejo se priči popolnoma ali deloma odpustiti troški, ki so se njej naložili v povrnitev.

Ako se ktera v § 330 napominana oseba povabilu ni odzvala, mora se obrniti sodnik, ki vodi dokazovanje na njene predstojnike zaradi odredbe kaznovanja in privedbe.

Razven tega je nepokorna priča strankam odgovorna za vso škodo, ki se jim je prigodila z brezuspešenjem ali z zakesnitvijo dokazovanja.

Opomba: Redno vabilo § 329, kazen za nered § 220, rekurz § 348 in § 522, zoper povabilo in odredbo prisilne privedbe ni nobenega pravnega pripomočka glej § 349 odst. 2.

§ 334.

Za ustanovitev troškov, ktere mora povrniti v slučajih §§ 326 in 333 priča, vložiti je prošnjo s predložitvijo troškovnika v osmih dneh po pravomočnosti sklepa, s katerim se je izrekla pričina dolžnost troškovne povrnitve sicer je izključena.

Odbrani ali zaprošeni sodnik dolžen je troškovni znesek le takrat ustanavljati, kedar je po določbah tega zakona bil poklican izreči dolžnost o troškovni povrnitvi.

Opomba: V slučaju § 333 spoznava tudi odbrani ali zaprošeni sodnik o pričini dolžnosti troškovne povrnitve, torej tudi glede zneska; po odločbi § 326 pa pristaja odločba o dolžnosti povrnitve in o visokosti troškov razsojevalnemu sodišču. Zoper vsak sklep dopuščen je v smislu § 514 rekurz.

§ 335.

Ako se je brezuspešno poskusilo pričo zaslišati in se je bati, da nebi zopetni poskus pravde vnovič zadrževal, določaj razsojevalno sodišče na predlog rok za sprejem tega dokaza in nadaljaj, kedar je ta brezuspešno pretekkel, na predlog ene ali druge stranke razpravo brez ovira na ponujeni dokaz po tej priči.

Rok določa razsojevalno sodišče tudi takrat, kedar bi se zasliševanje moralo vršiti po odbranim ali po zaprošenem sodniku. Pred rešitvijo predloga mora se zaslišati predlagateljev nasprotnik.

Zastran poznejšega pričinega zaslišanja velja predpis § 279 odst. 2.

Opomba: Glej § 279 odst. 1; na ustni razpravi sme se zakasneni dokaz vporabljeni le takrat, kedar se s tem ne zavlačuje postopanje § 279 odst. 2; zoper sklepe, ki tak zakasnen dokaz pripuščajo ali zavračajo ni pravnega pripomočka posebe § 291 odst. 1, glej odst. 3 in § 531.

Zasliševanje.

§ 336.

Zaprisegati se ne smejo priče, ki so bile obsojene zaradi krivega pričevanja ali zaradi krive prisege, ali ktere ob času svojega zaslišanja še niso dopolnile štirinajstega leta svoje starosti, končno osebe, ktere nimajo zadostnega pojma o bistvenosti in važnosti prisege, ker jim nedostaje zrelostnega razuma ali ker so slaboumne. Istotako sme opustiti sodišče zaprisežbo priče, kedar ste se obe stranki odpovedale zaprisežbi.

Neopravičeno odrekovanje prisege ima iste nasledke, kakor neopravičeno odrekovanje izpovedbe.

Opomba: Glej § 325, 326 in 349 odst. 1.

§ 337.

Pred zaslišanjem mora se priča zapriseči.

Pred zaprisežbo sme se pa vršiti popraševanje priče v pojasnilo pričinih osebnih razmer, dopustnosti zaslišanja in zaprisežbe in okolnosti, če je priča v stanju izpovedati, kar bi služilo v pozvedbo stvarnega položaja.

Na podlagi tega popraševanja sme sodišče zaslišavši stranke skleniti, da zaslišanje priče odpade ali si pridržati sklepanje o zapriseganju po zaslišanju priče. Odbrani ali zaprošeni sodnik mora zvršiti zaslišanje priče v vsakem slučaju, sme pa odločbo o zaprisežbi priče odložiti do konca zaslišanja ali isto pridržati razsojevalnemu sodišču.

Ako se priča ni odrekla odgovarjanju na prašanja, zaradi katerih je v smislu § 321 št. 1 in 2 smela izpovedbo odreči, sme si istotako pridržati razsojevalno sodišče, ali odbrani ali zaprošeni sodnik, ki vodi zasliševanje, odločbo o zaprisežbi po dovršenem zaslišanju priče.

Opomba: Glej § 336, 320, 349 odst. 1, 2 338.

§ 338.

V vseh slučajih, v katerih je o zaprisežbi odločevati še le po zaslišanju prič, mora se pričo pred zaslišanjem opomniti na njeno dolžnost iz-

povedati resnico, na svetost in važnost pridržane prisege ter na kazenske nasledke krivega pričanja.

Po storjeni izpovedbi sme izreči razsojevalno sodišče ali odbrani ali zaprošeni sodnik, ki zasliševanje vodi, da odpade zaprisežba z ozirom na malovažnost izpovedbe, ali na malo verjetnost, ki njej dohaja.

Ako se je zasliševanje vršilo po odbranem ali zaprošenem sodniku, sme odrediti razsojevalno sodišče poznejše zapriseženje, kedar pride pričina neprisežena izpovedba.

Opomba: Zoper sklepe o zaprisežbi prič ni nobenega pravnega leka glej § 349 odst. 2; glej § 199 litt-a kaz. zak.

§ 339.

Pred zaslišanjem mora se pričam naznati, na ktera prašanja sme priča izpovedbo odreči (§ 321). Priče se morajo zasliševati posamezno, vsaka v nenavzočnosti prič, ki se zaslišujejo poznej. Red, po katerem se zasliševanje vrši, določa v zaslišanju pred razsojevalnim sodiščem predsednik in če pa odbrani ali zaprošeni sodnik.

Dokler ni dovršeno zaslihanje vseh pozvanih prič, ne sme se nobena odstraniti brez sodnikovega dovoljenja.

Priče, katerih izpovedbe se medsobno razlikujejo, smejo se druga z drugo soočiti.

Opomba: O pravnih pripomočkih zoper odločbe v smislu tega § glej § 349 odst. 1.

§ 340.

Zasliševanje začenja s tem, da se priča praša za ime, starost, vero, posel in stanovališče. Ako je potrebno, morajo se jej staviti tudi prašanja o takih okolnostih, ki se tičejo njene verjetnosti v predležehi stvari, izlasti o njenih do-tikah s strankami.

Pri zasliševanju mora predsednik ali odbrani in zaproseni sodnik, ki zasliševanje vodi, priči staviti sposobna prašanja glede onih dogodkov, kateri bi se po njeni izpovedbi morali dokazati, ter zasledovati po istih razloge, na ktere se na-slanja pričino znanje.

Če se zasliševanje vrši pred razsojevalnim sodiščem, smejo razven predsednika tudi drugi senatni člani priči stavljati prašanja.

Opomba: Ako stranka ali zastopnik oporeka kte-remu prašanju, predsednika ali senatnega člana kakor nedopustnemu odloča senat § 186 zoper to odločbo ni posebnega rekurza ampak le po § 515; glej tudi § 342 in 349 odst. 1.

§ 341.

Glede udeležbe strank na zasliševanju prič veljajo določbe § 289.

Nasproti osebam, ki po obstoječih nared-bah niso dolžne priti v sodnico pričat v držav-ljansko-pravnih stvareh, izvršujejo stranke svojo pravico prašanja na ta način, da vpošljejo prašanja pravočasno sodniku, kteremu je zasliševanje naročeno.

Opomba: Glej § 349 odst. 1, 291 odst. 1 in § 186.

§ 342.

Ako se je dopustnosti kakega prašanja oporekalo ali ako je predsednik spoznal, da je prašanje zavrniti kot neprimerno, odločuje na predlog senat. Taka odločba pristaja tudi odbranemu ali zaprošenemu sodniku, ki pa velja v tem slučaju le za začasno in se sme izpremeniti od razsojevalnega sodišča.

Ako je razsojevalno sodišče našlo, da ni bilo dopustno kako prašanje pred odbranim ali zaprošenim sodnikom, sme izreči, da se na odgovor na to prašanje ni ozirati v daljnem teku postopanja.

Opomba: Glej § 186, 289, 291 in 349 odst. 1.

§ 343.

Pričina izpovedba mora se po svoji bistveni vsebini in če potrebno doslovno vpisati v zapisnik, ki se piše na ročišču. Če se je priča zaslišala na razpravnem ročišču, zapisati je izpovedbo v razpravni zapisnik.

Kar se je zapisalo, mora se predložiti pričam pri zaslišanju navzočnim strankam v uvid, ali se na zahtevanje prečitati.

V zapisniku je opomniti, če je bila priča zaprisežena pred njenim zaslišanjem ali potem, če se je njena zaprisežba opustila ali bila pridržana odločbi razsojevalnega sodišča, če so bile stranke in ktera od njih na zaslišanju navzočne, končno če so prijavile stranke ali priče proti zapisniku prigovore in kakoršne.

Opomba: Glej § 336, 337, 338, 265, 212, 209.

§ 344.

Razsojevalno sodišče sme odrediti na predlog ali uradno opetovano zaslišanje prič izlasti če je spoznalo, da ni bilo dopustno upiranje izpovedbi ali odgovarjanju na posamezna prašanja, katero je odbrani ali zaprošeni sodnik smatral opravičenim, ako se priče niso v redu in popolnoma zaslišale, ako je izpovedba glede na bistvene točke nejasna, nedoločna ali dvoumna ali če so priče same uvidele potrebo, da svoje izpovedbe popolnijo ali popravijo.

V opetovanem ali poznejšem zaslišanju sme se odrediti, da priča namesti zopetne zaprisežbe zatrjuje resničnost svoje izpovedbe s pozivom na poprej storjeno prisego.

Opomba: Glej §§ 264 in 286.

§ 345.

Stranka sme se predlagani priči odpovedati. Nasprotnik pa sme zahtevati, da se priča vzlic tej odpovedi zasliši, ako je na zaslišanje že prišla, ali da se njeno zasliševanje nadaljuje, kedar se je že začelo.

Opomba: Glej § 183, 336 odst. 2.

Pričine pristojbine.

§ 346.

Vsaka priča sme zahtevati povrnitev potrebnih stroškov, ki so jej bili provzročeni za

pot na kraj zaslišanja, za bivanje tam in zavrnitev odtod.

Odškodnino za dengubo sme priča le takrat zahtevati, kedar trpi s to zamudo prikajšanje na svojem vsakdanjem zaslužku.

Svojo terjatev na odškodovanje mora priča oglasiti v štirindvajsetih urah po svojem zaslišanju sicer je zgubila to pravico.

Na pričino prošnjo sme odrediti predsednik, odbrani ali zaprošeni sodnik, da se priči da za pot na sodišče zadostno predplačilo.

Opomba: Glej § 332; za uboge stranke § 64 št. 5; zoper odredbo, s katero se je stranki določil rok, v katerem naj založi za priče predujem ni nobenega pravnega pripomočka, glej § 349 odst. 2; tudi proti zaukazu na položitev pričnin ni rekurza.

§ 347.

Odškodnina pričam plačuje se na podlagi pristojbinskih tarif. Odmera odškodnine in potrebne odredbe glede izplačanja iste pristajajo uradniku na pravdnem sodišču, kateremu je to opravilo naročeno. Strankam je dano na voljo, da si pregledajo odmero odškodnine; kakor stranke, tako smejo priče v treh dneh po odmeri zahtevati odločbo sodišča. Tak predlog sme se ustno naznaniti. Sodišče sodi o njem brez prejšnje ustne razprave, vendar pa sme pred odločbo zaslišati pričo, stranke ali njih eno. Odločba se ne more izpodbijati z nobenim pravnim lekom.

Opomba: Glej § 365, kjer je zoper odmero dopuščen rekurz.

Oblika napovedbe.

§ 348.

Naznanila, prošnje in rekurze smejo priče vlagati izven razprave v spisih ali dajati jih ustno v sodni zapisnik.

Pravni leki.

§ 349.

Zoper odločbo, da je opravičeno odrekati izpovedbo, prisego ali odgovor na posamezna prašanja, zoper sklep, da je v smislu § 337 opustiti zaslišanje priče ter zoper sklepe in odredbe izrečene in izdane v smislu §§ 339 do 342 ni nobenega pravnega leka posebe.

Z nobenim pravnim lekom se ne sme izpodbijati odločbe razsojevalnega sodišča glede nadaljevanja postopanja, kedar se je branila priča izpovedbe ali prisege, ter glede nadaljevanja razprave v slučajih §§ 332 in 335, nadalje sklepov, s katerimi se odreja vabilo ali privedba priče ali določuje rok za položbo predujma za pričino odškodnino (§ 332), sklepov, s katerimi se nalaga predplačilo za pričo (§ 346) ter sklepov, ki so se izrekli glede zapriseženja priče.

Opomba: Glej §§ 323, 324, 326, 329, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338.

Priče-zvedenci.

§ 350.

Predpisi glede dokaza po pričah veljajo tudi, kedar se v dokaz minolih dogodkov ali razmer, za katerih zaznavo je bila potrebna po-

sebna zvednost, morajo zaslišati take zvedene osebe.

Peto poglavje.

Dokaz po zvedencih.

Imenovanje zvedencev.

§ 351.

Ako je potrebno, da se zvrši dokaz po zvedencih, imenuje razsojevalno sodišče takoj po zaslišanju strank glede oseb po enega ali več zvedencev. V tem se mora pred vsem ozirati na zvedence, ki so za zahtevano vrsto presoje javno nastavljeni, ako posebne okoliščine niso nanesle drugačne potrebe.

Sodišče sme namesto prvič imenovanega zvedenca ali zvedencev izbrati druge.

Opomba: Glej § 183 št. 4, 315, 368 odst. 1, 384, 366, 481, 488 t. zak. in § 60 sodn. pravilnika.

§ 352.

Ako ni mogoče spraviti predmeta zvedencem na ogled pred razsojevalno sodišče ali če bi sprejemanje dokaza po zvedencih na sodišču delalo iz drugih vzrokov znatne težkoče, sme se vršiti po odbranem ali zaprošenem sodniku.

Določitev števila zvedencev in izvolitev zvedencev sme se prepustiti v tem slučaju sodniku, kateremu je bilo dokazno sprejemanje izročeno; nadalje sme se vršiti tudi izvolitev, ne da bi se poprej zaslišale stranke, kedar se to zdi umestno, da se izogne odlašanju ali nepri-

mernim troškom. Imena postavljenih zvedencev mora odbrani in zaprošeni sodnik strankam naznaniti ob enem z obvestilom pred ročiščem, ki se določi za sprejemanje dokaza.

Opomba: Imena zvedencev morajo se strankam naznaniti pred narokom, da lahko ob pravem času sodišču predlagajo svoje razloge za odklonitev zvedenca in da se poznejše postopanje s takimi predlogi ne ovira, glej §§ 355 in 356. V katerem času se sme odklonitev vršiti, določa § 335 odst. 2. Zoper odločbo glede števila zvedencev in zoper sklep, s katerim se prepušča imenovanje zvedencev odbranemu ali zaprošenemu sodniku, ni nobenega pravnega leka glej § 366 odst. 2.

§ 353.

Imenovanje za zvedenca mora sprejeti, kdor je javno nameščen da podaja presoje zahtevane vrste ali kdor kakor svoj pridobitni posel javno izvršuje vêdo, umetnost ali obrt, čigar znanje je pogoj zahtevane presôje ali kdor je javno nameščen ali opravičen, da iste izvršuje.

Iz istih vzrokov, ki opravičujejo pričo odrekati izpovedbo, sme se zahtevati oprostitev imenovanja zvedencem.

Javni uradniki morajo se oprostiti razven tega tudi takrat, kedar so jim njihovi predstojniki iz službenih ozirov prepovedali sprejemati mesto zvedenca ali če so vsled posebnih odredob rešeni dolžnosti, da se jih uporablja za zvedence.

Opomba: Vzroki, ki opravičujejo pričo odrekati izpovedbo, so navedeni v §§ 321 in 322; zoper sklep, s katerim se je na prošnjo zvedenec oprostil, ni nobenega pravnega leka glej § 366 odst. 2; prošnja za oprostitev vložiti je pismeno ali ustno glej §§ 323 odst. 1 in 367, 348,

74 in 79; prošnjo rešuje razsojevalno sodišče, ako se je vložila pri njem, sicer pa odbrani ali zaprošeni sodnik §§ 324 in 367.

Nasledki izostanja in upiranja.

§ 354.

Ako se je zvedenec, ki je bil imenovan, da odda svoje mnenje, brez dovoljnega vzroka uprl svoje mnenje izreči ali ako vzlic rednemu povabilu ni prišel na ročišče, določeno v sprejemanje dokaza, ne da bi se zadostno opravičil, naložiti mu je po sklepu povrnitev troškov, ktere je zakrivil s svojim upiranjem ali s svojim izostanjem; razven tega prisoditi je zvedencu kazen za nered ali če se je oddanju mnenja uprl iz nagajivosti, kazen za nagajivost. Ozirno na ta sklepanja uporabljati je zmiselno določbe §§ 326, 333 in 334.

Namesto nepokornega zvedenca imenovati je drugega zvedenca. Nepokorni zvedenec odgoren je razven za povrnitev troškov še za vso daljno škodo prozročeno strankam s tem, da se je vsled njegove krivde dokazovanje obrezuspešilo ali zadržalo.

Opomba: Ako se je zvedenec oddaji mnenja uprl, odločuje glede opravičnosti in o povrnitvi troškov le razsojevalno sodišče glej § 285 in 326 odst. 1; zoper odločbo dopuščen je rekurz § 514, 348 in 367; o povrnitvi troškov, ter o kazni za nered ali za nagajivost sme odločevati tudi odbrani in oziroma zaprošeni sodnik glej § 333 odst. 1 in 367; zvedencu se ne prisojata kazni za nered in za nagajivost kumulativno, ker to v zakonu ni izrečno določeno, kakor pri pričah v § 333; ako je zvedenec poznej veljavno opravičil izostanje, sme

se mu kazni odpustiti glej § 333 odst. 2; tudi povrnitev troškov sme se mu odpustiti do cela ali deloma § 333 odst. 2; rekurzu zoper kazenske odredbe sme sodišče in oziroma odbrani ali zaprošeni sodnik sam vstreči, glej § 522.

Odklonitev.

§ 355.

Iz istih vzrokov, ki opravičujejo odklonitev sodnika, smejo se odklanjati zvedenci; vendar se ne sme opirati odklanjanje na to, da je bil zaslišan zvedenec v isti pravdi poprej za pričo.

Odklonilno izjavo vložiti je po spisu ali ustno na pravnem sodišču, če se je prepustila izvolitev zvedencev odbranemu ali zaprošenemu sodniku pa pri njem pred začetkom dokaznega sprejemanja in v pismenem oddajanju mnenja pred vložitvijo mnenja. Poznej smejo se zvedenci le takrat odklanjati, kedar je stranka verjetno izkazala, da zvržnega vzroka poprej ni mogla zvedeti ali da ga vsled za njo nepremagljive ovire ni mogla pravočasno zglasiti.

Ako je v slučaju take poznejše odklonitve sprejemanje dokaza, ki se je moralo vršiti po odbranem ali zaprošenem sodniku, že dovršeno, sme se odklonitev zglasiti le na pravnem sodišču.

Opomba: Vzroki, vsled katerih se sme odklanjati sodnik, navedeni so v § 19 in 20 sodn. pravilnika.

§ 356.

Ob enem s odklanjanjem morajo se naznati vzroki za odklonitev. O odklonitvi odločuje razsojevalno sodišče ali odbrani ali zaprošeni sodnik, kakor se je po § 355 odklanjanje zglasilo pri prvem ali pri slednjem.

Odločba se stori brez poprejšnje ustne razprave, kedar odklonitev ni bila zglašena na razpravi. Odklanjajoča stranka mora na zahtevanje sodišča pred odločbo verjetno izkazati za odklonitev navedene vzroke.

Ako se je odklonitvi ugodilo, odrediti je brez odlaganja imenovanje drugega zvedenca.

Opomba : Zoper odločbo, da se je odklonil zvedenec ni nobenega rekurza § 366 odst. 2; ako se predlagani odklonitvi ni ugodilo, ni rekurza posebe, ampak le po § 515, glej § 266 odst. 1.

Sprejemanje dokaza.

§ 357.

Razsojevalno sodišče ali sodnik, kteremu je sprejemanje dokaza naročeno, sme odrediti, da se mnenje odda pismeno. V tem slučaju je zvedencev dolžnost, da pojasnijo na zahtevanje pismeno oddano mnenje ustno ali da ga razložijo na razpravi.

Opomba: Vložitev pismeno oddanega mnenja zvedencev mora se strankam naznaniti (§ 360 odst. 2) in njim do prihodnje ustne razprave dopustiti uvid § 286 odst. 1; med tem časom sme se predlagati popravljenje ali popolnitev zvedenskega mnenja § 286; predloge na to mereče rešuje predsednik razsojevalnega sodišča in oziroma odbrani sodnik §§ 286 in 249; zoper odredbo, da se mnenje odda pismeno ni rekurza posebe § 366 odst. 1.

§ 358.

Pred začetkom dokaznega sprejemanja mora storiti vsak zvedenec prisego za zvedence. Zaprisežba zvedencev se sme opustiti, ako ste se obe stranki zaprisežbi odpovedale.

Ako je zvedenec za oddajo mnenja zahtevane vrste v obče zaprisežen, zadošča, da se na storjeno prisego opomni in pozivlje.

Opomba: Zoper sklepe glede zaprisežbe zvedencev ni rekurza, glej § 366 odst. 2.

§ 359.

Zvedencem morajo se priobčiti na sodišču se nalazeči predmeti, pisma in pripomočki, ki so potrebni, da morejo zvedenci na postavljena jim prašanja odgovarjati.

Opomba: Glej § 183 in 249.

§ 360.

Ako ni mogoče takoj temeljito in popolnoma mnenja izreči, mora določiti sodnik, ki vodi dokazno sprejemanje, za oddajo mnenja rok ali posebno razpravo. Kedar so zvedenci svoje pismeno oddano mnenje predložili, mora se strankam naznaniti (§ 286).

Opomba: Zoper odločbo sodnika, da se za oddajo mnenja zvedencev določi rok ali posebna razprava ni nobenega pravnega pripomočka, glej § 366 odst. 2. Dokler niso zvedenci mnenja predložili, smejo še stranke predlagati odklonitev zvedencev, glej § 355 odst. 2.

§ 361.

Če je za oddajo mnenja postavljenih več zvedencev, smejo tile mnenje skupno oddati, kedar se njihovi nazori strinjajo. Ako pa so njihovi nazori različni, mora podati vsak zvedenec svoje mnenje posebej in ga utemeljiti z razlogi.

§ 362.

Mnenje mora se vsele vtemeljiti. V takih slučajih, v katerih si je moral zvedenec pred oddajo svojega mnenja ogledati osebe, stvari, kraje itd., in v katerih je poznavanje njih lastnosti važno za razumevanje in oceno mnenja, mora pregledane predmete opisati pred razložbo svojega mnenja (izvid).

Če oddano mnenje ne zadošča ali če so izrekli zvedenci različna mnenja, sme odrediti sodišče uradno ali na predlog, da se izvrši vnovična oddaja mnenja po istih zvedencih ali po drugih ali vsaj s pripomočjo drugih zvedencev. Taka odredba dopuščena je posebno takrat, kedar je imela odklonitev zvedenca svoj uspeh potem, ko je svoje mnenje že oddal.

Pravico take odredbe ima tudi odbrani ali zaprošeni sodnik.

Opomba: Po oddanem mnenju smeti je prošnjo za odklonitev vložiti le na pravdno sodišče § 355 odst. 3.

§ 363.

Stranka, ki je ponudila dokaz po zvedencih, sme se temu dokazu odpovedati. Nasprotnik pa sme zahtevati, da se določeno dokazovanje v zlic temu izvrši, kedar se je dokazovanje ali že začelo ali kedar so vsaj že zvedenci prišli na sodišče v svrhu dokaznega sprejemanja.

Odpoved stranek se ne dotika oblasti predsednika, ki mu gre po § 183, da sme odrediti uradno presojo po zvedencih.

Opomba: Glej § 183 točka 4; prič predsednik ne sme uradno vabiti in zasliševati, ako ste se obe stranki dokazu po pričah odpovedale § 183 odst. 2, glej določbo § 345.

§ 364.

V izvrševanju sodstva v trgovinskih, pomorskih ali rudniških stvareh sme sodišče odločevati brez pomoči zvedencev v takih slučajih, v katerih zahteva predmet za svoje presojevanje strokovnjaških znanostij ali v katerih se prša za poslovne navade, ako ta pomoč ni potrebna vsled lastne strokovne zvedenosti ali vsled lastne vednosti sodnikov.

Pristojbine.

§ 365.

Zvedenec ima pravico zahtevati povrnitev provzročenih mu troškov in izdatkov, odškodnino za zamudo časa in nagrado za svoj trud; zahtevati sme primerno predplačilo.

Predsednik, odbrani ali zaprošeni sodnik, pred katerim se dokazovanje vrši, sme odrediti, da položi dokazovalec predujemno znesek od njega določeni v pokritje troškov, ki nastanejo s sprejemanjem dokaza po zvedencih (§ 232 odst. 2).

Glede odmere pristojbin zvedencem uporabljati je zmislju primerno določbe § 347. Zoper sklep o izmeri teh pristojbin dopuščen je rekurz.

Opomba: V katerem času mora zvedenec svoje pristojbine zahtevati, ni v tem § izrečeno, in velja vsled določbe § 367 tudi za zvedenčeve pristojbine, določba § 346 odst. 3.; zoper odredbo, da položi dokazovalec predujem ni rekurza glej § 349 odst. 2; ako dokazova-

lec ni pravočasno položil predujma za troške zvedencev, sme se opustiti vabilo zvedencev in razprava na predlog nasprotnika nadaljevati brez ozira na dokaz, glej § 332 odst. 2; poznej dovršeni dokaz po zvedencih sme se na ustni razpravi uporabljati le, če se s tem ne ovira postopanje § 279 odst. 2; zoper dotični sklep sodišča ni pravnega leka posebe § 291 odst. 1, ampak le v zmislu § 515; vsled zakesnitve zavržen dokaz po zvedencih mora se opomniti v obrazložbi sodbe § 417 odst. 3.

Pravni leki.

§ 366.

Zoper sklep, s katerim se je zavrgla odklonitev zvedenca ali odredila pismena oddaja mnenja ni nobenega pravnega leka posebe.

Z nobenim lekom ni smeti izpodbijati odločbe glede števila imenovanih zvedencev, sklepa, s katerim se prepušča imenovanje zvedencev odbranemu sodniku (§ 352) ali s katerim se oprošča zvedenec vsled odklonitve, sklepov storjenih glede zaprisežbe zvedenca in končno sklepov, s katerimi se odreja v zmislu § 360 za oddajo mnenja razprava ali določa rok.

Opomba: Glej §§ 351, 352, 356, 357, 358 in 360.

§ 367.

V koliko ni zgoraj določeno ničesar drugega, uporabljati je primerno predpise glede dokaza po pričah tudi za dokaz po zvedencih in izlasti tudi glede zasliševanja zvedencev in glede zapisovanja na razpravi oddanega izvida in mnenja.

Opomba: Glej četrto poglavje.

Šesto poglavje.

Dokaz po ogledu.

§ 368.

V pojasnjenje stvari sme odrediti sodišče na predlog ali uradno, da se zvrši ogled ako je potrebno s pomočjo enega ali več zvedencev.

Ako ni mogoče, da bi se pregledni predmet spravil pred sodišče, ali če bi iz drugih vzrokov bilo znatno težavno, da bi se ogled vršil pred sodiščem, sme se ogled vršiti po odbranem ali po zaprošenem sodniku.

V tem slučaju sme se prepustiti sodniku, kateremu je naročeno ogled opraviti, da določi, če je privzeti in imenovati zvedence. Zoper te sklepe ni dopuščen noben praven pripomoček.

Ako je sprevideti, da bo opravilo ogleda povzročilo troške, sme predsednik, odbrani ali zaprošeni sodnik odrediti, da položi dokazovalec predujemno primerni znesek v pokritje teh troškov (§ 332 odst. 2).

Opomba: Glej § 183 točka 4 in § 488 odst. 2, § 352 odst. 1, § 245 točka 3, § 246 in 253; nadalje § 332 odst. 2 in § 349 odst. 2.

§ 369.

Ako se mora ogledati stvar, ki je po navedbah dokazovalca v nasprotnikovej posesti ali v shrambi na katerem javnem oblastvu ali pri notarju, uporabljati je določbe §§ 301 in 303 do 307 po navodilu, da je prepuščeno presoditi sodniku po lastnem vse okolnosti skrbno ocenjujo-

čemu izprevidu, kolik je upliv, če se je nasprotnik upiral stvar pokazati in izročiti, če jo je nalašč odstranil ali vsaj provzročil, da se je odstranila ali poškodovala ali če se je branil izpovedbi o njej.

Opomba: Če je ogledna stvar v posesti tretje osebe, ne sme se tej nalagati, da stvar sodišču v ogled izroči, ker se § 369 ne poziva na enake določbe § 308.

§ 370.

Zoper sklepe in odredbe storjene v opravljanju ogleda ni nobenega pravnega leka posebe. To velja tudi o sklepu, s katerim se je zavrnil predlog na privzetbo zvedencev.

Vspeh ogleda mora se zabeležiti v razpravnem zapisniku, ako se je pa ogled vršil izven razpravnega ročišča, v posebnem zapisniku in sicer navadno neposredno po dovršenem ogledu.

V zapisniku je zaznamovati, če so bile stranke in ktera od njih na ogledu navzočne ter če so prijavile na ogledu ali zoper zapisnik kakih prigovorov.

Sedmo poglavje.

Dokaz po zaslišanju strank.

§ 371.

Sporni in za razsodbo važni dogodki smejo se dokazovati tudi po zaslišanju strank.

Tako dokazovanje sme se odrediti na predlog ali uradno toda le takrat, kedar se dokaz ni obnesel niti po drugih po strankah ponujenih

dokazilih niti po morebiti uradno odrejenih dokazovanjih.

Opomba: Glej §§ 307, 318, 369 in 382 odst. 2. Zaslisanje stranek pod prisego odreja le sodišče po sklepu § 375; v pripravljalnem postopanju se stranke pod prisego ne smejo zaslišati, glej § 249 odst. 2. Glej člen VI. štev. 1 uvodnega zak. k civ.-pravdn. redu.

§ 372.

V svrhu dokazovanja ne smejo se zasliševati stranke, katerih zaslišanju ali zaprisežbi nasprotuje kak izključivni vzrok §§ 320 in 336 odst. 1.

§ 373.

Ako se za varovanca pravda zakoniti zastopnik, prepuščeno je sodišču presoditi, da odredi zaslihanje zakonitega zastopnika ali na koliko je to po § 372 dopuščeno varovanca ali obeh.

Če je pravdna stranka konkurzna masa, sme odrediti sodišče, da se zasliši upravitelj konkurzne mase ali kredatar ali oba.

V pravadah javne trgovske družbe smatrajo se, kar se tiče zaslihanja, za stranke vsi družniki, v pravadah komanditne družbe vsi osebno odgovorni družniki in kedar se pravda kaka druga družba, zadruga, občina, društvo ali kak drugi pravni subjekt, ki se ne prišteva fizičnim osebam, njih zakoniti zastopniki.

Ako je vsled tega ali ako nastopa na strani ene stranke več pravnih družnikov, mógoče zaslišati več oseb, določi sodišče, če je zaslišati vse osebe ali ktere od njih.

Opomba: Za ponudbo dokaza po zaslišanju stranek varhom in kuratorjem ni treba pridobivati privoljenja nadvarstvene oblasti, glej člen XLI uvodnega zakona.

§ 374.

Skrbno uvaživši vse okoljščine mora sodišče presoditi, da li naj dokazovanje po zaslišanju stranek popolnoma odpade, kedar se je prepričalo, da stranka, ki mora dokazati sporni dogodek, o njem ničesar ne ve ali da zaslišanje te stranke po določbah § 372 ni dopustno.

§ 375.

Dokazovanje po zaslišanju stranke odreja se s sklepom. Zoper ta sklep ni dopuščen noben praven pripomoček. Dokazovanje se vrši tako, da stavlja sodišče na stranko, ki se ima zaslišati, primerna prašanja glede dogodkov, ki se zaslišanjem morajo dokazati. Zastran tega izpraševanja veljajo smislu primerni predpisi §§ 340 do 343.

To izpraševanje mora se vršiti pred razsojevalnim sodiščem. Ako stranka, ki jo je treba zaslišati, osebno ni navzočna, odredi se nje povabilo s naznanilom dogodkov, o katerih se naj zasliši.

Po zaprošenem sodniku sme se dokaz sprejemati le takrat, kedar se osebnemu strankinemu prihodu zoperstavlajo nepremagljive zapreke ali če bi jej narasli nerazmerni troški.

Opomba: Zoper dokazni sklep ni rekurza, ker sodišče tudi ni vezano v daljnem teku pravde na razumevanje stvari, ki je dokaznemu sklepu v podlago.

Glej § 277 odst. 2. Ako je sodišče prve inštanice stranko zaslišalo pod prisego, ne sme v prizivnem postopanju višje sodišče zaslišati nasprotne stranke pod prisego o istem dogodku, glej § 489 odst. 1.; Prizivni senat sme odrediti, da se stranka vnovič zasliši pozivno na prisego storjeno v prvi inštanci § 489 odst. 2.; Odbrani sodnik ne sme zasliševati strank pod prisego § 249 odst. 2. O zasliševanju strank v prizivnem postopanju glej tudi § 481.

§ 376.

Naj poprej mora se stranka izprašati nezaprisežno; po nezaprisežnem zaslišanju sme se vršiti zaslihanje pod prisego.

V nezapriseženem zaslišanju mora se o dokaznih dogodkih navadno zaslišati obe stranki, ako sta obe prišle. Pred nezaprisežnim zaslišanjem mora sodišče stranke opomniti, da bodo po okolišnih morale na svoje izpovedbe prisegati.

Opomba: Gledè oblike prisega za stranke glej člejš XL uvodn. zak. in zakon od 3. majnika 1868 št. 33 drž. zak.; nasledke izostanja glej § 380 in 381.

§ 377.

Ako uspeh neprisežnega izprašanja ne zadošča, da bi se prepričalo sodišče o resničnosti ali neresničnosti dokaznih dogodkov, sme sodišče odrediti zaprisežno zaslihanje.

O istem dogodku sme se zaprisežno zaslišati le eno od obeh strank. V tem sme sodišče iz nezaprisežne izpovedbe te stranke izločiti posamezne trditve, ktere mora odslej stranka ponoviti zaprisežno; isto tako sme

sodišče, kedar je odredilo zaprisežno zaslišanje, določiti sestavo besedij, s katerimi se naj izvrši zaprisežna izpovedba o posameznih okolnostih.

Zoper take sklepe ni dopuščen noben praven lek. Zaprisežna izpovedba stranke presoja se kazensko, če je kriva, isto tako, kakor pred sodiščem storjena kriva prisega. Pred zaprisežnim zaslišanjem mora se stranko opomniti na njeno dolžnost, povedati resnico, na svetost in na važnost prisega in na kazenskopravne posledke krive prisega. V zapisniku je ustanoviti, da se je storila opomba zastran prisega.

§ 378.

Sodišče mora skrbno uvaživši vse okolnosti skleniti, katero že nezaprisežno zaslišano stranko je gledé spornih dogodkov zaslišati pod prisego.

§ 379.

V svrhu zaprisežnega izprašanja stranke sme sodišče preložiti razpravo, če se mu zdi primerno, da se dovoli stranki, ki bi se naj zaslišala, čas za premislek.

Opomba: Glej § 134 točka 4.

§ 380.

Določbe o dokazu po pričah veljajo tudi za zasliševanje strank v svrhu dokazovanja, v kolikor se ne nahajajo v tem razdelu razlikujuče odredbe. Na vzrok, označen v § 321 številka 2

ne more se opirati stranka, ki se mora zaslišati, v namenu, da bi izpovedbo odrekla.

Ako ktera stranka na ročišče določeno po § 375 v zasliševanje ni prišla, ali ako se je ktera navzočnih strank branila izpovedati, ne ovira to zaslišanja navzočnega nasprotnika.

Ni dopuščena uporaba prisilnih sredstev v to, da se v svrhu nezaprisežnega ali zaprisežnega dokaznega izpraševanja stranko prisili priti na sodišče ali izpovedati.

§ 381.

Kak je upliv na provedbo dokaza, če je stranka brez zadostnih vzrokov odklonila izpovedbo ali odgovor na posamezna prašanja, če stranka na povabilo v svrhu nezaprisežnega ali zaprisežnega zaslišanja ni prišla ali če se strankina zaprisežna izpovedba v važnih točkah razlikuje od njenih izjav, ki jih je dala v predšedšem nezaprisežnem zaslišanju, presodi sodišče skrbno ocenivši vse okolnosti.

Opomba: V sled §§ 272 in 489.

§ 382.

Stranke, ki so se zaslišale v svrho dokazovanja nezaprisežno ali zaprisežno, ne smejo zahtevati odškodnine v smislu § 346, s čem se jim pa ne uzkračuje pravica do povrnitve pravnih troškov.

Predpisi §§ 372 do 381 veljajo zmislju primerno tudi, kedar je odrediti zaslišanje ali za-

prisežno zaslišanje stranke zaradi predložitve dokazne listine, kake stvari v pojasnjenje ali predmeta v ogled.

Opomba: Glej § 42 in 346, §§ 307, 318 in 369.

§ 383.

Ako je stranka v podani izjavi ponudila potrditi dokazne okoljščine v pravdi s prisego, zaprisežno zaslišanje stranke pa se ni moglo izvršiti, ker je poprej umrla, uvaži sodišče tako izjavo po § 272.

Osmo poglavje.

Obvarovanje dokazov.

§ 384.

Ako se je bati, da bi se sicer dokazilo zgubilo ali obtežavilo ga uporabiti, sme se predlagati v vsakem stanju pravde in celo tudi pred njenim začetkom, da se opravi ogled ali zaslišijo priče in zvedenci.

Provedbo tega dokazovanja smeti je predlagati, če tudi ni zgor imenovanih pogojev zato, takrat kedar je ustanoviti napake kake stvari ali kakega dela, za ktere bi nasprotnik moral jamčiti. Ako je pridobitelj kake stvari prodavcu naznanil kako napako ali če je odklonil stvar sprejeti zaradi pomanjkljivosti, sme predlagati provedbo takih dokazov tudi prodavec. Na enak način sme tak predlog staviti podvzetnik dela, ako mu je naročnik pomanjkljivost naznanil ali se branil sprejeti delo zaradi pomanjkljivosti.

Predlog se vlaga na pravdnem sodišču v nujnih slučajih pa in ako se še pravda ni začela na okrajnem sodišču, v kterega okolišu se nahajajo stvari za ogled ali ki so predmet dokazovanju po zvedencih ali kjer so osebe, ki se naj zaslišijo.

Predlog sme se dati na sodišču v zapisnik.

Opomba: Glej § 183 točka 4 in odst. 3 in § 250 zadnji odst. Glede jamstva za napake glej §§ 1047, 1061, 1153, 1157, 922 do 935 obč. drž. zak. in člene 347 do 349, 365 in 407 trgov. zak. in člen XLIV. uvodn. zak. k civ. pravd. redu.

§ 385.

Predlagajoča stranka mora navesti dogodke, o kterih se naj vrši provedba dokazov, ter dokazila navedši imenovane priče, ki se naj zaslišijo in morebiti tudi predlagane zvedence.

Vzroke, ki vtrjujejo skrb, da bi se dokazilo ne zgubilo ali njega uporaba ne obtežavila, mora predlagajoča stranka razložiti.

Predlagajoča stranka mora nadalje imenovati nasprotnika.

To se more opustiti le takrat, kedar se razvidi iz okolnostih, ki jih je stranka razložila, da jej po stvarnem položaju ni mogoče označiti nasprotnika.

§ 386.

O predlogu mora se odločiti s sklepom brez poprejšnje ustne razprave. Pred odločbo mora se vender zaslišati nasprotnik ako v odlaganju ni nevarnosti, ter ako je znan in njegovo privo-

ljenje že ni izkazano. Pred odločbo sme se predlagajoči stranki naročiti, da okolnosti overovi, ki zahtevajo obvarovanje dokaza.

Na zbornih sodiščih pristojen je v nujnih slučajih za odločbo predstojnik sodišča ali senatni predsednik, kateremu je pravna stvar dodeljena.

V sklepu, ki predlogu vstreza, mora sodišče označiti dogodke, o katerih se naj dokazovanje vrši, ter dokazila imenovavši priče, ki jih bo zaslišati in postavivši zvedence. Ob enem je ukreniti potrebne odredbe za provedbo dokazovanja.

Nepoznanemu nasprotniku sme sodišče postaviti kuratorja, da varuje njegove pravice na dokazovanju.

Predlogu vstrezajoči sklep ne sme se izpodbijati z nobenim pravnim lekom.

Opomba: Glej § 8, 9, 10 tega zak. Ako se je predlog zavrnil, sme se dotični odlok izpodbijati z rekurzom po § 514 t. z.

§ 387.

Nasprotnik vabi se na ročišče, določeno za provedbo dokazovanja na ta način, da se mu vroči sklep in ako poprej ni bil zaslišan tudi izvod spisa, ki ga je vložila predlagajoča stranka ali prepis na njen predlog sestavljenega zapisnika.

V nujnih slučajih pa se sme z dokazovanjem začeti še pred vročitvijo sklepa poznanemu nasprotniku.

Dovoljenje za to sme se na predlog podeliti ob enem z odločbo o predlogu, da se dopusti dokazovanje.

Zoper podelitev ali zavrnitev tega dovoljenja ni dopuščen noben praven pripomoček.

§ 388.

Dokazovanje vrši se po predpisih drugega, četrtega, petega in šestega poglavja tega razdelka.

Dotični zapisnik o dokazovanju shrani se na sodišču, ki je odredilo dokazovanje. Ako teče pravda na drugem sodišču ali se začinja, mora se zapisnik na zaprosenje sodišča ali na predlog ene ali druge stranke doposlati pravnemu sodišču.

Troške dokazovanja poravna predlagajoča stranka a ostane jej pravica zahtevati njih povračilo.

Nasprotniku morajo se povrnuti potrebni troški njegove udeležbe na provedbi dokazov brez škode za odločbo v glavni stvari.

Opomba: Glej §§ 40 do 55.

§ 389.

Vsaka stranka sme v teku pravde uporabiti dokazovanje provedeno v obvarovanje dokaza.

Kak upliv je pripoznati prigovoru, da se dokazovanje ni vršilo po določbah veljavnih za dokazovanje, ki se mora vršiti v teku pravde, ali da ni bil nasprotnik o provedbi dokaza pravočasno obveščen, ocenja razsojevalno sodišče po § 272.

Tekom pravde sme se odrediti popolnitev ali ponovitev dokazovanja.

Opomba: Glej §§ 229 točka 2, 301 in 388 odst. 2.

Drugi razdelek.

Sodbe in sklepi.

Prvo poglavje.

Sodbe.

Končna sodba.

§ 390.

Če je pravda po izhodu razprave in dovršenih dokazovanjih dozorela do končnega razsojenja, mora izreči sodišče tako razsojenje s sodbo [končna sodba].

Isto velja, kedar je od več pravnj zjedinjenih v svrhu istočasne razprave dozorela le ena do končnega razsojenja.

Opomba: Glej §§ 227, 187 odst. 2 in 404 odst. 2.

Delna sodba.

§ 391.

Ako so postali od več zahtevkov iztoževanih v eni in isti tožbi nekteri ali del terjatve vsled toženčevega izrečnega priznanja nesporni, sme sodišče glede tega zahtevka ali dela razpravo takoj skleniti in rzsoditi [delna sodba].

Ako se je vložila protitožba, sme se izreči delna sodba tudi takrat, kedar je dozorela za končno razsojenje le tožba ali protitožba.

Ako je toženec ugovarjal protiterjatev, ki ni v pravni zvezi s terjatvijo zahtevano v tožbi, sme se, ako je dozorela razprava le glede tožbinega zahtevka do razsojenja, soditi o tem v delni sodbi. Razprava glede protiterjatve mora se nadaljevati brez prenehanja.

Opomba: Glej § 227 in § 11 odst. 2, § 395, § 31 šte. 2, protitožba § 233 odst. 2; pravdno pooblastilo pooblaščuje oblastnika, da začne protitožbo § 31 odst. 1; glede sodnosti za protitožbo vide § 96 sodn. prav. Ako sodišče v delni sodbi o pravnih troških ne more ob enem razsoditi, izreče v sodbi, ako in v koliko se odločba glede troškov pridržava daljni sodbi, glej § 52 odst. 2.

§ 392.

Glede pravnih pripomočkov in eksekucije smatrati je vsako delno sodbo za samostalno sodbo. Določbe § 52 odst. 2 veljajo tudi za pritične pristojbine zahtevka ali delnega zahtevka, o katerem se je sodilo z delno sodbo

Vmesna sodba.

§ 393.

Ako je v pravdi kaka zahteva sporna glede na njen temelj in znesek in je dozorela začas razprava le v obziru na temelj do odločbe, sme sodišče najprej soditi o temelju zahteve [vmesna sodba].

Nadalje sme se soditi z vmesno sodbo, ki jo je izreči pred odločbo v glavni stvari, v slučaju § 236 in 259, da obstoja ali ne obstoja kako pravno razmerje ali kaka pravica, v čem je dozorela razprava o predlogu na ustanovitev.

Sodbe, ki so se izrekle v smislu prvih dveh odstavkov, smatrati je z ozirom na pravne pripomočke, kakor končne sodbe.

Zoper vmesno sodbo izdano v smislu prvega odstavka vložen priziv ali revizija ovira daljno razpravo o tožbi, dokler ni zadobila izdana vmesna sodba pravne moči. V vseh drugih slučajih teče dalje razprava vzlic prizivu ali reviziji zoper vmesno sodbo. Vender sme sodišče odrediti, da se odloži daljna razprava o tožbi do pravomočnosti vmesne sodbe, ako se je sodilo, da ni vtemeljeno pravno razmerje ali pravica, ki je bistvena za rešitev glavne stvari. Ta odredba se ne sme izpodbijati z nobenim pravnim lekom.

Glede troškov uporabljati je predpis § 52 odst. 2 smislu primerno.

Opomba: Glej § 189, 236, 259, 246 odst. 2.

Sodba vsled odpovedi.

§ 394.

Ako se je tožitelj na prvem ročišču ali na ustni sporni razpravi odpovedal tožbinemu zahtevku, odbija se tožba na toženčev predlog s sodbo vsled odpovedi.

Če se odpoved tiče le enega ali več zahtevkov zahtevanih v tožbi ali le dela terjatve, sme se vsled odpovedi na predlog izdati delna sodba.

Opomba: Prvo ročišče se vrši pred senatnim predsednikom, in pristojna sodba vsled odpovedi v tem slučaju senatnemu predsedniku § 239, 242 in 397 odst. 2.

Sodba vsled priznave.

§ 395.

Ako je toženec priznal na prvem ročišču ali na ustni sporni razpravi tožbin zahtevkov v celoti ali deloma, rzsodi se na tožiteljev predlog po priznavi.

Opomba: Na prvem ročišču izdaja tudi to sodbo senatni predsednik; v pripravljalnem postopanju se sodba ne sme izdavat ampak priznava samo v zapisniku zabeležiti glej § 252 odst. 4 in § 397 odst. 2.

Sodba v slučajih zamude.

§ 396.

Ako je tožitelj ali toženec prvo ročišče zamudil, mora se verjeti dejanskim pravde se dotikajočim trditvam navzočne stranke, v kolikor jih ne opovrgavajo predležeči dokazi, ter soditi na predlog stranke, ki je prišla, o tožbenem zahtevku s sodbo vsled zamude.

Opomba: Ako na prvi ročišče ni prišel niti tožitelj niti toženec, miruje pravdno postopanje in obvestiti je o tem stranke osebno § 170 in § 133 odst 2; izjemno glede uboge stranke § 73.

§ 397.

Na pismene vloge, ki jih je izostala stranka morebiti vposlala, se ni nič ozirati.

Sodbo vsled zamude, ter sodbo vsled odpovedi ali priznave izdava na prvem ročišču predsednik ali sodnik, kateremu je naročeno opravljanje tega ročišča.

§ 398.

Ako toženec ni dal na tožbo pravočasno odgovora, odredi se narok za ustno sporno razpravo le na tožiteljev zopetni predlog.

V tem slučaju omejuje se sporna razprava na prigovore oglašene na prvem ročišču, da ni dopustna pravdna pot, da ni pristojno sodišče, da že teče pravda in da je pravda že pravomočno rešena. Ako so se ti prigovori zavrnil, mora se na tožiteljev daljni predlog izdati takoj v glavni stvari sodba vsled zamude (§ 396).

Ako se je za imenovane prigovore določila posebna razprava (§ 260) sme predlagati tožitelj potem, ko so prigovori bili zavrženi, da se zaradi nepravočasne vložitve odgovora določi ročišče v svrhu izdave sodbe iz zamude v glavni stvari.

Če je toženec tudi prišel na ročišče določeno v smislu zgornjih odstavkov, ne nasprotuje to izdavi sodbe iz zamude; na ustne prigovore došlega toženca, ki se tičejo glavne stvari, se ob izdavi sodbe iz zamude ni nič ozirati.

Ako je izostal tožitelj od razprave določene v smislu odstavka 1 in 2 na njegov predlog, miruje postopanje. Če je toženec tudi prišel, ne sme on predlagati niti izdave sodbe vsled zamude niti preložitve naroka v svrhu provedbe razprave v glavni stvari.

Opomba: Za odgovor na tožbo določi tožencu sodnik, ki opravlja narok, primeren rok, ki ne sme presegati štirih tednov § 243, in sicer po ustno razglašenem sklepu § 426.

§ 399.

Ako se je odgovor na tožbo vložil pravočasno in se je na to odredilo ročišče za ustno sporno razpravo in ako je zamudila ena ali druga stranka to ali katero poznejše ročišče določeno za ustno sporno razpravo, sme stranka, ki je prišla na ročišče, na tem predlagati razsojo. V razsoji sme se na nove dejanske navedbe stranke, ki je prišla in ki vsebini njenih vloženi spisov ali njenim prejšnjim izjavam in dejanskim povedbam nasprotujejo, ozirati le takrat, če jih je priobčila nasprotniku pred ročiščem s pripravljalnimi spisi. Nasprotno pa se je v razsojevanju ozirati ne samo na uspehe predhodnih dokazovanj, marveč tudi na prejšnje izjave in dejanske navedbe stranke, ki je sedaj zamudna, ako so poslednje zabeležene v vloženi pripravljalnih spisih, v razpravnem zapisniku in njegovih prilogah ali v zapisniku odbranih ali zaprošenih sodnikov ali ako so predmet dokazovanju, ki ga je odredilo sodišče na katerem poprejšnjem ročišču.

Ako se je stavil predlog, da se izreče sodba v glavni stvari vsled strankine zamude ob času, ko še teče posebna razprava zaradi na prvem ročišču oglašeni prigovorov glede nedopustnosti pravnega postopanja, sodiščne nepristojnosti, tekoče ali pravomočno rešene pravde, sme se izreči sodba še le potem, ko so se zavrnili ti prigovori.

Opomba: Glej §§ 243 in 244; ako je toženec odgovor na tožbo vložil po preteku določenega roka pa vendar poprej, nego je tožitelj predlagal narok za ustno

sporno razpravo, sprejeti je odgovor in ga tožitelju vročiti; tožitelj sme v zvezi z odgovorom prositi za odredbo naroka za ustno sporno razpravo § 398 odst. 1; med tem miruje postopanje, ne da bi nastopili nasledki po § 168. Glej § 258, 252, 262 in 401.

§ 400.

Določbe §§ 396 do 399 uporabljati je tudi takrat, kedar se je katero stranko zaradi nespo-
dobnega obnašanja odpravilo iz sodne dvorane.

Opomba: Glej §§ 198 in 200.

§ 401.

Za uporabo določeb, ki ukazujejo, na kar je sodišču gledati uradno, ne dela nobene spremembe okolnost, da je stranha ročišče zamudila in ne oprošča tudi nasprotnika dolžnosti, da dokaže, kar se zahteva glede takih okoljščin, na ktere mora gledati sodišče uradno. Istotako ni strankina zamuda na potu provedbi dokazov pred razsojevalnim sodiščem ter prednašanju uspehov dokazovanja, ki se ni vršilo na razsojevalnem sodišču.

Opomba: Glej § 6, 37 t. zak.

§ 402.

Predlog, da se izreče sodba vsled strankine zamude §§ 396, 398, 399 mora se zavrniti:

1. ako ni izkaza, da je bila stranka, ki je izostala, na ročišče redno vabljen.

2. ako je na sodišču obče znano, da je stranka, ki ni prišla, bila priti zadržana vsled naravnih prigodeb ali vsled drugih neodvrtljivih naključeb.

3. ako stranka, ki je prišla, na ročišču ni mogla izkazati takih okoljščin, na ktere se sodišče mora ozirati uradno.

Predlog, da se izreče sodba vsled zamude zoper pravnne družnike, mora se zavrniti v slučaju, da je upoštevati pravdno družbo v zmislu § 14, ako le glede enega pravnega družnika ni vabilo izkazano ali če je ktera pod števil. 2 navedenih zaprek na poti.

Ako se predlogu, da se izreče sodba vsled strankine zamude, ni ugodilo, preloži se razprava na primeren čas uradno in se mora na novo razpravo zopet vabiti tudi zamudna stranka.

Opomba: Zoper sklep, s katerim se kontumacijalna rabsodba odklanja, dopuščen je rekurz glej § 403; Tožba mora se vročiti tožencu lastnoročno ali v roke pooblaščenca itd. glej § 106, glej daljne določbe § 106 in §§ 107 in 108; sodišču v obče znanih okoljščin ni treba dokazovati § 269.

§ 403.

Ako se je predlog, da se izreče sodba vsled strankine zamude, po sklepu zavrnil, ta sklep pa se potom rekurza razveljavil, sme se izreči sodba, ne da bi se odredilo nove razprave.

Vsebina sodbe.

§ 404.

V glavni stvari izrečena sodba mora rešiti vse predloge, ki se tičejo glavne stvari, ako se o posameznih predlogih ni sodilo že poprej, ako se glede teh ni pridržala rešitev posebe.

Več pravn med istimi strankami, ki so se združile v smislu § 187 v skupno razpravo, raz-

soditi je z eno in isto sodbo, ako se zjedinjenje razprave ni razveljavilo že pred razsodbo ali če se je glede ene zjedinjenih pravn sodilo v smislu § 390 s posebno sodbo.

Opomba: Ako se v sodbi prve inštanice niso rešili vsi predlogi, mora prizivno sodišče na pritožbo pravdo zavrniti pred razsojevalno sodišče v zopetno rešitev glej § 496 odst. 1; sodbe glede posameznih predlogov glej §§ 391, 392, 393 in 394; glej § 192.

§ 405.

Sodišče ne sme stranki nekaj prisoditi, če-sar ni zahtevala. To velja posebno glede užitkov obrest in drugih pripadkov.

Opomba: Troškov ni prisoditi, ako se ni vložil troškovnik § 52.

§ 406.

Obsodba, da naj kdo nekaj stori, sme se izreči le, če je čas, ko se izreka sodba, za tako storitev že dotekel. Ako so se zahtevali doneski za preživljenje, sme se soditi tudi na dajatve, ki zapadejo še le po izrečeni sodbi.

§ 407.

Ako se sodba glasi na plačevanje denarnih rent, ker je bil kdo usmrčen, na telesu poškodovan ali ker se mu je vzela svoboda, sme sodišče spoznati na predlog v sodbi tudi na zavarovanje, ako se je pokazala očitna potreba, da se zavarujejo prihodnja plačila.

Dasiravno ni bil tak predlog stavljen v pravdi, sme tisti, kteremu gre pravica, dodatno

tožbenim potom zahtevati zavarovanje, ako so se med tem shujšale dolžnikove imovinske razmere.

§ 408.

Ako je sodišče našlo, da se je pravdala stranka, ki je v pravdi propala iz nagajivosti, sme taisto na predlog stranke, ki je zmagala, obsoditi, da plača primerni znesek za odškodnino.

Razprava radi tega predloga ne sme ovirati rešitve v glavni stvari.

Ob določitvi odškodninskega zneska ozirati se je na določbo § 273.

§ 409.

Če se nalaga v sodbi dolžnost kaj storiti, mora se določiti tudi ob enem rok za to stori-tev. Ako v tem zakonu ni določeno drugače, znaša ta rok štirinajst dni.

Ako pa se nalaga dolžnost storiti delo ali opravek, mora določiti sodišče primeren rok za izpolnitev te dolžnosti oziraje se na dolžnikove osebne razmere.

V tem je paziti posebno tudi na to, da se ne ovira dolžnik z delom, ki ga mora storiti, na pravočasnih opravilih setve, žetve ali trgatve.

Roki začenjajo z dnevom, s katerim je stopila sodba v moč.

§ 410.

Ako se v sodbi prisoja predmet, ki ne ob-
stoji v denarnem znesku, izreči je ob enem, da se toženec sme osloboditi dajatve tega predmeta

s plačilom denarnega zneska, kterega namesto tega predmeta sprejeti se je izrekel tožitelj pripravnim v tožbi ali med razpravo.

Opomba: Glej § 56 sodn. prav. ter § 226 in 235 t. z.

Sodbe pravna moč.

§ 411.

Sodbe, kterih ni moči več izpodbijati z nobenim pravnim lekom, deležne so pravomočnosti v toliko, v kolikor se je v sodbi odločilo o zahtevku, za kterega se je potegovala tožba ali protitožba ali o pravnem razmerju ali pravici, ki je postala sporna v teku pravde in zaradi kterih se je zahtevalo ustanovitve v zmyslu §§ 236 ali 259, da obstoja ali ne obstoja. Odločba o veljavnosti ali neveljavnosti toženčeve protiterjatve, za katero je zahteval kompezacije, deležna je pravomočnosti le do visokosti onega zneska, kterega je obračuniti.

Na pravomočnost sodbe ozirati se je uradno.

Opomba: Protitožbo glej § 233 odst. 2 in § 96 sodn. prav. Prigovor pravomočnosti sodbe § 261; vmesno sodbo v slučajih §§ 236, 259 in 393.

Razsoja, razglas in vročba sodbe.

§ 412.

Soditi smejo samo tisti sodniki, kteri so se udeležili ustne razprave, ki je sodbi v podlago. Ako se je pred razsojevanjem morala izvršiti sprememba v osebi predsednika ali kterega drugega člana senata, mora se vršiti na novo ustna razprava pred spremenjenim sena-

tom z uporabo tožbe, dokazov spravljenih k spisom in razpravnega zapisnika.

Opomba: Ako se je sodbe udeležil sodnik, ki se ni udeležil tudi ustne razprave, je sodba ničevna in se mora razveljaviti § 477 točka 2. Glej § 138.

§ 413.

Posvetovanje in glasovanje sodnikov ni javno. V težavnejših slučajih sme naročiti predsednik za to posvetovanje poročevalca.

§ 414.

Sodba mora se izreči ter razglasiti na podlagi ustne razprave in sicer po mogočnosti takoj po njeni sklenitvi. S sodbo razglasiti je tudi sodbine razloge. Razglasitev sodbe ni odvisna od navzočnosti obeh strank.

V razglasitvi sodbe sme se senat omejiti na besedilo sodbinnega izreka in na priobčenje bistvenih sodbinih razlogov, da si je sodba že predležeča v popolni pismeni obliki. Ugotovitev troškovnega zneska sme se v razglasitvi sodbe pridržati sodbinemu odpravku.

Razglašena sodba mora se vročiti vsakej stranki v pismenem odpravku ob enem s popolnimi sodbinimi razlogi.

Opomba: V postopanju pred okrajnimi sodišči mora sodnik ob razglasitvi sodbe še stranke opomniti, v katerem roku jim je oglasiti pravni lek zoper sodbo in na zakonite določbe, ki se za lekovno postopanje zahtevajo, da si stranke naročijo odvetnike, § 432 odst. 2, v bagatelnem postopanju glej § 452 odst. 2, glej § 62 sodn. prav.

§ 415.

Ako se sodba ne more izreči takoj po sklenitvi ustne razprave in posebno tudi takrat, kedar se je sklenila v smislu § 193 odst. 3 pred dokončanim dokazovanjem, mora se sodba izdati v osmih dneh po sklenitvi ustne razprave, v slučaju § 193 odst. 3 pa v osmih dneh potem, ko so dospeli spisi o zastali dokazni provedbi.

Posebe se sodba takrat več ne razglaša.

Opomba: Če je sodišče zavrnilo strankin predlog, da se izreče sodba vsled zamude, višje sodišče pa ta sklep vsled rekurza razveljavilo, sme se izreči sodba ne da bi se odredila nova razprava, glej § 403 in sicer tudi v osmih dneh potem, ko je dospela odločba višega sodišča.

§ 416.

Veljavna je sodba strankam nasproti še le z vročitvijo pismenega odpravka sodbe. Sodišče pa je vezano na svojo sodbo, kedar je isto razglasilo ali v slučaju § 415 izročilo pismeno sestavo v odpravo.

Pismeni odpravek.

§ 417.

V pismenem odpravku sodbe mora biti:

1. Naziv sodišča in imena sodnikov, ki so sodelovali na sodbi; ako je v vršenju posebne sodnosti sodbo izreklo sodišče, kateremu pristaja tudi občna sodnost, dodati je nazivu sodišča dostavek, ki izraža vršenje posebne sodnosti;

2. Označenje strank po imenih [ime in pridevno ime] poslu, prebivališču in stanu ter imenovanje njihovih zastopnikov in pooblaščenecv;

3. izrek sodbe;
4. dejansko stanje sodbe;
5. sodbini razlogi.

Dejansko stanje sodbe in sodbini razlogi morajo se ločiti po zunajnosti in jih tudi ni smeti zedinjevati z izrekom sodbe. Dejansko stanje sodbe mora biti kratka razložba dejanskega razmerja, ki ga je podala ustna sporna razprava ter izkazovati predloge, katere so stranke stavljale v glavni stvari.

Napovedbe, katere je proglasilo sodišče po §§ 179, 181 odst. 2, 275 odst. 2 in 278 odst. 2 za nedopustne ter dokazi, katerih se ni dopustilo uporabljati vsled brezuspešno pretečenega roka, ki je bil določen za provedbo dokazov, morajo se navesti v sodbinem učinu.

Opomba: ad točk. 1, glej lenako določilo glede okrajnega sodišča § 446.

Ad točk. 2 v pismeno izdanih sklepih morajo biti tudi navedbe napominjane v točki 1 in 2 § 429 odst. 2.

Ad točk. 4. V sodbi prizivnega sodišča sme se glede dejanskega stanja sklicevati na sodbo v prvi instanci § 500.

Ad točk. 5 sodba je ničevna, ako nima nikakih sodbinih razlogov § 477 odst. 9; glej tudi določbo § 272 odst. 3. Glej §§ 179, 181 odst. 2, 275 odst. 2, 278 odst. 2, 279, 283, 309, 332, 335, 365 in 368.

§ 418.

Za sodne spise določeno pismeno sestavo sodbe mora podpisati senatni predsednik in zapisnikar.

Izpisek iz sodbe mora imeti razven sodbinega izreka tudi navedbe, napominjane v § 417 točka 1 in 2.

Dokler se ni vročil pismeni sodbin odprav-
vek strankam, ni smeti izdajati sodbinih izpis-
kov in prepisov.

Opomba: Te določbe glede sodeb veljajo tudi za
sklepe § 430.

Popravek sodbe.

§ 419.

Pisne in računske pogreške in druge oči-
vidne nepravilnosti v sodbi ali v njenih odprav-
kih, sme popraviti sodišče, ki je sodbo izreklo,
vsak čas. Uradno se mora zvršiti popravek po-
sebnost tudi takrat, kedar sodbin odpravek ne
soglaša s sodbo, ki jo je izreklo sodišče.

O popravku sme sodišče odločiti brez po-
prejšnje ustne razprave. Zoper sklep, s katerim
se je zavrnil predlog na popraviljenje sodbe ni
nobenega pravnega leka posebe.

Popraviljenje sme se odrediti tudi v viši
inštanci.

Opomba: Glej § 421 in § 477 točk. 9; določbe
tega § za sklepe § 430; popravek mora se pristaviti
izvirniku sodbe in odpravkom, kateri se morajo od strank
zahtevati nazaj § 422. Ako se je predlog na poprav-
ljenje zavrnil, naloži se plačilo s tem naraslih troš-
kov predlagatelju popravka, sicer pa se medsobno obo-
tajo § 422.

Popravek dejanskega stanja (učina.)

§ 420.

Ako so v dejanskem stanju sodbe druge ne-
pravilnosti, kakor v § 419 imenovane ali če je po-
trebno, da se dejanski stan popolni ali pojasni,
da se izogne nejasnostim ali protislovjem, sme v

v osmih dneh po vročbi sodbe vsaka stranka na pravnem sodišču predlagati potrebno popravljene. Na tak predlog mora odrediti sodišče kar najhitreje narok za ustno razpravo in nedopustivši dokazovanja odločiti s sklepom.

Na odločbi sodelujejo le tisti sodniki, ki so sodelovali na sodbi. Ako je kateri teh sodnikov zadržan, odločuje pri enakem številu glasov glas predsednika in ako je on zadržan glas staršega sodnika.

Zaradi zamujenja roka, določenega v prvem odstavku ni dopustno izpodbijati sklepa ali prositi postavljenja v prejšnji stan.

Opomba: Glej enako določbo § 493 odst. 2 glede popravka sodbe prizivnega sodišča; zoper sodbe okrajnih sodišč ni popravka sodbinega učina § 447 odst. 2.

§ 421.

Ako se je predlagalo popolniti dejanski stan samo zategadelj, ker se je v istem izpustilo napovedbe in dokaze, ki se v smislu § 417 zadnji odst., v dejanskem stanju omeniti morajo, postopati je pravnemu sodišču po § 419.

Opomba: Uradno in brez poprejšnje ustne razprave; zoper sklep, s katerim se je predlog na popravljenje odklonil, ni nobenega pravnega leka posebe § 419 ampak le v smislu § 515.

§ 422.

Popravek, ki ga je sklenilo sodišče vsled §§ 419, 420 ali 421, dostaviti je izvirniku sodbe in zaznamovati na vseh izdanih odpravkih, ktere je v ta namen zahtevati nazaj.

Ako se je zavrgel predlog na popravljenje sodbe, naložiti je predlagatelju povrnitev vseh naraslih troškov; inace obotajo se obojestranski troški.

Opomba: Troške predlagati je v zmislu § 54; o predlogu odloči se s sklepom § 52, zoper sklep dopuščen je rekurz § 514.

Dopolnitev sodbe.

§ 423.

Ako se je prezrl v sodbi zahtevke, o katerem bi se po sodbinem dejanskem stanju bilo moralo soditi, ali če se v sodbi ni sodilo ali ni popolnoma razsodilo glede pravnih troškov, katerih povrnitev je stranka zahtevala, mora se sodba dopolniti s poznejšo odločbo [dopolnilna sodba].

Predlog na dopolnitev stavlja se na pravnem sodišču v osmih dneh po vročitvi sodbe; ako se je ta rok zamudil, ni dopustiti postavljenja v prejšnji stan.

Sodišče odloča po predhodni ustni razpravi. Ta razprava mora se omejiti na nerešeni del pravde. Predlog na dopolnitev zavrača se po sklepu.

Opomba: Zoper sklep, s katerim se je zavrnil sklep na dopolnitev sodbe, dopuščen je rekurz po § 514; te določbe veljajo tudi glede odlokov, ako se njih dopolnitev zahteva § 430.

§ 424.

Razprava zaradi popravka sodbinega dejanskega stanja ali radi dopolnitve sodbe nima nobenega upliva na tek roka za prijavo pravnega leka zoper sodbo, ktere dejanski stan naj bi se popravil ali radi ktere se je predlagala dopolnitev.

Opomba: Prizivna razprava se sme na predlog odlagati, dokler ni dopolnilna sodba pravomočna brez priziva ali dokler ni dospel priziv tudi zoper dopolnilno sodbo na prizivno sodišče, glej § 485.

Drugo poglavje.

Sklepi.

§ 425.

V kolikor se po določbah tega zakona ne izreka sodba, vršijo se odločbe, odredbe in ukazi po sklepu.

Na svoje sklepe je sodišče vezano, ako se isti ne tičejo zgolj vodstva pravde.

Predpise § 412 uporabljati je smislu primerno za sodiščne sklepe.

Opomba: Rekurzu zoper sklepe, ki se tičejo zgolj vodstva pravde, sme ugoditi sodišče, katero je sklep izdalo § 522.

Ako se je sklep storil vsled predhodne ustne sporne razprave, sme ob sklepanju glasovati samo tisti sodnik, ki se je udeležil sporne razprave; na druge sklepe, ktere je izdal predsednik sam, odbrani ali zaprošeni sodnik ali sodnik brez kontradiktorične razprave ne raztega se določba § 425 odst. 3.

§ 426.

Vsi sklepi, ki jih je izrekel med razpravo ali med dokazovanjem senat, predsednik, odbrani ali zaprošeni sodnik, morajo se razglasiti. Ti sklepi morajo se vročiti strankam, ki so navzočne na razglasitvi, v pismenih odpravkih, kedar gre stranki zoper sklep kak praven lek ali na podlagi sklepa pravica takojšnje izvršbe.

Strankam, ki na razglasitvi niso bile navzočne, mora se vročiti pismeni odpravek v teh slučajih in razven tega v vseh slučajih, v katerih to zahteva vodstvo postopanja.

Ako pismenega odpravka ni vročevati, vtemeljuje ustna razglasitev nasledke vročbe.

Opomba: Sklepi razglašajo se, kakor sodbe § 414; razglasitev na okrajnih sodiščih, glej § 432 odst. 2.

§ 427.

Sklepe, izrečene izven razprave naznaniti je strankam z vročitvijo pismenega odpravka (odlok).

Odlok, s katerim se je zavrnil strankin predlog ne da bi se poprej zaslišal nasprotnik, vroči se nasprotniku le, kedar je za to prosil predlagatelj.

§ 428.

Sklepi o nasprotujočih si predlogih in sklepi, s katerimi se je zavrnil kak predlog, morajo se vtemeljiti.

V tem sprejeti je v obrazložbo predloge, o katerih se v sklepu odloča, ter stvarni položaj, ako obojih ni posneti iz istodobno priobčenega spisa ali zapisniškega prepisa, na toliko, v kolikor je potrebno, da se razume izrek ali odredba.

§ 429.

Izvirni sklep mora podpisati predsednik, ako ga je izrekel senat, inace pa sodnik, kateri je sklep vkrenil.

Pismeni odpravek sklepa mora imeti v § 417 točka 1 in 2 označene podatke.

§ 430.

Glede izdavanja odpravkov in izpiskov, potem glede popravka sklepov in glede dopolnitve istih, ako se o strankinem predlogu deloma ni spoznalo, ali če manjka predlagani izrek o povrnitvi troškov, ali če je pomankljiv, veljajo predpisi §§ 418, 419, 423 in 424.

Tretji del.

Postopanje pred okrajnimi sodišči.

§ 431.

V koliko ni določeno ničesar drugega, veljajo predpisi za postopanje pred zbornimi sodišči prve inštanice tudi za postopanje pred okrajnimi sodišči.

Pravice in dolžnosti, ustanovljene v predpisih drugega dela za senat in njegovega predsednika, mora izvrševati v postopanju pred okrajnimi sodišči posamen sodnik.

§ 432.

Prava neveščim strankam in takim, ki niso zastopane po odvetnikih, mora dati sodnik po potrebi navodila, za izvršitev pravnih opravil in jih podučiti o pravnih nasledkih, ki so združeni z njihovimi opravili ali opustitvami.

Posebno mora sodnik take stranke ob razglasitvi svojih odločeb opozoriti na rok, v katerem je smeti odločbo s pravnim lekom izpodbiti, ter na zakonite določbe, ki predpisujejo, da

je za pravnega pooblaščenca namestiti odvetnika, kedar se hočejo poprijeti pravnega leka.

Opomba: Poduk se mora dati ob razglasitvi sodbe § 414 ali sklepa § 426, rok za prijavo priziva, revizije ali rekurza je 14 dnij § 464, 505 in 521, v najemno-zakupnem postopanju 8 dnij § 575, v meničnih sporih 8 dnij § 555 točk. 2, odvetniško zastopanje zapovedano glej §§ 27, 463 odst. 2, 513 odst. 2; pisмени rekurzi morajo imeti odvetnikov podpis § 520.

§ 433.

Kdor namerjava tožiti v kaki pravni stvari, v kateri znesek ali vrednost spornega predmeta ne presega pet sto goldinarjev, sme predlagati na okrajnem sodišču pred vložitvijo tožbe, da se nasprotnika pozove na obravnavo in v svrhu poskusa poravnave, ako stanuje nasprotnik v okraju okrajnega sodišča. V krajih, kjer je več okrajnih sodišč, sme se tak poziv tudi izdati na vsako osebo, ki stanuje v tem kraju dasiravno izven okraja pristojnega okrajnega sodišča.

Zoper odločbo na tak predlog ni dopuščen noben praven pripomoček.

Opomba: Določba tega § ne velja za pravdne stvari, ki spadajo v absolutno kompetenco zbornih sodišč, da si ne presegajo zneska 500 gold.

§ 434.

Tožbo in vse prošnje izven ustne razprave, predloge in naznanila smejo dati stranke v zapisnik, ako jih ne zastopajo odvetniki.

Opomba: Revizijski spisi in odgovori se ne morejo dati v zapisnik § 507 odst. 5.

§ 435.

Ako potrebuje pismeno vložena tožba po mnenju sodnika v kateri si bodi točki popolnitve ali pojasnila, ali če se kažejo zoper uvedbo postopanja pomisleki, mora dati sodnik tožitelju, ki ni zastopan po odvetniku, potrebna navodila pred rešitvijo tožbe, da jo primerno popolni ali izpravi.

Ako se vidi, da tožba, ustno v zapisnik dana, ni dopustna, ker ni dopustno pravno postopanje, ker sodišče ni pristojno, ker nedostaje tožitelju osebnega pooblaščenja za tožbo ali tožencu pravnne zmožnosti, mora se tožitelja o tem podučiti ustno ali na zahtevanje pismeno. Istotako mora se dati tožitelju ustno primerni poduk, ako je tožba očitno neutemeljena. Sprejem tožbe v zapisnik se pa ne sme odreči, ako tožitelj vzlic podučanju zahteva, da se tožba zapiše.

Opomba: Glej §§ 6, 37, 38, 84, 85.

§ 436.

V nujnih slučajih in posebno v tožbah zaradi motene posesti sme se določiti na tožbo narok na isti dan, na kateri se je vložila tožba na sodišču.

Opomba: Glej §§ 454 in 455.

§ 437.

Tožitelj vabi se na razpravo s vročbo odpravka sklepa, izdanega na tožbo s pozivom, da prinesi na ročišče predmete, ki se bodo med razpravo morali ogledati ter listine, ki se nana-

šajo na pravdo in katerih še v izvirniku ni na sodišču. V povabilu mora se tožitelju naznaniti, ktere kvarne nasledke združuje zakon s zamudo ročišča.

Opomba: Nasledke zamude glej § 396 in 442.

§ 438.

Toženi vabi se s vročbo pismenega sklepnega odpravka izdanega na tožbo in priobčuje mu se ob enem izvod pismene tožbe ali prepis tožbinega zapisnika. Ako se je pismena tožba potom zapisnika popolnila ali izpravila, vročiti je tožencu tudi prepis tega zapisnika. Ob enem je tožencu naročiti, da prinesi na ročišče ogledne predmete in listine, ki se tičejo pravde, in da stavi še pred določeno ustno razpravo svoje predloge radi predložitve dokaznih listin in oglednih predmetov, ki so v posesti nasprotnika ali v shrambi na kakem javnem uradu ali pri notarju ter radi prič, ki bi se morebiti naj sodno poklicale. V povabilu mora se tožencu naznaniti, kake kvarne nasledke združuje zakon s zamudo ročišča.

Opomba: O predložitvi listine in oglednih predmetov po nasprotniku, glej §§ 303 in 318, glej tudi § 229; s pričami in zvedenci smejo stranke tudi brez sodnega povabila priti na razpravo § 288 odst. 2; o nasledkih zamude glej §§ 396 in 442.

§ 439.

Na določenih sodnouradnih dnevih, kateri se morajo določiti naprej in razglasiti po lepakih na sodni hiši, priti sme tožitelj s nasprotno

stranko tudi brez povabila na sodišče, da pravdo zaneti in da se o njej razpravlja.

V tem slučaju mora se vpisati tožbin zahtevek v razpravni zapisnik.

Opomba: Glej §§ 207 do 216.

§ 440.

V postopanju na okrajnih sodiščih mora se določiti v obče že prvo ročišče za provedbo sporne razprave. Sme se pa vender odrediti, da se vrši posebno prvo ročišče v svrho opravljanja pravnih opravil napominanih v § 239.

Predpisov drugega dela glede dolžnosti toženca, odgovoriti na tožbo s pripravljalnimi spisom ter predpisov za pripravljalno postopanje pred odbranim sodnikom ni uporabljati v postopanju pred okrajnimi sodišči.

V pravnih sporih v § 245 št. 1 napominane vrste sme vender sodišče naročiti strankam, če so zastopane po odvetnikih, da si izmenjavajo pripravljalne spise ali dovoliti zaslišanje strank v sodnem zapisniku v svrho priprave za ustno razpravo.

Ustna razprava mora se po mogočnosti dovršiti na prvem ročišču, ki se je odredilo na tožbo.

Le tistim strankam, ki so na ustni razpravi zastopane po odvetnikih, sme sodnik naročiti, da ustanové predloge in izjave pismeno (§ 265).

Opomba: Prvo ročišče je namenjeno za poskus poravnave, za napoved prigovorov, da ni dopustjiv pravni pot, da sodišče ni pristojno, da je že pravda v

teku ali pravomočno rešena; nadalje se imenuje auctor ali zahteva varščina za pravdne troške; na prvem ročišču se sme zahtevati tudi sodba vsled priznave ali vsled tožiteljeve odpovedi; tožitelj sme predlagati predrugačenje tožbe § 239. Glej §§ 245 točka 1, 243 in 258, 265, 208 in 209, 212 in 445.

§ 441.

Prigovor nepristojnosti sodišča mora oglasiti toženec tudi takrat na prvem ročišču, kadar se je določilo za ustno sporno razpravo, poprej nego je začel razpravljati v glavni stvari.

Po prvem naroku ali potem, ko se je toženec podal v razpravo v glavni stvari, sme se na nepristojnost sodišča ozirati le pod pogoji § 240 odst. 2.

§ 442.

Zoper stranko, ki je zamudila prvi narok odrejen na tožbo, izreči je na predlog po § 396 sodbo vsled zamude, dasi je bil določen že prvi narok v provedbo sporne razprave.

Ako je izostala ktera stranka od poznejšega naroka in če bi bilo ozirati se v razsodbi (§ 399) na nove dejanske navedbe prišle stranke, ktere pa so v protislovju z vsebino njenih morebiti vloženih pripravljalnih spisov ali z njenimi prejšnjimi izjavami in dejanskimi navedbami in se poprej nasprotniku niso naznanile v pripravljalnem spisu, mora se ta nova navedba na predlog prišle stranke ustanoviti v zapisniku, in stranka, ki je zamudila ročišče, povabiti vnovič na sporno razpravo, priobčivši jej prepis tega zapisnika. Daljna zamuda nasprotnika

ne nasprotuje potem več, da se v razsojevanju ozira na navedbo ustanovljeno v zapisniku.

Opomba: Glej § 440 prvi odstavek.

§ 443.

Dejanske in dokazne navedbe strank zapisujejo se v obče po načinu napominanem v § 211, kedar ni pripravljajalnih spisov (§ 210 odst. 1).

§ 444.

Ako se je pokazala na ročišču potreba, da se izda dokazni sklep v smislu § 277 odst. 3 in če se razprava ni proglasila dovršenoj, že na prvem ročišču, sme se opustiti zapisovanje strankine navedbe, ki se tiče stvarnega položaja in prepustiti odpravku dokaznega sklepa.

Odpravki dokaznega sklepa morajo se strankam vročiti. Ako so podatki glede dejanske in dokazne navedbe v tem napačno popisani, sme se oglasiti prigovor na prihodnji ustni sporni razpravi. Prigovor je zaznamovati v razpravnem zapisniku ali v kratkih zapiskih (§ 212 odst. 2 in 3).

Opomba: Zoper dokazne sklepe ni nobenega pravnega leka posebe § 277 odst. 4. Glej § 207 in 208, ki določata, kaj vsak zapisnik sodržavati mora, glej § 445. Po zapiskih ustanavlja se prigovor le takrat, kedar stranke zastopajo odvetniki, glej § 440 odst. 5; na oglasene prigovore mora se prizivno sodišče ozirati in jih ocenjevati § 498.

§ 445.

Ako se je ustna razprava dovršila in sklenila na enem ročišču, sme se opustiti zapisovanje

strankine navedbe, ki se tiče stvarnega položaja in prepustiti njen popis sodbinemu dejanskemu stanju (§ 417 št. 4). V razpravni zapisnik zapisati je tedaj le okoljščine in izjave napominane v §§ 207 in 208.

V tem slučaju mora se odpravek sodbinega dejanskega stanja v treh dneh po sklenitvi razprave izložiti v sodni pisarni strankam na pregled. Strankam je dovoljeno v treh dneh po obveščanju o izložbi prigovarjati napačnim podatkom sodbinega dejanskega stanja glede dejanske in dokazne navedbe.

Prigovor sme se dati v zapisnik ali vgotoviti s kratkim zapiskom (§ 212 odst. 2 in 3).

Vsled oglašene prigovora sme sodnik primerno spremeniti sodbino dejansko stanje.

Opomba: O sklenitvi razprave glej §§ 193 do 195. O razsojevanju in razglasitvi sodbe §§ 412 do 416.

§ 446.

Kedar razsoja okrajno sodišče, ki izvršuje razven občnega sodstva tudi sodstvo v trgovinskih, mornarskih ali rudniških stvareh, vršeč to posebno sodstvo, dodati je sodbi pristavek, ki to izraža, ako sta se obe stranki zjediniile, da se stvar označi v rešitvi za tako, ki spada v delokrog tega posebnega sodstva ali če je zahtevala ktera stranka tako označenje pred zvršetkom ustne razprave in je sodišče spoznalo, da je umestno.

Vsprejem takega dostavka v sodbo ali odrekanje vsprejema se ne da izpodbijati.

Opomba: Pomen takega pristavka glej § 487.

§ 447.

V sodbenih odpravkih mora se posebe opomniti, da se zahteva za oglasitev pravnega leka zoper sodbo ter za lekovno postopanje v obče zastopanje po odvetniku. Popravka sodbenega dejanskega stanja v smislu § 420 glede okrajnosodnih sodeb ni.

Opomba: Glej § 432 odst. 2.

Posebne določbe za postopanje v malotnih stvareh.

§ 448.

Ako v tožbi zahtevana denarna svota ali vrednost spornega predmeta ne presega zneska petdeset goldinarjev ali če je tožitelj izrekel pripravnost sprejeti namesti v tožbi zahtevanega predmeta v denarju znesek, ki ne presega petdeset goldinarjev, veljajo v naslednjih §§ 449 do 453 navedene posebne določbe.

Opomba: Sodba se mora glasiti na predmet ali na denarni znesek § 410; bagatelni spori spadajo med prazniške stvari § 224 točka 7.

§ 449.

V pravdi sme nastopati žena s pooblastilom svojega moža za njega.

§ 450.

Ako se je o prigovorih, napominanih v § 239 odst. 2 razpravljalo posebe in so se ti-le na podlagi razprave zavrnil, mora sodnik po razglasitvi te odločbe odrediti, da se takoj vrši razprava v glavni stvari. Odločba o prigovoru

se v takem slučaju ne izdava posebe, ampak sprejeti jo je v sodbo v glavni stvari.

§ 451.

V malotnih stvareh obsega razpravni zapisnik le:

1. podatke določene v § 207 in 208 št. 1.

2. zabeležke glede pooblastila, ki se je dalo zapisati v zapisnik, ako je prišla stranka s pooblaščencom osebno; glede tožbinega zahtevka, ako se je podal na sodiščnem uradnem dnevu v smislu § 439; glede bistvene vsebine dokazovanja in posebno glede okoljščine, da se je priča ali zvedenec zaprisegel pred zaslišanjem ali potem, ali če se je opustila zaprisežba; nadalje glede okoljščine, da se je stranko pred nezaprisežnim zaslišanjem opomnilo, kakor vелеva zakon (§§ 376 in 377);

3. na razpravi izrečene in razglašene sodbe in take sodnikove odredbe in vkrepe, zoper ktere je dopuščen pravni lek;

4. opombo, da li so bile stranke navzočne na razglasitvi sodbe.

V slučaju, da se započeta razprava ne more dovršiti v enem dnevu, mora se razven tega po razpravnem zapisniku izkazati na predlog ali po sodnikovem izprevidu uradno tožencev izrečni prigovor zoper trditve v tožbi v obliki, kakor jo določi sodnik.

Opomba: Glej §§ 207, 208 št. 1, 337, 338, 376, 377, 390, 391, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 403 in 439; rekurz v bagatelnih stvareh glej § 517.

§ 452.

Sodba mora se razglasiti ustno. V navzočnosti obeh strank razglašena sodba stopi strankam nasproti z razglašenjem v veljavo. Ako ste bile obe stranki navzočni ob razglasitvi sodbe vroči se odpravek sodbe le na strankino zahtevanje. Izven tega slučaja vročiti je obema strankama pismeni odpravek uradno.

Ob razglasitvi sodbe mora sodnik stranke opozoriti, da se zoper to sodbo sme poprijeti pritožbe le zaradi ničnostij, ki so našteje v § 477 št. 1 do 7. Enaki dostavek sprejeti je v pismeni odpravek sodbe.

Opomba: Kedar se je razglasila sodba v navzočnosti obeh strank, začenja rok za pritožbo z razglasitvijo sodbe; rok za pritožbo znaša 14 dnij § 464; ako se sodba mora vročiti, stopi v veljavo še le z vročbo in začenja rok za pritožbo z vročitvijo § 464. Enake določbe glede sklepov glej § 521.

§ 453.

Ako se je prekoračila v teku postopanja vsled izpremembe tožbe vrednostna meja, označena po § 448, ne da bi se vendar ob enem s tem ovrгла stvarna pristojnost okrajnega sodišča, vrši se razprava in razsoja pravne stvari po predpisih veljavnih za postopanje pred okrajnimi sodišči v obče.

Opomba: O izpremembi tožbe glej § 235.

Posebne določbe za postopanje o tožbah zaradi motene posesti.

§ 454.

V postopanju o tožbah zaradi motene stvarne in pravne posesti, v katerih gre tožbino zahtevanje le na varstvo in zopetno ustanovitev zadnjega stanja v posesti in ktere je začeti v tridesetih dnevih, odkar je zvedel tožitelj za motenje, veljajo sledeče posebne določbe.

Pismeno vložene tožbe morajo se zunajno zaznamovati kakor tožbe zaradi motene posesti.

Opomba: Tožbe zaradi motene posesti spadajo med prazniške stvari, glej § 224 točka 3; glede sodnosti glej § 49 točka 4 sodn. prav., ter §§ 81 in 92 sodn. prav.

§ 455.

Posebno se je ozirati na nujnost rešitve ob določevanju narokov in rokov.

Opomba: Glej § 436.

§ 456.

Na podlagi zahteve izrečene v tožbi, da se izda prepoved v zmyslu §§ 340 do 342 obč. drž. zak., mora sodnik takoj že v rešitvi tožbe ukreniti, kar je potrebno, ne da bi zaslišal nasprotnika.

Opomba: Glej §§ 340, 341 in 342 obč. drž. zak.; posestnik nepremične reči ali stvarne pravice ne more braniti nove stavbe po sodnem potu, ako je bil na stavbeni navod redno povabljen in ni prigovarjal zahtevanemu stavbenemu dovoljenju. Glej določbo v členu XXXVII. uvodn. zak. k civ.-pravd. redu.

§ 457.

Razprava mora se omejiti na pretresovanje in dokaz dejanske zadnje posesti in motenja in

izključiti je vsa pretresovanja o posestni pravici, naslovu, poštenosti in nepoštenosti posesti ali o kakih zahtevah do odškodovanja.

Izključeno je dokazovanje po zaslišanju strank.

§ 458.

V teku razprave sme sodnik odrediti, da se uporabi en ali več začasnih ukrepov, dopuščenih v zakonu o izvršbenem ali zavarovalnem postopanju, kedar se mu to zdi potrebno, da se odvrne silna nevarnost krivičnega poškodovanja ali da se zabrani nepovračljiva škoda. Odredba takega ukrepa sme se navezati na primerno varščino.

Opomba: Zoper sodniške odredbe v teku razprave ni nobenega pravnega leka § 518, glej § 525.

§ 459.

S tem se nikakor ne ovira poznejše sodno poganjanje za pravico posesti ali za zahteve, ki so od te zavisne. V razlogih sklepa mora se podati tudi kratka obrazložba stvarnega položaja. Rok za izpolnitev obsojencu naložene dolžnosti mora določiti sodnik po okolnostih posameznega slučaja.

§ 460.

V postopanju o tožbah zaradi motenja posesti izključeni so razven rekurza vsi drugi pravni leki, izlasti tudi postavitev v prejšnji stan.

Opomba: Rekurz zoper odločbo druge inštanice, s katerim se potrjuje odločba prve inštanice, mora se zavriniti uradno, glej § 528.

Četrti del.

Pravni leki.

Prvi oddelek.

Priziv.

Dopustnost.

§ 461.

Zoper sodbe v prvi inštanci pripušča se priziv.

§ 462.

Prizivno sodišče presodi sodbo sodišča prve inštanice v mejah prizivnih predlogov.

Presoji prizivnega sodišča podvrženi so istočasno tudi sklepi, izrečeni v postopanju pred sodbo, ako teh le izpodbijanje ni izključeno po zakonu, ali če se več spremeniti ne dajo vsled opuščene pravočasne graje (§ 196) vsled rekurza ali vsled rešitve izdane, o vložnem rekurzu.

Občne določbe glede prizivnega postopanja.

§ 463.

Za prizivno postopanje veljajo predpisi o postopanju pred zbornimi sodišči prve inštanice, v kolikor se v naslednjih določbah ne delajo razlike.

V prizivnem postopanju morajo biti zastopane stranke po odvetnikih.

Opomba: Predpise za postopanje pred zbornimi sodišči prve inštanice sodrži drugi del zakona.

Prizivni rok.

§ 464.

Prizivni rok znaša štirinajst dnij in se ne sme podaljšati.

Rok začenja za vsako stranko s vročbo pismene izdave sodbe, v malotnih rečeh pa z razglasitvijo sodbe, ako ste bile obe stranki navzočne.

Opomba: V meničnem postopanju znaša prizivni rok 8 dnij § 555, v najemno-spornem postopanju 8 dnij § 575.

Oglas priziva.

§ 465.

Priziv se oglasi s vložitvijo pripravljalnega spisa [prizivni spis] na pravnem sodišču prve inštanče.

V krajih, v katerih se ne nahaja sedež vsaj dveh odvetnikov, smejo se nadomestiti prizivni spisi z izjavami v sodni zapisnik, ki ne potrebujejo odvetniškega sodelovanja.

Sodnik, ki sestavlja zapisnik mora stranko posebe opomniti, da pove natanko vzroke svojega priziva, da stavi določen prizivni predlog in da napove nove okoljščine in dokaze, ktere ima navesti za svoje prizivne vzroke ter jo podučiti o pravnih nasledkih opustitve teh navedeb.

Določbe tega zakona glede prizivnega spisa raztegniti je tudi na zapisniške izjave, ki nadomeščajo prizivni spis.

Opomba: Revizijskih spisov ne morejo nadomeščati protokolarne izjave § 507 odst. 5.

§ 466.

Pravočasno vložen priziv zavira vstop pravomočnosti in izvršilnosti izpodbijane sodbe v obsegu prizivnih predlogov do rešitve pravnega leka.

Opomba: Tudi redna revizija zavira pravomočnost in izvršilnost sodbe, ne pa izvenredna revizija, glej § 505 odst. 3.

§ 467.

Razven občnih zahtev pripravljalnega spisa mora obsegati prizivni spis:

1. imenovanje prizivnega sodišča;
2. označenje sodbe, zoper katero se vlaga priziv;
3. določno izjavo, v katerem obsegu se izpodbija sodba in istotako kratko zaznamovanje izpodbijalnih razlogov [prizivnih razlogov] ter izjavo, se li predlaga razveljavljenje ali preuredba sodbe in na kak način [prizivni predlog];
4. dejanske navedbe in dokazila, po katerih se more dokazati resničnost prizivnih razlogov;
5. ako se ni stavil prizivni predlog v zapisniku (§ 465 odst. 2) podpis odvetnika.

Opomba: Zakonite zahteve pripravljalnih spisov glej §§ 74 do 86, primeri določbe § 78 odst. 2 in § 492 odstavek 1.

§ 468.

Ako se je priziv pravočasno vložil, vroča se prizivni spis ali tega nameščajoči prepis zapisnika nasprotniku vzklicatelja z naznanilom prizivnega sodišča. Prepozno vložene prizive mora zavrnuti pravdno sodišče prve inštanice.

Hoče-li nasprotnik vzklicatelja [prizivni nasprotnik] uporabiti v prizivnem postopanju nove okoljščine in dokaze, katerih še v dosedanjem postopanju ni navedel, da ovrže izpodbijane razloge navedene v prizivnem spisu, naznani naj dotično dejansko in dokazno navedbo pravnemu sodišču v nujnem roku štirinajst dnij po sprejemu prizivnega spisa s pripravljalnimi spisom ali pod pogoji § 465 odst. 2 po sodnem zapisniku, sicer je izključena.

Opomba: Zakonito nedopusten priziv se ne sme zavrniti, ker o tem odločuje prizivno sodišče § 471 točka 2. Revizija glej § 507, rekurz § 523; zoper zavrnitev priziva ali revizije v prvi inštanci dopuščen je rekurz po § 514.

§ 469.

Kedar je dospelo priobčenje omenjeno v § 468 odst. 2 ali brezuspešno minol v to odprti rok, predloži pravdno sodišče prve inštanice prizivnemu sodišču prizivni spis in morebiti vloženo priobčenje prizivnega nasprotnika ali dotične zapisnike z vsemi pravnimi spisi, ki se tičejo pravde in izlasti z izkazi o vročitvi sodbe in prizivnega spisa.

Ako se z izpodbijano sodbo pravda ni rešila popolnoma in bi se morala razprava glede nerešenih točk nadaljevati v teku prizivnega postopanja, predložiti je prizivnemu sodišču uradne prepise onih delov pravnih spisov, ki se tičejo predmeta v prizivnem postopanju in ki se ob enem potrebujejo za postopanje v prvi inštanci.

Postopanje na prizivnem sodišču.

Predhodno postopanje.

§ 470.

Kedar so dospeli prizivni spisi na prizivno sodišče, mora prizivne spise pregledati predsednik tega sodišča ali sodnik, kateremu so po predsedniku naročena opravila predsednika prizivnemu senatu.

§ 471.

Na podlagi te preskušnje pridi priziv pred prizivni senat, ne da bi se takoj odredil narok za ustno razpravo:

1. ako ni pristojno sodišče za rešitev vloženega priziva;

2. ako priziv zakonito ni dopustljiv ali ni bil vložen v zakonitem roku;

3. ako ni označena v prizivnem spisu sodba, zoper katero se je vložil priziv, ako spis nima nobenega ali nobenega določnega prizivnega predloga ali če niso navedeni posamezno pozivni razlogi niti izrečno niti razločno na nje kazaje;

4. ako se opira priziv zoper sodbo, ki se je izrekla vsled strankine zamude na to, da ni bilo zamude;

5. ako se izpodbija sodba ali sodbi predhodno postopanje kot nično;

6. ako se izpodbija v sodbo sprejeti izrek o prigovoru nepristojnosti, tekoče pravde ali pravomočnosti;

7. ako misli sodnik, kateremu je naročeno pregledanje prizivnih spisov, da je sodba ali tej

predhodno postopanje nično, dasi ravno pritožitelj ni vložil ničnosti.

Opomba: V slučaju 1—7 odloči prizivni senat v nejavni seji in izven razprave po sklepu § 473. Glej § 474 odst. 1, § 474 odst. 2, § 474 odst. 3, § 472 in 475 ter § 477. Ako je priziv pomankljiv (§ 467), odredi predsednik v zmyslu § 84 in 85 potrebne poprave v določenem roku; po brezuspešno minolem roku se predložijo spisi prizivnemu sodišču § 469, katero priziv zavrne, ako se napake niso popravile § 474 odst. 2; k točki 3 glej § 467 št. 2 in 3; k točki 4 glej §§ 396 do 403 in § 442; k točki 5 glej § 477; k točki 6 glej § 261 in 475; k točki 7 § 477.

§ 472.

Izlasti ni dopuščen priziv tudi takrat, ke-dar ga je oglasila oseba, kateri ne gre pravica do priziva ali ktera se je prizivu veljavno odrekla.

Veljavnost odpovedi pravici do priziva, ki se je izrekla po razglasitvi ali vročitvi prvodsodne sodbe, ni odvisna od tega, da je nasprotnik odpoved sprejel.

Opomba: Glej § 471 točka 2, § 208 odst. 1, § 484.

§ 473

Prizivni senat razsoja v slučajih § 471 o prizivu v nejavni seji in brez predhodne ustne razprave s sklepom.

Ako prizivni senat sodi, da je za ustanovitev prizivnih razlogov ali ničnosti potrebno, da dajo stranke ali sodišče prve inštanice dejanska pojasnjenja ali da se poprej vršijo izvidi, odrediti je take in izvršiti z uporabo dotičnih strankinih navedeb v prizivnih spisih ali po senatu

samem ali jih dati izvršiti po odbranem sodniku ali po pravnem sodišču prve inštanice.

Opomba: Zoper sklep v prvem odstavku dopuščen je rekurz § 519. Zoper odredbo izvidov pa ne.

§ 474.

Ako obstoji pomankljivost, označena v § 471 št. 1, izreči mora sodišče svojo nepristojnost in zavrniti priziv na sodišče, ki je zanj pristojno.

V slučajih § 471 šte. 2 in 3 mora se priziv zavreči.

Ako se je v slučaju § 471 št. 4 našlo, da je priziv utemeljen, razveljavi se sodba in odpravi pravdna stvar odgovorno dovršitvi prvosodne razprave na pravdno sodišče prve inštanice ali zgolj uvnovično razsojenje ali v nadaljevanje razprave in razsojo.

Opomba: Rekurz glej § 519, glej § 479 in 499.

§ 475.

Ako je sodišče prve inštanice v slučaju § 471 št. 6 neopravičeno izreklo svojo nepristojnost, ako je sodilo brez razloga, da je pravda v teku ali odklonilo neopravičeno razsojevati o tožbinem zahtevku rekši, da je o tem že sojeno pravomočno, naroči prizivno sodišče sodišču prve inštanice, da se loti razsojenja v glavni stvari ali razprave in razsojenja odgovorno temu, kakor se je storila pravosodna sodba ali po dovršeni razpravi v glavni stvari ali na podlagi posebne razprave o nepristojnosti, o tekoči pravdi

ali o pravomočnosti in pred sklenitvijo razprave v glavni stvari.

Ako pa se je v prvi inštanci neopravičeno pritrđilo pristojnosti pravnega sodišča, mora se razveljaviti prvosodna sodba in ukreniti je potrebne odredbe, da se vvede postopanje na pristojnem sodišču.

Ako se sodišče prve inštanice neopravičeno ni oziralo na tekočo pravdo ali če se je po napačnem zavrgel predlog, da se odbije tožba brez razprave v glavni stvari, ker je o tožbinem zahtevku sojeno že pravomočno, mora se razveljaviti izdana prvosodna sodba in tožba od prizivnega sodišča odbiti.

Opomba: Glej § 261.

§ 476.

Ako se je razveljavila izpodbijana sodba zaradi nepristojnosti sodišča in se napotila pravna stvar na pristojno sodišče, da se vnovič razpravlja, mora se ta zopetna razprava dovršiti na podlagi razpravnega zapisnika prve razprave in vseh drugih pravnih spisov dospelih na prizivno sodišče. Zopetna razprava mora se uvesti v smislu § 138.

Vsa priznanja, ki so jih stranke oddale na prvi razpravi in vse druge izjave strank obdrže svojo veljavo tudi za vnovično razpravo. Vender pa smejo stranke na tej razpravi navajati tudi take dejanske trditve in dokaze, borbene in zagovorne pripomočke, na ktere se na prvi razpravi niso opirale; istotako smejo stranke na poznejši razpravi še dostaviti izjave o de-

janskih trditvah in dokaznih ponudbah, ki so jih zamudile na prejšnji razpravi ali jih odrekale.

§ 477.

Ničnoj (§ 471 št. 5 in 7) razveljaviti je izpodbijano sodbo in v kolikor se ničnostni vzrok dotika predhodnega postopanja, tudi to:

1. če se je sodbe vdeležil sodnik, ki je bil po zakonu izključen soditi v tej pravdi ali če je sodišče njegovo odklonitev spoznalo za opravičeno;

2. ako razsojevalno sodišče ni bilo po propisu sestavljeno;

3. ako je sodbo izreklo sodišče, ki za to pravdo ni moglo biti pristojno vzlic izrečnemu dogovoru strank;

4. ako se je stranki odvzela mogočnost razpravljati pred sodiščem vsled nezakonitega ravnanja in izlasti ako se je opustila vročba;

5. ako stranka v postopanju sploh ni bila zastopana ali če je potrebovala zakonitega zastopnika, ni bila po istem zastopana, v kolikor se pravljanje poznej ni v redu odobrilo;

6. ako se je sodilo v stvari, ki ne spada na pravdno pot;

7. ako se je neopravičeno izključila javnost;

8. ako so stranke ali njihovi zastopniki zoper predpise § 210 odst. 2 spravili k spisom načrte razpravnih zapisnikov, ki so jih spisali sami;

9. ako je sestava sodbe toli pomankljiva, da se z gotovostjo ne more popregledati, ako je sodba sama v sebi protislovna ali če za raz-

sodbo ni navedeno nobenih razlogov in se tem nedostatkom ni moglo priti v okom s popravkom sodbe (§ 419), ki ga je odredilo prizivno sodišče.

Pravdanje smatrati je pozneje za odobreno (števil. 5) izlasti takrat, kedar je zakoniti zastopnik vstopil v prizivno postopanje vloživši prizivni spis ali pripravljalni spis, ne da bi grajal pomankljivost v zastopanju.

Opomba: Zoper sklep, s katerim se je sodba razveljavila vsled ničnosti, dopuščen je rekurz § 519 št. 2; k točki 1) glej §§ 20 in 19 sodn. prav.; k točki 2) §§ 7, 8, 9 sodn. prav. § 412 t. z.; k točki 3) glej § 104 sodn. prav.; k točki 5) §§ 6, 7 in 37 t. z.; k točki 6) § 42 sodn. prav.; k točki 7) §§ 171 do 174 t. z.; zoper sodbe v bagatelnem postopanju dopuščen je ničnostni priziv le zaradi ničnostij napominanih v tem § pod št. 1 do 7, glej § 501.

§ 478.

Ako se je razveljavila prvosodna sodba radi ničnosti, ne da bi vsled tega bila potrebna daljna razprava (§ 477 št. 5 in 6), odbiti je tožbo v obsegu ničnosti.

Ako je vsled popolnega ali delnega razveljavljenja prvosodne sodbe zbog ničnosti potrebna daljna razprava, odpravi se stvar nazaj na sodišče prve inštanice.

Ako se je razveljavila prvosodna sodba vsled ničnostnih vzrokov označenih v § 477 št. 1 in 2, sme se stvar odpraviti radi vnovične razprave namesti na pravdno sodišče prve inštanice na drugo enakovrstno sodišče, ki leži v območju prizivnega sodišča.

Vsled odstavka 2 in 3 izrečeno odpravljenje pa se mora preklicati, ako sta predlagale obe

stranki v nujnem roku osem dnij po vročitvi sodbe prizivnega sodišča, da razsodi v stvari prizivno sodišče samo izvršivši potrebno vnovično razpravo. Ta predlog stavlja se na prizivnem sodišču.

§ 479.

Ako se je odpravila pravda v smislu § 478 na sodišče prve inštanice, mora odrediti to sodišče uradno narok za ustno razpravo.

Z odredbo naroka pa se mora počakati, dokler razsodba prizivnega sodišča ni stopila v pravno moč, ako je slednje izreklo, da je postopanje v prvi inštanici začeti ali nadaljevati še le po pravomočnosti prizivne razsodbe. To se sme izreči uradno ali na predlog.

Istotako mora v slučaju § 474 odst. 1 po pravomočnosti sodbe prizivnega sodišča glede nadaljevanja postopanja pred pristojnim prizivnim sodiščem slednje ukreniti uradno, kar je potrebno.

Opomba: Rekurz glej § 519 odst. 2.

Določitev prizivne razprave.

§ 480.

Ako ni pogojev, da se išče razsodka prizivnega senata ali če je spoznal že prizivni senat, da je prizivni spis pripraven, da se določi narok za ustno prizivno razpravo, določiti mora predsednik prizivnemu senatu narok tako, da je med vročitvijo povabila strankam in narokom čas kakih štirinajst dnij. V nujnih slučajih sme se ta rok tudi skrajšati.

Narok za ustno prizivno razpravo določiti je tudi takrat, kedar je v nejavni seji zavrglo prizivno sodišče priziv, oglašen radi pomotoma izrečene zamude, radi nepristojnosti sodišča, radi odločbe o tekoči pravdi ali pravomočnosti ali radi ničnosti, v prizivnem spisu pa se povdarjajo še drugi izpodbojni razlogi, ki so pridržani ustni razpravi.

Ako so stranke že imenovalе odvetnike, ki jih naj zastopajo v prizivnem postopanju, povabiti je slednje na ustno razpravo.

Opomba: Pogoje glej § 471 štev. 1 do 7.

§ 481.

Ako se je že ob odredbi naroka pokazala potreba, da se na prizivni razpravi dotrdi resničnost posamnih dejstev, navedenih v prizivnem spisu ali v katerem pripravljalnem spisu, na ktere se priziv opira, da se ponovijo ali popolnijo dokazi navedeni že v prvi inštanci, da se izvršijo dokazi, ki so se dosedaj samo ponujali, povabiti mora predsednik prizivnemu sodišču naznanjene priče ali zvedence zaslišane že v prvi inštanci na prizivno razpravo, pozvati stranke, da pridejo v svrhu zaslišanja pod prisego in pribaviti vsa druga dokazila.

Opomba: Glej §§ 467 in 468.

Ustna prizivna razprava.

§ 482.

Razven zahtevka na povrnitev troškov prizivnega postopanja ne sme se stavljati na raz-

pravi pred prizivnim sodiščem noben nov zahtevek in ničesar novega ugovarjati.

Dejanske okolnosti in dokaze, ki po vsebini pravnih spisov in dejanskega stanu sodbe niso bili navedeni v prvi inštanci, smejo stranke v prizivnem postopku navesti le, ako ž njimi potrjujejo ali izpodbijajo povdarjane prizivne razloge; na tako novo navedbo sme se razven tega ozirati le, ako se je poprej priobčila nasprotniku po prizivnem spisu ali po pripravljalnem spisu (§ 468).

§ 483.

Brez nasprotnikovega dovoljenja ni smeti na prizivni razpravi prizivnih predlogov niti razširjati niti nadomeščati jih z drugimi. Isto velja glede prizivnih razlogov navedenih v prizivnem spisu.

Ako pričujoči nasprotnik o spremenjenih predlogih ali o prizivnih razlogih na novo navedenih razpravlja, ne da bi spremembi prigovarjal, smatra se, da je v spremembo privolil.

Tožba, ki je izpodbijani sodbi za podlago, pa se tudi z nasprotniškim privoljenjem ne da spremeniti.

Opomba: O izpremembi tožbe glej § 235.

§ 484.

Priziv se sme do konca ustne prizivne razprave umakniti. To se more izjaviti na ustni razpravi ali storiti z vložitvijo spisa na prizivno sodišče

Ako se je vložil spis še pred začetkom ustne prizivne razprave, sme odrediti prizivno sodišče, da se opusti določeni narok.

Nasledek umaknenja ni samo, da se zgubi pravni lek ampak da nastopi tudi dolžnost plačati troške narasle s pravnim lekom in posebno tudi še troške, ki so bili provzročeni nasprotniku.

O dolžnosti troškovne povrnitve odloča prizivno sodišče s sklepom. Predlog mora se staviti na ustni prizivni razpravi, ako pa se narok določen za prizivno razpravo v smislu odst. 1 ni vršil, v osmih dneh po naznanilu prizivnemu nasprotniku, da se je priziv umaknil, sicer je izključen

§ 485.

Razprava o prizivu zoper sodbo, glede ktere se je predložila v smislu § 413 popolnitev, sme se na predlog odložiti, dokler ni stopila v pravno moč ali popolnjena sodba brez priziva ali kedar je dospel na prizivno sodišče tudi priziv zoper popolnjeno sodbo. V poslednjem slučaju združiti je razprave o obeh prizivih.

Istotako sme se odložiti prizivna razprava do odločbe o zahtevanem popravku sodbinega dejanskega stana (§ 420), ako bi zahtevani popravek mogel uplivati na presojo priziva.

Opomba: Glej § 420, 423 in 424.

§ 486.

Ustna prizivna razprava začenja po izklicanju stvari s tem, da jo člen prizivnega senata kot poročevalec razlaga.

S pomočjo pravnih spisov mora on razložiti stvarni položaj in dosedajno pravdno postopanje, v kolikor je potrebno, da se razumeva prizivne predloge in da se presodi pravilnost izpodbijane sodbe in prizivnih razlogov, potem bistvo spisov, ki so jih vložile stranke v prizivnem postopku, ter označiti sporne točke, ki se vsled tega pokazujejo. Svojega mnenja glede odločbe, ki jo bo izreči, poročevalec ne sme izražati.

Za tem prečitaj zapisnikar predloge strank in vsled priziva prizadeti del sodbe in sodbinih razlogov in, če smatra predsednik ali prizivni senat namenu primernim, tudi dotične dele razpravnega zapisnika v prvi inštanci.

Nato je zaslišati stranke z njihovimi razkladanji. Če se govor ktere stranke ne strinja z vsebino pravnih spisov, mora predsednik na to opozoriti.

§ 487.

Predlog na odklonitev pristojnosti prizivnega sodišča sme se stavljati v prizivnem postopku le takrat, kedar se hoče doseči ali odkloniti poslovanje prizivnega sodišča, ki izvršuje sodstvo v trgovinskih, mornarskih ali rudniških stvareh. Da se doseže poslovanje takega prizivnega sodišča, sme se predlog v to staviti le takrat, kedar se je sprejel v sodbo prve inštanice pristavek omenjen v § 446, da se odkloni poslovanje takega prizivnega sodišča, pa le takrat, kedar sodba prve inštanice v § 446 omenjenega pristavka nima. Tudi ne sme v prvem slučaju

tega predloga staviti stranka, ki se je izrekla zoper vsprejem takega pristavka v prvosodno sodbo.

Predlog na odklonitev pristojnosti prizivnega sodišča, mora se staviti takoj po dokončanju poročevalčeve razložbe, ki vpeljuje razpravo, sicer je izključen; o tem predlogu je razpravljati in rzsoditi brez odloga pred razpravo o prizivu.

Ako se je vstreglo predlogu na odklonitev pristojnosti prizivnega sodišča, mora izreči sodišče s sklepom svojo nepristojnost. Po pravomočnosti sklepa mora se nadaljevati prizivno postopanje pred pristojnim prizivnim sodiščem. To sodišče je v takem slučaju vezano na določbo, izrečeno glede na vrsto sodstva, ki ga je vršiti.

Ako se je zavrgel predlog, mora se prizivna razprava takoj začeti in dovršiti. Odločbe o predlogu v tem slučaju ni treba izdavat posebe, ampak sprejme se v sodbo, ki jo izreče prizivno sodišče v glavni stvari.

Opomba: Glej § 446, svojo pristojnost mora presojati sodišče že pred razpravo uradno § 41 sodn. prav. in § 471 točka 1; zoper sklep, s katerim se je odklonila pristojnost prizivnega sodišča in pravdna stvar napotila na drugo prizivno sodišče, dopuščen je rekurz § 519 odst. 3.

§ 488.

Prizivni senat sme sprejemati ne samo take dokaze, ki podpirajo ali izpodbijajo prizivne razloge, ampak, če se mu zdi potrebno v namen

odločbe o prizivnih predlogih, tudi ponoviti ali popolniti že v prvi inštanci provedeno dokazovanje ter provesti dokaze, ktere so stranke ponujale brezvspešno v prvosodnem postopanju.

V poslednjem slučaju, kakor tudi, če je popolniti ogled, sme prizivni senat izvršiti dokazovanje po predpisih veljavnih v to za prvo inštanco ali sam ali odrediti provedbo dokazov po odbranem ali zaprošenem sodniku.

Ako se je vršil v prvi inštanci dokaz po zvedencih, sme prizivni senat ta dokaz izvršiti vnovič s pripomočjo drugih zvedencev.

Opomba: Glej § 417 odst. 3.

§ 489.

Ako se je zaslišala stranka v prvi inštanci pod prisego, ne sme prizivno sodišče odrediti, da se zasliši pod prisego nasprotna stranka o istem dogodku.

Zaprisežno zaslišanje stranke, ki se je v prvi inštanci zaslišanju ali izpovedbi pod prisego uprla, sme odrediti prizivno sodišče le takrat, kedar je zadobilo prepričanje, da je imela stranka dovolj vzrokov odreči zaslišanje in da so ti-le vzroki odtlej biti nehali.

Opomba: Glej §§ 371 do 383.

§ 490.

Na predlog mora izreči prizivno sodišče še pred rešitvijo priziva s sklepom, v kolikor je neizpodbijana sodba niže inštanice pripravna za izvršbo. Zoper ta sklep ni dopuščen noben praven lek posebe.

§ 491.

V slučaju, da je ena ali druga stranka izostala, mora se o prizivu vendar le pripravljati in razsoditi oziraje se na navedbe v prizivnem spisu in v morebiti vložnem pripravljalnem spisu (§ 468). Da li je smatrati novo navedbo (§ 482 odst. 2) za priznano ali za sporno, razsodi prizivno sodišče oziraje se na dejanski stan izpodbijane sodbe in na vse druge pravdne spise prve in druge inštanice.

Opomba: Glej §§ 133 in 198, 467, 468, 482 odst. 2, 417, 445 in 267.

§ 492.

Stranke smejo se odpovedati odredbi naroka za ustno prizivno razpravo. Odpoved je veljavna, ako so jo stranke izrečno izrekle v prizivnem spisu vložnem na pravdno sodišče ali na prizivno sodišče. V tem slučaju sme obsegati prizivni spis tudi pravna razlaganja in razjasnjevanja o dejanskih dogodkih in dokazih (§ 78 slednji odstavek).

O prizivu odloči se takrat v nejavni seji brez predhodne ustne razprave. Vendar pa sme sodišče odrediti ustno razpravo, ako se mu to v posameznem slučaju zdi potrebno.

§ 493.

V zapisnik o prizivni razpravi zapiše se vsebina strankinih dejanskih navedeb in dokaznih ponudeb le v toliko, v kolikor se razlikuje od vsebinskih podatkov v prvosodnih pravdnih spisih.

Ako se je ustna prizivna razprava vršila in dovršila na enem ročišču, sme se pridržati razložba strankinih izpovedeb nanašajočih se na stvarni položaj sodbinemu dejanskemu stanju (§ 471 šte. 4).

V razpravnem zapisniku izkazati je potem samo okolnosti in izjave napominjane v §§ 207 in 208. Predlogi na popravljenje v sodbino dejansko stanje sprejetih navedeb o dejanskih in dokaznih navedbah strank morajo se staviti v osmih dneh po vročitvi sodbe na prizivnem sodišču (§ 420).

Prizivna odločba.

§ 494.

Prepriča li se sodišče povodom prizivne razprave, da je nična sodba ali postopanje v prvi inštanci, kar se dosedaj ni opazilo, postopa se po §§ 477 in 478, dasiravno ničnosti ni oglasila nobena stranka, razven ako leži nedostatek v zastopstvu (§ 477 šte. 5), ki se je odpravil vsled izrečnega odobrenja ali molče.

Opomba: Glej § 477, 478 in 499 odst. 1.

§ 495.

Ako so se opazili nedostatki označeni v § 471 št. 2 in 3 še le na ustni razpravi in ako se je pritožiteljev nasprotnik uprl pritrditi popravljenu prizivnega spisa (§ 471 št. 3), odbiti je priziv s sklepom.

Opomba: Zoper sklep dopuščen je rekurz § 519 odstavek 1.

§ 496.

Prizivno sodišče mora vrniti stvar na pravdno sodišče prve inštanice v razpravo in razsojo, ne da bi bila utrjena ničnost, ako:

1. po izpodbijani končni sodbi niso rešeni popolnoma stvarni predlogi;

2. so v postopanju v prvi inštanci bistvene pomankljivosti, ki so bile na poti, da se pravda ni mogla do dobrega pretresti in temeljito razsoditi;

3. se dejanske okoliščine, ki se zde prizivnemu sodišču po vsebini pravnih spisov važne, v prvi inštanci še pretresovale niso.

Postopanje na pravdnem sodišču mora se omejiti v slučaju št. 1 na nerešene zahteve in predloge, v slučaju št. 2 pa na dele prvosodnega postopanja in sodbe, ki so vsled pomankljivosti prizadeti.

Namesti da vrne sme prizivno sodišče v stvari samo razsoditi in sicer potreboma po dopolnitvi razprave v prvi inštanci, ako sta to ali obe stranki sporazumno predlagale ali če se sodišču zdi primerno, da se povspeši rešitev ali da se izogne izdatnim troškom.

Opomba: Stvar se vrne na prvo sodišče po sklepu glej § 499 odst. 1, končna sodba § 390 in 404 do 410; dopolnitev sodbe § 423 in 424, glej § 488.

§ 497.

Ako se niso uporabile določbe §§ 494, 495 in 496, razsodi prizivno sodišče v stvari sami.

Razsodba njegova mora obsegati vse sporne točke tičoče se prisojenega ali neprisojenega za-

hitevka, ki pridejo v smislu prizivnih predlogov v drugi inštanci v pretres in v presojo.

Prvosodna sodba sme se prenarediti le na toliko, v kolikor se je preuredba predlagala.

Opomba: Glej § 467 odst. 3 in § 462 odst. 1.

§ 498.

Za podlago svoji odločbi mora vzeti prizivno sodišče podatke razprave in dokazovanja vgotovljene v prvosodnih pravnih spisih in v sodbi prve inštance, katerih se ne dotikajo navedeni prizivni razlogi, na koliko niso bili popravljeni na prizivni razpravi sami.

Kolik pomen dohaja pravočasno oglašenemu prigovoru zoper posamezne vgotovitve v zapisniku prve inštance ali zoper podatke o dejanskih in dokaznih navedbah (§§ 444, 445) umeščene v odpravku dokaznega sklepa ali v sodbenem dejanskem stanu, presodi prizivno sodišče skrbno uvaživši izhod prizivnega postopanja in vse druge okolnosti, ako potrebno po predhodni ustni razpravi o ugotovitvah in navedbah, katerim se je prigovarjalo (§ 488).

§ 499.

V slučajih §§ 494 in 496 vrne se pravdna stvar na pravdno sodišče prve inštance sè sklepom. Sodišče, na katero je vsled sklepa prizivnega sodišča dospela pravdna stvar v svrhu, da se popolnoma ali deloma vnovič razpravlja ali razsodi, ali da provede prizivno postopanje (§ 487), je v tem vezano na pravno mnenje, katero je v svojem sklepu zavzelo prizivno sodišče.

Glede uvedbe nove razprave uporabljati je predpis § 479.

Isto velja, kedar je prizivno sodišče pre naredilo sodbo, s katero se je razsodilo, da ni dopustna tožba na obnovitev in je razprava v prvi inštanci bila omejena na vprašanje, če je obnovitev postopanja dopustna.

Opomba: Glej § 494 in 496, če se je razveljavila sodba vsled ničnosti sodbe ali postopanja ali če sodba ni rešila stvarnih predlogov, če je bilo postopanje pomankljivo ali se ni razpravljalo o važnih stvareh, glej § 487 odst. 3; glej § 541.

§ 500.

Sodbo ali sklep prizivnega sodišča, ki rešuje priziv, izdati in vročiti je strankam vsele v pismenem odpravku.

Ni izključeno, da se glede obrazložbe stvarnega položaja pozivlje sodba prizivnega sodišča na prvosodno sodbo.

Opomba: §§ 416, 417 in 418.

§ 501.

V malotnih stvareh sme se izpodbijati prvosodna sodba le radi ničnostij navedenih v § 477 št. 1 do 7.

Opomba: Glej § 452 odst. 2 in § 477 št. 1 do 7.

Drugi razdelek.

Revizija (presod.)

Dopustnost.

§ 502.

Zoper sodbe prizivnih sodišč gre revizija (presod).

V malotnih stvareh ne dopušča se zoper sodbo prizivnega sodišča nobenega daljnega pravnega leka.

§ 503.

Revizija se sme zahtevati le iz sledečih vzrokov:

1. ker je nična sodba prizivnega sodišča radi kakega vzroka označenega v § 477;

2. ker se je prigodila v prizivnem postopanju napaka, ki je mogla ovirati, ne da bi povzročila ničnost, da se pravdna stvar ni do dobrega pretresla in temeljito presodila;

3. ker se naslanja sodba prizivnega sodišča v bistveni točki na domnevano dejstvo, ki se ne strinja s pravnimi spisi v prvi ali v drugi inštanci;

4. ker se opira sodba prizivnega sodišča na napačno pravno presojenje stvari.

Opomba: Glej § 496 točka 2.

§ 504.

Revizijsko sodišče presodi sodbo prizivnega sodišča v mejah predlogov stavljenih v revizijskem postopanju.

Novih dejanskih trditev ali dokazov sme se v revizijski inštanci navesti le, da se ž njimi podpré ali izpodbije trditev, da je sodba prizivnega sodišča nična vsled ktere napake označene v § 477 ali da se je prigodila v prizivnem postopanju taka napaka, ki je mogla ovirati, da se pravdna stvar ni do dobrega pretresla in temeljito presodila.

Opomba: Revizijski spis in predloge glej § 506.

Napoved revizije.

§ 505.

Revizija se oglasi s vložitvijo spisa (revizijski spis) na pravnem sodišču prve inštanice.

Rok za revizijo znaša štirnajst dnij računši od dneva, ko se je vročila prizivna razsodba; ta rok se ne da podaljšati.

Pravočasno oglašena revizija ovira nastop pravomočnosti in izvršilnosti izpodbijane sodbe v obsegu revizijskih predlogov do rešitve pravnega leka. Revizija zoper potrdilno sodbo druge inštanice nima ovirajoče moči.

Opomba: V meničnem in zakupno-najemnem postopanju znaša rok za revizijo 8 dnij, glej § 555 št. 2 in § 575 odst. 1.

§ 506.

Revizijski spis mora objemati razven občnih zahtev:

1. označenje sodbe, zoper katero je naperjena revizija;

2. določeno izjavo, v katerem obsegu se izpodbija sodba, istotako kratko označenje izpodbojnih vzrokov (revizijskih vzrokov) ter izjavo, da-li se zahteva razveljavljenje ali preuredba sodbe in kakoršna (revizijski predlog);

3. dejanske navedbe in dokaze, s katerimi se hoče dokazati resničnost revizijskih vzrokov imenovanih v § 503 šte. 1 in 2;

4. podpis odvetnika.

Ako se opira revizija na revizijski vzrok, naveden v § 503 št. 4, mora se v revizijskem

spisu brez obširnosti razložiti, iz katerih razlogov je napačna pravna presoja stvari.

Opomba: Ako manjka revizijskemu spisu zakonitih zahtev, odkloni se rešitev revizije po § 471 št. 3, 474 odst. 2 in 513, ako se nedostatki niso odpravili v smislu §§ 84 in 85 v prvi inštanci.

§ 507.

Ako se je revizija oglasila pravočasno, odredi pravdno sodišče prve inštanice, da se vroči izvod revizijskega spisa nasprotniku revizije prositelja (revizijskemu nasprotniku). Prepozno oglašene revizije mora odbiti pravdno sodišče prve inštanice.

Revizijskemu nasprotniku dano je na voljo, če hoče vložiti v nujnem roku štirinajstih dnij od dne vročbe revizijskega spisa na pravdnem sodišču v spisu revizijski odgovor.

Za revizijski odgovor uporabljati je smislu primerno določbe § 506 izvzemši pod št. 1 in 2 napominjane zahteve.

Na nove dejanske okoliščine in dokaze, katerih se želi posluževati revizijski nasprotnik, da pobija v revizijskem spisu navedene revizijske vzroke, ozira se v revizijskem postopanju le na toliko, na kolikor so navedeni že v revizijskem odgovoru.

Vloženi revizijski odgovor naznani se revizije prositelju s priobčenjem izvoda revizijskega odgovora.

Vložitev revizijskega spisa in revizijskega odgovora se ne more nadomestiti po sodnem zapisniku.

Opomba: Ako je stranka rok za revizijo zamudila, sme v smislu § 146 do 154 zahtevati postavitev v prejšnji stan; zoper zavrnitev revizije ab instantia dopuščen je rekurz § 514.

§ 508.

Po vložitvi revizijskega odgovora ali po brezuspešnem preteku v to odprtega roka, predloži pravdno sodišče prve inštanice imenovane spise z vsemi na pravdo se nanašajočimi pravnimi spisi prizivnemu sodišču, katero potem taiste dalje odpravi na revizijsko sodišče, pridevši njim prizivne spise pravde se tičoče.

Predložitev spisov na prizivno sodišče je odložiti v slučaju, da se je predlagal popravek dejanskega stana v sodbi prizivnega sodišča, do rešitve popravljalnega postopanja.

Opomba: Predlogi na popravljenje sodbenih podatkov glede dejanskega stanja morajo se staviti v 8 dneh po vročitvi sodbe na prizivnem sodišču § 493 odst. 2 in § 420.

Postopanje pred revizijskim sodiščem.

§ 509.

Revizijsko sodišče razsoja o reviziji v nejavni seji brez predhodne ustne razprave.

Ako pa se zdi revizijskemu sodišču v posameznem slučaju v svrhu razzsodbe o vloženi reviziji potrebno, sme se na predlog ali uradno odrediti tudi ustna razprava pred revizijskim sodiščem. Glede te razprave veljajo predpisi dani o ustni razpravi pred prizivnim sodiščem.

Poizvedbe in dokazovanja, ki so potrebna v ugotovitev revizijskih vzrokov navedenih v §

503 št. 1 in 2, morajo se izvršiti po odbranem sodniku, kateri predloži spise o poizvedbah in dokazovanju neposredno revizijskemu sodišču. K takim poizvedbam in provedbam dokazov pritegniti je vsele stranke.

Opomba: O ustni prizivni razpravi glej §§ 481 do 493, o dokazovanju pa §§ 288 in 289.

§ 510.

Navadno mora razsoditi revizijsko sodišče v stvari sami. Ako pa je proglasilo sodbo prizivnega sodišča po § 477 števil. 4 in 5 za nično ali razveljavilo iz razloga navedenega v § 503 št. 2 in vsled tega razsodilo, da se v svrhu stvarne rešitve vrši nova razprava, zavrne v ta namen pravdo na prizivno sodišče.

Ako je revizijsko sodišče razveljavilo sodbo ali postopanje radi ničnosti, ki se je prigodila v prvi inštanci in na katero se je ozirati uradno, vrniti mora se stvar na prvo inštanco (§ 478 odst. 2 in 3).

§ 511.

Sodišče, na katero se je stvar vrnila, vezano je v daljnem postopanju in razsoji na pravno mnenje, katero je dalo revizijsko sodišče razveljavljajoči svoji razsodbi za podlago.

V svrhu obnovitve postopanja na prizivnem sodišču ali na sodišču prve inštanice, morajo ta sodišča odrediti narok za ustno razpravo uradno.

§ 512.

Ako je našlo revizijsko sodišče, da se je revizija vložila iz nagajivosti ali da se stvar za-

vleče, prisodi naj revizije prositelju in po okolnosti njegovemu odvetniku kazen za nagajivost.

§ 513.

V kolikor se v določbah tega razdelka ne nahajajo razlike, uporabljati je predpise o prizivu tudi za revizijo.

Tretji razdelek.

Rekurz (utok).

Dopustnost.

§ 514.

Zoper sklepe (odloke) dopuščen je rekurz, ako izpodbijanja istih ne izključuje pričujoči zakon.

Z rekurzom sme se izpodbijati sklepe izlasti tudi iz vzrokov navedenih v § 477.

Zoper sklepe, s katerimi se je naložilo povračilo troškov v smislu § 51 odst. 2 sodišču, smejo vložiti rekurz sodni uradniki, katerim se je vsled teh naložila dolžnost troškovne povrnitve.

Opomba: Ako se sodba ne izpodbija s prizivom v glavni stvari, sme se odločba glede troškov izpodbijati le z rekurzom. Glej § 55.

Zoper v zakonu posebe določene sklepe in odloke sploh ni rekurza na pr: ako je sodišče naročilo, da se poveri pravdno pooblastilo § 30 odst. 2; ako je sodišče zavrnilo predlog na zavarovanje pravnih troškov in sklenilo, da se pred pravomočnostjo sklepa nadaljuje postopanje § 61 odst. 2; odlok, s katerim je sodišče dovolilo stranki pravico ubožnosti ali naročilo za ubogo stranko odvetnika, se ne sme izpodbijati z rekurzom § 72 odst. 2; ako je stranka predlagala, da se skrajša rok za pregled izvirne listine, predložene sodišču in ako je vstreglo sodišče ali pred zbornimi sodišči predsednik

temu predlogu, ni zoper tak odlok rekurza § 82 odst. 2.; glej tudi sklep v slučaju § 83 odst. 2.; ako pravdni družniki niso pravočasno naznanili skupnega vročevalnega pooblaščenca, sklne sodišče na nasprotnikov predlog, da se v to imenuje oseba, ki stanuje v kraju pravnega sodišča, na troške in nevarnost pravnih družnikov; zoper ta sklep ni rekurza § 97 odst. 2.; zoper sklep, s katerim se je vročitev ob nedelji in na praznik dovolila ali odrekla, ni rekurza § 100 odst. 2.; glej § 117 odst. 2.; odlok, s katerim se je dovolilo prvo podaljšanje roka ali prva preložitve ročišča, se ne more z rekurzom izpodbijati § 141 odst. 1.; zoper odlok, s katerim se je dovolila postavitev v prejšnji stan, ni sploh pravnega leka § 153; odredbe v smislu § 187 do 191 ne smejo se izpodbijati z nobenim pravnim lekom, razven, ako se tičejo ustavljenja postopanja; sklep, s katerim je predstojnik sodišča ali senatni predsednik v posebnem slučaju kako pravdno stvar vsled nujnosti proglasil za praznično § 224 zadnji odst.; sklepi s katerimi se je odredilo pripravljalno postopanje ali se zavrnil predlog na uvedbo takega postopanja ne sme se izpodbijati z rekurzom § 247; zoper odločbo predsednika na pritožbo zoper vkrepe sodnika v pripravljalnem postopanju ni rekurza § 255 odst. 3.; zoper sklep, da se pripravljalno postopanje popolni ni rekurza § 256 odst. 2.; zoper odredbe predsednika ob določenju ustne sporne razprave ni nobenega pravnega leka § 257 odst. 2.; zoper odredbo senata, da je takoj razpravljati v glavni stvari, ako so zavrgli prigovori nepristojnosti sodišča, nedopustnosti pravnega pota, tekoče ali pravomočno razsojene pravde ni dopuščen noben praven lek § 261 odst. 2.; zoper odredbo in dopustitev pismenih zapiskov ter zoper odločbo o pravilnosti zapiskov ni dopuščen noben praven lek § 265 odst. 4.; z nobenim pravnim lekom se nemoje izpodbijati sklepi, s katerimi se dovoljuje stenografična zabeležba dokazovanja (§280) ali pripušča dokazovalcu v smislu (§ 285 odst. 1), vročba zaprosilnega pisma, s katerimi se določa rok za provedbo dokazov (§ 279 odst. 1.) ali za predložitev spisov o dokazovanju, ki se je vršilo izven ozemlja, za katero velja ta zakon (§

283 odst. 3.), ter sklepi, s katerimi se je odredila popolnitev ali ponovitev dokazovanja (§§ 264, 286 odst. 1 in 3, 289 odst. 2 in 389) glej § 291 odst. 2.; zoper sklepe, odredbe in naročila v smislu §§ 298, 299, 300, 301, 309 odst. 1 in 2, 310, 314 in 315 ni nobenega pravnega leka, glej § 319; z nobenim pravnim lekom ne smejo se izpodbijati odloki razsojevalnega sodišča glede nadaljevanje postopanja, kedar se je branila priča izpovedbe ali prisege (§ 326), glede nadaljevanja postopanja, ako dokazovatelj ni založil pristojbin za pričo ali se priča ni mogla zaslisiati (§ 332 in 335), nadalje sklepi, s katerimi se je odredilo vabilo ali privedba priče ali določil rok za položbo pričnine (§ 329, 333, 346), in sklepi glede zapriseženja priče (§§ 337 in 338), glej § 349 odst. 2.; zoper odločbo sodišča o izmeri pričnine ni več rekurza § 347 odst. 1.; odločbe o številu zvedencev (§§ 351, 352) in tudi sklep, s katerim se je imenovanje zvedencev prepustilo odbranemu sodniku (§ 352) ali s katerim se je odslovil zvedenec vsled odklonitve (§ 356), nadalje sklepi o zapriseženju zvedencev (§ 358), ali s katerimi se je določil narok za oddajo mnenja (§ 360), ne smejo se izpodbijati z nobenim pravnim lekom, glej § 366 odst. 2.; sklep, s katerim se je dovolila provedba dokazov v obvarovanje, se ne sme izpodbijati § 386; glej § 387 odst. 2.; odredba sodišča, da se odloži razprava o tožbi do pravomočnosti vmesne sodbe, se ne sme izpodbijati § 393 odst. 3. in fine; odločba o predlogu na popravek sodbinega dejanskega stanja se ne da izpodbijati § 420 odst. 3.; odločba o predlogu, da se povabi nasprotnik na poskus poravnave na sodišče, se ne da izpodbijati § 433 odst. 2. Sprejem pristavka v sodbo okrajnega sodišča, ki kaže na vrsto sodstva ali odrek tega sprejema se ne more izpodbijati § 446 odst. 2; zoper sklepe prizivnega sodišča v malotnem postopku je rekurz izključen § 517; glej § 527 in 528; ako je sosodišče na obnovno tožbo sklenilo uvedbo kazenskega postopanja, ni zoper dotični sklep rekurza § 539 odst. 1; če je sodišče zahtevku na obnovitev postopanja ugodilo in s sklepom odredilo, da se vrši razprava v glavni stvari pred izdavo odločbe, ni zoper ta sklep rekurza § 542 odst. 1.

Zoper sklep, s katerim se je odločilo o predlogu stavljenem v smislu §§ 544 in 545, da se zaustavi prizivno ali revizijsko postopanje do rešitve o tožbi na obnovitev, ni dopuščen noben praven lek § 546 odst. 1.; zoper plačilni nalog v mandatnem postopanju, izvzemši zoper troškovno odločbo ni rekurza § 252 odst. 1.; v najemno-zakupnem postopanju glej § 575 odst. 2.; glej §§ 24, 26 in 47 sodn. prav.

§ 515.

V slučajih, v katerih je po določbah tega zakona zoper sklep (odlok) zabranjen praven lek posebe, smejo se stranke pritoževati zoper ta sklep v pravnem leku, katerega vložè zoper prvo sledečo odločbo, ki se sme izpodbijati.

Opomba: Glej § 462 odst. 2 in § 518 odst. 2. Praven lek posebe zabranjuje na pr.: § 6, gledè ukrepov v smislu odst. 2; § 18 odst. 4 zoper odločbo, sktero se je dopustila stranska udeležba; § 29 odst. 2 zoper odločbo, s katero se ni pripustil zakotni писаč za pravnega pooblaščenca; § 38 zoper sklepe, s katerimi je sodišče pripustilo osebo, ki sicer ni izkazala pooblaščenja, da opravi nujna pravdna opravila ali da pozneje izkaže pooblaščenje, ali s katerimi se je v tako izkazanje dovolil rok ali odredilo nadaljevanje postopanja brez ozira na tako intervencijo po preteku roka; § 84 in 85 zoper sklepe, s katerimi se je odredil oblični popravek vložnega spisa ali v to postavil rok; § 95 zoper odredbo imenovati vročbenega pooblaščenca; § 130 zoper odredbo naroka in zoper vsako vabilo na ročišče; § 173 zoper sklep, s katerim se je na ustni razpravi izključila javnost; zoper odločbo senata v slučaju §§ 179 odst. 1, 181 odst. 2, 184 odst. 2 in 186; § 214 zoper sklepe in odredbe posameznega sodnika, ki se tičejo zapisovanja ter na zbornih sodiščih zoper odločbe senata; § 243 zoper sklep podati na tožbo odgovor; § 277 zoper dokazne sklepe; § 291 zoper sklepe, s katerimi so se odbili ponujani dokazi (§ 275) ali v smislu § 278 odst. 2 proglasile stvarne navedbe in dokazi za nedopustne, odredilo dokazovanje

(§ 277) ali izročilo odbranemu ali zaprošenemu sodniku (§§ 282, 283, 285), nadalje zoper sklepe, s katerimi so se na dokazovanju zavrnila prašanja strank (§ 289) in zoper sklepe, s katerimi se je dovolila ali izključila uporaba dokaza po § 279 odst. 2 ali odbil predlog v smislu § 286 odst. 2 na popolnitev dokazovanja; § 319 zoper sklepe storjene v smislu §§ 303, 307 in 316; § 349 odst. 1 zoper odločbo glede opravičenosti odrekati izpovedbo (§ 324), prisego (§ 336 odst. 3) ali odgovor na posamezna prašanja (§§ 323 in 324); zoper sklep, da je v smislu § 337 opustiti zaslišanje priče, ter zoper sklepe in odredbe v smislu §§ 339 do 342; § 366 zoper sklep, s katerim se je zavrgla odklonitev zvedenca (§ 356 odst. 2) ali odredila pismena oddaja mnenja (§ 357); § 370 zoper sklepe in odredbe na ogledu; zoper sklep, s katerim se je odbil predlog, da se na ogled pokliče zvedenca § 370; § 375 zoper sklep na dokazovanje po zaslišanju stranke; § 377 odst. 2 zoper sklepe, s katerimi se je odredilo zaprisežno zaslišanje stranke, označile trditve, o katerih je stranko zaslišati pod prisego, ali določilo besedilo zaprisežne izpovedi; § 419 in 421 in 430 zoper sklepe, s katerimi se je zavrnil predlog na popravljenje sodbe ali odloka radi pisnih ali računskih pogreškov ali predlog na popravljenje sodbinega dejanskega stanja; § 479 zoper izrek prizivnega sodišča ob razveljavljanju prvosodne sodbe radi ničnosti, da je postopanje v prvi inštanci začetni ali nadaljevati še le po pravomočnosti sklepa; § 490 zoper sklep, s katerim je prizivno sodišče na predlog odločilo, na kolikor je izpodbijana sodba prve inštanice izvršljiva; § 518 zoper sklepe in odredbe v postopanju radi motenja posesti, izvzemši konečni sklep in odloke s katerimi se je odrekla uvedba ali nadaljevanje postopanja o tožbi; § 524 odst. 2 sklep, s katerim se je začasno zaustavila izvršba z rekurzom izpodbijanega sklepa.

§ 516.

Ako ni določeno ničesar drugega, sme se izpodbijati sklepe predstojnika zbornega sodišča,

senatnega predsednika ali odbranega sodnika s pravnim lekom rekurza; izpodbijanje pa ni dopustno, ako se poprej ni predložila preuredba sklepa na zbornem sodišču.

§ 517.

V malotnih (bagatelnih) stvareh sme se oglasiti rekurz le zoper sledeče sklepe prve instance:

1. ako se je odreklo uvesti ali nadaljevati o tožbi zakonito postopanje;

2. ako se je odločilo o predlogu, da se položi varščina za pravnne troške ali da se polni varščina;

3. ako se je zahtevanju, da se narok preloži, vstreglo s kršenjem določeb § 134 in ako se sme sklep ob enem izpodbijati v smislu § 141;

4. ako se je zavrnil predlog na dovoljenje postavitve v prejšnji stan, ker se je zamudilo ročišče ali ker je potekel rok za oglasitev pravnega leka;

5. kedar se je o povrnitvi troškov odločilo s sklepom.

Zoper sklepe prizivnega sodišča v malotnih stvareh je rekurz izključen.

Opomba: O zavarovanju pravnih troškov glej §§ 57 do 62; glej § 134 o preložitvi ročišča in § 141, ki določa, da zoper prvo preložitev ročišča in zoper prvo podaljšanje roka ni nobenega pravnega leka, kedar podaljšani rok ne presega prvega roka ali se ročišče ne preloži nad štiri tedne, in da zoper odrečeno skrajšanje roka tudi ni rekurza; glej §§ 470 in 479 in § 501.

§ 518.

V postopanju o tožbah radi motenja posesti (§ 454) sme se rekurz oglasiti le zoper sklepe, s katerimi se je odreklo uvesti ali nadaljevati postopanje o tožbi in zoper končni sklep.

Pritožbe zoper vse druge sklepe, storjene v teku postopanja in izlasti zoper začasne odredbe izdane v teku postopanja, združiti je z rekurzom zoper končni sklep.

Opomba: Vide §§ 460, 458 in 459.

§ 519.

Zoper sklepe prizivnega sodišča v prizivnem postopanju dopuščen je rekurz le:

1. ako se je priziv zavrnil s sklepom;
2. ako je prizivno sodišče ničnost prvosodne sodbe izreklo sklepom;

3. ako se je pravdna stvar zavrnila s sklepom na sodišče prve inštanice ali na katero drugo prizivno sodišče v razsojo ali v razpravo in razsojo in ako je bilo v sklepu prizivnega sodišča ob enem izrečeno, da se sme postopanje v prvi inštanci ali prizivno postopanje začeti ali nadaljevati še le po pravomočnosti tega sklepa.

Opomba: Ad št. 1 glej § 471 točka 2 in 3 in § 474 odst. 2 in §§ 473 in 495;

ad št. 2 glej § 471 točko 5 in 7 § 477, 478, 494 in 499.

ad št. 3 glej § 471 točka 1 § 474 odst. 1, § 471 točka 4 in § 474 odst. 3, § 496, 499, 479 in 487.

Zoper sklep prizivnega sodišča v smislu § 490 dopuščen je rekurz po § 514.

Oglasitev rekurza.

§ 520.

Rekurz se oglasi s vložitvijo spisa (rekurz-nega spisa) na sodišču, čijega sklep se izpodbija, čijega predstojnik je izdal izpodbijani sklep ali čijega člen je bil senatni predsednik, odbrani ali zaprošeni sodnik, zoper katerega sklep se vlaga rekurz. Na okrajnih sodiščih smejo stranke, ki niso zastopane po odvetnikih, dajati rekorze na zapisnik; pisмено vloženi rekorzi morajo imeti podpis odvetnika.

Ako se izpodbija z rekurzom sklep radi napačnega pravnega mnenja, ki mu je v pod-lago, uporablja se primerno predpis § 506 zadnji odstavek.

Opomba: Rekurz je vložiti v prvi inštanci, kar sledi iz § 528.

§ 521.

Rok za rekurz znaša štirinajst dnij in se ne sme podaljšati.

Rok začenja z dnevom, ki sledi vročbi pis-mene izdaje izpodbijanega sklepa ali rekurzne rešitve in v malotnih stvareh, če sta bile obe stranki navzočne ob razglasitvi sklepa, z dne-vom, ki sledi razglasitvi.

Opomba: V meničnem in zakupno-najemnem po-stopanju znaša rok za rekurz 8 dnij § 555 točka 2 in § 575 odst. 1. Ako v bagatelnem postopanju niste bile navzočne obe stranki ob razglasitvi sklepa, mora se nenavzočni stranki vročiti sklep v pismenem odpravku § 426 odst. 2 in rok za rekurz teče v tem slučaju od dne po vročitvi.

§ 522.

Ako gre rekurz zoper odbitev ali preklic ubožnostne pravice, zoper naloge kazni priči ali zvedencem ali zoper sklep, ki je zgolj pravdo vodilne narave, sme sodišče ali sodnik, kterega odločba ali nalog se je z rekurzom izpodbijal, rekurznemu zahtevku sam ugoditi.

Ako v to nemorejo privoliti ali če se z rekurzom izpodbijajo drugi nego v prvem odstavku napominani sklepi, mora se predložiti rekurz neodložno rekurznemu sodišču s pojasnjujočim poročilom in z vsemi za presojo rekurza potrebnimi spisi.

Opomba: Glej § 425 odst. 2;

§ 523.

Rekurze zoper sklepe, zoper ktere po določbah tega zakona sploh rekurza ni ali zoper ktere je vsaj zabranjen praven lek posebe ter rekurze vložene po minolem rekurznem roku, mora sodišče, na katerem so se vložili, odbiti uradno.

§ 524.

Rekurz nima odloživne moči glede na izvedbo izpodbijanega sklepa in glede na nastop izvršilnosti. Ako zakon ne določa drugače, nastopi izjema le v odredbah kazni, ktere se smejo izpodbijati po inštancah.

Ako pa ne nastane nasprotni stranki nobena neprimerna škoda vsled tega, če se zadrži postopanje, izvedba izpodbijanega sklepa ali iz-

vršba, ki bi se imela uvesti na tega podlagi, in če bi bil rekurz brez te zadržbe ob svoj uspeh, ukaže sodišče, zoper kterega sklep se je vložil rekurz, na predlog začasno zadržbo odredivši morebiti potrebne naredbe v zavarovanje. Zoper ta sklep ni nobenega pravnega leka posebe.

Enako pravico ima sodiščni predstojnik, senatni predsednik, odbrani ali zaprošeni sodnik, če se je oglasil rekurz zoper njihove sklepe.

Opomba: Drugačne določbe glej § 201 v slučajih §§ 198, 199 in 200. Zoper sklep dopuščen je rekurz po § 515.

§ 525.

Ako se v postopanju o tožbi radi motenja posesti izvršba končnega sklepa ne dotika začasnih naredeb ukazanih med razpravo, določi sodnik prve inštanice po svoji izprevidnosti, ako naj taiste v teku rekurza še obstojé ali ako jih je razveljaviti še pred rešitvijo rekurza.

Postopanje na rekurznem sodišču.

§ 526.

Rekurz se reši brez predhodne ustne razprave v nejavni seji s sklepom. Pred rešitvijo sme vkreniti rekurzno sodišče poizvedbe, ki se mu zde potrebne.

Rekurz, ki ni dopuščen ali ki je zakasnen mora se odbiti takoj.

Izdavanje in vročitev rešitve rekurznega sodišča vrši se po smislu primerni uporabi § 500.

Opomba: Glej opombo k § 514 in § 208 št. 1.

§ 527.

Ako se je rekurzu ugodilo, sme naročiti rekurzno sodišče daljne odredbe, ki so morebiti potrebne vsled njegovega izreka, sodišču ali sodniku, ki je izdal izpodbijan sklep.

Ako se je izpodbijani sklep v drugi inštanci razveljavil in sodišču prve inštanice ukazala vnovična rešitev po zaslišanju strank, sme se odločba rekurzne sodišča izpodbijati le, ako je v njej določeno, da naj prva inštanca dano jej naročilo izvrši še le po pravomočnosti odločbe.

§ 528.

Rekurze zoper odločbe sodišča druge inštanice, s katerimi se je potrdil izpodbijani prvosodni sklep, mora odbiti sodišče prve inštanice uradno.

Najde li rekurzno sodišče, da se zoper sklep sodišča druge inštanice naperjen rekurz vložil iz nagajivosti ali v namenu stvar zavleči, prisodi pritožitelju ali po okoliščinah njegovemu odvetniku kazen za nagajivost (objest).

Peti del.

Ničnostna in obnovna tožba.

§ 529.

Pravomočna odločba, s katero je bila stvar rešena, sme se izpodbijati z ničnostno tožbo:

1. ako je bil sodnik, ki je sodil, po zakonu izključen vršiti v pravdi sodništvo;

2. ako stranka v postopanju ni bila zastopana, ali če je potrebovala zakonitega zastopnika, ni bila zastopana od njega, na koliko se ni poznej pravedno redno odobrilo.

Ničnostna tožba pa ni dopustna, ako se je navedel v slučaju napominanem pod št. 1 izključivni zadržek, v slučaju pod št. 2 pa nedostatek pravedne zmožnosti ali zakonitega zastopanja že pred pravomočno odločbo v prošnji na odklonitev, po predlogu na proglasitev ničnosti postopanja ali potom pravnega leka brezuspešno.

Ničnostna tožba ni dopustna nadalje takrat, kedar je mogla stranka izključivni zadržek (št. 1) spraviti do veljave v prejšnjem postopanju ali s pravnim lekom.

Opomba: Z ničnostno tožbo sme se le po pravomočnosti izpodbijati sodba ali sklep, ako so zato zakoniti pogoji; kedaj je izključen sodnik v sodstvu določa § 20 sodn. prav.; nedostatek zastopanja glej §§ 1, 2, 3, 6, 7, 37, 38; odobrenje § 477 št. 5 in zadnji odstavek.

§ 530.

Z razsodbo skleneno postopanje sme se na strankin predlog obnoviti:

1. ako je listina na katero se opira sodba, po krivem narejena ali prenarejena;

2. ako se je zakrivil svedok ali zvedenec krive izpovedbe ali nasprotnik v svojem zaslišanju krive prisege in se opira sodba na to izpovedbo;

3. ako se je dosegla sodba po goljufivnem dejanju strankinega zastopnika, njenega nasprot-

nika ali njegovega zastopnika, ki se mora zasledovati potom kazenskega postopanja;

4. ako je prelomil sodnik ob izdavi sodbe ali ktere prejšnje odločbe, ki je sodbi v podlago, z ozirom na pravdo v strankino škodo uradno dolžnost, kar se kaznuje po kazenskem zakonu;

5. ako se je razveljavila kazenska obsodba, na katero se je opirala sodba, z drugo pravomočno sodbo;

6. ako je stranka našla ali prišla v stan uporabiti o istem zahtevku ali o istem pravnem razmerju že pravomočno izrečeno sodbo (§ 411), ktera dela pravico med strankami v postopanju, ki bi se imelo obnoviti;

7. ako je stranka zvedla ali prišla v stan uporabiti nova dejstva ali našla nove dokaze, ki bi bili zagotovili ugodnejšo sodbo v glavni stvari, ako bi se bili navedli in uporabili v prejšnjem postopanju.

Radi okoljščin, navedenih pod št. 6 in 7 dopustna je obnovitev le, če stranka brez svoje krivde ni mogla spraviti do veljave pravomočnosti sodbe, novih dejstev ali dokazov pred zvršetkom ustne razprave, kteri je sledila sodba v prvi inštanci.

Opomba: Pravomočnost sodbe ni pogoj tožbi na obnovitev postopanja, kakor v § 529 ničnostni tožbi; o zlorabi sodne oblasti glej §§ 101, 102 in 104 kaz. zak.; iz vzrokov, navedenih pod števil. 1 do 7 sme se izpodbijati tudi razsodniška sodba s obnovno tožbo § 595 točka 8; obnovitev postopanja v meničnem postopanju glej § 556.

§ 531.

Tudi se sme dovoliti obnovitev, da se izvedejo dokazi, ki so bili izključeni od razprave v smislu § 279 odst. 2, ako bi bila nasledovala uporabi teh dokazov v prejšnjem postopanju za stranko očitvidno ugodnejša sodba v glavni stvari.

Opomba: Glej § 279 odst. 2, ter §§ 309, 332, 335, 365 odst. 2 in 368 odst. 2 v katerih se poziva na § 279.

§ 532.

Za ničnostno tožbo in za obnovno tožbo povzdigneno po § 530 št. 4 pristojno je sodišče, ki je izreklo po tožbi izpodbijano sodbo, ako se pa izpodbija v tožbi več sodeb, izrečenih v isti pravdi od sodišč različnih inštanč, pristojno je izključno najviše med temi sodišči.

V vseh drugih slučajih (§§ 530 št. 1 do 3, 5, 6, 7 in 531) vložiti je obnovno tožbo na pravnem sodišču prve inštanče, če pa je po povdarjanem izpodbojnem vzroku prizadeta le sodba višega sodišča, na dotičnem sodišču višje inštanče.

Postopanje.

§ 533.

Na koliko ni v naslednjih določbah razlike, uporabljajo se primerno predpisi prvega do četrtega dela tega zakona glede na vlaganje ničnostne in obnovne tožbe in glede na daljno postopanje.

§ 534.

Tožbo je vložiti v nujnem roku enega meseca.

Ta rok se računi:

1. v slučaju § 529 šte. 1 od dne, ko je stranka zvedla za izključivni vzrok, ali če je to bilo pred pravomočnostjo izpodbijane sodbe, od poslednjega dne;

2. v slučaju § 529 št. 2 od dne, ko se je sodba stranki vročila in če je ta le pravdonezmožna, njenemu zakonitemu zastopniku vendar pa tudi ne poprej, nego je stopila sodba v pravno moč;

3. v slučajih § 530 št. 1 do 5 od dne, ko je stopila v pravno moč kazenska sodba ali sklep, s katerim se je izreklo vstavljenje kazenskega postopanja;

4. v slučajih § 530 št. 6 in 7 od dne, ko je stranki bilo mogoče uporabiti pravomočno sodbo ali predložiti sodišču izvedena dejstva in dokaze;

5. v slučaju § 531 od dne vročitve prvoinstancne sodbe.

Potem, ko je minolo deset let po nastopu pravomočnosti sodbe, ne sme se več tožiti izvemši v slučajih navedenem pod točko 2.

Opomba: Ako bi se dovršilo tekom pravde ali še le po zvršitvi pravde na obnovitev postopanja prisestvovanje ali zastaranje pravice, ne sme se taisto vgovarjati tožitelju, kateremu se je dovolila obnovitev pravde, čije predmet je bila ta pravica, glej člen XLVI. uvodnega zakona v primeri § 1497 občn. drž. zak.; glej § 359 odst. 1. kaz. pr. post.

§ 535.

Ako se tožba ni vložila na sodišču, ki je sodilo v prejšnjem postopanju v prvi inštanci,

ampak na višem sodišču, kteremu je možno razsoditi v glavni stvari po določbah veljavnih za postopanje pred istim, merodajne so za ustno razpravo, za dokazovanje in za priobčevanje sodbe izrečene o tožbi na prvo inštanco ter za izpodbijanje sodbe določbe, ki bi bile veljavne za više sodišče kakor inštanca za pravne leke.

Opomba: Glej § 532.

§ 536.

Tožba mora obsegati izlasti:

1. označenje izpodbijane odločbe;
2. označenje zakonitega izpodbojnega vzroka (ničnostni ali obnovni vzrok);
3. Navedbo okolnostij, iz kterih je razvideti, da se je tožilo v zakonitem roku in označenje dokazov, ki so v to na razpolago;
4. navedbo bistvenih okolnostij, po kterih je presoditi pristojnost;
5. izjavo, na koliko je odpraviti izpodbijano odločbo, in ktera odločba se predlaga v glavni stvari.

Opomba: V tožbi naznaniti je vzroke §§ 529, 530 in 531; v tožbi obrazložiti je zakoniti rok po § 534 in pristojnost po § 532.

— § 537.

Sodnik, radi kterega udeležbe na sodbi se je vložila ničnostna tožba (§ 529 št. 1) ali radi kterega vedenja se je podala tožba na obnovitev po § 530 št. 4; nima voditi niti razprave niti sodelovati na odločbi o ničnostni ali obnovni tožbi.

§ 538.

Pred odredbo naroka za ustno razpravo mora sodišče pretresovati in sicer na zbornih sodiščih v nejavni seji, se li opira tožba na kateri zakoniti izpodbojni vzrok (§§ 529 do 531) in je li vložena v zakonitem roku. Ako nedostaje ene teh zahtev ali če ni dopustna tožba radi kterega vzroka navedenega v § 230 odst. 2, mora se odbiti s sklepom, ker ni prikladna za odredbo naroka v ustno razpravo.

Na zahtevanje sodišča mora tožitelj verjetno izkazati okoljščine, iz kterih izhaja, da se je držal zakonitega roka.

Opomba: Glej § 230 odst. 2; zoper sklep dopuščen je rekurz po § 514.

§ 539.

Ako se je zahtevala obnova radi kakega kaznivega dejanja navedenega v § 530 odst. 1 do 4, ne da bi se radi tega že izvršila pravomočna obsodba, ukreniti mora pravdno sodišče ne da bi poprej ustno o tem razpravljalo, uvedbo kazenskega postopanja, da se pozve in vstanovi zaterjevano kazensko dejanje. Zoper ta sklep ni dopuščen noben praven lek; pred sklepanjem sme sodišče zaslišati stranke ali eno od njih in uvesti pozvedbe, ki se mu inace zde važne.

Narok za ustno razpravo o obnovni tožbi odrediti je še le po pravomočno dovršenem kazenskem postopanju in sicer le takrat, kedar je to postopanje privedlo ali do pravomočne obsodbe radi kaznivega dejanja, na katero se opira

tožba ali če kazensko postopanje ni privedlo do obsodbe iz drugih vzrokov nego radi pomanjkanja dejanskega učina ali ker v to ni dokazov. Inače odbiti je tožbo z naznanilom, kak vspeh je imelo kazensko postopanje.

Odbija se istotako brez predhodne ustne razprave in na zbornih sodiščih s sklepom, izrečenim v nejavni seji. Kazensko sodišče ali državnopravdna oblast mora povedati v naznanilu sklepov, storjenih radi opustitve ali radi vstavljenja kazenskega postopanja vsele izrečno vzrok, zakaj se postopanje ni uvedlo ali zakaj se je vstavilo.

Opomba: Ako kazensko postopanje iz drugih vzrokov ni privedlo do obsodbe n. pr. ker je v teku kaz. postopanja preganjanec umrl, ker je kaznivost dejanja ugasnila vsled zastarenja, ali ker se preganjancu kaznivost ne more prištevati, ali ker ga ni najti, odrediti je ustno razpravo o tožbi. Glej § 268.

§ 540.

Ako se je izkazal v slučajih § 530 vzrok za obnovitev po listinah priloženih tožbi v izvorniku ali v poverjenem prepisu ali če se je predlagala obnovitev v smislu § 531, morata se združiti razprava in odločba glede vzroka in dopustnosti obnove z razpravo v glavni stvari pridržaje sodišču oblast po § 519.

V tem se razpravlja v glavni stvari le na toliko, v kolikor je prizadeta po izpodbojnem vzroku.

Ako pa sodišču više inštanice, ki je pristojno, da sodi o dovoljenju obnove, po določbah veljavnih za postopanje pred istim, ni mo-

goče razsoditi v glavni stvari, omejiti se mora na razsodbo o dopustnosti obnove in vrniti pravdo po pravomočnosti razsodbe, s katero se je obnovitev dovolila, radi razprave v glavni stvari na sodišče, ki je bilo v to pristojno v prvi inštanci. To sodišče odredi potem narok za ustno razpravo v glavni stvari uradno in ga izvrši po predpisih veljavnih za postopanje pred tem sodiščem.

§ 541.

V vseh drugih slučajih razpravljati je samo glede vzroka in dopustnosti obnove postopanja ali glede proglasitve ničnosti ter razsoditi.

Če se je obnovitev dovolila, mora se postopanje v glavni stvari, na kolikor je prizadeto po izpodbojnem vzroku, dovršiti do sodbe na sodišču, na katerem se je vložila tožba na obnovitev, ako pa temu sodišču vsled določeb glede postopanja ni možno razsoditi v glavni stvari, na sodišču, ki je bilo pristojno za razpravo v glavni stvari v prvi inštanci.

Glede vrnitve, odredbe naroka za ustno razpravo in izvršitve razprave veljajo določbe odstav. 3.

§ 542.

Ako se mora v glavni stvari razpravljati na sodišču, ki je pristojno razsoditi o dopustnosti obnovitve, sme sodišče odrediti proglasivši razsodbo, ki vstreza zahtevi na obnovitev s sklepom, da se razprava v glavni stvari vrši

pred izdavo te odločbe. Zoper ta sklep ni dopuščen noben praven lek.

V tem slučaju vsprejeti je odločbo o dopustnosti obnovitve v razsodbo v glavni stvari,

§ 543.

Ako se je pokazalo še le na ustni razpravi, da je obnovna ali ničnostna tožba oprta na zakonito nedopusten izpodbojni vzrok ali da se je vložila prepozno, odbiti je tožbo s sklepom.

§ 544.

Na obnovno tožbo, ki se je vložila z istodobno oglašenim prizivom ali revizijo zoper isto sodbo ali tekom prizivnega ali revizijskega postopanja, mora se neodložno odrediti uradno ali na predlog zaustavljenje prizivnega ali revizijskega postopanja, ako se je trdil kateri izpodbojnih vzrokov, navedenih v § 530 št. 1 do 5 in ako je tožbi priložena pravomočno izrečena obsodba v izvirniku ali v poverjenem prepisu.

Sodišče, na katerem se je vložila tožba na obnovitev mora, kedar je tak sklep izdalo, takoj obvestiti o zaukazanem ustavljenju lekovnega postopanja ono sodišče, na katerem se ob tem času razpravlja o vložnem pravnem leku.

Opomba: Zoper ta sklep ni rekurza § 546.

§ 545.

Če je radi vložene obnovne tožbe tudi v preostalih slučajih zaustaviti zoper isto sodbo tekoče prizivno ali revizijsko postopanje, odloči

sodišče, ki je pristojno za razpravo o tožbi, uradno ali na predlog, oziraje se na posebne razmere slučaja in na dokaze, ki so se navedli za obstanek obnovnega vzroka.

Tako pretrganje sme se skleniti tudi tekom ustne razprave o tožbi na obnovitev. V odredbi pretrganja uporabiti je določbe § 544 odst. 2.

Opomba: V slučajih navedenih pod štev. 6 in 7 § 530 in 531.

§ 546.

Zoper sklep, s katerim se je odločilo o predlogu, stavljenem v smislu §§ 544 in 545 ni dopuščen noben praven lek.

Ako se je odbila obnovna tožba pravomočno, mora se pretrgano lekavno postopanje zopet začeti uradno ali na predlog. Predlog stavlja se na sodišču, na katerem je teklo ob času ukazanega pretrganja prizivno ali revizijsko postopanje. To sodišče mora vkreniti uradno, da se pravočasno zopet predložijo spisi, ki so potrebni za nadaljevanje razprave.

§ 547.

Na kolikor se ni odredilo prenehanje tekočega lečnega postopanja vsled vložene tožbe na obnovitev po zgornjih določbah, nima vložena obnovna tožba nobenega pravomočnost in izvršilnost izpodbijane sodbe ovirajočega učinka.

Na izvršilnost izpodbijane pravomočne sodbe nima nobenega upliva vložena ničnostna ali obnovna tožba.

Šesti del.

Posebne vrste postopanja.

Prvi razdelek.

Mandatno postopanje.

§ 548.

Ako se iztožuje terjatev v denarju ali v drugih nadomestilnih rečeh, sme tožitelj v vlo-ženi tožbi predlagati, da se izda plačilni nalog (mandat) tožencu, ako je izkazal vsa dejstva, na ktera se opira tožiteljeva zahteva v glavni stvari in v pritičnih terjatvah po predloženih izvirnih listinah nesumne oblike in sledeče vrste:

1. po javnih listinah napravljenih v ozemlju, za ktero velja ta zakon;
2. po zasebnih listinah, na katerih so pod-pisi izdateljev poverjeni po katerem tuzemskem sodišču ali notarju;
3. po drugih listinah, na katerih podlagi se je za iztoževano terjatev vknjižila stvarna pra-vica v kaki tuzemski javni knjigi, ako zoper sodni odlok, s katerim se je dovolila vknjižba, ni niti rekurza niti knjižne zaznambe, da je vknjižba sporna.

Opomba: Glej § 56 štev. 4.

§ 549.

Ako tožbe ni vložila oseba, kateri bi šla pravica po listinah, ki so tožbi za podlago, ali če se je tožba naperila zoper drugo osebo kakor

je v listini dolžnikom imenovana, sme se vstreči predlogu, da se izda plačilni nalog le takrat, kedar in na kolikor se je izkazalo po listinah v § 548 napominane lastnosti, da je prešla terjatev ali dolžnost popolnoma ali deloma od prvotnih opravičencev ali dolžnikov na osebe, ki tožijo ali ki so tožene.

V izterjanje terjatev, katerim bi se moglo prigovarjati zastaranje, sme se izdati plačilni nalog le takrat, kedar se je izkazalo že v tožbi po listinah v § 548 označene lastnosti, da je bilo zastaranje pretrgano ali ustavljeno.

§ 550.

Po predlogu stavljenem v smislu §§ 548 in 549 izdati je plačilni nalog brez predhodne ustne razprave in ne da bi se toženec zaslišal. Ako je v izdaje plačilnega naloga pristojno okrajno sodišče, sme se tožitelj sklicevati na dotične sodne spise, namesti da bi predložil listine, ako ležijo te listine, ki so po §§ 548 in 549 potrebne v dokaz njegovih zahtev na istem sodišču.

V plačilnem nalogu je izreči, da plačaj toženec v štirinajstih dneh po sprejemu plačilnega naloga pod eksekucijo terjatve zoper njega tožene s troški vred, ki jih je odmerilo sodišče ali da vloži zoper plačilni nalog svoje prigovore. Ta rok se ne sme podaljšati.

Plačilni nalog mora se tožencu vročiti po določbah veljavnih za tožbe.

Opomba: Ako tožbin predmet zneska 500 gl. ne presega, vloga se mandatna tožba na okrajnem sodišču, glej § 49 št. 11 sodn. prav.; vročitev tožeb glej § 106 in § 107.

§ 551.

Ako se predlaga v pismeno vloženi tožbi, da se izda plačilni nalog zoper več tožencev, sme se temu predlogu vstreči le glede tistih tožencev, za katere so se predložili izvodi tožbenega spisa obloženi s prepisi vseh prilog. V tem je merodajen red, v katerem so imenovani toženci v tožbi.

Opomba: Glej § 11 in 12 t. z.

§ 552.

Zoper izdavo plačilnega naloga ni nobenega pravnega leka, vendar pa se sme izpodbijati z rekurzom odločba glede troškov.

Prigovore zoper plačilni nalog vložiti je v roku, ki se je postavil v plačilnem nalogu na sodišču, katero je nalog izdalo. Prepozno oglašeni prigovori, morajo se odbiti brez razpravljanja.

Na pravočasno vložene prigovore odredi se, ne da bi tožitelj moral zopet predlagati, narok za ustno sporno razpravo na kolikor mogoče kratek čas.

§ 553.

V sodbi, s katero se končuje postopanje, mora se izreči, če obstaja plačilni nalog tožencu izdani ali v kolikor se razveljavi.

§ 554.

Ako se v tožbi stavljenemu predlogu, da se izda plačilni nalog, ne more vstreči, ravnati se je po predpisih zakona, ako je tožba prikladna za odredbo naroka v ustno razpravo; razven tega slučaja odbiti je tožbo, ker ni prikladna za uvedbo postopanja.

Opomba: Zoper zavrnitev tožbe dopuščen je rekurz po §§ 514 in 517 št. 1.

Drugi razdelek.

Postopanje v meničnih sporih.

§ 555.

V postopanju o tožbah, s katerimi se iztožujejo menične terjatve mora se:

1. določiti v sodbi rok za izpolnitev tožencu naložene dolžnosti na tri dni;
2. rok zahtevati postavljenje v prejšnji stan, oglasiti priziv ali revizijo ter vložiti rekurz znaša osem dnij. Ti-le roki se ne smejo podaljšati.

Opomba: Tožbe po členu 83 meničnega zakona ne spadajo v to postopanje ampak v občno, glej § 89 in 93 odst. 2 sodn. pravilnika; menični spori so praznične stvari § 224 št. 1: v meničnem postopanju se ne sme zahtevati varščine za pravdne troške, glej § 57 št. 4; postavljenje v prejšnji stan glej § 146 do 154; priziv § 464 in 468; revizijo § 505 in 507; rekurz § 521.

§ 556.

V menično-pravnih sporih ni postavljenja v prejšnji stan in tudi ne obnovitve postopanja na škodo stranke, ki ni ravnala v glavnej pravdi

nezlomišljeno ako je ta stranka med tem izgubila svoje menične pravice do tretjih oseb popolnoma ali deloma ali se vsaj ne more tožiti, ker je zato še preostala doba prekratka.

§ 557.

Ako se v tožbi zahtevana terjatev ozira na menico, ktera ima vse potrebnosti svoje veljavnosti v sebi in zoper čije pristnost ni nobenih pomislekov, ter če je tožbi ob enem z menico priložen tudi protest in povratni račun v izvornikih, na kolikor so te listine potrebne, da se v posameznem slučaju vtemeljijo tožiteljeve zahteve, sme tožitelj zahtevati, da se tožencu zapové, da v neodloživnem roku treh dnij pod eksekucijo plača menični dolg z vsemi izkazanimi pritičnimi terjatvami in zahtevane po sodniku določene troške, ali da poda temu nasproti svoje prigovore (plačilni nalog).

Opomba: Glej člene 4, 5, 6, 7, 85, 96, 87 in 54 meničnega zakona; zoper plačilni nalog ni rekurza, le radi troškovne odločbe dopuščen je rekurz glej § 552 odst. 1 in § 559.

§ 558.

V tožbi, vloženi na zavarovanje v smislu člena 25 ali 29 meničnega reda, sme tožitelj predlagati, ako je predložil izvorni protest in izkazal v slučajih člena 29 tudi druge pogoje svojega zahtevka po verjetnih listinah priloženih tožbi v izvorniku, da se tožencu zapové, da mora dati v nujnem roku treh dnij pod eksekucijo primerno varščino po predpisih meničnega reda

ter plačati zahtevane po sodniku določene troške, ali da temu prigovarja (nalog na zavarovanje).

Opomba: Zoper nalog ni rekurza, le zoper troškovno odločbo po § 552 odst. 1 in § 559.

§ 559

Ako se je v tožbi predlagalo, da se izdaj nalog na plačilo ali na zavarovanje, uporabljati je primerno za daljno postopanje določbe prvega razdelka (§§ 550 in 554).

Tretji razdelek.

Postopanje v pravnah iz najemnih pogodeb.

Odpoved.

§ 560.

V kolikor je po določbah državlanskega prava potrebno odpovedati najemno pogodbo glede zemljišč, poslopij ali glede drugih nepremičnih ali po zakonu nepremičnimi določenih stvari, glede mlinov na ladjah ali glede drugih stavb na ladjah, da se zabrani molčeča obnovitev najemne pogodbe ali da se doseže nje razveza, sme se odpovedati:

1. v slučaju posebnega dogovora strank glede odpovednega roka ali glede izročitve najemnega predmeta navadno le v tem roku;

2. ako takega dogovora ni, mora se odpovedati tam, kjer so po posebnih predpisih v to izdanih ali v pomanjkanju takih predpisov po

posebni krajevni navadi za izpraznenje najemnih predmetov določeni gotovi dnevi v letu z gotovimi odpovednimi roki poprej nego je minol v to določeni čas;

3. v vseh drugih slučajih morajo se odpovedati zakupi najmanje šest mesecev, letni najemi ali taki najemi, ki po pogodbi presegajo dobo enega leta, najmanje tri mesece, najemi, katerih pogodbeni doba traje sicer dalje nego mesec pa ne več, ko leto dnij, vsaj štirinajst dnij, končno vsi drugi najemi osem dnij poprej, nego je izročiti ali prevzeti najemni predmet.

Opomba: Pristojna so okrajna sodišča glej § 49 štev. 5 in zadnji odstavek in § 83 sodn. prav.; glej člen XI. uvodnega zak. k civ.-pravd. redu. Glej tudi §§ 1114 do 1116 obč. drž. zak.

§ 561.

Najemne pogodbe sme odpovedati sodno ali izvensodno tako najmodavec, kakor tudi najemnik.

Veljavno dovršeno odpoved sme izvršiti tudi nasprotna stranka zoper tisto, ki jo je dovršila.

§ 562.

Sodna odpoved sme se vložiti po spisu ali ustno. V spisu ali v zapisniku, spisanem o odpovedi, mora se označiti izlasti najemni predmet, imenovati čas, v katerem naj neha najemna pogodba in staviti predlog, da se nasprotniku ukaže, da najemni predmet v določenem času pod eksekucijo ali izroči ali prevzame ali da vloži na sodišču zoper odpoved svoje prigovore. Ako znaša odpovedni rok vsaj štirinajst

dnij, določi se za vložitev prigovorov rok osem dni, drugače pa rok treh dni.

Če odpovednik ne prebiva niti v kraju niti v okolišču pristojnega okrajnega sodišča, mora nastaviti tam stanujočega vročilnega pooblaščenca in naznaniti v odpovedi njegovo ime in prebivališče.

Odpovedi, ki tem predpisom ne zadoščajo ali ki so se vložile na nepristojnem sodišču, morajo se odbiti s sklepom uradno, ako se obstoječi nedostatek ni dal popraviti v smislu § 84.

§ 563.

Da je sodna odpoved veljavna za prihodnji rok, mora se na sodišču vložiti in poprej nego so obtekli v § 560 št. 1. in 2 določeni roki. Po preteku teh rokov vložene odpovedi morajo se odbiti uradno s sklepom.

Pred začetkom odpovedne dobe po pogodbi ali po zakonu vloženi odgovori ni smeti odbijati zgolj iz tega vzroka.

§ 564.

V smislu § 562 po sodišču nasprotniku odpovedujoče stranke izdani ukaz o odpovedi mora se nasprotniku vročiti neodložno po predpisih, merodajnih za vročitev tožeb priobčivši mu izvod spisa ali prepis zapisnika.

Ako se je v slučajih § 560 št. 1 in 2 vročitev izvršila še le po preteku tam določenega odpovednega roka, obvelja odpoved vendar-le, ako

se zoper sodni nalog v to določenem roku niso vložili prigovori.

Opomba: Glej §§ 106 in 107.

Izvensodna odpoved.

§ 565.

Izvensodna odpoved zvrši se po notarju ali na drugi način.

V naznanilu, ki ga je dati nasprotniku odpovedujoče stranke v svrhu odpovedi, morajo biti vsele tudi podatki napominani v § 562 odst. 1 in 2.

Da zadobi taka izvensodna odpoved veljavo sodne odpovedi, mora se dokazati po listinah, katerim se glede njihove dokaznosti ne more izpodtikati nobenih pomislekov in razven tega mora se odpoved držati rokov, navedenih v §§ 563 in 564.

Opomba: Glej § 292, 294 in 296.

§ 566.

Tisti, zoper kterega je taka izvensodna odpoved naperjena, mora v osmih dneh, ali če znaša odpovedni rok manje nego štirinajst dni, v treh dneh (§ 562 odst. 1) po izdani ali sprejeti odpovedi zoper taisto vložiti svoje morebitne prigovore na sodišču, v kterega okraju se nahaja najemni predmet, sicer bi odpoved stopila v moč.

Na kateri dan se je odpoved priobčila stranki, ki jej je vgovarjala, mora se dokazati na zahtevanje sodišča s predložitvijo listin, imenovanih v § 565 odst. 4.

Nalog na izročitev ali na prevzetbo najemnega predmeta.

§ 567.

V najemnih pogodbah, ki ugašajo brez poprejšnje odpovedi, ko preteče določeni čas, sme predlagati vsaka stranka še poprej, nego je potekel najemni čas, sodno odredbo, s katero se nasprotniku naloži, da izroči ali prevzame najemni predmet v določenem času pod eksekucijo ali da vloži zoper nalog na sodišču v osmih dneh svoje prigovore.

Ako se je sklenilo najemno razmerje na več nego šest mesecev, sme se staviti ta predlog le v zadnjih šestih mesecih.

Določbo § 564 odst. 1 uporabljati je tudi glede vročitve takih nalogov.

Ako je potrebna v svrhu razrešitve najemne pogodbe odpoved, sme se zahtevati izročitev ali prevzetba najemnega predmeta tudi že poprej, nego je potekel rok za odpoved, s tožbo in zjediniti s tožbo tudi odpoved.

Razmerje s podnajemnikom.

§ 568.

Vse odpovedi, nalogi, odločbe in odredbe zoper najemnika, tičoč se obstanka ali razrešitve najemne pogodbe glede predmetov imenovanih v § 560, veljajo in so izvršljive tudi zoper podnajemnika, ako ni nasproti pravno razmerje, ki obstoji med podnajemnikom in najmodavcem.

Molčeča obnovitev najemne pogodbe.

§ 569.

Najemne pogodbe, ki ugašajo po preteku časa, ne da bi bilo potrebno jih odpovedovati v svrhu, da se razreši pogodba ali da se zapreči nje molčeča obnovitev, smatrati je v slučaju, da je začel najemnik najemni predmet dalje rabiti, najmodavec pa ni drugače vkrenil, le takrat molče obnovljenimi, ako ni vložil niti najmodavec tožbe na izročitev, niti najemnik tožbe na prevzetbo najemnega predmeta v štirinajstih dneh po preteku najemnega časa ali v pogodbah, ki so se iz prva sklenile na krajši čas, nego na mesec dnij, po prenehanju pogodbe v polovici roka, ki odgovarja izvirno pogojenemu času.

Roki v najemnih rečeh.

§ 570.

V §§ 560 do 569 določeni roki se ne morejo podaljšati.

Postopanje.

§ 571.

Na pravočasno vložene prigovore odredi se narok za ustno razpravo. Ob odredbi prvega naroka in morda sledečih ter ob določitvi rokov paziti je posebno na nujnost v najemnih rečeh.

Stranka, ki je odpovedala ali izposlovala nalog, da se mora najemni predmet izročiti ali prevzeti, nastopa za tožitelja.

Prepozno vložene prigovore zoper odpoved najemne pogodbe ali proti sodnemu nalogu, da je najemni predmet izročiti ali prevzeti, odbiti je brez razpravljanja.

Ne dopušča se postavljenje v prejšnji stan proti zamudi roka za napoved prigovorov.

Opomba: Proti zavrnitvi prigovorov je rekurz po § 514 in 575 odst. 1.

§ 572.

V sodbi, s katero se je rešilo postopanje o prigovorih mora se izreči, ako in na koliko se odpoved ali po § 567 izdani nalog veljavnim pripoznava ali razveljavlja ter, ako in kedaj je toženec dolžen izročiti ali prevzeti najemni predmet.

§ 573.

Ako se je razsodilo, da toženec mora izročiti ali prevzeti najemni predmet, najemna doba pa je ob času sodbe že potekla, mora se izreči v sodbi v najemnih rečeh, da se izroči ali prevzame takoj; v zakupih pa se v to svrho sme dovoliti neprestopni rok osem dnij.

Ako najemna doba še ni potekla, določi se čas za izročitev ali prevzetbo po posebnih predpisih obstoječih glede selilnih rokov in ako takih predpisov ni, po krajnih navadah.

Ako pa tudi takih navad ni, odrediti je v najemih, da se s preselitvo začne najpozneje na tretji dan pred potekom najemne dobe, da se prevzemniku prepusti opoldne tega dne primeren prostor za shrambo dela njegovih premičnin, popolnoma izpraznjen najemni predmet

pa da se izroči dopoldne zadnjega dne najemne dobe. V zakupih posestev, na katerih so poslopja, je odrediti, da se s preselitvijo začne najpozneje osmi dan pred potekom zakupne dobe, da se prevzemniku prepusti opoldne tega dne primeren del prostorov za shrambo premičnin in za začetek gospodarstva, ter da se zakupni predmet popolnoma izprazni in izroči dopoldne zadnjega dne zakupne dobe. V drugovrstnih zakupih končno se odredi, da se mora zakupni predmet izprazniti in izročiti do poteka zakupne dobe.

Tretji in osmi dan pred potekom najemne dobe preračuni se tako, da je med začetnim in končnim dnem preselitve dva ali sedem kalendarjskih polnih dnij.

Določbe odstavkov 2 do 4 glede izpraznjenja in izročitve najemnega predmeta, veljajo tudi, kedar se zoper sodno ali izvensodno odpoved ali zoper nalog na izročitev in prevzetbo najemnega predmeta pravočasno ni vložilo prigovorov.

Izvršba sme se dovoliti na podlagi pravo- močnih sodeb, odpovedij ali sodnih nalogov na izročitev ali prevzetbo najemnega predmeta, kedar je potekel rok, v katerem se je moral izročiti po predhodnih odstavkih najemni predmet popolnoma izpraznjen.

§ 574.

Določbe § 573 uporabljati je tudi takrat, kedar se je proglasila najemna pogodba brez

predhodne sodne ali izvensodne odpovedi na tožbo po sodbi razrešeni in ugasloj.

Opomba: Glej § 567 odst. 4.

§ 575.

Rok za stavljenje predloga na postavljenje v prejšnji stan, za oglašenje priziva ali revizije ter za vložitev rekurza znaša v postopanju urejenem v tem razdelku osem dnij. Tile roki se ne morejo podaljšati.

Zoper sodne naloge na izročitev ali na prevzetbo najemnega predmeta, ki so se izdali na podlagi odpovedij ali v smislu § 567 vložene prošnje, ne dopušča se nobenega pravnega leka razven prigovorov zoper nalog.

Sodna ali izvensodna odpoved ali nalog na izročitev ali na prevzetbo najemnega predmeta, katerim se pravočasno ni prigovarjalo in istotako pravomočne sodbe izdane na take prigovore, pridejo s pridržkom izreka o povrnitvi troškov, ob svojo moč in veljavnost, ako se ni predložila radi te izpraznitve ali prevzetbe eksekucija v štirinajstih dneh potem, ko je minol čas, določen v teh nalogih ali v sodbi za izpraznitev ali za prevzetbo najemnega predmeta.

Opomba: Postavljenje v prejšnji stan glej §§ 146 do 154; priziv §§ 461 do 501, revizija §§ 502 do 513, rekurz §§ 514 do 528.

Pogodbe, v katerih se najemnina plačuje s pridelki.

§ 576.

Določbe tega razdelka veljajo tudi za pogodbe imenovane v § 1103 obč. drž. zak. Take

pogodbe smatrati je v smislu tega zakona za zakupne pogodbe.

Opomba: Izjema člen X. uvodnega zakona glede posebnih zakupnih pogodb v Dalmaciji.

Četrty razdelek.

Razsodniško postopanje.

Pogodba na razsodnike (razsodniška pogodba).

§ 577.

Pogodba, da se pravni spor razsodi po enem ali po večih razsodnikih (pogodba na razsodnike) ima toliko pravne veljave, v kolikor so stranke zmožne sklepati poravnavo o spornem predmetu.

V pogodbi na razsodnike sme se tudi veljavno pogoditi, da se razsojajo prihodnji spori, ki nastanejo iz kterege gotovega pravnega razmerja, po enem ali več razsodnikih.

Pogodba na razsodnike mora se skleniti pismeno.

Opomba: Glej člen XII. do XXVIII. uvod. zak.

§ 578.

Sodniški uradniki ne smejo sprejemati mesta razsodnika, dokler so v sodniški službi.

§ 579.

Nikdo ni primoran prevzeti mesto razsodnika. Iz tehtnih vzrokov sme odstopiti razsodnik od prevzete dolžnosti tudi če je mesto že prevzel.

§ 580.

Ako v pogodbi na razsodnike ni imenovan niti razsodnik niti zapisana določba o številu in imenovanju razsodnikov, imenuje vsaka stranka po enega razsodnika. Ta dva volita načelnika.

§ 581.

Kdor je po razsodniški pogodbi dolžen imenovati razsodnika, tega sme pozvati nasprotnik ali če ima razsodnika imenovati tretja oseba, sme jo pozvati vsaka stranka, da imenuje razsodnika v štirinajstih dneh in to priobči zahtevajoči stranki. Enak poziv dopušča se, kedar je na podlagi razsodniške pogodbe že imenovan razsodnik odrekel sprejem razsodništva ali izpolnitev svojih dolžnostij, če je umrl, če je bil z uspehom odklonjen, ali če je odpadel iz katerega drugega vzroka.

Ako mora tudi pozavajoča stranka imenovati razsodnika, mora v svojem pozivu ob enem naznaniti, katero osebo je sama imenovala razsodnikom.

Ti mejsobni pozivi in naznanila smejo se opraviti po pošti ali po notarju.

Oseba, ki je poklicana imenovati razsodnika, vezana je na svoje imenovanje, kedar je dobil nasprotnik ali katera stranek naznanilo o tem imenovanju.

§ 582.

Ako se razsodnik pravočasno ni imenoval, ali če se oba razsodnika nista mogla zjediniti glede osebe načelnika, imenuje ga na predlog sodišče.

Predlog stavi se na onem sodišču, ktero bi za pravdo bilo pristojno, ako bi ne bilo razsodniške pogodbe. Pravico predlaganja imajo stranke in v slučaju § 580 tudi vsak od obeh razsodnikov. Za stavljenje predloga tudi na zborna sodišča ne treba zastopanja po odvetniku.

Na predlog izdani sklep ne da se izpodbijati z nobenim pravnim lekom.

§ 583.

Ako se stranke niso mogle zediniti glede razsodnikov, ktere jim je postaviti skupno, izreči mora na predlog sodišče imenovano v § 582, da razsodniška pogodba nima veljave.

Isto se mora zgoditi, ako:

1. so v razsodniški pogodbi za razsodnike imenovane določene osebe in je eden teh razsodnikov umrl, vsled odklonitve ali iz kterega drugega vzroka odpadel, sprejem razsodništva odrekel ali od pogodbe ž njim sklenjene odstopil ali ako

2. je v razsodniški pogodbi imenovani ali na podlagi razsodniške pogodbe od stranke ali po § 582 od sodišča postavljeni razsodnik odrekel izpolnitev dolžnostij, ki jih je sè sprejemom imenovanja prevzel, ali če jih nepristojno zavlauje.

Ako se je razsodniška pogodba sklenila glede vseh sporov, ki bi nastali iz gotovega pravnega razmerja, in ako je okolnost, radi ktere bi naj sodišče razsodniško pogodbo ne-

veljavnoj proglasilo, take lastnosti, da ne izključuje razsodniške rešitve sporov, ki bi v bodoče nastali iz tega pravnega razmerja, mora sodišče omejiti svoj izrek na to, da razsodniška pogodba ne velja le za ta gotovi slučaj.

§ 584.

O predlogu stavljenem v smislu § 583 razsodi se po predhodni ustni razpravi s sklepom. To odločbo ter odločbo na predlog stavljen v smislu § 582, sme izdati na zbornih sodiščih tudi predstojnik sodišča ali sodnik, kterega je odbral predstojnik.

Razsodnik, ki je imenovanje sprejel, prevzete dolžnosti pa sploh ni izpolnil ali ne ob pravem času, odgovoren je strankam za vso škodo, katero jim je povzročil s svojim krivičnim upiranjem ali zadrževanjem, ne krati pa se strankam pravica zahtevati razveljavljenja razsodniške pogodbe.

§ 585.

Določbe §§ 582 in 583 se ne uporabljajo tedaj, kedar so določile stranke v razsodniški pogodbi ali v pismenem dogovoru, ki je sledil sklenitvi pogodbe na razsodnike, za napominane slučaje kaj drugega.

§ 586.

Razsodnika sme se odkloniti iz istih razlogov, ki opravičujejo odklonitev sodnika (§§ 19 in 20 sodn. prav).

Stranka, ki je imenovala razsodnika sama za se ali skupno z nasprotnikom, sme istega

odkloniti le takrat, kedar je vzrok odklonitvi nastal še le po imenovanju ali ako ga je stranka zvedla še le potem.

Opomba: Glej § 598.

Postopanje pred razsodniki.

§ 587.

Razsodniki morajo pred izrekom svoje razsodbe stranke zaslišati in pozvedeti stvarni položaj, ki je pravdi v podlago. Postopanje določajo razsodniki po svojem prevdarku, ako niso določile stranke ničesar drugega v razsodniški pogodbi ali v poznejšem pismenem dogovoru.

Ako se ktera stranka ni spustila v razpravo pred razsodniki, razpravljati je z drugo stranko samo.

§ 588.

Stranke, priče in zvedence, ki so prišli do brovoljno smejo razsodniki zasliševati le nepri-sežno. Oni ne smejo uporabljati prisilnih sredstev niti zoper stranke niti zoper druge osebe in tudi ne nalagati kaznij.

§ 589.

Sodniška opravila, ki so jih razsodniki za potrebna spoznali, katerih pa sami niso vlastni opraviti, opravlja na zaprosenje razsodnikov pristojno državno sodišče. Če je dvomljivo, naprositi je okrajno sodišče, v čigar okolišu je opravilo izvršiti ali dokaz provesti.

Naprošeno sodišče mora prošnji vstreči, ako ni po zakonu nedopustna. Glede provedbe

dokazovanja pristajajo temu sodišču izlasti tudi odločbe, ki so pridržane po določbah tega zakona za slučaj provedbe dokazovanja po zaprošenem sodniku razsojevalnemu ali pravdnemu sodišču.

Opomba: Glej člen XII. uvodnega zak. k sodn. prav. in § 37 sodn. pravilnika.

§ 590.

Ako je poklicano za razsojevanje več razsodnikov nego dva, izreka se razsodniška sodba z absolutno večino glasov, če v razsodniški pogodbi ni dogovorjeno drugače.

Opomba: Glej § 12 sodn. prav.

§ 591.

Ako se v razsojevanju ne da doseči za sklep potrebne večine glasov ali če sta imenovana samo dva razsodnika, soglasnosti, morajo razsodniki to strankam naznaniti.

Ako v razsodniški pogodbi ali v poznejšem pismenem dogovoru stranek ni skrbjeno za tak slučaj, sme predlagati vsaka stranka na sodišču, označenem v § 582 izrek, da je razsodniška pogodba ob veljavo ali da je neveljavna za posamezni slučaj (§ 584).

§ 592.

Odpravke razsodniške sodbe vročiti je strankam po pošti ali po notarju, ako jih niso sprejele na razsodišču osebno.

Na teh odpravkih kakor tudi na izvorniku razsodniške sodbe, mora se zaznamovati dan,

kterega se je razsodniška sodba sestavila, in podpisati jih morajo vsi razsodniki, ker bi sicer razsodniška sodba ne bila veljavna.

Opomba: Glej § 598 točka 3.

§ 593.

Izvirni spis razsodniške sodbe ter posvedoče o vročitvi odpravkov strankam hrani oseba, imenovana v razsodniški pogodbi. Ako takega dogovora ni, ali če je imenovani hranitelj umrl, morajo razsodniki določiti način shrambe. V dvomljivih slučajih dati je te spise v shrambo notarju v tistem okraju, kjer je imelo razsodništvo svoj sedež.

Izvirnik razsodniške sodbe in vročilne posvedoče so listine, ki imajo biti strankam skupne.

Opomba: Glej § 304 točka 3 in člen XLIII. uvodnega zakona k civ.-pravd. redu.

§ 594.

Med strankami ima razsodniška sodba moč pravomočne sodne razsodbe, ako niso stranke v razsodniški pogodbi dogovorile, da se sme razsodba izpodbijati pred višo razsodniško inštanco.

Na zahtevanje stranke morajo razsodniki potrditi na odpravku razsodniške sodbe pismeno, da je razsodba pravomočna in izvršljiva.

Opomba: Pravomočnost sodbe glej § 411 t. z.

Neveljavnost razsodniške sodbe.

§ 595.

Razsodniška sodba ni veljavna:

1. ako pogodbe na razsodnike sploh ni bilo ali ako razsodniška pogodba ni bila veljavna,

ako je prišla pred izrekom razsodniške sodbe ob svojo veljavnost ali ako ni imela veljavnosti za posamezni slučaj;

2. ako se v postopanju pred razsodniki ni enako poslušalo stranke, ki je trdila neveljavnost razsodniške sodbe, ali ako ista v slučaju, da je potrebovala zakonitega zastopnika, po takem ni bila zastopana v tem postopanju, razven ako se je v poslednjem slučaju pravdno postopanje poprej v redu odobrilo;

3. ako se je žalila zakonita ali pogodbeno določba ob sestavi razsodišča ali v sklepanju ali če izvorni spis razsodniške sodbe in njeni odpravki niso podpisani od vseh razsodnikov;

4. ako je razsodišče neopravičeno odbilo odklonitev razsodnika;

5. ako je sodišče prekoračilo meje svoje naloge;

6. ako žali razsodniška sodba prisilne pravne predpise;

7. ako se je obsodila stranka v razsodniški sodbi na dejanje, ki po zakonu ni dopustno ali ki je prepovedano;

8. ako so dani pogoji, pod katerimi se sme izpodbijati s obnovno tožbo v smislu § 530 štev. 1 do 7 sodniško sodbo.

Opomba: ad št. 1 glej § 577, 583 in 591; ad št. 2 § 587, §§ 1, 2, 3 in 477 zadnji odst.; ad št. 3 §§ 578, 586, 590, 591 in 592; ad št. 4 § 586 t. z. §§ 79 in 80 sodn. prav.; ad št. 5 § 577; ad št. 6 §§ 878, 879, 936, 1174, 1178, 1259, 1270 itd. občn. drž. zak.; glej tudi člen XXV. uvod. zak. k civ.-pravdn. redu. Glej § 598.

§ 596.

Ako se toži na razveljavljenje razsodniške sodbe, vložiti je tožbo na sodišču imenovanem v § 582.

Ako se tožba opira na kateri vzrok § 595 št. 1. do 7, mora se vložiti v roku treh mesecev sicer je izključena. Ta rok začanja z dnem, ko se je vročila razsodniška sodba stranki, ako pa se je za izpodbojni vzrok doznalo še le poznej, z dnem, ko je stranka zvedla za izpodbijalni vzrok.

V slučaju § 595 št. 8 presoditi je rok za tožbo po določbah veljavnih za obnovno tožbo. Opomba: Glej člen XXV. uvodnega zakona.

§ 597.

O tožbi na neveljavnost razsodniške sodbe postopa se po občnih predpisih tega zakona.

§ 598.

Uporabi določb §§ 586, 592 in 595 ne morejo se stranke odreči niti v razsodniški pogodbi niti v katerem drugem dogovoru.

§ 599.

Predpise tega razdelka uporabljati je smislu primerno za razsodišča, ki so na zakonito dopusten način zaukazana v sporočilu zadnje volje ali v drugih odredbah, ki ne slonijo na dogovoru pravdajočih se stranak, ali v štatutih. Uporaba § 586, 592 in 595 se ne more veljavno izključiti niti po enostranskih odredbah niti po določbah pravil.

Pod določbe tega razdelka ne spadajo razsodišča, ustanovljena v smislu zakona od 15. novembra 1867 št. 134 drž. zak. za razsojo preprirov iz društvenega razmerja.

Opomba: Glej člen XII. uvodnega zakona.

Peti razdelek.

Postopanje v sporih radi pravnih žalitev storjenih po sodniških uradnikih.

§ 600.

Za postopanje v sporih na tožbe, ki se vložijo na podlagi zakona od 12. julija 1872 št. 112 drž. zak. radi pravnih žalitev po sodniških uradnikih zoper taiste ali zoper državo, mero-dajni so predpisi civilno-pravnega reda tako, da veljajo za postopanje pred nadsodiščem, ki je pristojno soditi o tožbi v prvi inštanci predpisi drugega dela, za prizivno postopanje pred najvišim sodiščem pa določbe prvega razdelka v četrtem delu civilno-pravnega reda.

Opomba: Postopanje v sindikatnih pravnih urejeno je po zakonu od 12. julija 1872 št. 112 drž. zak., katero ostane v veljavi vsled člena VI. točka 4 uvodn. zakona k sodn.prav.

§ 601.

V § 12 zakona od 12. julija 1872 št. 112 drž. zak. zapovedano poročilo o vložitvi tožbe mora priobčiti disciplinarni oblasti senatni predsednik, kateremu je dodeljena pravna stvar.

Pravdno sodišče sme celo pred narokom, določenim v ustno razpravo odrediti na predlog

ali uradno, da se odloži pravda do dovršitve disciplinarnega postopanja, ako se vidi naprej, da bo uplival končni izhod disciplinarnega postopanja ali uporaba izvidov v disciplinarnem postopanju na rešitev pravde.

Kedar pride poročilo o izhodu dovršenega disciplinarnega postopanja, mora odrediti pravdno sodišče uradno narok za ustno razpravo.

§ 602.

Glede izterjanja povračila po plačilnem nalogu (§ 19 zakona od 12. julija 1892 šte. 112 drž. zak.) in glede postopanja, ki sledi plačilnemu nalogu, morajo se uporabljati predpisi mandatnega postopanja z razliko, da je pristojno za izdaje plačilnega naloga izključno pravdno sodišče in da je vložiti prigovore zoper plačilni nalog le na tem sodišču.

Opomba: Mandatno postopanje glej §§ 548 do 554.

